

Golden Treasure

An Odyssey of 50 Years

Estd. 1976

DR. ROHINI KANTA BARUA LAW COLLEGE
DIBRUGARH, ASSAM

তৰ্পণ

মহাবিদ্যালয়ৰ পঞ্চাছ বছৰীয়া স্বৰ্ণীল যাত্ৰাৰ
সন্ধিক্ষণত প্ৰকাশ কৰা এই স্মৰণিকাত সোণালী
জয়ন্তী উদ্‌যাপন সমিতিয়ে মহাবিদ্যালয়ৰ
উত্তৰণৰ এই যাত্ৰাত অৰিহণা যোগোৱা
ব্যক্তিসকলৰ যিসকলে ইতিমধ্যে ইহ সংসাৰ
ত্যাগ কৰিছে, তেওঁলোকক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি অৰ্পণ
কৰিছোঁ আৰু সেইসকলৰ গৌৰবোজ্জ্বল
অৱদানক সমিতিৰ তৰফৰ পৰা গভীৰ
কৃতজ্ঞতাৰে সোঁৱৰিছোঁ।

GOLDEN TREASURE

An Odyssey of 50 Years

(1976-2026)

With heartfelt compliments to

Dr. Gautomi Dutta
Principal & Secretary
Golden Jubilee Organising Committee
Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Dibrugarh

Golden Treasure: An Odyssey of 50 Years
A Golden Jubilee Souvenir
Published by-Dr. Rohini Kanta Barua Law College
Dibrugarh, Assam 786001

Editorial Board

Advisors

Dr. Gautomi Dutta Borah
Dr. Bharati Dutta
Mrs. Rina Rani Borah

Joint-Editors

Mrs. Manalisa Medhi
Mrs. Ritimoni Sharma

Members:

1. Mr. Rajkumar Agarwalla
2. Dr. Manomita Paul
3. Dr. Shilpi Gupta
4. Dr. Deepankar Bhattacharjee
5. Ms. Sangita Saikia
6. Mr. Debojit Boruah
7. Mr. Joy Pratim Bhajani
8. Mr. Purabjyoti Gogoi
9. Mr. Gaurav Baruah
10. Mr. Shubham Ghosh

Publication Year: 2026

Publication Type: Online and Print

Medium: English & Assamese

Cover Page Concept: Symbolic Representation of New Lady of Justice signifying the evolution of justice with the advent of human civilization.

Cover Page: Purab Jyoti Gogoi

Golden Jubilee Logo: Mr. Purab Jyoti Gogoi

Layout Designing: Mr. Debojit Boruah

DTP: Mr. Gourav Baruah, Mr. Shubham Ghosh &
Debojit Boruah

Price: Rs. 299.00

© Dr. Rohini Kanta Barua Law College: All rights reserved

No part of this souvenir shall be reproduced either wholly or in part or achieved or stored digitally or in printed or in any other form anywhere else without prior permission from the publisher.

Disclaimer:

The publisher has taken all necessary recourse to check the violation of copyright of third parties through any of the content published. However, if any content infringes the rights of any third parties, then the person owing such content shall be responsible and the publisher shall only be bound to remove such content from the volume or publish a disclaimer against the same if such infringement is legally proved.

For more details contact us at:

Dr. R.K.B. Law College

Website: <http://rkblawcollege.ac.in>

Email: dr.rkblawcollege@gmail.com Phone: 0373-2322029 / +91 94357 61611

Address: K.C. Gogoi Path, Khalihamari, Dibrugarh, Assam, Pin: 786001

উৎসৰ্গা

স্বৰ্গীয় অজিত চলিহা

জন্ম: ১৩ মাৰ্চ, ১৯৩৭

মৃত্যু: ৩০ মাৰ্চ, ২০১৮

অসমৰ প্ৰাক্তন মুখ্যমন্ত্ৰী প্ৰয়াত বিমলা প্ৰসাদ চলিহাদেৱৰ পৰিয়ালৰ সদস্য শ্ৰদ্ধাৰ অজিত চলিহা দেৱে কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰিছিল শ্বিলঙৰ উমিয়াম লেকত থকা বৰাপানী জলবিদ্যুৎ প্ৰকল্পত এগৰাকী কাৰিকৰী অভিযন্তা হিচাপে। পৰৱৰ্তী সময়ত ১৯৬৪ চনত তেওঁ অসমলৈ উভতি আহি বনমালী চাহ বাগিচাত পৰিচালনা অংশীদাৰ হিচাপে মৃত্যুৰ সময়লৈকে জড়িত হৈ থাকে। সমান্তৰালভাৱে তেওঁ আইন শিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ প্ৰতি থকা আগ্ৰহৰ বাবে ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্য হিচাপে ১৯৮৭ চনৰ পৰা জড়িত হয়। পিছৰ পৰ্যায়ত ২০০৮ চনৰ পৰা ২০১৭ চনলৈ পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি হিচাবে সক্ৰিয়ভাৱে মহাবিদ্যালয়ৰ লগত জড়িত আছিল। এনে এগৰাকী কৰ্তব্যপৰায়ণ, দৃঢ়মনা, নিষ্ঠাবান, মহীৰহ ব্যক্তিক ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়াল বৰ্গই সান্নিধ্য পাই চিৰঞ্চনী। মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপনৰ শুভ ক্ষণত তেখেতক আমি শ্ৰদ্ধাৰে সোঁৱৰিছোঁ আৰু সোণালী জয়ন্তী উপলক্ষে প্ৰকাশিত স্মৰণিকা খন তেওঁৰ নামত উৎসৰ্গা কৰিছোঁ।

অসমৰ দুই সংগীত তাৰকালৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

জন্ম:- ০৮/০৯/১৯২৬

মৃত্যু:- ০৫/১১/২০১১

মোৰ গান হওক
বহু আস্থাহীনতাৰ বিপৰীতে এক
গভীৰ আস্থাৰ গান...
মোৰ গান হওক
কল্পনাবিলাসৰ বিপৰীতে এক
সত্য প্ৰসস্তিৰ ধ্যান
মোৰ গান হওক
বহু আস্থাহীনতাৰ বিপৰীতে এক
গভীৰ আস্থাৰ গান।

জন্ম:- ১৮/১১/১৯৭২

মৃত্যু:- ১৯/০৯/২০২৫

তুমি সুবাস অসমীৰে,
তুমি সুবাস সৃষ্টিৰে,
তুমি প্ৰকাশ মুকুতিৰে,
সঁচা নিভাজ সপোনৰে।
তুমি সাহস জীৱনলে,
মৰণকো জিনিবলে,
তুমি পোহৰ যুগে যুগে,
নানা জাতি নানা ৰূপে।

ড° হিমন্ত বিশ্ব শর্মা
Dr. Himanta Biswa Sarma

মুখ্যমন্ত্রী, অসম
Chief Minister, Assam

CMS.7/2023/3784
Dispur, 7 Fagun 1432 Bhaskarabda
February 20, 2026

MESSAGE

It is a matter of immense pride that Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Dibrugarh is celebrating its Golden Jubilee, marking 50 years of dedicated service in legal education.

Over the past five decades, the institution has not only imparted legal knowledge but also shaped generations of responsible citizens, advocates and judicial minds committed to upholding the rule of law and constitutional values. In an era of evolving legal and ethical challenges, its role becomes even more significant.

The publication of a commemorative souvenir on this historic occasion is a fitting tribute to the College's journey and achievements. It will serve as a valuable record of its legacy and inspire future generations to pursue justice with integrity and courage.

I extend my heartfelt congratulations to the Golden Jubilee Celebration Committee, the faculty, students and alumni. I wish the College continued growth and excellence in the years ahead.

(Dr. Himanta Biswa Sarma)

सर्बानंद सोणोवाल
SARBANANDA SONOWAL

पत्तन, पोत परिवहन और जलमार्ग मंत्री
भारत सरकार
Minister of Ports, Shipping and Waterways
Government of India

Message

It gives me immense pleasure to convey my warm greetings to the students, faculty, alumni and staff of Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Dibrugarh, on the momentous occasion of its Golden Jubilee. For fifty eventful years, this esteemed institution has been a pillar of legal education in Assam, shaping generations of professionals who have served the society with integrity and dedication.

Situated in the historic and vibrant city of Dibrugarh, the Law College has contributed significantly to strengthening quality legal education in Assam. By nurturing bright legal minds rooted in constitutional values, ethics and social responsibility, it has upheld the spirit of the rule of law and reinforced public trust in our institutions.

As the college celebrates this important milestone, I am confident it will continue to advance academic excellence while contributing meaningfully to the vision of a progressive and empowered Assam.

I extend my heartfelt congratulations and best wishes to Dr. Rohini Kanta Barua Law College for many more years of distinguished service to the nation.

25th February, 2026
New Delhi

(Sarbananda Sonowal)

Room No. 201, Transport Bhawan, 1, Sansad Marg, New Delhi-110001
Ph. : 011-23717422, 23717423, 23717424, Fax : 011-23356709
E-mail : minister-shipping@gov.in | Website : www.shipmin.gov.in

শ্ৰী প্ৰশান্ত ফুকন

মন্ত্ৰী

শক্তি বিভাগ,

দক্ষতা, নিয়োগ আৰু উদ্যমিতা বিভাগ,

স্বাস্থ্য-শিক্ষা আৰু গৱেষণা বিভাগ

অসম চৰকাৰ।

Shri Prasanta Phukan

Minister

Power Department

Skill, Employment and Entrepreneurship Department,

Medical Education and Research Department

Government of Assam

DATE : 2/03/2026

Message

It gives me immense pleasure to learn that Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Dibrugarh is celebrating its Golden Jubilee, marking 50 years of dedicated service in the field of legal education.

Over the past five decades, the institution has played a significant role in shaping responsible legal professionals and conscious citizens who have contributed to the justice system and the overall development of society. This remarkable milestone reflects the commitment, perseverance, and vision of the founders, faculty members, students, alumni, and all those associated with the college.

On this auspicious occasion, I extend my heartfelt congratulations to the entire Dr. Rohini Kanta Barua Law College family. I am confident that the college will continue its legacy of academic excellence, uphold the values of justice and integrity, and contribute meaningfully towards nation-building.

I also convey my best wishes for the successful publication of the Golden Jubilee Souvenir, "The Golden Treasure." May this commemorative effort beautifully capture the proud journey and achievements of the institution.

I wish the institution continued success and a bright future in the years ahead

(PRASANTA PHUKAN)

Office Address: Janata Bhawan, Block-D, 2nd floor, Dispur-781006, Mob: 9435031311

Email : prasantaphukan28@gmail.com

Prof. Jiten Hazarika, M.Sc., Ph.D., PGDOR
Vice-Chancellor

DIBRUGARH UNIVERSITY
DIBRUGARH | PIN-786 004 | ASSAM
Phone : 0373-2370239 (Office)
Email : vc@dibru.ac.in | Website : www.dibru.ac.in

MESSAGE

I am in fact pleased to extend my greetings and heartfelt congratulations to Dr. R.K.B. Law College, Dibrugarh on the joyous occasion of its Golden Jubilee Celebration, commemorating 50 glorious years of dedicated service in the field of legal education.

Over the past five decades, the college has stood as a leading institution imparting knowledge, instilling integrity and justice, nurturing generations of legal professionals who have been contributing meaningfully to the legal system and to society at large. Its unwavering commitment to academic excellence, ethical values and social responsibility has played a pivotal role in shaping the legal landscape of the region.

The publication of “The Golden Treasure” is a meaningful tribute to this remarkable journey—capturing the legacy, achievements and aspirations of an institution that has continuously evolved while remaining steadfast in its mission. This milestone not only celebrates past accomplishments but also inspires renewed dedication toward innovation, inclusivity and excellence in legal education.

As the college steps into a new era, may it continue to empower young minds, uphold the rule of law and contribute to the pursuit of justice with wisdom and compassion. I wish the college will be able to continue its journey with even more dedication and success, achieving greater heights in the years to come.

With best wishes for a bright and inspiring future of the entire college fraternity,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jiten Hazarika'.

(Jiten Hazarika)

Dated Dibrugarh, the 15th December, 2025

APURBA KUMAR SHARMA
SENIOR ADVOCATE
Chairman (E.C.), Bar Council of India
Ex-Member, Press Council of India
Former President, Gauhati High Court Bar Association

Phone : 011-4922 5000
Fax : 011-4922 5011
E-mail : info@barcouncilofindia.org
Website : www.barcouncilofindia.org

भारतीय विधिज्ञ परिषद् BAR COUNCIL OF INDIA

(Statutory Body Constituted under the Advocates Act, 1961)

21, Rouse Avenue Institutional Area, New Delhi - 110 002

MESSAGE

I extend my heartiest congratulations to Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Dibrugarh, on the momentous occasion of its Golden Jubilee Celebration, marking fifty distinguished years of exceptional service in the field of legal education.

Over the past five decades, this esteemed institution has played a commendable role in nurturing legal minds, upholding academic excellence, and promoting the ideals of justice, constitutional values, and the rule of law. Its contribution to legal education in Assam and the North-Eastern region is truly noteworthy and deserves high appreciation. This significant milestone is a moment of pride for the institution, its faculty members, students, alumni, and everyone else who has been associated with it in this illustrious journey.

This Golden Jubilee is not merely a celebration of longevity but is also a testament to the resilience, vision and the transformative power of quality education. I am confident that the College will continue to scale greater heights and remain a beacon of quality legal education and professional integrity in the years to come.

I convey my best wishes to the Golden Jubilee Celebration Committee for the grand success of the celebrations and extend my warm regards to the entire fraternity of Dr. Rohini Kanta Barua Law College.

With Best Wishes,

Apurba Kumar Sharma
Senior Advocate, Supreme Court of India
Chairman, Executive Committee,
Bar Council of India, New Delhi

Prof. (Dr.) R. C. Borpatragohain

Former Advocate General, Assam and
Former Dean, Faculty of Law, Guwahati University.

Date: 06.03.2026

A Message of Complacency

I am happy to know that the Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Dibrugarh is celebrating its prestigious Golden Jubilee. In connection with the celebration the Golden Jubilee Celebration Committee is preparing a souvenir inviting write-ups from resourceful persons to make it a memorable record of the Golden Jubilee. On the above eve, I evince my sincere best wishes and all success of the entire golden jubilee programs.

|| Long Live RKB Law College ||

R. C. Borpatragohain

Prof. (Dr.) R. C. Borpatragohain

Dr. Saikat Patra

Mayor,
Dibrugarh Municipal Corporation
Dibrugarh

Residence :
Santipara, Dibrugarh
Mobile : 9435030377

Ref. No.

Date.....^{24/2/26}.....

To,
Dr. Gautomi Dutta
Principal and Secretary
Dr. Rohini Kanta Boruah Law College
Golden Jubilee Organizing Committee
Khalihamari, Dibrugarh, PIN 786001

Madam,

Subject:- Goodwill message for the "The Golden Treasure"

It fills my heart with immense pride and joy to learn that Dr. Rohini Kanta Boruah Law College, Dibrugarh, one of the most prestigious and pioneering law institute of our state, is celebrating fifty glorious years of its inspiring journey. Over the decades, the college has not only imparted legal education but has also shaped generations of advocates, judges, academicians and responsible citizens who have contributed meaningfully to society.

The Golden Jubilee is not merely a celebration of years gone by; it is a tribute to the visionaries who founded the institution, the dedicated teachers who nurtured young minds and the countless students whose dreams found direction within its walls. It is a moment of gratitude, reflection and renewed commitment.

To commemorate this historic milestone, the publication of the souvenir "The Golden Treasure" is indeed a befitting tribute. This keepsake will beautifully capture memories, achievements, struggles and triumphs that have defined the college's remarkable journey.

I, convey my warm congratulations to you, all faculty members, Students, Alumni and all Stakeholders who have been instrumental in this remarkable journey. I wish the College continued success and many more years of distinguished service to legal education and the nation.

With warm greetings.

Sincerely yours

(Dr. Saikat Patra)
MAYOR

Rituparna Baruah
Chairman

Assam Tourism Development Corporation Ltd

Date : 26-02-2026

শুভেচ্ছা বাৰ্তা

ডিব্ৰুগড়ৰ অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ শৈক্ষিক প্রতিষ্ঠান ড° বোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ে ৫০ বছৰীয়া গৌৰৱপূৰ্ণ এটি সুন্দৰ সময় অতিক্ৰম কৰা বুলি জানিবলৈ পাৰি অত্যন্ত সুখী হৈছে। জন্মলগ্নৰে পৰা প্ৰজ্ঞাৰ জ্যোতিৰে শিক্ষার্থীসকলক উজ্জ্বলাই ৰখা এই মহাবিদ্যালয়খনত অধ্যয়নৰ বাবে দূৰ দূৰণিৰ পৰা বহু শিক্ষার্থী আহে। আইনগত শিক্ষা প্ৰদান কৰি একোজন মানৱ সম্পদ গঢ় দিয়াত ড° বোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম।

এই ৫০ বছৰীয়া গৌৰৱময় ক্ষণত মহাবিদ্যালয়খনৰ প্ৰতিগৰাকী শিক্ষাণ্ডৰ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক আন্তৰিক শুভকামনা আৰু অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

লগতে, এই শুভক্ষণত তেওঁলোকে প্ৰকাশ কৰিবলগীয়া স্মৃতিগ্ৰন্থখনে আগন্তুক দিনত পঢ়ুৱৈ সমাজক উপকৃত কৰাৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয়খনৰ ইতিহাস আৰু সফলতা সম্পৰ্কে জনাত সহায় কৰিব বুলি মই আশাবাদী।

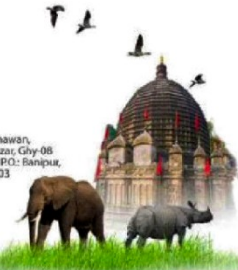
অধ্যক্ষ, অসম পৰ্যটন উন্নয়ন নিগম
সাধাৰণ সম্পাদক, ভাজপা, অসম প্ৰদেশ

+91 94350 32707

rituparna32707@gmail.com
www.tourismcorporation.assam.gov.in

Office: Assam Paryatan Bhawan,
A. K. Azad Road, Paltan Bazar, Ghy-06
Residence: Dhakerigaon, P.O: Banipur,
Dist: Dibrugarh, Pin: 786003

ড০ ৰোহিনী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড়
DR. ROHINI KANTA BARUA LAW COLLEGE, DIBRUGARH

DIBRUGARH
ESTD. : 1976

Website : rkblawcollege.ac.in
E-mail : dr.rkblawcollege@gmail.com

Khaliamari
Dibrugarh - 786001 (Assam)
Mobile No. 9435761611
☎ : 0373-2322029

Ref. No. : RKBLC/MSG/2026/54

Date : 05/03/2026

Message

It is really heartening that Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Khaliamari, Dibrugarh is commemorating the Golden Jubilee of its existence with a year-long celebration from the 19th of March 2025 to 19th of March 2026. It is also very appropriate that a souvenir is being published to commemorate this remarkable occasion. It is my privilege as the President of the governing body to extend my congratulations to the Principal, the staff, and students of this college. This institution has rendered tremendous service in imparting legal education over all these years. Now, it can look back on its achievements with great pride.

I am confident that the college will keep up its tradition of excellence and continue to serve generations of students to come.

I offer my good wishes for its continued success and development. I wish the Golden Jubilee celebration a resounding success.

(Dr. Prakash Kumar Baruah)
President
Governing Body
Dr. R.K.B. Law College, Dibrugarh

ডঃ বোহিনী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড়
স্থাপিত : ১৯৭৬

DR. ROHINI KANTA BARUA LAW COLLEGE, DIBRUGARH

ESTD. : 1976

সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপন সমিতি GOLDEN JUBILEE CELEBRATION COMMITTEE

Ref.No. RKBLC/GJOC/2024/053

Date : 02/03/2026

Message

Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Dibrugarh is celebrating its fifty-year journey starting from 19th March, 2025 and culminating on 19th March, 2026.

To commemorate the Golden Jubilee year, a decision was taken by the faculty and office staff, students' union, alumni of the college to organize academic, cultural, sports events spreading throughout the year. The Golden Jubilee Organising Committee, along with all students of the college, held academic activities such as Moot Court Competition, Quiz Competition, Street Play, Free Health Check-up Camp, Talks by eminent personalities etc. A cultural programme celebrating the 100th birth anniversary of Dr. Bhupen Hazarika and paying homage to Late Zubeen Garg was also organised. Sports event like the Inter-college Cricket Tournament was also held. The college also celebrated events like Constitution Day, World Consumer Rights Day, World Health Day, and Teachers' Day etc. on designated dates in association with various other organizations. To mark this Golden Jubilee year the organising committee planned the publication of a souvenir which shall remain as a memorable document for the future.

As we celebrate the Golden Jubilee-year of Dr. Rohini Kanta Barua Law College, we look back with gratitude at the years of nurturing excellence, integrity and knowledge. This milestone is a testament to the collective efforts of the founders-leaders, staff and alumni. This may be called a "year of gratitude", to honour our past, committing ourselves to the future and empowering the next generation to reach new heights.

I have been associated with Dr R.K.B Law College as a member of the Governing Body for the past two terms and have been nominated to head the Golden Jubilee Organising Committee. I thank the Principal & Secretary of the college, honourable members of the Governing Body, teaching and non-teaching staff, students and alumni for entrusting me the responsibility and reposing the confidence in me to take such a momentous celebration forward. My sincere gratitude to you all.

The support and participation of one and all during all the events is truly exemplary.

Best wishes and thank you.

Rajee Konwarh
(Rajee Konwarh)

President,

Golden Jubilee Organising Committee

Dr. Rohini Kanta Barua Law College, Dibrugarh.

Khalihamari, Dibrugarh -786001 (Assam) Ph. No. (0373-2322029) | 94357 61611

Email ID : dr.rkblawcollege@gmail.com, Website : www.rkblawcollege.ac.in

From the Editorial Desk

Ms. Manalisa Medhi

Ms. Ritimoni Sharma

“Legal education aims at imparting knowledge of the country as a part of necessary culture of a gentleman, nobleman and common man engaged in a learned profession. :Blackstone.”

In the realm of jurisprudence, legal literacy is not merely an academic asset but a vital need for every citizen. A society that remains unaware of the laws governing it, is a society vulnerable to exploitation and injustice. This necessity is highlighted by the imperative legal principle that ignorance provides no respite from the consequences of one’s unlawful actions. While we often navigate the complexities of life, we must remember the gravity of the maxim “Ignorantia juris non-excusat.” Thus, by transforming the complexities of statutes into public knowledge, the legal fraternity empowers a common man to act with vigilance and confidence.

Standing at the threshold of completion of a half century is a moment of profound reflection and immense pride. As we unveil this commemorative souvenir, “Golden Treasure: An Odyssey of 50 Years,” we are not merely documenting the passage of time, but we are celebrating a legacy of education, social transformation and legal justice. The odyssey began five decades ago by some visionaries who understood that the foundation of a strong and stable society lies in the understanding of the law of the land. In this journey, we feel profoundly privileged to be the successors of such prudent personalities like Sri Karuna Barua (the erstwhile DC of Dibrugarh), Late Hema Gohain (then advocate & founder Principal), Sri Prakash Gogoi (educationist), then advocates Late Niresh Chandra Bagchi, Late Nagen Das, Late Mahendra Gogoi, Late Promod Kumar Das etc. who became harbingers in this path of enlightenment. We owe a profound debt of gratitude to the pioneering visionaries who braved every challenge and stood firm against all odds to establish this college at a time when law colleges in Upper Assam could be counted on one’s finger tips.

In this connection, we must also commemorate the extraordinary benevolence of Dr. Rohini Kanta Barua and his better-half Late Muktalata Barua, whose philanthropic donation of this land and building created a sanctuary for legal excellence and empowerment of future generations. Following

in the footsteps of these forerunners, we are always driven by a deep sense of responsibility – not to our students, but to the needy, the disadvantaged and the society as a whole. We firmly believe that legal education is hollow if it does not reach the common people. Our college has been a catalyst in permeating this knowledge through community outreach initiatives like awareness programmes as well as street plays, seminars, moot court, debate & discussions etc. on various socio-legal issues, so that the complex concepts of law can be translated into the language of common people. Moreover, our commitment to social engineering finds its practical grounding in our legal-aid cell Nyaya Sarathi which serves as a beacon of hope to those in our community who feel hesitation in approaching the court due to various socio-cultural or financial constraints. Furthermore, in our pursuit for reaching out to common man, our college has embarked on a pioneering endeavor to translate various statutes of the country into our mother tongue, Assamese, so that our laws become accessible to every citizen of Assam – from the courtrooms to the farthest villages.

As we look towards the horizon, we recognize that the future of the legal profession in India rests upon the law students, promising lawyers and a legal literate society as a whole. So, a sound system of legal education providing both analytical skills and acumen is a sine qua non – an absolute necessity – for the proper administration of justice, which our institution aims to deliver.

As we celebrate this milestones, we don't just celebrate an end – we celebrate a new beginning. The journey of the last fifty years has been glorious, but the odyssey of facilitating legal education and ensuring justice remain a continuous path and we are honoured to walk it for eternity. While we have put our hearts into compiling this commemorative volume, we are mindful of our human limits. With all our limitations, the editors beg apology for any shortcomings on our part. We hope that the spirit of this Golden Jubilee shines through all imperfections.

(Thank You)

Regards,

Manalisa Medhi

Ms. Manalisa Medhi

R Sharma

Ms. Ritimoni Sharma

সূচীপত্ৰ / Contents

1. প্ৰবন্ধৰ সঁফুৰা		
• ড° বোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয় : এক অবিৰত যাত্ৰা	শ্ৰীমতী বিণা ৰাণী বৰা	1-3
• লোকহিতৈষী বিশিষ্ট গৱেষক ড° বোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ সোঁৱৰণত	ড° বিজেতা ছেলী	4-5
• মানসিক স্বাস্থ্য: সুস্থ সমাজৰ প্ৰথমটো খোজ	ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকা	6-7
• প্ৰাক্-ব্ৰিটিছ ডিব্ৰুগড় আৰু ইয়াত নগৰৰ পাতনি	ড° ডম্বৰু নাথ	8-14
• পৰিবেশ সচেতনতা আৰু আমি	শ্ৰীমতী জুৰী বৰা বৰগোহাঞি	15-16
• ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনা আৰু সুস্থ সমাজৰ মাজত সহিষ্ণুতা গঠনৰ প্ৰয়োজনীয়তা	ডাঃ শান্তনু বৰা	17-20
• নতুন প্ৰজন্ম আৰু স্বাস্থ্য	ডাঃ কুঞ্জ শইকীয়া	21-22
• আধুনিক ভাৰতীয় সমাজ ব্যৱস্থাত বিবাহ আৰু পৰিয়ালৰ পৰিৱৰ্তিত সংজ্ঞা	শ্ৰীমতী মনালিচা মেধি	23-26
• কিদৰে সঁজাঁও তোমাক	শ্ৰীমতী ৰেণু ফুকন	27-30
• ভাৰত ৰত্ন ড° ভূপেন হাজৰিকা	শ্ৰীমতী নিৰ্মালী বসুমতাৰী	31-33
• উকিলৰ ডায়েৰি	শ্ৰী উদয় সেনাপতি	34-36
• সোণালী জয়ন্তী উপলক্ষে মহাবিদ্যালয়ৰ অতন্দ্র প্ৰহৰী ৰামদেৱ ৰায়ৰ সৈতে সাক্ষাৎকাৰৰ কিয়দংশ	সাক্ষাৎ গ্ৰহণ কৰিছে- শ্ৰীমতী মনালিচা মেধি আৰু শ্ৰীমতী ৰীতিমণি শৰ্মা	37-38
2. কবিতাৰ একুঁকি		
• ঈশ্বৰপুত্ৰ	শ্ৰীমতী সংগীতা শইকীয়া	39
• সেই সুৰ	শ্ৰীমতী নিত্যাশ্ৰী বৰুৱা	39
• শব্দৰ প্ৰপতন	শ্ৰীমতী নিৰ্মালি বসুমতাৰী	40
3. Reflection (English Article)		
• Geographical Demography	Dr. Bharati Dutta	43-49
• Tea Industry of Assam: A Comprehensive Outlook	Sri Devi Prasad Bagrodia	50-55
• Entrepreneurial Development in Dibrugarh: Scope & Challenges	Dr. Himadri Barman	56-60
• Carrying the Torch: A Grandson's Lifelong Contribution in Advancing the KANOI Family's Educational and Social Vision	C.A. Jyoti Prasad Kanoi	61-64

• Police Accountability - An Overview	Sri Satyabrata Sarma	65-69
• Humorous Situations	Sri Sudeb C. Goswami	70-72
• Recognition of Psychological Trafficking of Humans in Indian Jurisprudence	Dr. Jayanta Boruah & Ms. Junu Das	73-81
• Law and Social Media: Rights, Responsibilities and Regulations	Sri Biswajit Barooah	82-84
• Data Protection and Privacy: Legal Developments in India	Dr. Shilpi Gupta	85-88
• Artificial Intelligence and Intellectual Property Rights: A Catalyst for India's Economic Growth	Dr. Manomita Paul	89-91
• The War on Vitality: Weaponizing Health and Human Rights in the 21st Century	Vedashree Anand Barokar	92-105
• Institutional Blind Spot: Absence of Human Resource Management in Certain Sectors	Mr. Srimanta Bordoloi	106-108
• The Lost Art of Writing after Reading: A Modern Educational Challenge	Dr. Deepankar Bhattacharjee	109-112
• Facets of Human Rights and The Indian Constitution	Adv. Sanjeeban Agamacharyya	113-115
• Introduction of Legal Education in School Curriculum: A Step Towards A Legally Aware Society	Ms. Ritimoni Sharma	116-120
• Expanding The Horizons of Article 21: Santhara and The Debate on Dignified Death in Indian Constitutional Law	Mr. Shubham Dutta	121-124
4. Rhythm of Words (English Poem)		
• The Mountain Beckons	Mrs. Dipti Koch	127
• Finding Myself Amidst the Cycle of Roles	Ms. Preetisha Choudhury	128
• Elegy to Gangee	Purabjyoti Gogoi	129-130
• My First Dawn	Nang Tuchengkham Mohan	131
• Rekindled Dreams	Pragyan Borah	132

5. স্মৃতিৰ এখিলা পাত (প্ৰাক্তন শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ অনুভৱ)	135-160
6. অনুভৱৰ সুবাস (মহাবিদ্যালয় পৰিয়াল বৰ্গৰ অনুভৱৰ টোপোলা)	163-171
7. সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদন	172-178
8. List of Teachers	179
9. List of Non Teaching Staff	180
10. Student Achievers	181-182
11. Donors' List	183-188
12. Golden Jubilee Organizing Committee	189-190
13. Agenda	191-194
14. সমবেত সংগীত (সোণালী জয়ন্তী)	195
15. মহাবিদ্যালয় সমবেত সংগীত	196
16. Photo Gallery	
• Principals of Dr. Rohini Kanta Barua Law College	197
• First Governing Body	198
• Present Governing Body	199
• Existing Teaching Staff	200
• Existing Non-Teaching Staff	200
• Students' Union Body (2024-25)	201
• Students' Union Body (2025-26)	201
• Editorial Board	202
• সোণালী সময় সঁৱৰি	203-207

প্রবন্ধ সংখ্যা

ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয় : এক অবিৰত যাত্ৰা

শ্ৰীমতী ৰিণা ৰাণী বৰা

অৱসৰপ্ৰাপ্ত প্ৰধান শিক্ষয়ত্ৰী

তিনিচুকীয়া চেচাঁকোষ মধ্য ইংৰাজী বিদ্যালয়

(প্ৰাক্তন ছাত্ৰী, ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়)

ঐতিহাসিক ডিব্ৰুগড় চহৰৰ মাজমজিয়াত অৱস্থিত ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ে পঞ্চাশ বছৰীয়া এক বৰ্ণিল যাত্ৰা ২০২৬ ত সম্পূৰ্ণ কৰিলে। পঞ্চাশ বছৰীয়া যাত্ৰাত বিভিন্ন সময়ত সন্মুখীন হোৱা সকলো প্ৰতিৰোধ নেওচি ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ে ডিব্ৰুগড় তথা অসমৰ আইন শিক্ষাৰ এক অগ্ৰণী অনুষ্ঠান হিচাবে নিজৰ নাম স্বৰ্ণিল আখৰেৰে খোদিত কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। এই যাত্ৰাত বিভিন্নজন সমাজহেতিমী ব্যক্তিৰ উদ্যোগ আৰু ত্যাগ জড়িত হৈ আছে, সেয়ে এই লেখাৰ জৰিয়তে সেই সকলো মহান ব্যক্তিলৈ এই মহাবিদ্যালয়ৰ এগৰাকী প্ৰাক্তন ছাত্ৰী হিচাবে প্ৰথমে আমি আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

এই যাত্ৰাৰ শুভাৰম্ভণিৰ বিষয়ে জানিবলৈ হ'লে ভটিয়নী সোঁতত গৈ সেই সময়ৰ ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ত এভূমুকি মাৰিব লাগিব। ডিব্ৰুগড়ত আইন শিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ উদ্দেশ্য সন্মুখত ৰাখি আৰু সেই সময়ৰ আইন শিক্ষাৰ প্ৰতি আগ্ৰহী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰয়োজন উপলব্ধি কৰি গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সেইসময়ৰ ন্যায়াধীশ খগেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ প্ৰেৰণাত ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰথম উপাচাৰ্য ভোগৰাজ শেঠৰ উদ্যোগত ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ত প্ৰথম আইন শিক্ষাৰ এটা শাখা আৰম্ভ হয়। কিন্তু পাছলৈ এই আইনৰ শাখাটো বিভিন্ন অসুবিধা বাবে বন্ধ কৰি দিব লগীয়া হয়। ফলস্বৰূপে যিসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আইনৰ শিক্ষাৰ পৰা বঞ্চিত হয় তেওঁলোকক এই সুবিধা প্ৰদানৰ বাবে ডিব্ৰুগড় বাৰ এচেচিয়েচনৰ উদ্যোগী কিছু প্ৰবীণ অধিবক্তাৰ পৰামৰ্শমতে ১৯৭৬ চনৰ ২০ জুনত অধিবক্তা প্ৰমোদ কুমাৰ দাসৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত হোৱা এখন ৰাজহুৱা সভাত 'ডিব্ৰুগড়

আইন মহাবিদ্যালয়' প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। এই সভাখন অনুষ্ঠিত হৈছিল ডিব্ৰুগড়ৰ সেই সময়ৰ 'জৰ্জ ইনষ্টিটিউট'ত। 'ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়'ৰ প্ৰথমখন পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্যসকল আছিল-

- ১) কৰুণা বৰুৱা, আই, এ, এছ, সভাপতি (সেই সময়ৰ ডিব্ৰুগড় জিলাৰ উপায়ুক্ত)
- ২) অধিবক্তা হেম নাথ গোহাঁই, অধ্যক্ষ তথা সম্পাদক
- ৩) প্ৰকাশ গগৈ, সঃ সম্পাদক
- ৪) অধিবক্তা নিৰেশ চন্দ্ৰ বাগচী, সদস্য
- ৫) অধিবক্তা নগেন দাস, সদস্য
- ৬) এচ, আই, এক্স, সদস্য
- ৭) অধিবক্তা মহেন্দ্ৰ গগৈ, সদস্য
- ৮) অধিবক্তা প্ৰমোদ কুমাৰ দাস, সদস্য।

অৱশ্যে পাছলৈ খগেন্দ্ৰ নাথ চৌধুৰী, আব্দুৰ বহমান, এম জে আহমেদকো সদস্য হিচাবে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল। এই আইন মহাবিদ্যালয়ৰ আৰম্ভণিতে বিশেষভাৱে সহায় কৰিছিল সেই সময়ৰ জৰ্জ ইনষ্টিটিউচনৰ (বৰ্তমানৰ বাগ্মীবৰ নীলমণি ফুকন হাইস্কুল) অধ্যক্ষ স্বৰ্গীয় টকেশ্বৰ বৰুৱা দেৱে। তেখেতৰ তৎপৰতাতে জৰ্জ ইনষ্টিটিউচনতে অধিবক্তা হেম নাথ গোহাঁইৰ অধ্যক্ষতাত ১৯৭৬ চনৰ পৰা 'ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়'ৰ পাঠদান কাৰ্যসূচীৰ শুভাৰম্ভ হয়। প্ৰথম অৱস্থাত প্ৰমোদ কুমাৰ দাস, ইন্দ্ৰেশ্বৰ

শৰ্মা, কেশৱ গগৈ, নিৰেশ চন্দ্ৰ বাগচী আদিৰ দৰে ডিব্ৰুগড় বাৰ এচোচিয়েচনৰ কিছু প্ৰতিষ্ঠিত প্ৰবীন অধিবক্তাই স্বেচ্ছাই নুন্যতম পাৰিশ্ৰমিক লৈ পাঠদান কৰিছিল। অধ্যক্ষ হেম নাথ গোহাঁয়ে অব্যাহতি লোৱাত কিছুদিনৰ বাবে অধিবক্তা প্ৰমোদ দাসে অধ্যক্ষৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰে। কিন্তু পাছলৈ সন্মুখীন হোৱা বিশেষ কিছু অসুবিধাৰ বাবে 'ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়'ৰ পাঠদান ডিব্ৰুগড় বেঙ্গলী হাইস্কুললৈ স্থানান্তৰিত কৰিবলগীয়া হয়। এই সময়তে অধিবক্তা মণিৰাম আগৰৱালাই মহাবিদ্যালয়খনৰ অধ্যক্ষৰ ভাৰ গ্ৰহণ কৰে। কিন্তু পিছলৈ বিশেষ পৰিস্থিতিত নিৰুদ্ভা চন্দ্ৰ গোহাঁইক প্ৰথমে অতিৰিক্ত অধ্যক্ষ হিচাপে আৰু পিছলৈ অধ্যক্ষ হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়। ১৯৮৬ চনৰ প্ৰথম ভাগলৈকে বেঙ্গলী হাইস্কুলতে ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰেণী চলি থাকে, যদিও মহাবিদ্যালয়খনৰ স্থায়ী ঠিকনাৰ বাবে পৰিচালনা সমিতিয়ে অহৰহ চেষ্টা চলাই আহিছিল আৰু ইয়াৰ ফলস্বৰূপে সেই বছৰতে ডিব্ৰুগড়ৰ মাজমজিয়াত অৱস্থিত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱাৰ বাসগৃহটো তেখেতৰ অবৰ্তমানত তেখেতৰ সুযোগ্য পত্নী মুক্তালতা বৰুৱাই ছয় কঠা মাটি সহ চাং বঙলাটি ২,৫০,০০০.০০ টকা মূল্যত 'ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়'ক বিক্ৰী কৰিবলৈ সন্মত হয়। পাছলৈ এই মূল্য হ্রাস কৰি ১,৫০,০০০.০০ টকা কৰে আৰু মুক্তালতা বৰুৱাই মহাবিদ্যালয়খনৰ সুবিধাৰ বাবে এই ধনেৰে এটা ট্ৰাষ্ট খোলাৰ বাবে প্ৰস্তাব দিয়ে। লগতে মুক্তালতা বৰুৱাই আৰু এটা প্ৰস্তাব দিয়ে যে যদি 'ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়খন' তেখেতৰ প্ৰয়াত স্বামী স্বনামধন্য ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱাৰ নামেৰে নামাকৰণ কৰা হয় তেন্তে তেখেতৰ এই মূল্যবান সম্পত্তি মহাবিদ্যালয়ক বিক্ৰীৰ পৰিৱৰ্ত্তে দান কৰিব। পৰিচালনা সমিতিয়ে ২২/২/৮৬ তাৰিখে কৃতজ্ঞতা সহকাৰে এই প্ৰস্তাব গ্ৰহণ কৰে। অৱশেষত ১৯৯৪ চনৰ ১০ এপ্ৰিল তাৰিখে এই আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি টকেশ্বৰ বৰাৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত হোৱা এক বৰ্ণাঢ্য অনুষ্ঠানত মুখ্য ন্যায়াধীশ শৈলেন্দ্ৰ নাথ ফুকন, অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতি ড° লীলা গগৈৰ দৰে বিশিষ্ট ব্যক্তিৰ উপস্থিতিত ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য মুকুন্দ মাধৱ শৰ্মাই “ ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়” নামফলকখন উন্মোচন কৰি আৰু দাতা মুক্তালতা বৰুৱাই ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱাৰ আলোকচিত্ৰৰ সন্মুখত বন্তি প্ৰজ্জ্বলন কৰি ড°

ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ এক নতুন যাত্ৰাৰ শুভাৰম্ভণি কৰে।

সময় অতিবাহিত হোৱাৰ লগে লগে ঐতিহ্যমণ্ডিত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱাৰ বাসগৃহটো সংৰক্ষণ কৰি বিভিন্ন সময়ত কৰা আন্তঃগাঁথনিৰ উন্নয়নৰ ফলস্বৰূপে বৰ্ত্তমান মহাবিদ্যালয়খনত পৰ্য্যাপ্ত শ্ৰেণীকোঠাৰ উপৰিও এটা প্ৰেক্ষাগৃহ, সকলো সুবিধাৰে সু-সজ্জিত এটা পুথিভঁৰাল সংযোজিত হৈছে। এই সমূহৰ বিকাশত উত্তৰ-পূবৰ এসময়ৰ ড'নাৰ (DoNER) মন্ত্ৰী পৰন সিং ঘাটোৱাৰ মহোদয় তথা দুলিয়াজান স্থিত অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেডে আগবঢ়োৱা অনুদানৰ কথা সোঁৱৰাটো আৱশ্যকীয়। সময় অতিক্ৰম কৰাৰ লগে পৰিচালনা সমিতিৰ সক্ৰিয় সহযোগত এই আইন মহাবিদ্যালয়ে ২০১০ চনত অসম চৰকাৰৰ পৰা অনাপত্তি প্ৰমাণপত্ৰ পায়। ২০১৩ চনত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয় সমিতিসমূহৰ পঞ্জীয়ন অধিনিয়ম, ১৮৬০ ৰ আধাৰত সমিতি হিচাবে পঞ্জীয়ন হয়। ২০১৫ চনলৈকে এই মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষার্থীসকলে ডিব্ৰুগড় হনুমানবন্ধ সুৰজমল কানৈ আইন মহাবিদ্যালয়ত ষাণ্মাসিক শেহান্ত পৰীক্ষা সমূহত অৱতীৰ্ণ হ'ব লগা হৈছিল যিটো ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ বাবে অসুবিধাজনক আছিল। এই অসুবিধা অতিক্ৰম কৰি ২০১৫ চনত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ে ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ষাণ্মাসিকৰ শেহান্ত পৰীক্ষা কেন্দ্ৰ হিচাবে অনুমোদন পায়। ২০১৬ চনত এই আইন মহাবিদ্যালয়খনে ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা স্থায়ী স্বীকৃতি লাভ কৰে। সময়ৰ পৰিবৰ্ত্তনৰ লগে লগে শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ শৈক্ষিক উত্তৰণ নঘটিলে কেতিয়াবা সময়ৰ সোঁতত হেৰাই যোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে। সেয়েহে সময়ৰ গতি আৰু আহুনৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ২০২৩ চনৰ পৰা ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ে বিবিএ,এলএলবি ৰ পাঁচ বছৰীয়া পাঠ্যক্ৰম আৰম্ভ কৰে।

শেহতীয়াকৈ, এই আইন মহাবিদ্যালয়খনৰ উত্তৰণত ইয়াৰে প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে লোৱা ভূমিকাও উল্লেখনীয়। প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সংস্থাটো সমিতি হিচাবে পঞ্জীয়নভুক্ত হোৱাৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰৱেশদ্বাৰত এখন আটক ধুনীয়া তোৰণ সাজি সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষটো স্মৰণীয় কৰি তোলে। তেখেতসকলৰ এই ভূমিকা অনাগত দিনবোৰত আৰু সক্ৰিয় হৈ উঠিব বুলি আশা কৰিব পাৰি।

প্রত্যেকটো শিক্ষানুষ্ঠানৰে শিক্ষা দানৰ জৰিয়তে সুনামৰ সৃষ্টি কৰাৰ উপৰিও কিছুমান সামাজিক দায়বদ্ধতা থাকে। আইন মহাবিদ্যালয় হিচাবে ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ে “ন্যায় সাৰথি” নামৰ কোষৰ জৰিয়তে সমাজৰ বিনামূলীয়া আইন সাহায্য প্ৰাপ্ত সদস্য সকললৈ প্ৰয়োজন অনুসৰি বিনামূলীয়া আইনী সাহায্য আগবঢ়াই সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ নিদৰ্শন দাঙি ধৰিছে। ইয়াৰ উপৰিও শেহতীয়াকৈ বিভিন্ন আইন, অধিনিয়ম সমূহ সাধাৰণ ৰাইজৰ বোধগম্য হোৱাকৈ অসমীয়া ভাষালৈ অনুবাদ কৰি প্ৰকাশ

কৰাৰ উদ্যোগ লৈছে। ইতিমধ্যে সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষতে তিনিখনকৈ আইন “সমিতিসমূহ পঞ্জীয়ন অধিনিয়ম, ১৮৬০”, “ভাৰতীয় ন্যায় সংহিতা, ২০২৩” আৰু “ভাৰতীয় সাক্ষ্য অধিনিয়ম, ২০২৩” প্ৰকাশ কৰি উলিওৱা হৈছে।

সোণালী জয়ন্তীলৈকে এই বৰ্ণিল যাত্ৰাৰ এক সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ দাঙি ধৰাৰ লগতে সকলোকে শুভেচ্ছা জনাই আশা ৰাখিছো এই অবিৰত যাত্ৰা অব্যাহত থাকক অনন্ত কাললৈ।

২২/২/১৯৮৬ ৰ ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ ঐতিহাসিক সিদ্ধান্ত:

Resolution: #
 Welcoming the very handsome offer to the Dibrugarh Law College of the considerable property consisting of a building and six katha of land suitably located at Khabhoman, by its owner Mrs Muktalata Bama at a concessional price of Rs. 1,50,000/- (Rupees One lakh & fifty thousand only) and the further offer by Mrs Bama of forming a trust for this amount of Rs. 1,50,000/- so that this amount also comes back to the college on the death of Mrs Muktalata Bama,

Considering that Mrs Muktalata Bama by her magnanimous offer would like to commemorate her late husband Dr Rohini Kanta Bama, an eminent scientist who during his years of legal practice at Dibrugarh had built the house,

Taking into account that acceptance of the offer from Mrs Muktalata Bama would be in the best interests of the Dibrugarh Law College and would contribute towards its all round development,

Realising that in the process justice will be done to the memory of Dr Rohini Kanta Bama a scientist of repute and a litterateur of Assam,

The Governing Body of the Dibrugarh Law College unanimously resolves that Dibrugarh Law College be named as Dr Rohini Kanta Bama Law College, Dibrugarh after necessary documents giving effect to the wishes of the Governing Body in this regard are completed.

17. The meeting then ended with a vote of thanks to the Chairperson.

Accepted unanimously
 Sandhya
 20/2/86
 S. K. B. B. B.

লোকহিতৈষী বিশিষ্ট গৱেষক ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ সৌৰৰণত

ড° বিজেতা ছেত্ৰী

সহকাৰী অধ্যাপিকা,

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়,

ডিব্ৰুগড়

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা একেধাৰে শিক্ষাবিদ, পণ্ডিত, সাহিত্যিক আৰু জৈৱ-ৰসায়ন বিভাগৰ সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰতে পুৰোগামী গৱেষক আছিল। ১৯১০ চনত অসমৰ পূব প্ৰান্তৰ শদিয়াত জন্ম গ্ৰহণ কৰা ড° বৰুৱাদেৱৰ পিতৃ স্বৰ্গীয় কেশৱ কান্ত বৰুৱা আৰু মাতৃ আছিল প্ৰখ্যাত কংগ্ৰেছ নেতা তথা গুৱাহাটী কংগ্ৰেছ কমিটিৰ সভাপতি প্ৰয়াত ড° ভূৱনেশ্বৰ বৰুৱা আৰু ডিব্ৰুগড়ৰ বিধায়ক তথা অসম বিধানসভাৰ অধ্যক্ষ প্ৰয়াত লক্ষেশ্বৰ বৰুৱাৰ বায়েক স্বৰ্গীয়া সুখদালতা বৰুৱা। ৰাজনৈতিক পৰিয়ালৰ

সান্নিধ্যলৈ অহা ড° বৰুৱাদেৱৰ বাল্যকালৰে পৰা এগৰাকী মেধাসম্পন্ন ব্যক্তিত্বৰ গৰাকী আছিল। ১৯২৬ চনত কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনত স্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত প্ৰথম বিভাগত তাৰকা চিহ্নসহ পাঁচটা বিষয়ত লেটাৰ নম্বৰ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। ১৯২৮ চনত গুৱাহাটীৰ কটন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা বিজ্ঞান শাখাত ইণ্টাৰ ৰমেডি়েট পৰীক্ষাত চাৰিটা বিষয়ত লেটাৰ নম্বৰসহ প্ৰথম স্থান দখল কৰা ড° বৰুৱাদেৱে ১৯৩০ চনত বিজ্ঞান বিষয়ত অনাৰ্চসহ স্নাতক ডিগ্ৰী গ্ৰহণ কৰে। একেৰাহে তেখেতে ১৯৩২ চনত জৈৱ ৰসায়ন বিভাগত কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা প্ৰথম স্থানসহ স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী সম্পন্ন কৰি সেই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ

অন্তৰ্গত আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা বি. এল. ডিগ্ৰীত প্ৰথম স্থান দখল কৰে।

তদুপৰি ড° বৰুৱাদেৱে অসম লোকসেৱা আয়োগৰ পৰীক্ষাত সফলতা অৰ্জন কৰে যদিও ৰাজনৈতিক কাৰণত নিযুক্তি প্ৰক্ৰিয়া বন্ধ হৈ ৰয়া ১৯৩৪ চনত ওকালতি জীৱনৰ পাতনি মেলা ড° বৰুৱাদেৱে ১৯৩৮ চনত কটন মহাবিদ্যালয়ত ৰসায়ন বিভাগৰ প্ৰৱক্তাকৰূপে যোগদান কৰে। উচ্চ শিক্ষাৰ প্ৰতি ধাউতি থকা ড° বৰুৱাদেৱে ১৯৪৬ চনত ইংলেণ্ডলৈ যাত্ৰা কৰে আৰু লিভাৰপুল বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা খাদ্য

প্ৰাণ 'ক'ৰ ওপৰত পি. এইচ. ডি. ডিগ্ৰী লাভ কৰে। পৰৱৰ্তী কালছোৱাত তেখেতে অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ জৈৱ-ৰসায়ন বিভাগত মূৰব্বী অধ্যাপকৰূপে কৰ্মৰত হয়। তাৰ উপৰিহে তেখেতে ১৯৬০ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৰসায়ন বিভাগৰ প্ৰাধ্যাপকৰূপে যোগদান কৰি বহু গৱেষণামূলক পত্ৰিকা প্ৰকাশ কৰে। তাৰে ভিতৰত অন্যতম হৈছে ন্যোচাৰ (Nature), বায়'কেমিকেল জাৰ্নেল ইত্যাদি। তদুপৰি 'বিজ্ঞানৰ সাধু', 'পৰিপুষ্টি বিজ্ঞান', 'পৰম ক্ষুধা', 'পমিলিৰ পৰিয়াল' ইত্যাদিৰ জৰিয়তে অসমীয়া বিজ্ঞান সাহিত্যলৈ অনবদ্য বৰঙণি যোগায়। তেখেতৰ এই কৰ্মৰাজিৰ বাবে ১৯৫৫ চনত তেখেতক অসম সাহিত্য

সভাৰ অধিবেশনৰ বিজ্ঞান শাখাৰ সভাপতিৰূপে নিৰ্বাচন কৰা হৈছিল।

তেখেতৰ কৰ্মৰাজি বহলাই উল্লেখ নকৰিলে হয়তো ভবিষ্যৎ প্ৰজন্মৰ বাবে তথ্য আধৰুৱা হৈ ৰ'ব। ড° বৰুৱাদেৱ যোৰহাটৰ আঞ্চলিক গৱেষণাগাৰৰ বাছনি সমিতিৰ সভাপতি আৰু শিলচৰ আঞ্চলিক অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ সঞ্চালক মণ্ডলীৰ অন্যতম আছিল। খড়্গপুৰৰ ইন্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অৱ টেকন'লজিৰ উপদেষ্টা পৰিষদৰ সদস্য আছিল। বহুমুখী প্ৰতিভাসম্পন্ন ড° বৰুৱাদেৱ ১৯৬৮ চনৰ জুলাই মাহত আকস্মিকভাবে কলিকতাৰ দম দম বিমান বন্দৰত মৃত্যুবৰণ কৰে। পৰৱৰ্তী কালত তেখেতৰ সহধৰ্মিণী স্বৰ্গীয়া মুক্তলতা বৰুৱাই ডিব্ৰুগড়স্থিত চাং বঙলাসহ প্ৰায় ১ বিঘা, ১ কঠা, ০ লেছা মাটি ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়ৰ নামত হস্তান্তৰ কৰে। তেখেতৰ এই দায়বদ্ধতা আৰু অৱদানৰ প্ৰতি সন্মান জনাই ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়খন ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰূপে নামাকৰণ কৰা হয়।

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ কোনো সতি-সন্ততি নথকাৰ বাবে পৰৱৰ্তী কালছোৱা স্বৰ্গীয়া মুক্তলতা বৰুৱাই স্ব-মাতৃ গৃহ যোৰহাটত কটায় বৰ্তমান ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়খন, সমিতিসমূহ পঞ্জীয়ন আইন, ১৮৬০ চনৰ অধীনত এখন মুনাফাবিহীন ৰাজহুৱা প্ৰতিষ্ঠান। ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ মোমায়েকৰ ল'ৰা তথা মহাবিদ্যালয়খনৰ বৰ্তমানৰ পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি ডাঃ প্ৰকাশ বৰুৱা ডাঙৰীয়াই তেখেতক লোৱা এটা সাক্ষাৎকাৰত প্ৰয়াত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ লগত জড়িত বহু স্মৃতি ৰোমন্থন কৰি কয় যে - ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱাৰ নিয়মানুৱৰ্তিতা আৰু শিক্ষা-দীক্ষাৰ প্ৰতি ধাউতি

থকাৰ হেতুকে অসমৰ পূৰ্বৰ মুখ্যমন্ত্ৰী প্ৰয়াত বিমলা প্ৰসাদ চলিহা দেৱে তেখেতৰ দুই পুত্ৰ অজয় চলিহা আৰু অনল চলিহা দেৱক ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ তত্ত্বাৱধানত ৰাখি (বৰ্তমানৰ চাংবঙলাত) শিক্ষাদান কৰাইছিল।

ডাঃ প্ৰকাশ বৰুৱাদেৱে অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ত এম.বি.বি.এছ কৰি থকা কালছোৱাত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱে বহিঃ পৰীক্ষক হিচাপে যোৱাৰ কথা উল্লেখ কৰি তেখেতৰ শিক্ষাগত পাৰদৰ্শিতাৰ কথা ব্যক্ত কৰে। এনে এক প্ৰতিভাৱান ব্যক্তিত্বৰ গৰাকী কেৱল অসমৰ ভিতৰতে নহয় সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰতেই বিৰল। তেখেতৰ এই মহানুভৱতা, সমাজ সচেতনতা আৰু শৈক্ষিক উৎকৰ্ষ সাধনৰ প্ৰতি থকা একাগ্ৰতাৰ সাক্ষী হৈ ৰোৱা ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয় আজি সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপনত পদাৰ্পণ কৰিছে। জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানুহ হোৱাৰ নিদৰ্শন তেখেতৰ কৰ্মৰাজিত নিহিত হৈ থকা দেখা যায়। তেখেতৰ কৰ্মৰাজিৰ মাজত তেখেতক জীয়াই ৰখাৰ প্ৰচেষ্টা সময়ে সময়ে আমাৰ মাজত আলোচনা হোৱাটো বৰ্তমান সময়ৰ আহ্বান। এই ক্ষেত্ৰত কেৱল এখন বেচৰকাৰী আইন মহাবিদ্যালয়ত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱাৰ নাম আৱদ্ধহৈ নাথাকি অন্যান্য পদক্ষেপেৰে তেখেতক আমাৰ মাজত জীয়াই ৰখাটো চৰকাৰ তথা সমাজৰ দায়িত্ব। সংৰক্ষণৰ অভাৱত সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ সমান্তৰাল ভাৱে সভ্যতাৰ বহু সৃষ্টি সংৰক্ষণৰ অভাৱত ধবংসৱশেষৰ গৰাহত পৰা বিভিন্ন উদাহৰণ আমি দেখিবলৈ পাওঁ। শিক্ষা-দীক্ষাৰে মানৱ সমাজ সংস্কাৰ সাধনৰ পাতনি মেলা ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱাদেৱৰ আদৰ্শ ভৱিষ্যত প্ৰজন্মলৈ আগবঢ়াই নিয়াটোৱে হৈছে আমাৰ নিতান্ত কৰণীয়।

(ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ সাগৰ সদৃশ কৰ্মৰাজিৰ বিষয়ে লেখনি যুগুতাবলৈ প্ৰয়াস কৰোঁতে লেখকৰ কিছু ভুল-ত্রুটি ক্ষমা মাজনাৰ যোগ্য।)

মানসিক স্বাস্থ্য: সুস্থ সমাজৰ প্ৰথমটো খোজ

ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকা

অৱসৰপ্ৰাপ্ত প্ৰাধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ,
অৱসৰপ্ৰাপ্ত প্ৰাধ্যাপিকা, হিউমেনিটিজ এণ্ড চছিয়েল ছায়েন্স,
ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়

আমি সাধাৰণ ভাবে জানো যে মানুহৰ ইন্দ্ৰিয়ৰ সংখ্যা দহটা। পাঁচটা কৰ্মেন্দ্ৰিয় আৰু পাঁচটা হ'ল জ্ঞানেন্দ্ৰিয়। আধ্যাত্মিক দৰ্শনে অতিৰিক্ত চাৰিটা ইন্দ্ৰিয় স্বীকাৰ কৰে। সেইকেইটা হ'ল মন, চিন্তা, বুদ্ধি আৰু অহংকাৰ। এইকেইটাক একেলগে অন্তৰেন্দ্ৰিয় বোলা হয়। চিন্তা হ'ল শুদ্ধ জ্ঞানৰ ভঁৰাল, বুদ্ধিয়ে উচিত আৰু পালনীয় কৰ্তব্য নিৰূপণ কৰে। অহংকাৰে সকলো দ্ৰব্য বা কৰ্মক 'মোৰ' বুলি বৰাই কৰে। মনৰনো কাম কি? মাথৱদেৱে নাম-ঘোষাত কৈছে "হে মন তোৰ কাম সংকল্প বিকল্প ধৰ্ম।" মনে কৰ্মৰ সিদ্ধান্ত লয় আৰু সেইটো অসম্ভৱ বা অপ্ৰয়োজনীয় বুলি ভাবিলে তাৰ বিকল্প এটাৰ বাট উলিয়াই লয়। সাধাৰণ লোকৰ বাবে দৰ্শনৰ বাহিৰত থাকি মনৰ বিষয়ে স্পষ্ট ধাৰণা কৰা সহজ নহয়। মনৰ ভিতৰখন বিচিত্ৰ। বুজিবলৈ টান। অথচ এই মনেই আমাৰ ভাল লগা, বেয়া লগা নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। জীৱনৰ সকলো দিশৰ পূৰ্ণতা আৰু সফলতা-বিফলতা নিৰ্ভৰ কৰে মনৰ গতিৰ ওপৰত। মনৰ বিষয়ে দৰ্শন আৰু মনঃস্তুত্বই নানা ব্যাখ্যা আগবঢ়ালেও সাধাৰণ মানুহৰ বাবে মন হ'ল চিন্তা আৰু অনুভৱৰ মূল কেন্দ্ৰ। সেয়েহে শাৰীৰিক ভাবে সুস্থ হৈ থকাটো যিমান প্ৰয়োজনীয় মানসিক সুস্থতাৰ প্ৰয়োজনো তাতকৈ কম নহয়। প্ৰকৃততে মানসিক স্বাস্থ্যৰ সুস্থতাহে মানুহৰ মানৱত্বৰ ঘাই পৰিচয়। অনুভূতি, চিন্তা, নৈতিকতা, সংকল্প আৰু সঠিক সিদ্ধান্তৰে ব্যক্তি আৰু সমষ্টিৰ হকে ভালধৰণে বুজা-পৰা কৰি সন্তুষ্টিৰে ভৰা জীৱন লাভ কৰিব পাৰি। এই অৱস্থাটোৱেই হ'ল মানসিক স্বাস্থ্য।

সামগ্ৰিক ভাবে মন ভালৈ ৰাখি নিজৰ আৰু সমাজৰ মংগলৰ বাবে কাম কৰি যি প্ৰফুল্লিত অৱস্থা লাভ

কৰা যায় সেয়ে হৈছে মানসিক স্বাস্থ্যৰ সুঅৱস্থা। সুখত থকা, শান্তিত থকা, উৎসাহেৰে ভৰি থকা আদি জীৱনৰ সৰু সৰু সুখ। এই সুখে বহুৎ সুখলৈ বাট মুকলি কৰে। মন যেতিয়া মুকলি আৰু নিৰ্মল হয়, তেতিয়া কিছুমান ক্ষুদ্ৰ দুখে আমনি কৰিব নোৱাৰে। কাৰণ চিন্তাধাৰাই তেতিয়া গতি কৰে বিশালতা আৰু উদাৰতাৰ ফালে। এনে মনে সহজে যোগ্যজনৰ লগত মানসিক সংযোগ স্থাপন কৰিব পাৰে। বন্ধুত্ব আৰু ভাতৃত্বৰ ভাবেৰে নিজৰ এক বহুৎ পৰিমণ্ডল গঢ়ি তুলিব পাৰে। ফলত তেওঁ কেতিয়াও মানসিক নিঃসংগতাত ভুগিব লগা নহয়। তদুপৰি এই পৰিমণ্ডল বৃহতেই হওক বা ক্ষুদ্ৰ হওক, হব পাৰে সমাজৰ হকে মনোমত সেৱা আগবঢ়োৱাৰ নিৰ্ভৰযোগ্য সহচৰ। ফলত মানুহে লাভ কৰে অন্য এক তৃপ্তিৰ সোৱাদ।

মানুহৰ প্ৰত্যাহ্বান স্বীকাৰ কৰিব পৰাৰ ক্ষমতাৰ বিকাশো নিৰ্ভৰ কৰে মানসিকতাৰ ওপৰত। জীৱনৰ সৰু-বৰ সংঘাতে দুৰ্বল মনৰ মানুহক পৰিচয়হীন, দুখী, হতাশাজৰ্জ্ব কৰি তুলিব পাৰে। সেই প্ৰত্যাহ্বান জয় কৰাতে থাকে মানৱৰ সফলতা। দৰিদ্ৰতা, ৰোগ, দুৰ্ঘটনা আদিয়ে থুনুকা মনক নিমিষতে হতাশাৰে ভৰাই তুলিব পাৰে। তেনে সময়ত শৰীৰৰ বাবে চিকিৎসা কৰাৰ দৰে মনৰ বাবেও প্ৰবোধ আৰু উৎসাহৰ প্ৰয়োজন হয়। এই প্ৰবোধৰ আধা যদি বাহিৰৰ পৰা আহে বাকী আধা অংশ ভুক্তভোগীৰ ভিতৰৰ পৰাই আহিব লাগিব। শক্তিশালী মনে নিজৰ উৎসাহ আৰু প্ৰবোধ নিজেই বিচাৰি উলিওৱাৰ বাট চিনি পায় বাবে প্ৰত্যাহ্বান সমূহক জয় কৰিব পাৰে। তদুপৰি পৰিৱৰ্তিত পৰিস্থিতিত খাপ খাবলৈ শিকে, অনিশ্চয়তাই সৃষ্টি কৰা উৎকণ্ঠাতো স্থিৰ হৈ থাকিব পাৰে।

মানসিক চাপ বৰ্তমান সময়ৰ এক ডাঙৰ সমস্যা। সকলো বয়সৰ মানুহ এই সমস্যাৰ কবলত পৰিব পাৰে। বিশেষকৈ কৈশোৰ আৰু যৌৱনৰ বাবে ই এটা ভয়াবহ সমস্যাত পৰিণত হৈছে। শিক্ষা, প্ৰেম, কৰ্ম-সংস্থান আৰু একাধিক দিশত আশাভংগ অথবা বিফলতা অহাৰ আশংকাত মনৰ ওপৰত প্ৰবল হেঁচা পৰিব পাৰে। সেই হেঁচা প্ৰতিহত কৰি সমাধানৰ পথ বিচাৰি উলিয়াবলৈ মানসিক বল যাৰ আছে, তেওঁ হ'ল সুন্দৰ মানসিক স্বাস্থ্যৰ অধিকাৰী। সমাজৰ অধিকাংশ মানুহৰ যদি, বিশেষকৈ তৰুণ প্ৰজন্মৰ, এনে মানসিকতাই গঢ় লয়; তেন্তে সমাজেও সুদৃঢ় গাঁথনি লাভ কৰিব। মানসিক চাপক সৃষ্টিশীল কামলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিব পৰাটো মনোৰম কলা। নিজৰ অবুজন মনটোক শিশুৰ দৰে নিজেই ভূলাই ৰাখিব লাগিব। তাৰ বাবে ছবি আঁকা, গান গোৱা বা গান শুনা, প্ৰিয় বিষয়ত লিখা বা পঢ়াৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলা, চুবুৰীৰ সৰু-সুৰা উৎসৱত সহায় কৰা, খেল-ধেমালি কৰা, মনে মিলা মানুহৰ লগত দীঘলীয়া আলাপ কৰা, গছপুলি আপডাল কৰা আদি নানা বিষয় আছে। চমুকৈ কবলৈ গলে, মনটো নিকা কৰাৰ সুন্দৰ উপায় হ'ল কিছু সময় আকাশ-অধ্যয়ন কৰা। দিনৰ আকাশ, ৰাতিৰ আকাশ, ৰ'দালি আকাশ, মেঘে ঢাকা আকাশ, বৰষুণৰ আকাশ, জোনবাইৰ বিবিধ পক্ষৰ আকাশ, তৰাৰে ভৰি থকা আকাশ;-- কেৱল আকাশখনেই হ'ব পাৰে অধ্যয়নৰ বিশাল বিষয়। সমুদ্ৰ, বোৱতী নৈ, দিগন্তলৈকে বিস্তৃত হৈ থকা ধানৰ পথাৰ বা অৰণ্য, ওচৰৰ আৰু দূৰত থকা গছ-বনৰ মাজৰ সেউজীয়া ৰঙৰ স্তৰভেদৰ পাৰ্থক্য আদিও মনোযোগৰ বিষয় হ'ব পাৰে। এই অধ্যয়নে আমাক নিজৰ ক্ষুদ্ৰতাৰ সন্বেদ দিয়ে, অহংকাৰ নাশ কৰে আৰু খুব কলাসুলভ ভাবে আমাৰ মনত সৌন্দৰ্যপ্ৰীতি জগাই তোলে। সৌন্দৰ্য হ'ল আনন্দৰে অন্য নাম। যাক বা যিটোক ভাল লাগে, তাকে আমি ধুনীয়া দেখিবলৈ পাওঁ। চকুৰে দেখা ধুনীয়া আৰু মনেৰে দেখা ধুনীয়া সদায় অবিকল একে নহ'বও পাৰে। যাৰ মাজত আমি বিচৰা গুণ আৰু আকৰ্ষণ সোমাই আছে সেয়ে আমাৰ বাবে ধুনীয়া। অসুন্দৰৰ মাজত সৌন্দৰ্য বিচাৰি পাবলৈ শিকিলে জগতখনেই সুন্দৰ হৈ পৰে। এই কলা কেৱল উত্তম মনেহে চিনি পায়। এনে কলাৰ যোগেদি কৈশোৰ আৰু যৌৱনত মানসিক চাপত ভূগি থকাসকলে মন

মুকলি কৰিব পাৰে। বৰ্তমানৰ এক গুৰুতৰ সমস্যা হ'ল আত্মহত্যাৰ প্ৰৱণতা। জীৱনৰ প্ৰতি প্ৰেম ওপজাব পাৰিলে এনে প্ৰৱণতা নাথাকিব। তাৰ বাবে অসহনীয় জীৱনটোকো ওপৰত দিয়া কৌশলেৰে সহনীয় কৰি তুলিব পাৰি।

মানসিক স্বাস্থ্যৰ লগত শাৰীৰিক স্বাস্থ্যৰ সংযোগ আছে। দুৰ্বল শৰীৰে মন নিৰুৎসাহ কৰে। কষ্টকৰ ৰোগৰ সময়ত মন ভাগি পৰাৰ সম্ভাৱনা থাকে। বিষাদৰ একাধিক কাৰণেও মনলৈ নিৰুৎসাহ আনে। গতিকে মনৰ লগতে শৰীৰৰ যত্ন লোৱাও আৱশ্যক। এটাৰ অবিহনে আনটোৰ পূৰ্ণ ৰূপ পাব নোৱাৰি।

যিসকলৰ মানসিক স্বাস্থ্য শক্তিশালী হয় তেওঁলোক নিজৰ পৰিচয়ত নিজেই সুখী। জীৱনটো জয় কৰাৰ গৌৰৱে তেওঁলোকক স্বাভিমानी কৰি তোলে। তেওঁলোকৰ মনত পৰাজয়ৰ গ্লানি নাথাকে, কাৰণ সকলো পৰিৱেশতে খাপ খাব পৰাকৈ তেওঁলোকে গঢ় লয়। এই মনত কিন্তু গৌৰৱ থাকিলেও অহংকাৰ কেতিয়াও থকা উচিত নহয়। নম্ৰতা আৰু কৃতজ্ঞতাবোধ হ'ল উন্নত মনৰ দুটি ঘাই লক্ষণ। এনে মানসিকতাৰ লোকৰ আত্মবিশ্বাস প্ৰচুৰ থাকে। ফলত যি কোনো বিষয়ত সিদ্ধান্ত লোৱাত তেওঁলোক দক্ষ। বহুতো বিকল্পৰ মাজত সঠিকটো সহজে নিৰ্বাচন কৰিবলৈ জানে বাবে তেওঁলোকৰ জীৱনৰ মান উন্নত হয়। চহকী বা দৰিদ্ৰ, নগৰৰ অথবা গাঁৱৰ লোক, পুৰুষ অথবা মহিলা বুলি এই মানসিকতাৰ কোনো পাৰ্থক্য নাথাকে। বিশাল সংসাৰত নিজৰ মতে নিজৰ জীৱন সুখেৰে পৰিচালনা কৰি তেওঁলোকে নিজাকৈ এখন ক্ষুদ্ৰ সুখৰ পৃথিৱী গঢ়ি তুলিব পাৰে। গতিকে দেখা যায় যে মানসিক ভাবে সক্ষমসকলে আনুভৌতিক, বৌদ্ধিক, মনঃস্তাত্ত্বিক ভাবে এটি ভাৰসাম্যযুক্ত জীৱন যাপন কৰিব পাৰে। এনে জীৱনৰ গৰাকীসকল সমাজৰ বাবে সম্পদত পৰিণত হয়। কাৰণ মানসিক স্বাস্থ্য অটুট থাকিলে আত্মহত্যা, হত্যা, নাৰী-অৱমাননা, বৃদ্ধজনৰ অৱমাননা আদি সামাজিক কুকাৰ্য হ্রাস পায়। তদুপৰি উচিত কথাত প্ৰতিবাদৰ সাহস, যুক্তিবাদী সমালোচনা আৰু সমাজৰ উন্নতিৰ বাবে সাহসী পদক্ষেপ গ্ৰহণত এনে মানুহ অগ্ৰগামী হয়। সেয়েহে মানসিক স্বাস্থ্য হ'ল সুখী সবল সমাজ গঠনৰ প্ৰয়োজনীয় উপাদান। এই বিষয়টোৰ বিশেষ ভাবে চৰ্চা হোৱা উচিত।

প্ৰাক্-ব্ৰিটিছ ডিব্ৰুগড় আৰু ইয়াত নগৰৰ পাতনি

ড० ডম্বৰু নাথ

প্ৰাক্তন উপাচাৰ্য,

মাজুলী সাংস্কৃতিক বিশ্ববিদ্যালয়

(ক)

শিল্প-বাণিজ্যৰ কেন্দ্ৰ, উচ্চ শিক্ষাৰ স্থান আৰু স্বাস্থ্যনিবাস হিচাপে খ্যাত ডিব্ৰুগড় উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ এখন প্ৰধান চহৰ। ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ দক্ষিণপাৰত অৱস্থিত ডিব্ৰুগড় নগৰৰ পূব সীমাইদি ডিব্ৰু বা ডিবুৰু নদী প্ৰবাহিত হৈছে। অসম মেডিকেল কলেজ আৰু ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়েৰে বিখ্যাত ডিব্ৰুগড়ৰ অৱস্থিতি ২৭-২৯ ডিগ্ৰী উত্তৰ অক্ষাংশ আৰু ৯৪- ৫৬ ডিগ্ৰী পূব দ্ৰাঘিমাংশৰ ভিতৰত। প্ৰায় কেউকাষে সেউজীয়া পৰ্বতমালাৰে আবৃত আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদৰ পাৰত হোৱা বাবে ডিব্ৰুগড়ৰ জলবায়ু অতিপাত গৰম নহয়। বৰষুণ বছৰৰ প্ৰায় কেউটা ঋতুতেই শীতল বায়ু প্ৰবাহেৰে বিধৌত ই এখন অতি স্বাস্থ্যকৰ আৰু বসবাসৰ বাবে উপযোগী ঠাই। আনহাতে হিমালয়ৰ শাখা-প্ৰশাখাৰে আবৃত হোৱা বাবে ডিব্ৰুগড়ত দক্ষিণ-পশ্চিম মৌচুমী বতাহৰ ফলত বৰ্ষাকালত প্ৰচুৰ পৰিমাণে বৰষুণ হয়। ডিব্ৰুগড় নগৰৰ এনে উপভোগ্য জলবায়ু প্ৰায় অপৰিৱৰ্তিত অৱস্থাবে যোৱা বহু শতিকা ধৰি চলি আছে বুলি বিশিষ্ট ভূ-তত্ত্ববিদসকলে মত পোষণ কৰে। ডিব্ৰুগড় চহৰখন ইয়াৰ প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰ দিশৰ পৰাও লেখত ল'বলগা। চিৰসেউজীয়া চাহ বাগিচাৰে পৰিপূৰ্ণ, ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰত আৰু পৰ্বতমালাৰে বেষ্টিত ডিব্ৰুগড় নিতান্তই এখন আকৰ্ষণীয় চহৰ। ১৯৯১ চনৰ লোকপিয়ল অনুসৰি ইয়াৰ মুঠ জনসংখ্যা ১,২৫,৬৬৭ জন আৰু চহৰখনৰ পৰিসীমা মতে মাষ্টাৰপ্লেনৰ মুঠকালি ৬৫ বৰ্গকিলোমিটাৰ।

(খ)

উজনি অসমৰ এখন প্ৰধান ঠাই হিচাপে ডিব্ৰুগড় নামটোৰ ব্যৱহাৰ নিতান্তই আধুনিক। ব্ৰিটিছৰ হাতলৈ যোৱাৰ আগলৈকে আহোম ৰজাসকলৰ সুদীৰ্ঘ ছশ বছৰীয়া

শাসন কালত (১২২৮-১৮২৬) ডিব্ৰুগড় চহৰখন বিস্তৃত হৈ থকা আৰু ইয়াৰ কেউকাষৰ ঠাইখণ্ড প্ৰধানতঃ ডিবৰু, ডিব্ৰু, ডিব্ৰুমুখ আদি নামেৰে জনা হৈছিল। ডিব্ৰুগড় নামটোৰ জঁকাটোও আহোম যুগৰেই সৃষ্টি যদিও তেতিয়া ইয়াৰ বহল ব্যৱহাৰ হয়তো হোৱা নাছিল। আহোম বুৰঞ্জীবোৰৰ পৰা জনা যায় যে খ্ৰীঃ ১৫২৩ চনত আহোম আৰু চুতীয়া ৰজাৰ মাজত হোৱা সংঘৰ্ষৰ সময়ত আহোম সেনাই চুতীয়া সেনাবাহিনীক ভেটা দিবৰ উদ্দেশ্যে ডিব্ৰু বা ডিবুৰু (ডিবোৰ) নদীৰ মুখত এটা গড় মৰাইছিল। বুৰঞ্জীত উল্লেখ থকা মতে, সেই গড়টোক তেতিয়া ডিব্ৰুমুখৰ গড় বা কোঠ বুলি উল্লেখ কৰা হৈছিল। এতিয়া আহোমৰ দিনৰ সেই গড়টোৰ চিনমোকাম পাবলৈ নাই। আন বহুতো ঠাইৰ লগতে এই গড়টোকো ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু ডিব্ৰুনদীৰ খহনীয়াই নিশ্চিহ্ন কৰি পেলালে। প্ৰসংগক্ৰমে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে, অন্ততঃ ঊনবিংশ শতিকাৰ আৰম্ভণিলৈকে বা তাৰো পিছত ব্ৰিটিছে ডিব্ৰুগড়ত শাসন কেন্দ্ৰ পতা সময়লৈকে ইয়াৰ উৎসৰ পৰা মোহনালৈ ডিব্ৰুনদীখন ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ সমান্তৰালভাৱে প্ৰায় এশ মাইলমান পশ্চিমলৈ বৈ গৈছে ব্ৰহ্মপুত্ৰত পৰিছিল। ডিব্ৰুগড় নগৰখনৰ ভেঁটি স্থাপন কৰা হৈছিল। ডিব্ৰুনদীৰ মোহনাৰ পৰা প্ৰায় চাৰি মাইলমান উজাই ডিব্ৰুনদীৰ পাৰত। আধুনিক কালৰ কোনো কোনো বুৰঞ্জী প্ৰণেতাই 'ডিব্ৰুগড়' নামটোৰ মূল কেৱল ব্ৰিটিছৰ সময়ৰ পৰাহে নিৰ্ণয় কৰিব বিচাৰে। তেওঁলোকৰ মতে ডিব্ৰুনদীৰ মুখত অৰ্থাৎ ডিব্ৰুগড় নগৰখনৰ কাষত ব্ৰিটিছে যি দুৰ্গ নিৰ্মাণ কৰিছিল, সেই দুৰ্গৰ (গড় ?) পৰাহে ডিব্ৰুগড় নামটোৰ উৎপত্তি হৈছে। এইটো সত্য যে, যি প্ৰতিৰক্ষাৰ দাবীক আহোম স্বৰ্গদেউ চুহুংমুং দিহিঙীয়া ৰজাই নদীৰ কাষত (মুখৰ ওচৰত) গড়টো বন্ধাইছিল, সেই এক

প্ৰতিৰক্ষাৰ তাড়নাতেই ব্ৰিটিছেও একে ঠাইতে নিজৰ প্ৰতিৰক্ষাৰ বাবে এটা দুৰ্গ (fort, rampart বা embanked road নহয়) নিৰ্মাণ কৰি লৈছিল। প্ৰসংগক্ৰমে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে, ব্ৰিটিছ আধিপত্য স্থাপন আৰু সম্প্ৰসাৰণ আদি কালছোৱাত উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ বহুতো অদম্য জনজাতিৰ যেনে, চিংফৌ, খামতি, মটক আদিক দমন কৰি ৰাখিব পৰাকৈ তেওঁলোকৰ কিছু সুবিধা আৰু প্ৰতিৰক্ষাৰ খাতিৰতেই ব্ৰিটিছে ডিব্ৰুগড় নদীৰ মুখত পাতি লোৱা প্ৰশাসনিক নগৰ ডিব্ৰুগড়ত এটা দুৰ্গ নিৰ্মাণ কৰি লৈছিল।

ব্ৰিটিছে নিৰ্মাণ কৰি উলিওৱা দুৰ্গটো কেনেকুৱা আছিল ডিব্ৰুগড় নিবাসী এগৰাকী বয়োজ্যেষ্ঠ প্ৰত্যক্ষদৰ্শীৰ ভাষাত — ডিব্ৰুমুখত ব্ৰিটিছে নিৰ্মাণ কৰা গড়টোৰ মাজৰ অংশটো পকী আছিল আৰু মাজত এটা পকীঘৰ আছিল। তাৰ এফুটীয়া বহল দেৱালবোৰত চাৰিওফালে মাটিৰ পৰা চাৰিফুট ওপৰত দীঘলীয়া বন্দুক বা ৰাইফলৰ নলী সোমাব পৰা বিন্ধা আছিল। পকীঘৰটোৰ বাহিৰে গড়টোৰ চাৰিওফালে দহ ফুট ব্যৱধান ৰাখি গোটা, আগজোঙা ভলুকাবাঁহৰ চকোৱা আছিল। গড়টোৰ কাষৰ পৰা সেন্দূৰী নামৰ এটা আলি দুভাগ হৈ এটা পোনে পোনেই গৈছিল আৰু আনটো বাঁওফালেদি নৈৰ পাৰে পাৰে গৈ তেতিয়াৰ তিনিকোণীয়া বজাৰৰ ওচৰ পাইছিলগৈ।

ওপৰৰ বৰ্ণনাৰপৰা ব্ৰিটিছ নিৰ্মিত গড়টো(?) যে এটা প্ৰতিৰক্ষাৰ দুৰ্গহে আছিল তাত সন্দেহ নাই। দুৰ্গটো নিৰ্মাণ বিষয়ক সংৰক্ষিত ব্ৰিটিছ নথিপত্ৰ মতেও এইটো সাজোঁতে ইটা, শিল, কংক্ৰিট, ফলীয়া লো আৰু কাঠ-বাঁহ ব্যৱহাৰ হৈছিল। স্বাভাৱিকতেই ই Embanked road (গড়, মথাউৰি) বা মোমাইকটা গড়ৰ দৰে rampart নাছিল। সেয়েহে আহোম ৰজা স্বৰ্গদেউ চুহুংমুঙে ডিব্ৰুগড় নদীৰ বুকুত হ'ব পৰা সম্ভাৱ্য নৌ-যুদ্ধত নদীৰ সিপাৰে থকা চুতীয়া ৰাজশক্তিক নিশ্চিতভাৱে ঘটুৱাবলৈ নিৰ্মাণ কৰি লোৱা মাটিৰ (rampart/ embanked road) আৰু অদম্য জনজাতিসকলৰ পৰা হঠাৎ হ'বপৰা আক্ৰমণৰপৰা নিজকে ৰক্ষা কৰিবলৈ নিৰ্মাণ কৰি উলিওৱা ব্ৰিটিছৰ দুৰ্গটোৰ মাজত নিৰ্মাণগত পাৰ্থক্য আছিল।

প্ৰসংগক্ৰমে উল্লেখ কৰিব লাগিব যে 'ডিব্ৰুগড়' নামটোৰ ইতিহাস বিচাৰ কৰা সকলো আধুনিক অসমীয়া ঐতিহাসিক বা লেখকেই ইংৰাজী fort শব্দটো গড় ৰূপত

অসমীয়া ৰূপান্তৰ কৰি ডিব্ৰুগড় নামটো তৈয়াৰ কৰি লৈছে। কাৰণ, তেওঁলোকৰ মতে ডিব্ৰুগড় নামটো ব্ৰিটিছৰ দান। ব্ৰিটিছে fort এটা নিৰ্মাণ কৰি লোৱাৰ পিছত সেই fort শব্দটো অসমীয়া (গড় ?) ৰূপলৈ নি অসমীয়া শব্দটোৰেহে ঠাইখনৰ নামকৰণ কৰিছে। অৱশ্যে তেওঁলোক এটা কথাত স্পষ্ট যে, ডিব্ৰু (নদীৰ নাম) আৰু গড় (fort/ rampart) লগ লাগি সংযুক্ত ডিব্ৰুগড় নামটো হৈছে। ঐতিহাসিক ড° হেৰম্বকান্ত বৰপূজাৰীয়ে লিখিছে : "Dibrumukh christened as Dibrugarh on the erection of a garh or fort in 1841 as a protective measure against the refractory Muttaks"। তেওঁৰ মন্তব্যত ড° বৰপূজাৰীয়ে fort টোক গড় বুলিয়েই কেৱল কোৱা নাই, তেওঁ ডিব্ৰুমুখক ব্ৰিটিছে নতুনকৈ ডিব্ৰুগড় নামেৰে নামকৰণ কৰিলে বুলিও কৈছে। পিছে, কোনো ব্ৰিটিছ লোকেই ডিব্ৰুগড় নামটো তেওঁলোকে দিয়া বা তেওঁলোকে নিৰ্মাণ কৰা fort টোৰপৰা হোৱা বুলি কোৱা নাই। কাৰণ সেইটো তেওঁলোকে সৃষ্টি কৰা নাম নহয়। স্বয়ং W. W. Hunter এ লিখিছে যে, ডিব্ৰুগড় নামটো ডিব্ৰু নদীখনৰ পৰাহে হৈছে। Fort টোৰ সংযোগেৰে নামটো হোৱা হ'লে তাক তেওঁ স্পষ্ট উল্লেখ কৰিলেহেঁতেন। উল্লেখযোগ্য যে, Robinson, Mills আদি ডিব্ৰুগড় নগৰখন স্থাপনৰ সমসাময়িক ব্ৰিটিছ লেখকসকলে ডিব্ৰুগড় নগৰক বুজাবলৈ Diburghur, Debroo, Debrooghur, Debroo Mook আদি শব্দ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। মন কৰিবলগা যে Diburghar বা Dibrooghur শব্দবোৰ Dibru-fort অৰ অসমীয়া অনুবাদ নহয়; বৰঞ্চ Jorehaut (যোৰহাট) Doomoor Dulung (ডোমৰ দলং), Burropani (বৰাপানী), Dunkhiri (ধনশিৰি), Berhampooter (ব্ৰহ্মপুত্ৰ), Sirilooichet (চিৰিলুইত) আদি শব্দৰ দৰে ইও প্ৰচলিত এক অসমীয়া নামেৰে ব্ৰিটিছ লেখককলৰ নিজা ইংৰাজী ৰূপহে আছিল। অৰ্থাৎ Debrooghur বা Diburghur শব্দ সেই সময়ত প্ৰচলিত অসমীয়া ডিব্ৰুগড় শব্দৰে ইংৰাজী ৰূপহে আছিল। উল্লেখযোগ্য যে, ডিব্ৰুগড় নামটো যে ব্ৰিটিছে ডিব্ৰুগড় নদীৰ মুখত নিজৰ প্ৰতিৰক্ষাৰ বাবে নিৰ্মাণ কৰি লোৱা fort টোৰপৰা উদ্ভৱ হোৱা নাই তাৰ স্পষ্ট প্ৰমাণ আছে। দুৰ্গটোৰ নিৰ্মাণ সম্পৰ্কীয় সংৰক্ষিত নথিপত্ৰত উল্লেখ আছে যে, ১৮৪৪-৪৫ চনত, ডিব্ৰুগড়ত প্ৰশাসনৰ কেন্দ্ৰ স্থাপনৰ ৪/ ৫ বছৰৰ পিছত এই দুৰ্গটো নিৰ্মাণ কৰা

হৈছিল। (ডিব্ৰুগড়ত Civil Station বা কাৰ্যালয় পতা হৈছিল ১৮৪০ চনত) দুৰ্গটো নিৰ্মাণ কৰোঁতে শিল (masonry), ইটা, কংক্ৰিট, ফলীয়া লো (iron plank) আৰু কাঠ-বাঁহ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। দুৰ্গটোৰ মুঠ নিৰ্মাণ খৰচ পৰিছিল ৩৩,৫৪৪ টকা। উল্লেখযোগ্য যে Robinson এ ১৮৪০ চনত লিখা তেওঁৰ A descriptive Account of Assam অত Diburghur নামটো ব্যৱহাৰ কৰাৰ কমেও চাৰিবছৰৰ পিছতহে ব্ৰিটিছে ডিব্ৰুগড়ৰ কাষৰ ডিব্ৰুনদীৰ মুখত দুৰ্গটো নিৰ্মাণ কৰিছিল। গতিকেই ব্ৰিটিছ নিৰ্মিত fort টোক অযৌক্তিকাবে অসমীয়া ৰূপান্তৰ 'গড়' সজাই নিৰ্মাণৰ ৪/৫ বছৰৰ পূৰ্বেই তাৰ ব্যৱহাৰেৰে ডিব্ৰুগড় নামটো উদ্ভাৱন কৰা কাৰ্য নিজা মতবাদ স্থাপনৰ বাবে এক কল্পনাপ্ৰসূত প্ৰচেষ্টা মাথোন। মন কৰিবলগীয়া যে, ব্ৰিটিছ নথি-পত্ৰৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰা ড০ হেৰম্বকান্ত বৰপূজাৰীৰ দৰে স্বনামধন্য ঐতিহাসিকৰ দৃষ্টিটো কিয় এনে গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্যবোৰ ধৰা নপৰিল, সিহে আচৰিত কথা।

উল্লেখযোগ্য যে আহোম বুৰঞ্জীত 'ডিব্ৰুমুখৰ গড়' নামটোৰ পৰিষ্কাৰ আৰু সঘন ব্যৱহাৰ হোৱা দেখা যায় - ডিব্ৰুনদীৰ মুখ বুজাবলৈ। স্বাভাৱিকতে ব্যাকৰণৰ নিয়ম অনুসৰিয়েই 'ডিব্ৰুগড় গড়' ডিব্ৰুগড় হ'ব পাৰে। সেয়েহে ডিব্ৰুগড় নামটোৰ বহুল প্ৰচলন আধুনিক কালৰ হ'লেও ইয়াৰ মূল আছিল আহোম সময়ৰ, অৰ্থাৎ অধিক পৰিষ্কাৰ কৰি ক'বলৈ গ'লে খ্ৰীঃ ১৬ শ শতিকাৰ প্ৰাৰম্ভিক কালৰ। গড় (বা দুৰ্গ/ কোঠ) শব্দেৰে সৃষ্টি কৰা নুমলীগড়, ৰাজগড়, মেচাগড় আদি আহোম যুগৰ ঠাৰি নাম বুজোৱা শব্দবোৰেও এই ধাৰণাকে প্ৰতিপন্ন কৰে।

(গ)

১২২৮ খ্ৰীঃত আহোম স্বৰ্গদেউ চ্যুকাফাৰ আগমণ আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাত তেওঁৰ ৰাজ্য গঠনৰ পিছৰপৰা উজনি অসমখণ্ডৰ সমাজ আৰু সভ্যতাৰ বিষয়ে লিখিত তথ্য পোৱা যায়। লিখিত ভাষা আৰু সাহিত্য নথকা মঙ্গোলীয় বংশোদ্ভব কোনো কোনো জনজাতিৰ বাসভূমি উজনি অসমৰ, বিশেষকৈ শিৱসাগৰ আৰু ডিব্ৰুগড় তথা লক্ষ্মীমপুৰৰ অতীত ইতিহাসৰ বিষয়ে চ্যুকাফাৰ পূৰ্বৰ কোনো তথ্য লিখিত সাহিত্যৰপৰা পোৱা নাযায়। অসমৰ কোনো কোনো ঐতিহাসিকে প্ৰাচীন প্ৰাগজ্যোতিষ কামৰূপ ৰাজ্যৰ পৰিসীমা নিৰ্ণয় কৰিবলৈ গৈ ডিব্ৰুগড় নগৰৰ আগুৰা

অঞ্চলটোকো কামৰূপ ৰাজ্যৰ সোমাৰপীঠৰ অন্তৰ্গত আছিল বুলি ক'ব বিচাৰে। কাৰণ প্ৰাচীন কামৰূপীয় শাস্ত্ৰ কালিকাপুৰাণ, যোগিনীতন্ত্ৰ আৰু হৰ-গৌৰী সন্থাদত বিভিন্ন পীঠ আৰু সেইবোৰৰ বিস্তৃতিৰ বিষয়ে কিছু অপৰিষ্কাৰ উল্লেখ আছে আৰু ঐতিহাসিকসকলৰ প্ৰধান সম্বল হ'ল সেইবোৰ গ্ৰন্থই। তেওঁলোকৰ আন এটা যুক্তিৰ ভেঁটি হ'ল খ্ৰীঃ ৭ম শতিকাৰ মাজভাগত (খ্ৰীঃ ৬৪২/ ৪৩) কামৰূপলৈ অহা চীনা বৌদ্ধ ভিক্ষু হিউয়েনচাঙৰ অসম (অৰ্থাৎ কামৰূপ) ৰাজ্যৰ বিৱৰণ। হিউয়েনচাঙে উল্লেখ কৰিছে যে, কামৰূপ ৰাজ্যৰ উত্তৰ-পূব দিশত চীনা অসভ্য বৰ্বৰ জাতিবোৰে বাস কৰে আৰু ইয়াৰ দক্ষিণ-পূব দিশত দেখা পোৱা যায় অগণন হাতীৰ পাল। কিন্তু, হিউয়েনচাঙৰ এই বৰ্ণনাৰ ভিত্তিত প্ৰাচীন কামৰূপ ৰাজ্যৰ উত্তৰ-পূব বা পূব সীমা নিৰ্ণয় কৰিবলৈ যোৱাটো নিশ্চয় বৰ সমীচীন নহ'ব। যোগিনীতন্ত্ৰ আদি প্ৰাচীন শাস্ত্ৰত উল্লেখ থকা 'দিক্ৰৰ বাসিনী' বা দিক্ৰ নদীৰেই বা আচল অৱস্থিতি ক'ত, কেতিয়া, কেনেকৈ আছিল কোৱা টানা চাৰ এডৱাৰ্ড গেইটে উল্লেখ কৰিছে যে, প্ৰাক্-আহোম কালত দিখৌ নদীৰ এটা সুদীৰ্ঘ গতিপথ আছিল, তেতিয়া এই নদীয়ে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ সমান্তৰালভাৱে গতি কৰি পশ্চিমে কলিয়াবৰতহে ইয়াত (ব্ৰহ্মপুত্ৰত) মিলিছিলগৈ। গেইটৰ এই মন্তব্যৰ প্ৰমাণ স্বৰূপে মাজুলী দ্বীপ আৰু নগাঁৱৰ একাংশত থাকি যোৱা প্ৰাচীন দিখৌ নদীৰ অংশবিশেষ এতিয়াও টুনী আৰু কলং নামেৰে দেখা পোৱা যায়। উল্লেখযোগ্য যে, কোনো ভূ-প্ৰাকৃতিক দুৰ্ঘটনাৰ বশৱৰ্তী হৈ অসময়ত দিহিঙে দিখৌক আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰই দিহিঙ-দিখৌ সংযুক্ত নদীখনক সামৰি নিজৰ পূৰ্বৰ গতিপথ সলনি কৰাৰ ফলতেই স্বৰ্গদেউ চ্যুকাফাৰ আগমণৰ সময়ত আহোম অভিযানকাৰী দলটোৱে দিহিঙেদি ভটিয়াই ব্ৰহ্মপুত্ৰত ভৰি দিছিল আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰইদি ভটিয়াই দিখৌৱেদি উজাই চৰাইদেউ, শিমলুগুৰিত ওলাবগৈ পাৰিছিল। স্বাভাৱিকতে চ্যুকাফাই যেতিয়া পাটকাই পৰ্বত পাৰ হৈ দিহিঙৰ গতিৰে অসম-উপত্যকাত সোমাইছিল, তেতিয়া ডিব্ৰুগড় আৰু ইয়াৰ কাষৰীয়া অঞ্চলসমূহ সোমাৰপীঠৰ অন্তৰ্গত আছিলনে নাই কোৱা টান। তদুপৰি পীঠ বুলি উল্লেখ কৰোঁতে আধুনিক ঐতিহাসিকসকলে যদিও ইয়াক এটা ভৌগোলিক অংশবিশেষ হিচাপে ব্যাখ্যা কৰিব বিচাৰে, তথাপি আচল অৰ্থত 'পীঠ' বা 'পীঠস্থানসমূহ' কোনো ৰাজ্যৰ ভৌগোলিক

বা ৰাজনৈতিক ভাগ নহয়; এইবোৰ আছিল প্ৰকৃততে শক্তিপূজাৰ একো একোটা কেন্দ্ৰই প্ৰভাৱিত কৰি ৰখা প্ৰভাৱাৱিত অঞ্চল বা Spheres of influence মাথোন।

প্ৰাচীন কামৰূপ ৰাজ্যখনৰ বিস্তৃতি সম্পৰ্কে আধুনিক ঐতিহাসিকসকলে হিউৱেনচাঙৰ টোকা আৰু পীঠস্থানসমূহৰ অৱস্থিতিক গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য হিচাপে গণ্য কৰিলেও, ডিব্ৰুগড়, শদিয়া আদি পূবদিশৰ ঠাইসমূহ যে নিতান্তই কামৰূপ ৰাজ্যৰ ভিতৰত নপৰিছিল সেই ধাৰণা কিছুমান নিৰ্ভৰশীল তথ্যৰপৰা আহৰণ কৰিব পাৰি। উল্লেখযোগ্য যে, প্ৰাচীন কামৰূপ ৰাজ্যৰ ৰজাসকলে বৰ্মণ বংশীয় ৰজাসকলৰ সময়ৰপৰা আৰম্ভ কৰি (খ্ৰীঃ ৪ৰ্থ শতিকাৰ মাজৰ ভাগৰপৰা) অন্ততঃ পালবংশীয় ৰজাসকলৰ সময়লৈ (খ্ৰীঃ ১২শ শতিকাৰ শেষ ভাগ) ৰাজ্যৰ সীমামূৰীয়া আৰু (বা) জনজাতি অধ্যুষিত ঠাইসমূহত আৰু ৰাজধানী চহৰৰ আশে-পাশে মাটি-বৃত্তি দান দি ব্ৰাহ্মণ পণ্ডিতক স্থাপন কৰিছিল। এনেদৰে আগবঢ়োৱা প্ৰদত্তভূমিৰ বা ভূমিদানৰ ব্যৱস্থাৰ উদ্দেশ্য বা ফলাফলো আছিল বিভিন্ন ধৰণৰ। কিন্তু সেইবোৰৰ ভিতৰত প্ৰধান আছিল সমগ্ৰ ৰাজ্যখনতে আৰ্থিক আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশৰ ধাৰা এটাৰ সৃষ্টি কৰা। উল্লেখনীয় যে, এতিয়ালৈকে যিমানবোৰ ভূমিদানৰ ফলি বা record আৱিষ্কৃত হৈছে, সেইবোৰৰ কোনো এটাই ডিব্ৰুগড় অঞ্চলত আৱিষ্কৃত হোৱা নাই বা সেইবোৰত ক’তো ডিব্ৰুগড় আৰু ইয়াৰ কাষৰীয়া ঠাইবোৰত ব্ৰাহ্মণক মাটি-বৃত্তি দান দি স্থাপন কৰাৰ কথাও উল্লেখ নাই। তদুপৰি প্ৰাচীন কামৰূপ ৰাজ্যৰ হুৎপিণ্ড স্বৰূপ কামৰূপ, গোৱালপাৰা, নগাঁও, পূৰ্ববংগ, তেজপুৰ আদি ঠাইত ব্ৰাহ্মণ্যকৰণৰ ফলশ্ৰুতিত যি বৰ্ণপ্ৰধান হিন্দু সমাজ এখনৰ সৃষ্টি হৈছিল, তেনে এখন বৰ্ণ বা জাত-প্ৰধান হিন্দু সমাজ শিৱসাগৰ, ডিব্ৰুগড়, শদিয়া, লক্ষীমপুৰ আদি ঠাইত অন্ততঃ আহোম-চুতীয়াসকলৰ আগলৈকে সৃষ্টি হৈছিল বুলি প্ৰমাণ কৰিবপৰা উল্লেখযোগ্য তথ্যৰ সন্ধান পোৱা নাযায়। এনে ধাৰণাৰ বাবে আহোমৰ বুৰঞ্জীবোৰত দেখাৰ প্ৰমাণ পোৱা যায়। উল্লেখ আছে যে, অন্ততঃ ত্ৰয়োদশ শতিকা পৰ্যন্ত, অৰ্থাৎ প্ৰাচীন কামৰূপ ৰাজ্যখনৰ পতনৰ সময়লৈকে ডিব্ৰু-দিহিং উপত্যকাৰ ঠাইখণ্ডত জনবসতি আছিল অতি পাতল। চুকাফা আৰু তেওঁৰ সহচৰসকলে নিমাত নিতাল গভীৰ অৰণ্যময় অঞ্চলৰ মাজেৰে বাট বোলোঁতে মানুহৰ বসতিপ্ৰধান অঞ্চল বিচাৰি হাবাথুৰি খাব লগা হৈছিল; আৰু

শেষত তেওঁলোকে যি দুই-এজন লোকক লগ পাইছিল তেওঁলোক আছিল মৰাণ, বৰাহী, চুতীয়া আদি ইয়াৰ প্ৰাচীনতম আদিবাসীসকলৰ বংশধৰ। তেওঁলোকৰ অৰ্থনীতি আছিল সম্পূৰ্ণ জনজাতীয় পৰ্যায়ৰ আৰু সমাজ ব্যৱস্থাত কোনো বৰ্ণ প্ৰথাৰ প্ৰচলন নাছিল। গতিকে অনুমান কৰিব পাৰি যে, প্ৰাচীন কামৰূপ ৰাজ্যখনৰ অৱস্থিতিৰ কালছোৱাত ডিব্ৰুগড় অঞ্চলটো প্ৰাচীন আদিবাসী জনজাতিসকলৰ পাতলীয়া বসবাসেৰে এক অৰণ্যময় ঠাই আছিল। আহোম বুৰঞ্জীসমূহে দাঙি ধৰা তথ্যৰ উপৰি শদিয়াৰ তাম্ৰেশ্বৰী মন্দিৰ আৰু অৰুণাচল পাহাৰ লানিৰ পাদদেশত থকা মালিনীথানৰ অৱস্থিতি আৰু এইবোৰৰ লগত জড়িত কিংবদন্তীসমূহেও প্ৰমাণ কৰে একে কথাকেই। এই আদিম অধিবাসীসকলৰ ইয়াত কেতিয়া আৰু কেনেকৈ আৱিৰ্ভাৱ হ’ল তাক সঠিককৈ কোৱা টান। কিন্তু তেওঁলোক যে চীন, তিব্বত আৰু দক্ষিণ-পূব এছিয়াৰ দেশসমূহত বসবাস কৰি থকা মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ প্ৰাচীন অধিবাসীসকলৰে সমগোত্ৰীয় আছিল তাত সন্দেহ নাই। নৃতাত্ত্বিক গৱেষণাই এনে যুক্তিৰ পৰিষ্কাৰ তথ্য দাঙি ধৰে। ডিব্ৰু-দিহিং উপত্যকাত আৱিষ্কাৰ হোৱা আৰু প্ৰাচীন মানুহে ব্যৱহাৰ কৰা শিলৰ হাতীয়াৰসমূহে প্ৰমাণ কৰে যে, অন্ততঃ প্ৰাক-ঐতিহাসিক কালৰপৰা ইয়াত তেওঁলোকৰ বসবাস আৰম্ভ হৈছিল।

(ঘ)

আহোম বুৰঞ্জীবোৰৰপৰা জনা যায় যে, খ্ৰীঃ ১৫শ/১৬শ শতিকাৰ কালছোৱাত শদিয়াক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ়ি উঠা চুতীয়া ৰাজনৈতিক শক্তি আৰু শিৱসাগৰৰ চৰাইদেউক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ়ি উঠা আহোম ৰাজনৈতিক শক্তিয়ে তেওঁলোকৰ সম্প্ৰসাৰণমুখীতাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত যেতিয়া পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ মুখামুখি হ’ব লগা হৈছিল, তেতিয়া চুতীয়া ৰাজ্যৰ পশ্চিম সীমা বস্তুতঃপক্ষে দিহিং পৰ্যন্ত বিস্তৃত হৈ আছিল। আগতে উল্লেখ কৰা আহোম-চুতীয়াৰ মাজৰ সংঘৰ্ষৰ সময়ত, অৰ্থাৎ যি সময়ত চুতীয়াক ঘটুৱাই আহোম সেনাপতি ফ্ৰাচেংমুং বৰগোহাঞিৰ নেতৃত্বত ডিব্ৰু-দিহিং মুখত গড় মৰা হৈছিল, আহোম চুতীয়া সংঘৰ্ষ আৰম্ভ হৈছিল দিহিং নদীত। স্বাভাৱিকতে খ্ৰীঃ ১৬ শতিকাৰ প্ৰাৰম্ভিক কালছোৱাত ডিব্ৰুগড় চহৰে আগুৰা আৰু ইয়াৰ কেউকাষৰ অঞ্চলখিনি চুতীয়া ৰাজ্যৰ অন্তৰ্গত আছিল। কিন্তু ১৫২৩

খ্রীষ্টাব্দৰ যুদ্ধত আহোম সেনাই কেৱল চুতীয়া সেনাক ঘটুৱায়েই ক্ষান্ত থকা নাছিল, বৰঞ্চ ডিব্ৰুগড়ৰ মুখত গড় মাৰি শদিয়া পৰ্যন্ত অধিকাৰ কৰি লোৱা ঠাইখনত নিজৰ আধিপত্যও গজগজীয়া কৰি লৈছিল আৰু সমগ্ৰ অঞ্চলটো অধিকাৰত ৰাখিবৰ কাৰণে শদিয়াক কেন্দ্ৰ কৰি 'শদিয়াখোৱা গোহাঞি'ৰ অধীনত শদিয়া ৰাজ্য সৃষ্টি কৰিছিল আৰু ডিব্ৰুমুখৰ গড়ক অৰ্থাৎ ডিব্ৰুগড়ক কেন্দ্ৰ কৰি ডিব্ৰু ৰাজ্য সৃষ্টি কৰি লৈ ত্যাগচুং চুলেঙক পঠাই চুহুংমুং দিহিঙীয়া ৰজাই (১৪৯৭-১৫৩৯) সেই নতুন ৰাজ্য চলাবলৈ দিছিল।

ডিব্ৰুমুখৰ গড়ত আহোম প্ৰতিৰক্ষা বাহিনীৰ প্ৰধান অৱস্থান আছিল। কাৰণ, এই গড়কে কেন্দ্ৰ কৰি শদিয়াৰপৰা ডিব্ৰুগড়লৈ এই বিস্তৃত ভূখণ্ডৰ দ্বিতীয় পৰ্যায়ৰ প্ৰতিৰক্ষা শিবিৰ এটা সৃষ্টি কৰি লোৱা হৈছিল। প্ৰথম আৰু প্ৰধান প্ৰতিৰক্ষা শিবিৰ আছিল শদিয়াত। উল্লেখনীয় যে, যোগাযোগৰ দিশৰপৰা ইয়াৰ উপযুক্ততা বিবেচনা কৰিয়েই উত্তৰ-পূব সীমান্তৰ মৰাণ-মটক, খামতি, চিংফৌ আদি জনজাতিসকলক দমন কৰি ৰাখিবৰ উদ্দেশ্যে পৰৱৰ্তী কালত ব্ৰিটিছ সাম্ৰাজ্যবাদীসকলেও ডিব্ৰুগড়তেই তেওঁলোকৰ মূল সামৰিক ঘাট স্থাপন কৰি লৈছিল।

চুহুংমুং দিহিঙীয়া ৰজাৰ সময়ৰপৰা (১৫২৩) স্বৰ্গদেউ প্ৰতাপসিংহৰ সময়লৈ (১৬০৩-১৬৪১) ডিব্ৰুগড় অঞ্চলৰ শাসন একেদৰেই আছিল। কিন্তু স্বৰ্গদেউ প্ৰতাপসিংহৰ সময়ত হোৱা উপযুপৰি আহোম মোগল সংঘৰ্ষৰ কালছোৱাত প্ৰশাসনিক আৰু সামৰিক সুবিধাৰ অৰ্থে দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰশাসনিক পদবীৰ সৃষ্টি কৰা হৈছিল - বৰবৰুৱা আৰু বৰফুকন। কলিয়াবৰক কেন্দ্ৰ কৰি গুৱাহাটীলৈকে বিস্তৃত ঠাইখণ্ডৰ অধিকাৰ হিচাপে বৰফুকন আৰু উজনি অসমত তিনিগৰাকী ডাঙৰীয়া অৰ্থাৎ বুঢ়াগোহাঞি আৰু বৰপাত্ৰগোহাঞিৰ কৰ্তৃত্বৰ বাহিৰত থকা অঞ্চলখিনিৰ অধিকাৰ পাতিছিল বৰবৰুৱাক। বৰবৰুৱা পদৰ প্ৰথমগৰাকী অধিকাৰী আছিল শৰাইঘাটীয়া বৰসেনাপতি লাচিত বৰফুকনৰ পিতৃ মোমাই তামুলী বৰবৰুৱা। গতিকে ডিব্ৰুগড় অঞ্চলটো খ্ৰীঃ ১৭ শ শতিকাৰ আৰম্ভণিৰপৰা বৰবৰুৱা অধীনস্থ হৈছিল। বৰবৰুৱাৰ অধীনস্থ ডিব্ৰুগড়ৰ স্মৃতি বহন কৰি ডিব্ৰুগড় চহৰৰপৰা নাতিদূৰত উত্তৰ-পশ্চিমলৈ এতিয়াও বৰবৰুৱা নামৰ ঠাই এখন বৰ্তি আছে। ডিব্ৰুগড় অঞ্চলৰ ওপৰত থকা আহোম আধিপত্যৰ ইতিহাস সম্বলিত এতিয়াও বহুতো নথি,

প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল, ঠাইৰ নাম আদি পোৱা যায়। খ্ৰীঃ ১৮ শ শতিকাৰ শেষৰ ফালে আহোম ৰাজ্যখনত হোৱা গৃহযুদ্ধৰ ফলত ৰাজ্যখন থানবান হৈ পৰিছিল। মোৰামৰীয়া বিদ্ৰোহৰ ৰূপত হোৱা এই গৃহযুদ্ধৰ শেষত বৰ্তমান তিনিচুকীয়া চহৰক কেন্দ্ৰ কৰি উত্তৰে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰপৰা দক্ষিণে দিহিঙলৈ আৰু পশ্চিমে দিহিং ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ সংগমস্থলৰপৰা পূবে নোৱাদিহিং নদীলৈ এই বৃহৎ ত্ৰিকোণাকাৰ ভূ-ভাগত মটক ৰজা সৰ্বানন্দ সিংহই নিজকে স্বাধীন ৰজা হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰি লৈছিল। স্বাভাৱিকতে, বৰ্তমান ডিব্ৰুগড় চহৰে আঙুৰা ঠাইখন ১৮শ শতিকাৰ শেষৰ ফালে সৰ্বানন্দ সিংহৰ ৰাজ্যৰ ভিতৰত পৰে। সৰ্বানন্দ সিংহৰ মটক ৰাজ্যখনৰ প্ৰাণকেন্দ্ৰ আছিল বৰ্তমানৰ তিনিচুকীয়া চহৰ আৰু ইয়াৰ কাষৰীয়া ঠাইসমূহ। কিন্তু সৰ্বানন্দ সিংহৰ স্বাধীনতা স্বীকাৰ কৰি ল'বলৈ ক্ষমতাসালী আৰু বুদ্ধিমান আহোম প্ৰধানমন্ত্ৰী পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঞি ডাঙৰীয়াই টান পোৱাত এসময়ত তেওঁ সৰ্বানন্দ সিংহৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে। এই যুদ্ধত সৰ্বানন্দ সিংহৰ পৰাজয় হয়। কিন্তু তিনিচুকীয়া আৰু ডিব্ৰুগড় পৰ্যন্ত অঞ্চলটোৰ মৰাণ বা মটক প্ৰধান বৈশিষ্ট্যলৈ লক্ষ্য কৰি আৰু খ্ৰীঃ ১৭৬৯ চনৰপৰা অহৰহ চলি অহা মোৰামৰীয়া বিদ্ৰোহ আৰু তাৰ মাজেদি প্ৰতিফলিত হোৱা মৰাণ মটকৰ একাগ্ৰতা আৰু ঐক্যৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনাই প্ৰখৰ ৰাজনীতিবিদ পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঁয়ে সৰ্বানন্দ সিংহৰ পুত্ৰ মতিবৰৰ লগত এক বুজাবুজিৰ চুক্তি কৰিলে। ১৮০৫ খ্ৰীষ্টাব্দত হোৱা এই চুক্তিমতে সৰ্বানন্দ সিংহৰ ৰাজ্যখন আহোমৰ অধীনৰ এখন স্বায়ত্ত্ব শাসিত ৰাজ্য হিচাপে স্বীকৃতি দিয়া হয়। তেতিয়াৰে পৰাই মটক ৰাজ্যৰ ৰজাক বৰ সেনাপতি আখ্যাও দিয়া হয়। 'বৰসেনাপতি' খিতাপেৰে ৰাজত্ব কৰা প্ৰথম মটক ৰাজাজন আছিল সৰ্বানন্দ সিংহৰ পুত্ৰ মতিবৰ (বৰ সেনাপতি)। মতিবৰৰ মটক ৰাজ্যখন খ্ৰীঃ ১৮৩৯ চন পৰ্যন্ত বৰ্তি আছিল।

বৰ সেনাপতিৰ ৰাজ্যখন নানান প্ৰাকৃতিক সম্পদেৰে ভৰা আছিল। স্বাভাৱিকতে ১৮২৬ চনত হোৱা ইয়াণ্ডাবু সন্ধিৰ ফলস্বৰূপে অসমত যেতিয়া ব্ৰিটিছ শাসন আৰম্ভ হ'ল, সাম্ৰাজ্যবাদী ব্ৰিটিছ শাসকবৰ্গৰ শেণ চকু আছিল মটক ৰাজ্যখনৰ ওপৰত। তাতে উজনি অসম আৰু পাহাৰৰ নিকটৱৰ্তী চিংফৌ, খামতি, মান আৰু অন্যান্য জনজাতিসকলৰ ব্ৰিটিছ বিৰোধী কাৰ্যকলাপৰ লগতে বৰ সেনাপতিৰ কিছু সম্পৰ্ক থকা বুলিও বোধহয় ব্ৰিটিছে সন্দেহ

কৰিছিল। সেয়েহে ১৮২৬ চনতে বৰ সেনাপতিৰ লগতো এটা সন্ধি কৰি মটক ৰাজ্যৰ ওপৰত ব্ৰিটিছৰ সাৰ্বভৌমত্ব সাব্যস্ত কৰিলে। এই সন্ধিমতে মটক ৰজাই ব্ৰিটিছক ৩০০ গোট পাইক দিয়াৰ উপৰি মটক ৰাজ্যৰ মাজেৰে পাৰ হৈ যোৱাৰ সময়ত ব্ৰিটিছৰ সেনাবাহিনীক তেওঁ ভৰণ-পোষণ দিব লগা হ'ল। ইয়াৰ উপৰি, আন সকলো কামত মটক ৰজা ব্ৰিটিছৰ Agent to the Government General, North East Frontier ৰ অধীন হৈ থকাৰ বন্দবস্ত কৰা হ'ল। কিন্তু বৰ সেনাপতিৰ লগত ব্ৰিটিছৰ সম্পৰ্কৰ লাহে লাহে অৱনতি ঘটিবলৈ ধৰে। বিশেষকৈ চাহখেতিৰ বাবে উপযোগী ইয়াৰ ভূমিখণ্ড আৰু সামৰিক কেন্দ্ৰ হিচাপে থাকিবপৰা ইয়াৰ গুৰুত্বই ব্ৰিটিছক অধিক আকৰ্ষিত কৰিছিল। তেনে অৱস্থাতে ১৮৩৯ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ মতিবৰ বৰ সেনাপতিৰ মৃত্যু হয় আৰু লগে লগে মটক প্ৰশাসনৰ বৰঘৰতো কিছু খেলিমেলি আৰম্ভ হয়। এই সকলোবোৰ সুবিধা লৈ নানা অজুহাতত ১৮৩৯ চনৰ নৱেম্বৰ মাহত মটক ৰাজ্যখন ব্ৰিটিছে নিজৰ খাচ দখললৈ নিয়ে। তেতিয়াৰ পৰাই ডিব্ৰুগড় চহৰখনে আগুৰা ঠাইখণ্ডও ব্ৰিটিছৰ হাতত পৰে।

আৰম্ভণিৰেপৰা মটক ৰাজ্যখনৰ আৰ্থিক অৱস্থা উন্নত আছিল। শূনা যায় যে, মতিবৰ বৰ সেনাপতিৰ সময়ত তেওঁৰ প্ৰজাবৰ্গ তুলনামূলকভাৱে চুবুৰীয়া আহোম ৰাজ্যৰ প্ৰজাবৰ্গতকৈ অৰ্থনৈতিকভাৱে অধিক বা সমানে জুৰুলা হোৱা নাছিল; বৰঞ্চ কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ অৱস্থা আহোম ৰাজ্যৰ প্ৰজাবৰ্গতকৈ স্বচ্ছলহে আছিল। সেই সময়ত আহোম ৰাজ্যৰ প্ৰজাবৰ্গৰপৰা সংগ্ৰহ কৰা কৰৰ বোজা যথেষ্ট পৰিমাণে অসহনীয় হোৱাত বহুতো প্ৰজাই আহোম ৰাজ্য এৰি মটক ৰাজ্যত গৈ সোমাইছিল বুলিও জনা যায়। তদুপৰি মানৰ আক্ৰমণৰ সময়ত মটক ৰজাই নিজৰ ৰাজনৈতিক চাতুৰালিৰে অসমৰ অন্যান্য ঠাইত হোৱাৰ দৰে মানৰ বিশেষ অত্যাচাৰৰ বলি নোহোৱাকৈ নিজৰ প্ৰজাবৰ্গক ৰক্ষা কৰিব পৰাটোও ইয়াৰ অৰ্থনৈতিক স্বচ্ছলতাৰ আন এক কাৰণ আছিল।

(ঙ)

মটক ৰাজ্যখন অধিকাৰ কৰি লোৱাৰ লগে লগে তিনিচুকীয়াত মটক প্ৰশাসনৰ ঘাই কেন্দ্ৰৰ মূল্য নোহোৱা হ'ল। ব্ৰিটিছে যাতায়ত আৰু সামৰিক সুবিধাবোৰলৈ লক্ষ্য কৰি তৎকালীনভাৱে ১৮৩৯-১৮৪০ খ্ৰীঃত ডিব্ৰুগড়ত

তেওঁলোকৰ প্ৰশাসনিক কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰিলে। উল্লেখযোগ্য যে, ইয়াৰ দুই-তিনিবছৰৰ আগৰপৰাই চতুৰ ব্ৰিটিছে ডিব্ৰুগড়ৰ সামৰিক আৰু যাতায়তী দিশত থকা গুৰুত্ব দেখি এদেও দুদেওকৈ ডিব্ৰুগড়ত সামৰিক ঘাটি পাতিবলৈ আগবাঢ়িছিল। তেতিয়াৰপৰাই ডিব্ৰুগড় চহৰখনৰ ভ্ৰূণ সৃষ্টি হয়। ইয়াৰ দুবছৰৰ পিছত অৰ্থাৎ ১৮৪২ চনত ডিব্ৰুগড়ক লক্ষীমপুৰৰপৰা ডিব্ৰুগড়লৈ তুলি অনা হয়। তেতিয়াৰপৰাই ১৯৭১ চনত ডিব্ৰুগড় আৰু লক্ষীমপুৰ দুখন সুকীয়া সুকীয়া জিলা নোহোৱালৈকে ডিব্ৰুগড় (সংযুক্ত) লক্ষীমপুৰ জিলাৰ সদৰ হৈ আছিল।

ব্ৰিটিছৰ তথ্যসমূহৰপৰা জনা যায় যে জিলাখনৰ সদৰ কেন্দ্ৰ স্থাপনৰ সময়ত ডিব্ৰুগড় চহৰে আগুৰা অঞ্চলটো ডাঠ হাবি, সেউজীয়া পথাৰ আৰু জঙ্ঘলেৰে ভৰা আছিল। তেতিয়া চহৰখন ডিব্ৰুগড়ৰ মোহনাৰপৰা চাৰি মাইলমান উজাই আছিল। সেই সময়ত ডিব্ৰুগড়ত D.C. (Principal Assistant) ৰ কাৰ্যালয়ৰ উপৰি সামৰিক বাহিনীৰ এটা শাখা, এখন সৰু হস্পিটেল আৰু এটা গীৰ্জাঘৰ আছিল। ১৮৬১ চনৰ এটা হিচাপ মতে, তেতিয়া ডিব্ৰুগড়ৰ জনসংখ্যা আছিল ৩৮৬৮ জন। এই সংখ্যা কমি গৈ ১৮৭২ চনত হৈছিল ২৭৭৪ জন। দেখা যায় যে, ঊনবিংশ শতিকাৰ কালছোৱাত ডিব্ৰুগড়ৰ জনসংখ্যা ক্ৰমে কমি গৈছিল। এইদৰে কমি যোৱাৰ কাৰণ হিচাপে ব্ৰিটিছ ৰেকৰ্ডবোৰৰপৰা বিশেষ তথ্য পোৱা নাযায় যদিও এটা কথা অনুমান কৰিব পাৰি যে নতুনকৈ গঢ়ি উঠা নগৰীকৰণৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাত থাকিব নোৱাৰি ইয়াৰ থলুৱা বাসিন্দাসকল হাবিমূৰীয়া ঠাইবোৰলৈ পিছ হুকি যোৱাটোৱেই বোধহয় ইয়াৰ এটা প্ৰধান কাৰণ আছিল। কিন্তু সেই শতিকাবে শেষৰফালে ইয়াৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি পাইছিল অভূতপূৰ্বভাৱে। ১৯০১ চনৰ হিচাপমতে ডিব্ৰুগড় চহৰখনৰ জনসংখ্যা হৈছিলগৈ ১১,২৭৭ জন। নগৰীকৰণৰ ফলত হোৱা প্ৰব্ৰজনই এই বৃদ্ধিত হাৰৰ মূল কাৰণ আছিল। ১ম খণ্ডৰ ৪ৰ্থ অধ্যায়ত আৰু এই খণ্ডৰ পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ বিষয়ে কিছু আলোকপাত কৰা হৈছে।

ডিব্ৰুগড়ত অৱস্থিত প্ৰথম চৰকাৰী বিষয়া D.C. আছিল Captain Vetch। জিলাখনত সাধাৰণ প্ৰশাসন বলবৎ ৰখা, ৰাজহ সংগ্ৰহ কৰা আৰু ন্যায়-শাস্তি-শৃঙ্খলা বজায় ৰখাটো তেওঁৰ দায়িত্ব আছিল। লক্ষীমপুৰ জিলাখনক সেই সময়ত দুটা ভাগত ভাগ কৰি লোৱা হৈছিল। এটা উত্তৰ

লক্ষীমপুৰ আৰু আনটো ডিব্ৰুগড়। Deputy Commissioner বা Principal Assistant ক সহায় কৰিবলৈ দুজন Subordinate বা তলতীয়া Magistrate আছিল আৰু উত্তৰ লক্ষীমপুৰত ৰখা হৈছিল এজন Assistant Magistrate। ১৮৪০ চনতে আৰম্ভ কৰা ডিব্ৰুগড় কছাৰী পিছত সংযুক্ত লক্ষীমপুৰ জিলাৰ সদৰ হোৱাত আৰু তাৰ ফলত বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ কামৰ ভিৰ পৰাত ইয়াক পৰৱৰ্তী সময়ত ১৮৭৫ চনত ডাঙৰ আৰু পকী কৰি নিৰ্মাণ কৰি উলিওৱা হয়। আগেয়ে ই খেৰ-বাঁহৰে আছিল। উল্লেখনীয় যে, ১৮৪০ চনতে লক্ষীমপুৰৰপৰা জিলা কাৰাগাৰখনো ডিব্ৰুগড়লৈ তুলি অনা হয়। ১৮৪০ৰ দশকতে নিৰ্মাণ কৰি উলিওৱা ডিব্ৰুগড় জেইলখনেই অসমৰ প্ৰথম পকী জেইল ঘৰ আছিল। ইয়াৰ পিছত ১৮৭৮ চনত ৰ Bengal Act, V ৰ দ্বাৰা ডিব্ৰুগড় এখন মিউনিচিপেলিটি কৰা হয় আৰু ১৮৮৭ চনত Bengal Act, III (1884) প্ৰৱৰ্তন কৰা হয়। আগতেই উল্লেখ কৰি অহা হৈছে যে, ডিব্ৰুগড়খনক ব্ৰিটিছে সামৰিক আৰু প্ৰতিৰক্ষাৰ দিশ আৰম্ভণিৰ পৰাই গুৰুত্ব দি আহিছিল। সেই সময়ছোৱাত উত্তৰ-পূব সীমান্তৰ খামতি, চিংফৌ, মটক আদি বহুতো জনজাতিয়ে ব্ৰিটিছৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ কৰি উঠাত, তেওঁলোকক দমন কৰি ৰাখিবলৈকে ডিব্ৰুগড়ত ব্ৰিটিছ প্ৰশাসকবৰ্গই সদা-সচেতন এটা সেনাবাহিনী ৰাখিছিল। আনকি ১৮৪০ চনৰ পূৰ্বেই ডিব্ৰুগড়, চৈখোৱা আৰু জয়পুৰত Assam Light Infantry ৰ শাখা ৰখা হৈছিল; আৰু জিলাৰ সদৰ হোৱাৰ পিছত ডিব্ৰুগড়ত সেনাৰ মূল বাহিনীটোও ৰখা হৈছিল। এই বাবেই ব্ৰিটিছে আহোমৰ নিচিনাকৈ এটা গড় ডিব্ৰুগড়ীৰ মুখত বান্ধি লৈছিল। সি যি নহওক, ১৮৫৭ চনৰ চিপাহী বিদ্ৰোহ, ১৯১৩-১৯১৮ চনৰ প্ৰথম মহাসমৰ আৰু ১৯৩৯-৪৫ৰ দ্বিতীয় মহাসমৰ সময়ত ডিব্ৰুগড়ত সামৰিক কাৰ্যকলাপ বৃদ্ধি পাইছিল আৰু ই তেতিয়া হৈ পৰিছিল এক প্ৰধান সামৰিক ঘাট।

সদৰ হোৱাৰ সময়ত ডিব্ৰুগড়ৰ প্ৰধান যোগাযোগৰ উপায় আছিল ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ নৌকা যাত্ৰা। কাৰণ, ১৮৭৬ চন পৰ্যন্ত এতিয়া ৩৭ নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ (N.H. 37) নামে জনাজাত পথটো গুৱাহাটীৰপৰা ডিব্ৰুগড়লৈ ফ্ৰী কৰি উলিওৱা হোৱা নাছিল। ১৮৪০ ৰ কালছোৱাত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰে জাহাজ চলাই চিটাগাং আৰু কলিকতাৰ লগত ডিব্ৰুগড়ক

সংলগ্ন কৰা হৈছিল। জাহাজেৰে যোগাযোগ স্বাধীনতাৰ পিছৰ কাল পৰ্যন্ত চলি আছিল। ঊনবিংশ শতিকাৰ প্ৰায় আগভাগৰেপৰা আৰম্ভ হোৱা চাহ, কয়লা, পেট্ৰ'লিয়াম আদি উদ্যোগসমূহৰ ফলত ডিব্ৰুগড় যোগাযোগৰ ব্যৱস্থা উন্নত হ'ল। ১৮৮০ ৰ দশকতে ডিব্ৰু-শদিয়া ৰেলৰে নিৰ্মাণ কৰি ১৯১০ চনত ইয়াক শদিয়া পৰ্যন্ত সম্প্ৰসাৰিত কৰা হ'ল। পৰৱৰ্তী কালত এই ৰেলৰেক N.F. ৰেলৰেৰ লগতে সংযোগ কৰা হ'ল। এইদৰে কুৰি শতিকাৰ আৰম্ভণিলৈকে ডিব্ৰুগড় যোগাযোগৰ উন্নতি সাধন হ'ল। স্বাধীনোত্তৰ কালত নিৰ্মাণ কৰি উলিওৱা হ'ল উৰাজাহাজৰ পথাৰ আৰু তাৰ দ্বাৰাই ডিব্ৰুগড়ক দেশখনৰ লগতে বিশ্বৰ বিভিন্ন ঠাইৰ লগত সংযুক্ত কৰা হ'ল।

মূলতঃ সুস্বাস্থ্য ৰক্ষা আৰু সামৰিক সুবিধাৰ অজুহাতত ব্ৰিটিছ কোম্পানীৰ চকুপৰা ডিব্ৰুগড় নগৰখনৰ এইদৰেই গঠন আৰু বিকাশ আৰম্ভ হ'ল। নগৰীকৰণৰ সময়ছোৱাত ইয়াৰ জনগাঁথনিৰ চৰিত্ৰ অভূতপূৰ্বভাৱে পৰিৱৰ্তন হ'ল। পূৰ্বৰ অধিবাসীসকলে নগৰীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াৰ লগত নিজকে পৰিচিত আৰু খাপ খুৱাব নোৱাৰি ক্ৰমে নগৰৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰপৰা আঁতৰি গৈ নৱাগত প্ৰব্ৰজনকাৰী ব্যৱসায়ী, শ্ৰমিক, কাৰিকৰ আৰু চাকৰিজীৱীসকলৰ বাবে উপযুক্ত পৰিমাণৰ ঠাই এৰি দিলে। তাৰ ফলত ডিব্ৰুগড় নগৰৰ জনগাঁথনি মিশ্ৰিত চৰিত্ৰৰ হ'বলৈ বাধ্য হ'ল। সেইটো যুগতেই অসমীয়া আৰু বঙালী মধ্যবিত্ত তথা বুদ্ধিজীৱী শ্ৰেণীটোৰো আৱিৰ্ভাৱ হ'ল – চাকৰি আৰু ব্যৱসায়ৰ সন্ধানত। চাহৰ আৱিষ্কাৰ আৰু ইয়াৰ খেতিৰ বিকাশে আনিছিল আন আন শ্ৰেণীৰ লোকসকলক। চাহ-শিল্পকে আৰম্ভ কৰি অৰ্থনীতিৰ অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ আৱিষ্কাৰবোৰে ঊনবিংশ শতিকাৰ কালছোৱাত ডিব্ৰুগড়ক প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে এখন ব্যৱসায়িক নগৰ হিচাপে। পৰৱৰ্তী কালত নগৰখনৰ এই বৈশিষ্ট্য পৰিৱৰ্তন হৈছে – বিশেষ কিছুমান কাৰণত মধ্যবিত্ত আৰু শিক্ষিত শ্ৰেণী এটাৰ আৱিৰ্ভাৱে মধ্যযুগীয় পাৰিপাৰ্শ্বিকতা আঁতৰাই আধুনিক চিন্তা-চৰ্চাৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতা এটাও তৈয়াৰ কৰি উলিয়ালে। এইদৰেই ব্ৰিটিছৰ আমোলতে, বিশেষকৈ ঊনবিংশ শতিকাৰ সময়ছোৱাতে আধুনিক নগৰ হিচাপে ডিব্ৰুগড় গঢ় লৈ উঠিল।

পৰিবেশ সচেতনতা আৰু আমি

শ্ৰীমতী জুবী বৰা বৰগোহাঞি

নাংফা, কঁহুৱা পথ,
বৈৰাগীমঠ, ডিব্ৰুগড়

কেতিয়াবা ভাবো আমাৰ গুণগুণলৈ আমি কি এৰি যাম। আমি ব্যৱহাৰ কৰা প্লাষ্টিক, পলিথিন, গ্লাচকে আদি কৰি নজহা-নপছা বস্তুৰে ধ্বংস কৰা আমাৰ চৌপাশ, গছ বিহীন কংক্ৰিটৰ পৃথিৱী, চৰাইৰ কাকলি বিহীন ৰাতিপুৱা, ফলমূল একো নথকা এখন শুষ্ক পৃথিৱী। আমি আচলতে আমাৰ সন্তানক ভাল নাপাওঁ। পালেনো এইদৰে বেয়া বুলি জানিও পৃথিৱী ধ্বংসৰ অভিযানত নামোনে? নিষিদ্ধ বুলি জনাৰ পিছতো পলিথিন-প্লাষ্টিকৰ আবৰ্জনা য'তে-ত'তে পেলায় মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি নাশ কৰোনে?

সাত বছৰ ধৰি প্ৰথম মহলাত ভাড়া থকাৰ পিছত কিছু দিনৰ আগতে আমি এটা ডাঙৰ চৌহদৰ অসম আৰ্হিৰ ঘৰলৈ ভাৰতীয়া হিচাপে আহিলো। ঘৰটোৰ চৌহদটো ভাল লাগিছে। চৌহদটোত এতিয়া আমি জৈৱ বৈচিত্ৰতাৰ মাজত থাকো। চিনাকি হৈ পৰা ডাউক দুটামান, সময়ে সময়ে আহি পৰা বিভিন্ন চৰাই, বিচিত্ৰ ৰঙী ভালেমান পখিলা, জিঞা, নাইপিয়া, গৰীয়া গোঁসাই, তিনি চাৰিবিধমান সাপ, মৌমাখি, এবাহ বৰল আৰু অজস্ৰ অচিনাকী পোক পৰুৱাৰ সতে আমাৰ সহবাস আৰম্ভ হৈছে। গাড়ী-মটৰৰ বিশেষ হুলস্থল নথকা ঠাইখিনিত গছবোৰত প্ৰতি মুহূৰ্ততে অজস্ৰ চৰাইৰ কাকলি। গুণগুণে ভাল পায়। চৰাইৰ মাত শুনিলে চৰাইটো দেখুৱাই দিবলৈ হুলস্থল কৰে। এইখিনিৰ বাবে আমি ঘৰটোৰ এফালৰ গছ-বন খিনি চাফা কৰা নাই। থাকক তাতে ডাউক কেইটা, পখিলা কেইটা। এবাৰ ডিব্ৰুগড়ত দেখিছিলো এঘৰ মানুহে এডবা সৰু হাবি কাটি প্ৰকাণ্ড ঘৰ সজা আৰম্ভ কৰিলে। আগফালত এজোপা পাইন গছত অজস্ৰ ডাউক চৰাইয়ে বাহ লৈছিল। চৰাই কেইটাৰ আৰু থাকিবলৈ ঠাই নোহোৱা হৈ গৈছে। দুটামান সৰু ল'ৰাই ডাউক কেইটাক কেটেপা লগায় এটা এটাকৈ মাৰিছিল।

গৃহস্থ ঘৰে বাধা দিয়া নাছিল। গধূলি সময়ত হেনো ডাউক কেইটাই বৰ হুলস্থল কৰে।

আমি ভাড়া লোৱা ঘৰটোৰ সন্মুখত মুকলি ঠাই। দীঘে-প্ৰস্থই পঁচিশ-বিশ মিটাৰ মান মাটিখিনি। সেইখিনি পাৰ হৈ এটা অন্য পথ। সিপাৰে দুটামান কেঁচা ঘৰৰ এটা চুবুৰি। আমি একেঠাইতে থাকো। আমাৰ ভাড়াঘৰটো সুউচ্ছ দেৱালেৰে আৱৰা আৰু লোৰ প্ৰকাণ্ড জপনা থকাৰ বাবে কিজানি আমি ঘৰ কলেজ ৰ'ডত বুলি কওঁ। তেওঁলোকে কয় হাটখোলা বঙালী গাওঁ।

এই ঘৰটোলৈ অহাৰ পিছত আবেলি চুবুৰিটোৰ ফালে যাওঁ। দুদিনমান মই আৰু গুণগুণ দুঘৰমানত সোমালো। ভগা বাঁহৰ জেওৰা-জপনাৰে আহ'ল-বহল বাৰী ঘৰ। আটাইকেইঘৰৰ বাৰীবোৰ লিচু, আম, কঠাল, বগী জামুকে আদি কৰি বাঁহ, সোণাৰু, কৃষ্ণচূড়াৰে ভৰা। তাৰ ওপৰিও আমি চিনি নোপোৱা সৰু বনৰীয়া লতা, উদ্ভিদবোৰ বাৰীবিলাকৰ চৌপাশে আছেই। তগৰ, গোলাপ, খৰিকাজাঁইৰ গোক্লেৰে আমোলমোল পুৱা আৰু সন্ধিয়াবোৰ। জলকীয়া, ভেঙি, অমিতা, তামোল পানৰ গছো আছে। আমাৰ ঘৰৰ সুউচ্ছ দেৱাল এৰি এদিন এঘৰ মানুহৰ সোণাৰু এজোপাৰ তলত বহিলোঁগৈ গৃহস্থৰ সতে। ঘৰখন মোৰ আশ্ৰম যেনেই লাগিল। কথা পাতি জানিলো গছৰ সতে পুৰাতন সম্পৰ্ক তেওঁলোকৰ। গছ কাটিলে বৰ বেয়া পায়। পইচাৰ অভাৱ হোৱাৰ পিছতো গছ কাটি চাহ গছ ৰোৱাৰ কথা ভবা নাই। কীটনাশক, কৃত্ৰিম সাৰ দি শাক-পাছলিৰ উৎপাদন কৰি ধন ঘটাব ইচ্ছা তেওঁলোকৰ নাই। বাৰীৰ শাক-পাত, কচু, আলু আছেই। গছ নহলে তেওঁলোকে নোৱাৰে। এজোপা লিচু গছত এজাক ভাট্টো পৰি আছিল। মই দেখুৱালো। তেওঁ মোক আচৰিত কৰি

ক'লে-'খাওক দিয়ক অবুজ জীৱ। দুই এটা কেৰ্কেটুৱা ঘূৰি ফুৰিছিল। আমি শুনা বেছিভাগ চৰাইৰ মাত ইয়াৰ পৰাই যায়। মানুহজনে চৰাইৰ বহুখিনি বাহ দেখুৱাইছিল। লাহে লাহে অনুভৱ কৰিছো তেওঁলোকৰ বাঁহৰ ঘৰ দুৱাৰ, গছ-বনৰ বাৰীবিলাক চাপ খাই আহিছে। কাৰণ চৌপাশে গঢ়ি উঠিছে বিশাল কংক্ৰিটৰ ঘৰবোৰ। তেওঁলোকৰ সেউজীয়া বাৰী-ঘৰে আমাক আচলতে শিক্ষা দিয়ে। অথচ আমি তেওঁলোকতকৈ বহু বেছি পঢ়া-শুনা কৰিছো। অসমৰ যি ঠাইলৈকে গৈছো তাতে দেখিছো সুন্দৰ হাবি এখন কাটি অথবা পথাৰৰ সাৰুৱা মাটিত সুউচ্চ দেৱালেৰে আৰম্ভ হৈছে শিল ইটাৰ অট্টালিকা। হাহাকাৰ অনুভৱ কৰো। ঘৰটোত ভদ্ৰলোক থাকিবলৈ আৰম্ভ কৰাৰ লগে লগে কাষৰ মাটিখিনিত পলিথিন-প্লাষ্টিকৰ অত্যাচাৰ আৰম্ভ হৈ যায়। কেৱল দুই তিনিটা মানুহৰ আৰামৰ বাবেই আমি আমাৰ চৌপাশৰ বৈচিত্ৰতা কিদৰে ধ্বংস কৰি পেলাও। আমি যেতিয়া শিল-ইটা বালিৰে এটা প্ৰকাণ্ড ঘৰ সাজি বিশাল দেৱালেৰে আমাৰ চৌপাশ সুৰক্ষিত কৰো বহুত জীৱই যে আমাৰ বাবে হেৰাই যোৱাৰ পথ লয় সেই কথা আমি কেতিয়াও নাভাবো। কিন্তু ন-দি কব পাৰো আমাৰ তথাকথিত শিক্ষিত লোকৰ ভাষাত অসমৰ গাঁৱৰ যিবোৰ “দৰিদ্ৰ গাৱলীয়া” লোক তেওঁলোকে এতিয়াও চেষ্টা কৰে গছ দুজোপামান বক্ষা কৰাৰ কথা। তৰানি, ফুটুকানি নাথাকিলেও গাঁও হৈ জীয়াই থকা গাঁৱৰ মাজতে এতিয়াও দেখো শিলিখা, ভোমোৰাৰ ঔষধি গছ। চহৰৰ পৰা গছ-গছনি, চৰাই-চিৰিকটি কেতিয়াবাই হেৰাই গল। এই গাঁৱৰ লোকসকলে পাঁচ জুনত ‘বিশ্ব পাৰিপাৰ্শ্বিক দিৱস’ বুলি নাজানো তেওঁলোকে বুজি নাপায় গোলকীয় উদ্ভাপ কি? তেওঁলোকে শুনাই নাই এল নিনো কি? কিন্তু অন্তৰৰ পৰা জানে প্ৰকৃতিক শ্ৰদ্ধা কৰিবলৈ। পাঁচ জুন অথবা কোনো বৃক্ষৰোপণ কাৰ্য্যসূচীত এওঁলোকৰ গছ পুলি ৰোৱা ফটো বাতৰি কাকতত নোলায়। বিশ্বৰেকৰ্ডৰ নামত একেদিনাই হেজাৰ হেজাৰ পুলি ৰোৱাৰ চেষ্টাও এওঁলোকে নকৰে। কিন্তু যি সামান্য প্ৰকৃতিৰ বৈচিত্ৰিতা ৰৈ আছেগৈ এওঁলোকৰ হাততেই। এই পৃথিৱীৰ জৈৱ বৈচিত্ৰতাৰ এতিয়া এইসকল লোকৰ হাততে সুৰক্ষিত। আমাৰ দৰে শিক্ষিত, উৎপাদন-ক্ষম, বিশাল ঘৰ দুৱাৰ সজোৱা, তৎকালে সৰহীয়া উৎপাদন মুখী কাম হাতত লোৱা আধুনিক লোকৰ হাতত পৃথিৱী প্ৰায়

ধ্বংস হ'লেই। কাৰণ আমি উষ্ণতা বৃদ্ধি হলে বাতানুকূল যন্ত্ৰ কিনিবলৈ সক্ষম। কিন্তু দুইফুট মাটিত গছ পুলি ৰুবৰ বাবে সক্ষম নহয়। আমি জানো গোলকী উষ্ণতা বঢ়াৰ কাৰণ, এল নিনোৰ কথা, সেউজ গৃহৰ কথা, বৰফ গলাৰ কথা। আমি ইয়াৰ বিষয়ত চিন্তা কৰি আন্তৰ্জাতিক সন্মিলনৰ পৰা আৰম্ভ কৰি স্থানীয় ঠাইতো সজাগতা অনুস্থান পাতি বাতৰি কাকতত স্থান লওঁ। পৰিবেশৰ ওপৰত ঘণ্টা ঘণ্টা যোৰা ভাষণ দিব পাৰো। আমি চহৰখনৰ অকণমান খালি মাটি, যত দুটামান চৰাই থাকে, দুজোপামান গছ থাকে সেইখিনি আটাইতকৈ বেছি দামত কিনি দুদিনতে ৰোলাৰ চলাই গছ চেপেটা কৰি পেলাব পাৰো। অলপ দিনতে দেখিছিলো এখন হাবিত কেইজোপামান কঁঠাল আৰু আম লাগি থকা গছ কিদৰে তৎমুহূৰ্ততে বগৰাই পেলোৱা হৈছিল, কি দৰে এজাক চৰায়ে আকাশত হাহাকাৰ কৰিছিল। পিছৰ সপ্তাহত সেই মাটি ওখ দেৱালেৰে ঘেৰি পেলোৱা হ'ল। এতিয়া তাত তিনিমহলীয়া ঘৰ সজোৱাৰ প্ৰক্ৰিয়া তুংগত। আমিবোৰে বেংকৰ কৃপাত এমাহত এটা বিশাল ঘৰ থিয় কৰাই চহৰখনৰ মানুহকো চমক লগাব পাৰো। কিন্তু খন্টি এখন লৈ এটাও গছ পুলি ৰুৱ নোৱাৰো। থকা খিনি ভালদৰে বক্ষা কৰিব নোৱাৰোঁ। আটাইতকৈ ভাল ঘৰ এটা সজাৰ নিগনি দৌৰত আমি দৌৰি আঁছো। ঘৰৰ আগফালে যদি অৱশিষ্ট মাটি আছে ভাড়া ঘৰ সাজিছো অথবা দুজোপা মান বজাৰৰ পৰা কিনি অনা ফুলেৰে সজাই সাময়িক তৃপ্তি লৈছো। পাহৰি গৈছো প্ৰকৃতিৰ নিজস্ব সৌন্দৰ্য্যৰ বাহিৰে বাকী সকলোবোৰ সাময়িকেই। যিমনেই শিক্ষিত হৈছে সিমনেই আমি আমাৰ চৌপাশৰ পৃথিৱীৰ প্ৰতি নিৰ্দয় হৈ আহিছে। আমি এই সময়ত এই সকল প্ৰকৃতি নিৰ্ভৰ লোকৰ পৰা শিক্ষা লোৱা দৰকাৰ।

হাজাৰৰ মাজৰ যি দুই-এঘৰ নগৰীয়া মানুহে গছ-গছনিৰে পৰিবেশ সুন্দৰকৈ ৰাখিছে আমি তেওঁলোকক অন্তৰেৰে শ্ৰদ্ধা কৰো।

আজিকালি প্ৰায়বোৰ মানুহেই আমাক আমি থকা চহৰখনত ঘৰ এখন নোহোৱাৰ কাৰণ সোধে। আমাক এটা ঘৰ সজাৰ বাবে উপদেশ দিয়ে। কোনো শুভাকাঙ্ক্ষীয়ে আজিলৈকে উপদেশ দিয়া নাই আপুনি এই চহৰখনত কেইজোপামান গছ ৰুইছেনে? আমি তেনে উপদেশটো পালে বেছি ভাল পালোহেঁতেনা।

ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনা আৰু সুস্থ সমাজৰ মাজত সহিষ্ণুতা গঠনৰ প্ৰয়োজনীয়তা

ডাঃ শান্তনু বৰা

মনোৰোগ বিশেষজ্ঞ

ডিব্ৰুগড়

আমি সকলোৱে জানো যে যৌৱনকাল হৈছে জীৱনৰ আটাইতকৈ উদ্যমশীল, শক্তিশালী আৰু গতিমান পৰ্যায়। এই সময়ছোৱাত মানুহে নিজৰ পৰিচয় বিচাৰি ফুৰে, আশা পূৰণৰ চেষ্টা কৰে আৰু ব্যক্তিগত আৰু পেছাদাৰী জীৱনৰ ভেঁটিখন স্থাপনৰ চেষ্টা কৰে। কিন্তু নিৰাশাজনকভাৱে চিন্তামুক্ত জীৱনৰ আদৰ্শ ছবিখনৰ বিপৰীতে আজিৰ যুৱপ্ৰজন্ম একাধিক মানসিক চাপ বা ষ্ট্ৰেছৰ সন্মুখীন হয়, যেনে— শিক্ষাগত প্ৰতিযোগিতা, চাকৰি ব্যৱসায়ৰ অনিশ্চয়তা, সামাজিক হেঁচা, প্ৰযুক্তিৰ অত্যধিক ব্যৱহাৰ, পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক সমস্যা, আৰ্থিক সংকট, স্বাস্থ্যজনিত সমস্যা ইত্যাদি। ই এক বিশ্বজনীন উদ্ভিগ্নতাৰ বিষয়।

ষ্ট্ৰেছ বা মানসিক চাপ হৈছে আধুনিক যুগৰ মহামাৰী। কোনো ব্যক্তি যদি সহনক্ষমতাতকৈ অধিক মানসিক চাপৰ মুখামুখি হয়, তেন্তে ই শাৰীৰিক আৰু মানসিকভাৱে ইয়াত প্ৰতিক্ৰিয়া দেখুৱায়। হৃৎস্পন্দন বৃদ্ধি কৰিয়াবা ফলপ্ৰসূ হ'ব পাৰে, যেনে— পৰীক্ষাৰ সময়ত ভাল ফলাফল কৰাৰ চাপ; কিন্তু দীৰ্ঘম্যাদী ষ্ট্ৰেছে এজন ব্যক্তিৰ স্বাস্থ্য, আচৰণ আৰু সিদ্ধান্ত গ্ৰহণত নেতিবাচক প্ৰভাৱ পেলায়।

এই সমস্যা সমাধানৰ বাবে ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনা কৰাটো আজিৰ যুগত এটা আৱশ্যকীয় বিষয়। ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনা মানে, ষ্ট্ৰেছক বুজি পোৱা, নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আৰু সুমভাৱে সামৰিব পৰাৰ দক্ষতাকে বুজায়। ইয়াৰ লগতে সহিষ্ণুতা (Resilience) হৈছে যুৱ সমাজৰ বাবে এক অপৰিহাৰ্য্য

দক্ষতা, যি তেওঁলোকক বিভিন্ন মানসিক চাপৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ আৰু পুনৰুদ্ধাৰ হ'বলৈ সক্ষম কৰে।

মনস্তত্ত্বৰ মতে, সহিষ্ণুতা বা সহনশীলতা হৈছে গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰতিকূলতা, ট্ৰেজেডী, সংকট, ভাবুকি বা চাপৰ উৎসসমূহৰ পৰা মানসিকভাৱে আৰু আৱেগিকভাৱে সফলভাৱে পুনৰুদ্ধাৰ হোৱাৰ প্ৰক্ৰিয়া। ই যুৱক-যুৱতীসকলক “ভাঙি-যোৱাৰ” সলনি ‘ওলাটি থিয় দিবলৈ’ শিকোৱা এক আন্তৰিক শক্তি। একবিংশ শতিকাৰ জটিল পৰিৱেশৰ মাজত যুৱসকলৰ এক মনোজগত আৰু আৱেগক সুস্থ ৰাখিবলৈ ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনা (Stress management) আৰু সহিষ্ণুতা (Resilience) দুয়োটাই সমানেই জৰুৰী বিষয়।

যুৱপ্ৰজন্মৰ মাজত দেখা দিয়া ষ্ট্ৰেছৰ প্ৰধান কাৰণসমূহ:-

১) শিক্ষাগত চাপ:

- নম্বৰ, বৃত্তি, জলপানি, চাকৰিৰ নিৰ্বাচন আদিৰ বাবে সন্মুখীন হোৱা প্ৰতিযোগিতা।
- অভিভাৱক আৰু শিক্ষকৰ অত্যধিক আশা।
- শিক্ষাগত অৰ্হতা আৰু ফলাফলক ব্যক্তিগত মূল্যায়নৰ লগত তুলনা কৰা এক সামাজিক সমস্যা।

২) বৃত্তিগত অনিশ্চয়তা:

- চাকৰিৰ বজাৰত অনিশ্চিত পৰিৱেশ।
- সংস্থাপনহীনতা বা নিম্ন অৰ্হাসম্পন্ন চাকৰিৰ ভয়।
- সঠিক বৃত্তি অথবা বৃত্তিৰ নিৰ্বাচনৰ বিভ্ৰান্তি।

৩) সমনীয়া আৰু সমাজৰ হেঁচা:

- সমন্বীয়াৰ মাজত “মিলি থকাৰ” অহেতুক চেষ্টা।
- সমন্বীয়াৰ দ্বাৰা অগ্ৰাহ্য হোৱা, ভয়-ভাবুকিৰ সন্মুখীন হোৱা আৰু চাইবাৰ উৎপীড়নৰ (Cyber bullying) মুখামুখি হোৱা। সামাজিক মাধ্যমত নিজকে নিঃখুঁত আৰু আকৰ্ষণীয় দেখুওৱাৰ হেঁচা।

৪) পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক সমস্যা:

- পৰিয়ালৰ লগত মনোমালিন্য বা সংঘাত, বিবাহ-বিচ্ছেদ, আৰ্থিক সংকট।
- অতি ৰক্ষণশীল আৰু স্নেহাচাৰী অভিব্যক্ততা।
- আৱেগিক সমৰ্থন আৰু সহযোগিতাৰ অভাৱ।

৫) স্বাস্থ্য আৰু জীৱনধাৰণৰ সমস্যা:

- পঢ়া আৰু কামৰ হেঁচাৰ বাবে বা অত্যধিক স্ক্ৰীনত আসক্তিবৰ বাবে অনিদ্ৰাত ভোগা।
- নিষ্ক্ৰিয় জীৱনধাৰণৰ ফলত মানসিক আৰু শাৰীৰিক সমস্যাত ভোগা।
- সমস্যা সমাধানৰ উপায় হিচাপে মাদক দ্ৰব্যৰ প্ৰতি আসক্ত হোৱা।

৬) বিশ্বজনীন আৰু সামাজিক সমস্যাসমূহ:

- জলবায়ু পৰিৱৰ্তন, ৰাজনৈতিক অস্থিৰতা আৰু অৰ্থনৈতিক সংকট।
- বিশ্বজনীন নেতিবাচক ঘটনাবলীৰ প্ৰতি সংবাদ মাধ্যমসমূহৰ জৰিয়তে অৱগত হোৱা।

ষ্ট্ৰেছৰ ফলাফল:-

যদিহে মানসিক চাপক প্ৰতিৰোধ কৰা নহয়, ই বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰতিক্ৰিয়া দেখুৱাব পাৰে, যেনে—

- শাৰীৰিক সমস্যা: মূৰৰ বিষ, ক্লান্তি, অজীৰ্নতা ৰোগ, প্ৰতিৰোধৰ ক্ষমতা হ্রাস, উচ্চ ৰক্তচাপ ইত্যাদি।
- মানসিক সমস্যা: উৎকণ্ঠা, বিষণ্ণতা, হীনমন্যতা, মানসিকভাৱে ক্লান্ত হোৱা।
- আচৰণগত পৰিৱৰ্তন: খং, আক্ৰমণাত্মকতা, একাকীত্ব, সমস্যা মোকাবিলা কৰাৰ অসমৰ্থতা, মাদক দ্ৰব্যৰ অপব্যৱহাৰ।
- শৈক্ষিক অৱনতি: অমনোযোগিতা, অলসতা, কাৰ্যকুশলতা হ্রাস, ড্ৰপআউট।
- দীৰ্ঘম্যাদী প্ৰভাৱ: দীৰ্ঘদিন ধৰি ষ্ট্ৰেছত ভুগি থাকিলে যুৱসকল হৃদৰোগ, দেহ-বিপাকীয়

ৰোগ (Metabolic disorder) আৰু মানসিক অসুস্থতাত ভুগিব পাৰে।

উপৰোক্ত বিভিন্ন কাৰকবোৰৰ পৰা গম পোৱা গৈছে যে যুৱসকল ষ্ট্ৰেছৰ প্ৰতি অত্যধিক সংবেদনশীল, সেয়েহে ইয়াৰ মোকাবিলা সময়ত কৰাতো প্ৰয়োজন।

ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনা (Stress Management)

ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনাৰ অৰ্থ হৈছে, চাপৰ উৎস চিনাক্ত কৰি, ইয়াক নিয়ন্ত্ৰণ কৰি স্বাস্থ্যসন্মত দিশলৈ আগবঢ়াই যোৱা। ইয়াৰ বাবে বিভিন্ন পন্থা অৱলম্বন কৰিব পাৰি, যেনে—

- ১) ধ্যান আৰু প্ৰাণায়াম: দৈনিক ধ্যান আৰু প্ৰাণায়ামে মনক শিথিল কৰে আৰু চাপ কমায়।
- ২) শাৰীৰিক ব্যায়াম: নিয়মিত ব্যায়ামে শৰীৰ আৰু মস্তিষ্কক সতেজ অনুভৱ কৰায়, যাৰ ফলত মানসিক চাপ কম হয়।
- ৩) সঠিক আহাৰ: সুস্বাদু পুষ্টিৰ আহাৰে মন আৰু শৰীৰ দুয়োটাকে শক্তি যোগায়।
- ৪) সময় ব্যৱস্থাপনা: কামবোৰ সঠিকভাৱে ভাগ কৰি লোৱাৰ যোগেদি অতিৰিক্ত চাপ কমাব পৰা যায়।
- ৫) ভাল আৰু সুস্থ সম্পৰ্ক ৰক্ষা: পৰিয়ালবৃন্দ, বন্ধুবৰ্গৰ লগত ভাল সময় কটায় মানসিক চাপ সহ্য কৰিব পৰা ক্ষমতা বঢ়াব পৰা যায় আৰু লগতে বহুপৰিমাণে সকাহো লাভ কৰা যায়।
- ৬) ইতিবাচক চিন্তা: ধনাত্মক চিন্তাক চাপ কমাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰি সুফল লাভ কৰিব পাৰি।
- ৭) প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ সাধ্যমানে সীমিত কৰা।
- ৮) প্ৰয়োজনত পেশাদাৰীৰ সহায় লোৱা: যেনে— মনোৰোগ বিশেষজ্ঞ বা মনস্তত্ত্ববিদ ইত্যাদি।

সহিষ্ণুতাৰ ধাৰণা (Resilience)

সহিষ্ণুতা বা সহনশীলতা মানে বিপদ বিপৰ্যয়ৰ পাছত পুনৰ ঠন ধৰিব পৰাৰ মানসিকতা বা ক্ষমতা।

সহিষ্ণু যুৱসকলৰ বৈশিষ্ট্য:

- ১) আৱেগ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পৰাৰ ক্ষমতা থকা।
- ২) ইতিবাচক মনোভাব থকা।
- ৩) পৰিস্থিতিৰ লগত খাপ খাব পৰা দক্ষতা থকা।
- ৪) সমস্যা সমাধানৰ দক্ষতা থকা।

৫) জীৱনৰ উদ্দেশ্য বুজি পোৱাৰ দক্ষতা থকা।

যুৱসমাজৰ মাজত সহিষ্ণুতা গঢ়ি তোলাটো কিয় প্ৰয়োজনীয়?

১) আধুনিক জীৱনত অনিশ্চয়তা: ক্ষিপ্ৰ আৰ্থ-সামাজিক আৰু প্ৰযুক্তিগত পৰিৱৰ্তনৰ ফলত হোৱা অনিশ্চিত পৰিৱেশত সহিষ্ণুতা গঠনে অনেক সমস্যা প্ৰশমিত কৰিব পাৰে।

২) মানসিক স্বাস্থ্য সুৰক্ষা: সহিষ্ণুতাই বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ মানসিক সমস্যাৰ “প্ৰতিৰোধক” হিচাপে কাম কৰিব পাৰে।

৩) শিক্ষাগত আৰু ব্যক্তিগত সফলতা :- শিক্ষাগত আৰু ব্যক্তিগত সফলতাৰ বাবে সহিষ্ণুতা অতি প্ৰয়োজনীয়। ই যুৱসমাজক অকৃতকাৰ্য্যতাৰ সন্মুখীন হোৱাত সাহস যোগোৱাৰ লগতে কাৰ্য্যদক্ষতা আৰু উদ্ভাৱন শক্তি বঢ়োৱাত সহায়ক হ'ব পাৰে।

৪) সুস্থ সামাজিক সম্পৰ্ক গঠন: সহিষ্ণুতাই সহমৰ্মিতা, বিবাদ মীমাংসা আৰু সামাজিক কাৰ্য্যদক্ষতা আৰু কুশলতা বঢ়াই সুস্থ সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাত সহায়ক হয়।

৫) সহিষ্ণুতা:- সহিষ্ণুতাই অভিজ্ঞতা সম্পন্ন বয়স্ক জীৱনৰ প্ৰস্তুতি চলাবলৈ যুৱপ্ৰজন্মক সহায় কৰে।

সহনশীলতা গঠনৰ উপায়:

১) ব্যক্তিগত ভাবে:

- আত্মজ্ঞান বিকাশ: নিজৰ আবেগ, অনুভৱ, সক্ষমতা আৰু দুৰ্বলতা সমূহ চিনাক্ত কৰা।
- লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য নিৰ্ধাৰণ কৰা: বাস্তৱিক লক্ষ্যসমূহক অনুধাৱন কৰি তাক কাৰ্যকৰী কৰাৰ চেষ্টা কৰা।
- ইতিবাচক চিন্তা:- ইতিবাচক চিন্তা গঠন কৰা, যাতে নিৰাশাবোধে জীৱনৰ বাটত হেঙাৰ সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে।

২) পৰিয়ালৰ দ্বাৰা:

- পৰিয়ালৰ কাম হৈছে মৰম ভালপোৱাৰ আৰু পোনপটীয়া যোগাযোগৰ দ্বাৰা সকলো ক্ষেত্ৰত নিঃস্বার্থ সহায় সমৰ্থন আগবঢ়োৱা।

- অতিমাত্ৰা বক্ষনশীল হোৱাৰ সলনি স্বাৱলম্বিতা আৰু সমস্যা সমাধানৰ কৌশল বিকাশত সহায় কৰাটো।

- নিজেও জীৱনমুখী আচৰণ কৰি আৰ্হি দেখুওৱা।

৩) শিক্ষাগত প্ৰতিষ্ঠানৰ দ্বাৰা:

- জীৱনমুখী দক্ষতা (Life Skill), মননশীলতা (Mindfulness) প্ৰশিক্ষণ আৰু মানসিক বুদ্ধিমত্তা (Emotional Intelligence) বিকাশৰ বাবে শিক্ষাদান কৰা।
- পৰামৰ্শদান (Counselling) আৰু বন্ধুৰ সমৰ্থন (Peer support group) ৰ ব্যৱস্থা কৰি অতিৰিক্ত শৈক্ষিক চাপ হ্ৰাস কৰিবৰ যত্ন কৰা।

৪) সমাজ আৰু সমাজ ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা:

- খেল, শিক্ষা, কলা-সংস্কৃতিৰ চৰ্চা আৰু বিকাশৰ বাবে সুৰক্ষিত স্থানৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- সমাজত প্ৰচলিত ভয় ভাবুকি, বৈষম্যতা, কমহীনতা আদি বিষয়ৰ ওপৰত মনোনিবেশ কৰি তাক সমাধানৰ চেষ্টা কৰা।
- মানসিক স্বাস্থ্যৰ সম্বন্ধে সজাগতাৰ সৃষ্টি কৰা।

৫) প্ৰযুক্তিৰ ভূমিকা:

- মানসিক স্বাস্থ্যৰ সজাগতাৰ বাবে 'ডিজিটেল প্লেটফৰ্ম' আৰু 'সমৰ্থন নেটৱৰ্ক'ৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- স্ট্ৰেছ চিনাক্ত কৰিবলৈ, ধ্যান আৰু ইতিবাচক মনোবৃত্তিৰ বাবে এপ 'App' বিকাশ সাধন কৰা।

ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনা আৰু সহিষ্ণুতাৰ আন্তঃসংযোগ

এই দুয়োটা বিষয় পৃথক যদিও আচলতে দুয়োটাৰে মাজত গভীৰ সংযোগ আছে, ষ্ট্ৰেছ ব্যৱস্থাপনাই তৎক্ষণাত মানসিক চাপৰ পৰা সকাহ দিব পাৰে, আনহাতে সহিষ্ণুতাই দীৰ্ঘকালৰ বাবে সবল মানসিক শক্তি বিকাশত সহযোগ কৰি বাবে বাবে সন্মুখীন হোৱা অনিশ্চিত মানসিক চাপৰ মোকাবিলা কৰাত সহায় কৰে। দুয়োটায়ে একেলগে যুৱসকলক সফল আৰু দৃঢ়মনা হোৱাত সহায় কৰে।

সহিষ্ণুতা বিকাশত বাধা:-

যদিও অতি প্ৰয়োজনীয়, তথাপিও সহিষ্ণুতা বা সহনশীলতা গঠনতো বাধা পোৱা যেনে - মানসিক স্বাস্থ্য সম্বন্ধে ভুল ধাৰণা আৰু মানসিক ৰোগক 'কলঙ্ক' বুলি ধৰাত

প্ৰৱণতাৰ ফলত এই ৰোগৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাত আপত্তি দৰ্শোৱা দেখা যায়।

অতিমাত্ৰাই সংৰক্ষণশীল ঘৰুৱা পৰিবেশে যুৱচামক বাস্তৱজগত খনৰ পৰা আঁতৰাই ৰাখি প্ৰত্যাহ্বানসমূহৰ মোকাবিলা কৰাত বাধাৰ সৃষ্টি কৰে।

অন্যসৰ আৰু সমাজৰ নিষ্পেষিত বৰ্গৰ পৰা অহা যুৱসকল অন্যসকলতকৈ অধিক পৰিমাণে বিভিন্ন প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হোৱাৰ দেখা যায়।

আজিৰ যুগত অনলাইন মাধ্যমত হোৱা তুলনামূলক আলোচনাবোৰেও যুৱকসকলৰ আত্মবিশ্বাস আৰু সহিষ্ণুতা গঢ় লৈ উঠাত বাধাৰ সৃষ্টি কৰা দেখা গৈছে।

এই বিষয়বোৰ গুৰুত্বসহকাৰে লৈ সমাধানৰ চেষ্টা কৰাতো বৰ্তমান সময়ৰ আহ্বান।

উপসংহাৰ:-

“সহিষ্ণুতাৰ দ্বাৰা এক শক্তিশালী ভৱিষ্যত্”

যুৱক-যুৱতীৰ মাজত সহিষ্ণুতা গঢ়ি তোলাৰ চাপ আৰু প্ৰয়োজনীয়তা আধুনিক সমাজৰ এক মুখ্য

আলোচনাৰ বিষয়। যিহেতু ষ্ট্ৰেছৰ উৎসসমূহ বৃদ্ধি পাইছে, সেয়েহে ইয়াৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ সহিষ্ণুতা গঢ়ি তোলাটোও অভূতপূৰ্বভাবে বাঢ়িছে। সহিষ্ণুতা কেৱল মানসিক সমস্যাৰ পৰা দূৰত থকাৰ এক উপায় নহয়, বৰং জীৱনক সম্পূৰ্ণ সন্তোষজনক উপলব্ধি কৰাৰ এক শক্তি।

যদি যুৱ সমাজক এই দক্ষতাৰে সজ্জিত কৰা নহয়, তেন্তে তেওঁলোকে কেৱল ব্যক্তিগতভাৱেই জুৰুলা নহয়, বৰং ই সমগ্ৰ সমাজৰ উৎপাদনশীলতা আৰু সুস্থতাৰ ওপৰত বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাব। এটা শক্তিশালী জাতি আৰু এক উজ্জ্বল ভৱিষ্যতৰ বাবে, আমি যুৱক-যুৱতীসকলক কেৱল তথ্য জ্ঞানেৰেই নহয়, বৰং সাহস, আত্মবিশ্বাস আৰু মানসিক সহনশীলতাৰ অস্ত্ৰে সজ্জিত কৰিব লাগিব। শিক্ষা ব্যৱস্থা, পৰিয়াল আৰু সমাজৰ যৌথ প্ৰচেষ্টাৰেহে এই গুৰুত্বপূৰ্ণ লক্ষ্যত উপনীত হ'ব পৰা যাব। যুৱ সমাজৰ সহিষ্ণুতাই আমাক সকলোৰে বাবে এক স্বাস্থ্যবান, অধিক সহনশীল আৰু সফল ভৱিষ্যতৰ ভেঁটি স্থাপন কৰিব।

মানসিক স্বাস্থ্য সুৰক্ষা আইন, ২০১৭: আপুনি জানিবলগীয়া তথ্য

- চিকিৎসাৰ আইনী অধিকাৰ: প্ৰতিগৰাকী ভাৰতীয় নাগৰিকৰ চৰকাৰী খণ্ডত সুলভ আৰু উন্নত মানদণ্ডৰ মানসিক স্বাস্থ্য সেৱা লাভ কৰাৰ আইনী অধিকাৰ আছে।
- বিনামূলীয়াকৈ ঔষধ লাভ: চৰকাৰী চিকিৎসালয় বা মানসিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰসমূহত অত্যাৱশ্যকীয় মানসিক স্বাস্থ্যৰ ঔষধসমূহ বিনামূলীয়াকৈ পোৱাটো এজন ৰোগীৰ অধিকাৰ।
- আত্মহত্যাৰ চেষ্টা অপৰাধ নহয়: এই আইনৰ ১১৫ নং ধাৰা অনুসৰি, আত্মহত্যাৰ চেষ্টা কৰা ব্যক্তিক অপৰাধী নহয়, বৰঞ্চ তীব্ৰ মানসিক চাপত থকা বুলি গণ্য কৰি চিকিৎসা প্ৰদান কৰাটো বাধ্যতামূলক।
- আগতীয়া নিৰ্দেশনা (Advance Directive): এজন ব্যক্তিয়ে সুস্থ অৱস্থাত থাকোঁতেই ভৱিষ্যতে তেওঁৰ মানসিক চিকিৎসা কেনেধৰণে হোৱাটো বিচাৰে, সেই বিষয়ে লিখিত নিৰ্দেশ দি থ'ব পাৰে।
- শিকলিৰে বন্ধা নিষিদ্ধ: মানসিক ৰোগীক শিকলিৰে বান্ধি ৰখা বা অমানৱীয়ভাৱে আৱদ্ধ কৰি ৰখা আইনগতভাৱে দণ্ডনীয় অপৰাধ।
- মৰ্যাদাপূৰ্ণ ই.চি.টি. (ECT): এনাস্থেচিয়া (Anesthesia) আৰু পেশী শিথিলকাৰী ঔষধ অবিহনে কোনো ব্যক্তিকে 'শ্বক থেৰাপী' বা ই.চি.টি. প্ৰদান কৰিব নোৱাৰিব।

নতুন প্ৰজন্ম আৰু স্বাস্থ্য

ডাঃ কুঞ্জন শইকীয়া

এণ্ড'ক্ৰাইন'লজিষ্ট, ডিব্ৰুগড়

নতুন প্ৰজন্ম বুলিলে আধুনিক যুগৰ যুৱক যুৱতীসকলক সাধাৰণভাৱে বুজা যায়। কিন্তু সমাজ বিজ্ঞানে নতুন প্ৰজন্মক তাত্ত্বিকভাৱে বিশ্লেষণ কৰি সুনিৰ্দিষ্টভাৱে শ্ৰেণী বিভাজন কৰিছে। বিজ্ঞানৰ চৰম অগ্ৰগতি আৰু এই অগ্ৰগতিৰ লগত মানুহৰ বৌদ্ধিক জগতৰ ওতঃপ্ৰোত সম্পৰ্ক, ইয়াৰ ভিত্তিতে এই শ্ৰেণী বিভাজন হৈছে এই ভাগসমূহ হ'ল-

ক) জেনেৰেশ্যন জেড (Gen Z) :- ১৯৯৭ আৰু ২০১২ চনৰ ভিতৰত জন্ম হোৱা সকল এই ভাগত পৰে। এই প্ৰজন্মই প্ৰথম ইণ্টাৰনেট আৰু স্মাৰ্টফোনৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিছিল।

খ) জেনেৰেশ্যন আলফা (Gen Alpha) :- ২০১৩ আৰু ২০২৪ ভিতৰত জন্ম হোৱা সকল হ'ল জেনেৰেশ্যন আলফা। তেওঁলোকক আইপেড কিডছ (I Pad Kids) বুলিও কোৱা হয়।

গ) জেনেৰেশ্যন বেটা (Gen Beta) :- এইটো হৈছে আটাইতকৈ নতুন প্ৰজন্ম। এই সকল হ'ল ২০২৫ চনৰ পৰা জন্ম হোৱা শিশুসকল। এতিয়া সকলোফালে ব্যাপক ৰূপত বিকাশ হোৱা, হয়তো মানৱ জীৱনৰ গাঁথনি সলনি কৰি দিব পৰা, আৰ্টিফিচিয়েল ইণ্টেলিজেন্স বা এ আইৰ (AI) সংস্পৰ্শত শৈশৱ আৰু কৈশোৰ অতিবাহিত কৰিবলগীয়া প্ৰথম প্ৰজন্ম।

বহু পৰিমাণে ডিজিটেল যুগৰ লগত স্বাস্থ্যৰ সম্পৰ্কটো এই সময়ৰ পৰাই আৰম্ভ হ'ব। এই যোগসূত্ৰ ধনাত্মক বা ঋণাত্মক দুইটাই হ'ব পাৰে। স্মাৰ্টফোন আৰু ইণ্টাৰনেট জগতত বেছি সময় কটোৱা আজিৰ কিশোৰ কিশোৰীসকলৰ শাৰীৰিক ব্যায়াম একেবাৰে কম। খেল জগতৰ লগত প্ৰত্যক্ষভাৱে যোগাযোগ থকা সকলৰ বাহিৰে বাকী সবহভাগ ল'ৰা ছোৱালী একে ঠাইতে বহি থাকি

কম্পিউটাৰ বা ফোনৰ লগত ব্যস্ত হৈ থাকে। খেলপথাৰলৈ গৈ খেলা ধূলা কৰা বা নিজৰ ঘৰৰ বাৰীখনতে সৰু সুৰা কাম কৰাৰ বাবেও তেওঁলোক আগ্ৰহী নহয়। আনহাতে পৰিবহণ হৈ পৰিছে সুচল। স্কুল কলেজ গাড়ী বা বাছত আদিত অহা যোৱা কৰে দীঘলীয়া ৰাস্তা খোজকাটি বিদ্যালয়ত উপস্থিত হোৱা দিনবোৰ এতিয়া অতীতৰ স্মৃতি।

শাৰীৰিক পৰিশ্ৰমৰ অভাৱত যোগ হৈছে খাদ্যভ্যাসৰ ব্যাপক পৰিৱৰ্তন। গোলকীকৰণৰ লগে লগে বিদেশী খাদ্যৰ পয়োভৰ বাঢ়িছে। নগৰ-চহৰ, গাঁও সকলোতে ফাষ্ট ফুডৰ অভাৱ নাই। উচ্চ কেলৰিয়ুজ এই খাদ্যসমূহে স্বাস্থ্যৰ ওপৰত বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাইছে। ফলত নতুন প্ৰজন্মৰ মাজত ব্যাপকভাৱে দেখা দিছে জীৱনশৈলীৰ লগত জড়িত ৰোগসমূহে। লাইফষ্টাইল (Life Style disease) ডিজিটেল উদাহৰণ কিছুমান তলত দিয়া হ'ল:-

ক) কম বয়সত হোৱা ডায়েবেটিছ ৰোগ।

খ) কম বয়সত হোৱা উচ্চ ৰক্তচাপ।

গ) ফেটীলিভাৰ।

ঘ) মেদবহুলতা।

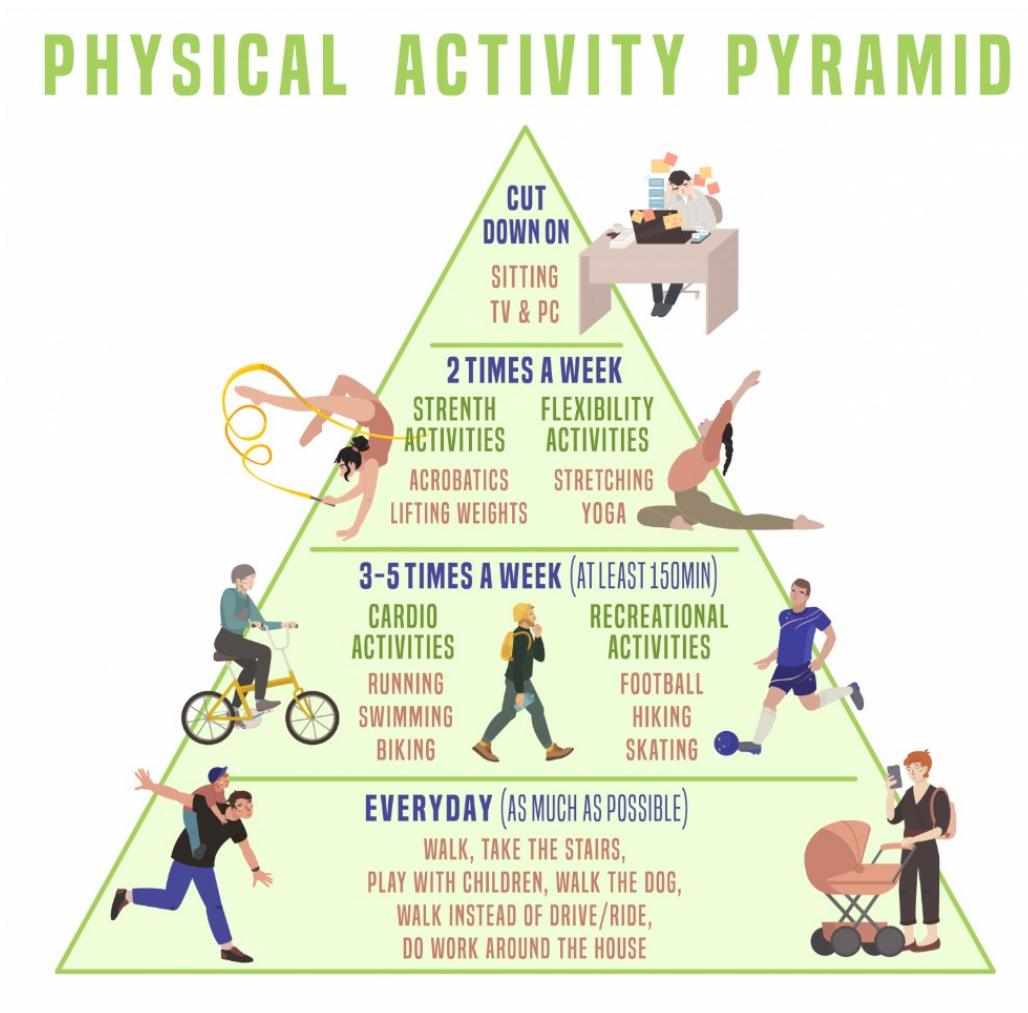
ঙ) তেজত কলেষ্টৰেলৰ পৰিমাণ বেছি হোৱা, ইত্যাদি

যি বয়সত শৰীৰ হ'ব লাগে লঘু আৰু ৰোগ মুক্ত, সেই বয়সত বহু কিশোৰ কিশোৰী হৈ পৰিছে মেদবহুল আৰু বিভিন্ন ৰোগত আক্ৰান্ত। ই বৰ উদ্বেগজনক বিষয়।

কিন্তু সকলো কথা আমি ঋণাত্মক দৃষ্টিৰে চালে নহ'ব। এই ৰোগসমূহ মূলতে জীৱনশৈলীৰ লগত জড়িত গতিকে তাৰ পৰিৱৰ্তন আৰু শুধৰণিৰে এই সকলো ৰোগৰ পৰা মুক্ত হোৱাও সম্ভৱ। আজিৰ তথ্য বিশ্বায়নৰ যুগত স্বাস্থ্য

সম্পর্কীয় বহু তথ্য নিজৰ স্মাৰ্টফোনতে পাব পাৰি। কেৱল মন কৰিব লাগে যে বিশ্বাসযোগ্য সূত্ৰহে প্ৰয়োগ কৰা হয়। মোবাইল বা ইণ্টাৰনেটত কটোৱা সময় কম কৰি শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম অথবা বা ব্যায়ামৰ নিয়মিত অভ্যাস আৰু

স্বাস্থ্যসন্মত খাদ্য গ্ৰহণে বহু ৰোগ নিৰ্মূল কৰিব পাৰে। গতিকে আজিৰ ডিজিটেল যুগৰ নতুন স্মাৰ্ট প্ৰজন্মই আৰু বেছি স্মাৰ্টকৈ নিজৰ স্বাস্থ্যৰ যতন লয়, তাৰে কামনা কৰিলোঁ, সকলোৰে যেন সুস্থ দেহত সুস্থ মনৰ বাস হয়।

আধুনিক ভাৰতীয় সমাজ ব্যৱস্থাত বিবাহ আৰু পৰিয়ালৰ পৰিৱৰ্তিত সংজ্ঞা

শ্ৰীমতী মনালিচা মেধি

সহকাৰী অধ্যাপিকা,

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়।

প্ৰাচীন কালত মানৱ সমাজ আছিল এক যাযাবৰ সমাজ। সভ্যতাৰ উদ্ভৱৰ পূৰ্বত মানুহৰ মাজত পশুপ্ৰবৃত্তিৰ সম্পৰ্ক বিদ্যমান আছিল। সময়ৰ সোঁতত যাযাবৰী মানৱ সমাজ কৃষিভিত্তিক সমাজলৈ ৰূপান্তৰিত হয়। সেইসময়ত তেঁওলোক সমাজ পাতি বসবাস কৰা নাছিল। সেয়েহে তেতিয়া যৌনসম্পৰ্ক নিয়ন্ত্ৰণহীন আছিল। তেতিয়া সন্তানৰ পিতৃ নিৰ্ধাৰণ কৰাটো কঠিন আছিল, কেৱল মাতৃ জনাটোহে সম্ভৱ আছিল। বিবাহ নামৰ অনুষ্ঠান এটাৰ জৰিয়তে যৌন সম্পৰ্কৰ মাজত বাধ্যবাধকতা নথকাৰ কাৰণ সম্পত্তিৰ অধিকাৰ নিশ্চিত কৰিব পৰা নাছিল। সেয়েহে সন্তানৰ পিতৃ নিশ্চিত কৰিবৰ বাবে বিবাহ নামৰ এক অনুষ্ঠানৰ সৃষ্টি হয়। চমুকৈ কবলৈ হলে, স্ত্ৰী-পুৰুষৰ স্থায়ী আৰু নিয়মীয়া যৌন সম্বন্ধ ৰখা সামাজিক ব্যৱস্থাকে বিবাহ বুলি কোৱা হয়। বিবাহৰ জৰিয়তে এহাল স্ত্ৰী-পুৰুষৰ যৌন সম্পৰ্ক স্থায়ী হয়, সন্তান জন্ম দিয়াৰ লগতে সন্তানৰ প্ৰতি যত্ন, দায়িত্ব ভাৰ পাতি লয় আৰু ইজনে সিজনক সুখ, দুখৰ সমভাগী হয়। বিবাহ হৈছে এনে এক সামাজিক সংস্থা য'ৰ পৰা পৰিয়ালৰ সৃষ্টি হৈছে। যেনেদৰে বিবাহ পদ্ধতিৰ দ্বাৰা এহাল নাৰী-পুৰুষৰ মাজত মিলন ঘটে আৰু সেই মিলনৰ দ্বাৰা সন্তানৰ জন্ম হয় আৰু সেই সন্তান সকলক জন্মদাতা পিতৃ-মাতৃয়ে লালন-পালন কৰে। এইদৰে বিবাহ আৰু জন্মৰ জৰিয়তে সৃষ্টিহোৱা ব্যক্তিৰ সমষ্টিকে পৰিয়াল বুলি কোৱা হয়।

বিভিন্ন সমাজত বিভিন্ন ধৰণৰ বিবাহ-পদ্ধতি দেখিবলৈ পোৱা যায়। একেখন সমাজতে বহুধৰণৰ বিবাহ

পদ্ধতি থাকিব পাৰে। যেনে, পুৰণি, হিন্দু সমাজত ব্ৰহ্ম বিবাহ, প্ৰজাপতি বিবাহ, আৰ্য্য বিবাহ, অসুৰ বিবাহ, ৰাক্ষস বিবাহ, পিশাচ বিবাহ, অশ্ব বিবাহ, গন্ধৰ্ব বিবাহ নামৰ আঠ প্ৰকাৰৰ বিবাহ প্ৰচলন আছিল। অন্যহাতে মুছলমান সমাজত বহু পত্নী বিবাহ (Polygamy) প্ৰচলন আছে। কিন্তু, এই বিবাহ সমূহত কোনো বয়সৰ সীমাবদ্ধতা নথকাৰ বাবে আধুনিক সমাজে ১৮ বছৰৰ তলত বিবাহ সম্পন্ন হ'লে তেনে বিবাহক বাল্য বিবাহ নামেৰে নামাকৰণ কৰিছিল। কিন্তু বিদ্ৰিষ্ট শাসনকালত ১৯২৯ চনত বাল্য বিবাহ নিৰ্মূল কৰাৰ উদ্দেশ্যে

বাল্যবিবাহ প্ৰতিৰোধ আইন, ১৯২৯ (Child Marriage Restraint Act, 1929) গৃহীত হয়। আৰম্ভণিতে এই আইনখনে ছোৱালী ক্ষেত্ৰত বিবাহৰ নিম্নতম বয়স ১৪ বছৰ আৰু ল'ৰাৰ ক্ষেত্ৰত ১৮ বছৰ নিৰ্ধাৰণ কৰিছিল, যাক পৰবৰ্তী সময়ত ১৯৭৮ চনত সংশোধন কৰি ক্ৰমে ১৮ আন ২১ বছৰ কৰা হয়। কিন্তু এই আইনখনৰ বহুখিনি সীমাবদ্ধতা যেনে, এই আইনখনে বাল্য বিবাহক বাতিল বুলি ঘোষণা কৰা নাছিল, শাস্তিৰ পৰিমাণ কম আৰু অপৰ্যাপ্ত ইত্যাদিৰ বাবে এই আইনখন থকাৰ পিছতো কেইবাবাৰো ধৰি বৃহৎ পৰিসৰত বাল্যবিবাহ অব্যাহত আছিল। যাৰ ফলত পৰবৰ্তী সময়ত এই আইনখন বাতিল কৰি বাল্য বিবাহ নিষিদ্ধকৰণ আইন, ২০০৫, (Prohibition of Child Marriage Act, 2006) প্ৰণয়ন কৰা হয়। এই আইনে বাল্য-বিবাহক বাতিলযোগ্য বুলি ঘোষণা কৰিছে আৰু কিছুমান নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰত যেনে, যদি শিশুটোক সৰবৰাহ কৰা হয়, বিক্ৰী কৰা হয় বা

জোৰজবৰদস্তি বিবাহ পাশত আবদ্ধ কৰা হয়, তেন্তে তেনে বিবাহ আৰম্ভণিৰ পৰা বাতিল বুলি গণ্য কৰা হ'ব।

বিভিন্ন সময়ত ভাৰতত থকা বিবাহ সম্পৰ্কীয় আইনসমূহ হ'ল পাৰ্চী বিবাহ আৰু বিবাহ বিচ্ছেদ আইন ১৯৩৬, স্বৰীয়ত আইন ১৯৩৭, ভাৰতীয় খ্ৰীষ্টান বিবাহ আইন, ১৯৭২। ভাৰতবৰ্ষত সংবিধান প্ৰণয়ন কৰাৰ পিছত বিশেষকৈ হিন্দুসকলৰ ব্যক্তিগত আইনৰ বিষয়, যেনে, বিবাহ, বিবাহ-বিচ্ছেদ, ভৰন-পোষণ জাতীয় ব্যক্তিগত আইনসমূহ প্ৰণয়ন কৰি বিবাহৰ বয়স একবিবাহ, বিবাহৰ পঞ্জীয়ন, বিবাহ বিচ্ছেদৰ কাৰণ আদি নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে।

তাৰোপৰি ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৪৪ নং অনুচ্ছেদত একক দেৱানী বিধি (UCC) প্ৰতিষ্ঠাৰ কথা কৈছে। ইয়াৰ লক্ষ্য হৈছে ধৰ্মৰ ওপৰত আধাৰিত বিভিন্ন ব্যক্তিগত আইনসমূহৰ সলনি সকলো নাগৰিকৰ বাবে এক উমৈহতীয়া আইন প্ৰণয়ন কৰা, যেনে বিভিন্ন ধৰ্মৰ মাজত থকা ভিন্ন বিবাহৰ বয়সৰ সলনি এক বয়স নিৰ্ধাৰণ, বহু-বিবাহ প্ৰথাৰ বিলুপ্তি, উত্তৰাধিকাৰ আৰু সম্পত্তিৰ সমান অধিকাৰ ইত্যাদি নিশ্চিত কৰা।

স্বৰাজ্যোত্তৰ ভাৰতবৰ্ষত উত্তৰাখণ্ড হৈছে প্ৰথমখন একক দেৱানী বিধি বলবৎ কৰা ৰাজ্য। উত্তৰাখণ্ড চৰকাৰে এই বিধিৰ জৰিয়তে হালালা (Halala), বহুবিবাহ (polygamy) আৰু তিনি তলাক (Triple Talaq) নিষিদ্ধ কৰি লিংগ সমতা নিশ্চিত কৰিছে।

পৰিয়াল অবিহনে মানৱ সমাজ সৃষ্টি হ'ব নোৱাৰে। পৰিয়াল সমাজৰ প্ৰাথমিক গোট। ভাৰতবৰ্ষত দুই প্ৰকাৰৰ পৰিয়াল যেনে; পিতৃ প্ৰধান (patriarchal) আৰু মাতৃপ্ৰধান (Matriarchal) পৰিয়াল দেখিবলৈ পোৱা যায়। তাৰোপৰি পৰিয়ালৰ আকাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি দুই প্ৰকাৰৰ পৰিয়াল দেখা যায়; যেনে, যৌথ পৰিয়াল আৰু প্ৰাথমিক পৰিয়াল। বৰ্তমান সমাজ ব্যৱস্থাত পৰিয়াল পদ্ধতিৰ বহুল পৰিবৰ্তন দেখা গৈছে।

বৰ্তমান সময়ত, দুৰ্ভাগ্যজনকভাবে বিবাহৰ দৰে পৰিয়ালৰ সংজ্ঞাৰো পৰিবৰ্তন দেখা গৈছে। বৰ্তমান পৰিয়ালবোৰ পিতৃ প্ৰধান যদিও পিতৃৰ প্ৰভুত্ব আৰু প্ৰাধান্য পৰিয়ালবোৰত ক্ৰমাৎ হ্রাস পাইছে। আধুনিক সমাজত মাতৃ আৰু সন্তানেও নিজৰ নিজৰ ব্যক্তি স্বাধীনতা পৰিয়ালত উপভোগ কৰিব বিচাৰে। তেঁওলোকে সকলো বিষয়তে

পিতৃৰ অনুশাসনৰ বশবৰ্তী হৈ চলিবলৈ ইচ্ছা নকৰে। আধুনিক পৰিয়ালৰ প্ৰধান সমস্যা হ'ল পৰিয়ালৰ অস্থায়ীত্ব। বিবাহৰ কেইবছৰমান পাছতেই বহুতো পৰিয়ালৰ বিচ্ছেদ ঘটে। পৰিয়াল অস্থায়ীত্বৰ প্ৰধান লক্ষনসমূহ হ'ল বিবাহ-বিচ্ছেদ, পৰিয়াল বিচ্ছেদ, পৰিয়াল ত্যাগ আদিয়েই প্ৰধান। সমাজ তত্ত্ববিধসকলৰ মতে বিবাহ-বিচ্ছেদ আইন সহজ কৰা, সামাজিক মূল্যবোধৰ পৰিবৰ্তন, আধুনিক শিক্ষা, ৰাজনৈতিক আদৰ্শ, অৰ্থনৈতিক অৱস্থা, আধুনিক নগৰ - চহৰবোৰৰ সামাজিক পৰিবেশ, তথ্য প্ৰযুক্তিৰ উন্নতি, গোলকীয়তা, সামাজিক মাধ্যমৰ প্ৰভাৱ ইত্যাদি ইয়াৰ মূলতঃ কাৰণ।

বৰ্তমান ভাৰতীয় সমাজ ব্যৱস্থাৰ বিবাহৰ সংজ্ঞা আমূল পৰিবৰ্তন ঘটাইছে। এতিয়া পূৰ্বৰ সংজ্ঞাত উল্লেখিত পবিত্ৰ সামাজিক বাধ্যবাধকতা এক ব্যক্তি বিশেষ আবেগিক সম্পৰ্কলৈ পৰিবৰ্তন ঘটাইছে। এতিয়াৰ পৰম্পৰাগতদৃষ্টিভংগী এক ব্যৱহাৰিক দৃষ্টিভংগীলৈ সলনি হৈছে। সামাজিক পৰিবৰ্তন এক স্বাভাৱিক পৰিঘটনা। স্বাধীনতাৰ ৭৩ বছৰ পাছতো ভাৰতীয় সমাজ স্থিৰ আৰু সম্পূৰ্ণ পৰম্পৰাগত হৈ থকাটো আমিও আশা নকৰোঁ। নবপ্ৰজন্মৰ মাজত ব'হেমিয়ান ধাৰণাৰ জনপ্ৰিয়তাও এক কাৰণ যিয়ে প্ৰাচীন সমাজ ব্যৱস্থাৰ জীৱন-ধাৰা, গতানুগতিক ৰীতি-নীতি বা সংস্কাৰৰ পৰিবৰ্তন আদৰি লৈছে। হিপ্পী সংস্কৃতি (Hippie-culture), ডিজিটেল যাবাবৰ (Digital Nomad), সামাজিক মাধ্যমৰ দ্ৰুততাই মানৱ সভ্যতাই পঢ়ি তোলা অনুস্থান সমূহৰ ভিতৰত বিবাহ আৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণাটো সলনি কৰি পেলাইছে।

বৰ্তমান সময়ত আধুনিক সমাজৰ দম্পতিবোৰে বিবাহৰ প্ৰতি থকা ধাৰণা পূৰ্বৰ ধাৰণাৰ পৰিবৰ্তন ঘটাই চৰ্তপূৰ্বক চুক্তি বুলি গণ্য কৰিবলৈ লৈছে। চৰ্তবোৰ পূৰণ নোহোৱা যেন অনুমান হ'লে বিবাহ প্ৰাৰ্থীয়ে এনে চুক্তি ভংগ কৰিব পাৰে। এনেধৰণৰ মনোভাৱ হোৱাৰ হেতুকে পবিত্ৰ দৈৱ মিলনক বিবাহ বুলি কোৱাৰ দৃষ্টিভংগী কিছু সলনি হৈছে। বিবাহ বিচ্ছেদ কৰাটোকে অতীতত নীতি নিয়মক বিৰুদ্ধাচৰণ কৰা বুলি কোৱা হৈছিল আৰু বিবাহ বিচ্ছেদ সহজ নাছিল। বৰ্তমান বিবাহ-বিচ্ছেদকে আদি কৰি পৰিয়াল বিচ্ছেদ, পৰিয়াল ত্যাগ, পৰিয়ালৰ ব্যক্তিসকলৰ ভিতৰত চলি থকা অন্তদৰ্শ আদি নানা ধৰণৰ অশান্তিমূলক অৱস্থা আধুনিক পৰিয়ালবোৰত দেখা যায়। ইয়াৰ ফল

স্বৰূপে সন্তান বিলাকে নানা পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হৈছে। সন্তান বিলাকৰ প্ৰয়োজনীয় শিক্ষা আৰু অনুশাসনৰ অভাৱত নানা ধৰণৰ অপৰাধমূলক কাৰ্য্যত লিপ্ত হ'বলৈ বাধ্য হৈছে। আৰু এটা মন কৰিবলগীয়া যে অলৰ অচৰ অৱস্থাত থকা বৃদ্ধসকলক পানীত হাঁহ নচৰা অৱস্থাৰ সৃষ্টি হৈছে।

এই সন্দৰ্ভত মই একাংশ বিবাহ উপযোগী পাত্ৰ-পাত্ৰীৰ লগত মত বিনিময় কৰিছিলোঁ। দেখা গৈছে যে, অধিক সংখ্যক ছোৱালী আজিকালি বিবাহৰ প্ৰতি অনিচ্ছুক। তেওঁলোকে বিবাহক বোজা বুলি ভাবে। বিয়াই তেওঁলোকক ব্যক্তি-স্বাধীনতা নাইকীয়া কৰিব বুলি ভাবে। ছোৱালী বিলাকে ভাবে যে বিয়াৰ পিছত সদাস কিয় ছোৱালী বিলাকে মোকাবিলা কৰিব লাগে। প্ৰাথমিক পৰিয়ালত জন্ম হোৱা বাবে, পিতৃ-মাতৃৰ আলাসত লালিত পালিত হোৱা কন্যা সন্তানগৰাকীয়ে অন্য এখন ঘৰৰ দ্বায়িত্ব মূৰ পাতি ল'বলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ নকৰে।

অন্যহাতে বিবাহ উপযোগী ল'ৰাসকল বিয়াৰ বাবে অনিচ্ছুক, কিয়নো তেওঁলোক স্বাধীনভাৱে মুকলি মূৰীয়াকৈ থাকি ভাল পায়। বিয়াৰ পিছত পৰিয়াল, পত্নী, লৰা - ছোৱালীৰ দায়িত্ব মূৰ পাতি ল'বলৈ অনিচ্ছুক। আৰ্থিক কাৰণৰ উপৰিও ভুৱা গোচৰত পুৰুষসকলৰ জোৰালা - জোপোৰা হোৱাৰ ফলাফল দেখি কিছুসংখ্যক পুৰুষ বিবাহ নামৰ অনুষ্ঠানৰ প্ৰতি শংকিত হোৱা দেখা যায়।

একাংশ স্ত্ৰী পুৰুষে বিয়া পতাৰ পিছতো আৰ্থিক অনাটন, সন্তানৰ দায়িত্ব, সংসাৰৰ বোজা ল'ব নোৱাৰিব বুলি সন্তান জন্ম দিব নিবিচাৰে। তদুপৰি বিবাহৰ প্ৰতি অনীহা প্ৰকাশ কৰা ল'ৰা - ছোৱালীসকলে 'লিভ-ইন ৰিলেচনশ্বিপ' (সহবাস) সমৰ্থন কৰিছে। 'লিভ-ইন ৰিলেচনশ্বিপ' বৰ্তমানৰ জনপ্ৰিয় সম্পৰ্কবোৰৰ ভিতৰত অন্যতম। এয়া অবিবাহিত ব্যক্তিসকলৰ মাজত এক অংশীদায়িত্ব য'ত তেওঁলোকে একেলগে বাস কৰে কিন্তু আইনগত বা ধৰ্মীয়ভাৱে স্বামী-স্ত্ৰী হিচাপে গণ্য কৰা নহয়। বিবাহৰ জটিল ৰীতি-নীতি, গৰুৱা সামঞ্জস্য এবাই চলাটোয়েই আছিল লিভ-ইন ৰিলেচনশ্বিপ মূল লক্ষ্য। আচৰিত কথাটো হ'ল, ভাৰতত বৰ্তমান লৈকে লিভ-ইন সম্পৰ্কক আনুষ্ঠানিকভাৱে বৈধ বা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ কোনো আইন নাই। যিহেতু কোনো আইন নাই, সেয়েহে আদালতৰ ৰায়দান সমূহেই ইয়াৰ ধাৰণাটো গঢ়ি

তুলিছে। ২০০১ চনত এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ে মত দিছিল যে, একেলগে বাস কৰাটো এজন ব্যক্তিৰ ব্যক্তিগত স্বাধীনতা আৰু ইয়াক আইনে বাধা দিব নোৱাৰে। উচ্চতম ন্যায়ালয়েও 'পায়েল কাটাৰা', 'লতা সিং' আৰু 'এচ খুশুবু' গোচৰত "লিভ ইন সম্পৰ্ক" "ক বৈধ বুলি ৰায় দিছে। লিভ-ইন সম্পৰ্কত থকা মহিলাসকলে এতিয়া ভৰণ-পোষণৰ দাবী কৰিব পাৰে। লিভ-ইন সম্পৰ্ক এতিয়া আমাৰ সমাজৰ এক বাস্তৱ। যদিও ইয়াক সমাজে এতিয়াও গ্ৰহণ কৰিব পৰা নাই। তথাপিও ব্যক্তি স্বাধীনতা আৰু সুৰক্ষাৰ খাতিৰত ইয়াক অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি। বিশেষকৈ মহিলা, শিশু আৰু LGBTQ সকলৰ সমাজিক অধিকাৰসমূহ সুৰক্ষিত কৰিবলৈ ভাৰতত এতিয়া লিভ-ইন সম্পৰ্কৰ বাবে এক স্পষ্ট আইনী কাঠামোৰ প্ৰয়োজন।

২০২৩ চনত ভাৰতীয় ন্যায় সংহিতাই, ভাৰতীয় দণ্ডবিধি, ১৮৬০ চনত সংজ্ঞায়িত 'ব্যভিচাৰ' (adultery)ৰ সংজ্ঞা নাইকীয়া কৰিলে। এই ধাৰণাই ভাৰতত বিবাহ আৰু পৰিয়ালৰ ব্যৱস্থাত কিছু নতুনত্ব আনিছে। বৰ্তমান ব্যভিচাৰ এক স্বতন্ত্ৰ স্বতন্ত্ৰ অপৰাধ নহয়। ২০১৮ চনত উচ্চতম ন্যায়ালয়ে ব্যভিচাৰক অপৰাধমুক্ত কৰি দিয়া সিদ্ধান্ত বাহাল ৰাখে আৰু এতিয়া ই দণ্ডনীয় অপৰাধ নহয়। ব্যভিচাৰ এতিয়া মাত্ৰ দেৱানী আইন অনুসৰি বিবাহ বিচ্ছেদক এটা কাৰণ। ভাৰতীয় দণ্ডবিধি, ১৮৬০ ৰ অধীনত লিংগ বৈষম্যৰ উদ্বেগ আতৰোৱা উদ্দেশ্যে এই সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিছে। কিয়নো এই কেৱল পুৰুষকহে শাস্তি দিছিল।

অন্যহাতে চাৰোগেছী (surrogacy) ধাৰণাই ভাৰতীয় সমাজ ব্যৱস্থাত এক ব্যাপক পৰিবৰ্তন আনিছে। ই এক জটিল আৰু ব্যক্তিগত প্ৰক্ৰিয়া, য'ত এগৰাকী চাৰোগেট মাতৃয়ে এজন ব্যক্তি বা দম্পতিৰ হৈ গৰ্ভত সন্তান ধাৰণ কৰে আৰু জন্ম দিয়ে। সন্তান জন্ম দিব নোৱাৰা বা নিবিচাৰা, বন্ধাত্ব, চিকিৎসাজনিত বিপদ, সমকামী দম্পতি বা অকলশৰীয়া ব্যক্তিৰ বাবে ই এক সহজ উপায়।

সাম্প্ৰতিক ভাৰতৰ সমাজ ব্যৱস্থাত আৰ্থ-সামাজিক, সাংস্কৃতিক, বিশ্বায়নৰ প্ৰভাবে বিবাহ আৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণাত এক আমূল পৰিবৰ্তনৰ জৰিয়তে এক নতুন দিশৰ সূচনা কৰিছে। বহুলোক শংকিত হৈছে যে, এই পৰিবৰ্তনে সমাজৰ পৰা বিবাহ আৰু পৰিয়াল নামৰ দুটা অনুষ্ঠানৰ অপমৃত্যু ঘটাৰ নেকি? এই দুই অনুষ্ঠানৰ অৱসান

ন'হলেও প্ৰাচীন সংজ্ঞা সলনি কৰি এক নতুন সংজ্ঞা জৰিয়তে আধুনিকীকৰণৰ পৰিচয় দিছে। সংবিধান প্ৰণেতা সকলে যি উদ্দেশ্যেৰে লিংগ সমতা, ব্যক্তি স্বাধীনতা প্ৰদান কৰিব বিচাৰিছিল আজি সেই উদ্দেশ্যে পূৰ্ণ হোৱাৰ পথত। কিন্তু ই ভাৰতীয় সমাজত বিবাহ আৰু পৰিয়ালৰ সংজ্ঞা সলনি কৰিব বুলি ভবা নাছিল। কাৰণ বৰ্তমান সময়ত যি

হাৰত অপৰাধ আৰু অপৰাধ প্ৰবণতা বৃদ্ধি পাইছে তাৰ মূল কাৰণ হৈছে বিবাহৰ পতন- বিবাহ বিচ্ছেদ আৰু পৰিয়ালৰ অৱনতি- পৰিয়ালৰ অপমৃত্যু। যিহেতুকে বিবাহ আৰু পৰিয়াল হৈছে এনে এডাল ডোল, যি সকলোকে বান্ধি ৰাখিব পাৰে।

ভাৰতত বিবাহ কেৱল এটা আইনগত সম্পৰ্ক নহয়—ই এক পবিত্ৰ সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান, যাৰ শিৰা ধৰ্ম, সংস্কৃতি আৰু সামাজিক মূল্যবোধত গভীৰভাৱে নিহিত। সাধাৰণতে ই দুজন ব্যক্তিৰ নহয়, দুটা পৰিয়ালৰ মিলন বুলি গণ্য কৰা হয়। হিন্দু পৰম্পৰাত বিবাহক এক “সংস্কাৰ” হিচাপে গণ্য কৰা হয়, যি এটা পবিত্ৰ আৰু জীৱনব্যাপী অঙ্গীকাৰ। Hindu Marriage Act, 1955-এ হিন্দু বিবাহৰ আইনগত স্বীকৃতি প্ৰদান কৰিছে আৰু একপত্নীত্ব, আইনসিদ্ধ বয়স আৰু স্বেচ্ছাস্বীকৃতি আদি চৰ্ত নিৰ্ধাৰণ কৰিছে। মুছলিম আইনৰ অধীনত বিবাহ (নিকাহ) এক নাগৰিক চুক্তি হিচাপে গণ্য কৰা হয়, যি প্ৰস্তাৱ আৰু গ্ৰহণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ়ি উঠে। Muslim Personal Law (Shariat) Application Act, 1937 অনুসৰি মে'হৰ প্ৰদান আদি অধিকাৰ আৰু কৰ্তব্যসমূহ নিৰ্ধাৰিত আছে। খ্ৰীষ্টান বিবাহ Indian Christian Marriage Act, 1872-ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়, য'ত বিবাহক এক পবিত্ৰ চুক্তি হিচাপে গীৰ্জাত সম্পাদন কৰা হয়। ধৰ্ম নিৰপেক্ষ বা আন্তঃধৰ্মীয় বিবাহৰ ক্ষেত্ৰত Special Marriage Act, 1954-এ এক আইনগত ব্যৱস্থা প্ৰদান কৰে। এইদৰে ভাৰতীয় বিবাহৰ ধাৰণাই আধ্যাত্মিকতা, সামাজিক দায়িত্ব আৰু আইনগত সুৰক্ষাক একেলগে সমন্বয় কৰি ভাৰতৰ বৈচিত্ৰ্য আৰু ঐক্যক প্ৰতিফলিত কৰে।

কিদৰে সঁজাও তোমাক

শ্ৰীমতী বেণু ফুকন

সাহিত্যিক, কবি

ডিব্ৰুগড়

অতি কম সময়তে জীৱনৰ নাটৰ সামৰি মাৰি আঁতৰি যোৱা নাহৰৰ তলত জিৰাব বিচৰা, সাগৰৰ তলিত শুব বিচৰা অসমৰ এক অমূল্য সম্পদ জাতীয় জীৱনৰ হিয়াৰ আমঠু শিল্পী জুবিন গাৰ্গৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিবৰ বাবে এইয়া মাথো সামান্য প্ৰয়াস,

১৯৭২ চনৰ ১৮ নৱেম্বৰত তুৰাৰ হস্পিটেলত কপিল ঠাকুৰৰ পত্নী ইলি ঠাকুৰে থল পূৰ্বতে জন্ম দিলে তেওঁলোকৰ প্ৰথম সন্তান গল্ডি, কপিল ঠাকুৰৰ প্ৰিয় শিল্পী জুবিন মেহতাৰ নাম অনুসৰি নাম ৰাখিলে জুবিন আৰু গোত্ৰ অনুসৰি জুবিনে প্ৰৱেশীয়া পৰীক্ষাৰ সময়ত যোগ দিলে গাৰ্গ, অৰ্থাৎ গল্ডি হৈ পৰিল জুবিন গাৰ্গ, পাৰ্চী মূলৰ জবিন শব্দৰ অৰ্থ Something that touches the sky.

ইলি ঠাকুৰ আছিল এগৰাকী সুকণ্ঠী গায়িকা, মাতৃৰ মুখত আধুনিক গীত, লোকগীত শুনি শুনি শিশু জুবিন টোপনি গৈছিল দেউতাকে কোৱা মতে তেওঁলোকৰ ঘৰত এটা ফিলিপ্‌চৰ ৰেডিঅ' আছিল আৰু তাত অহৰহ বাজি থকা আৰু তাত অহৰহ বাজি থকা বিভিন্ন ভাৰত আৰু ৰেডিঅ'ত চেনেলৰ গানবোৰ শুনিবলৈ নাপালে কেচুৱা জবিন টোপনি নখৰিছিল আমনি কৰিলে ৰেডিঅ' বজাই গান শুনালে টোপনি গৈছিল এই ৰেডিঅ'টো জুবিনৰ প্ৰথম খেলাৰ সামগ্ৰী হৈছিল।

পিছত কেচুৱাৰ গাৰুৰ কাষতে ৰেডিঅ'টো ৰখা হৈছিল।

দেউতা কপিল ঠাকুৰে চাকৰি চাকৰিৰ সূত্ৰে ইঠাইৰ পৰা ইঠাইলৈ বদলি হৈ থকাৰ ফলত জুবিনে তেজপুৰ, যোৰহাট, কৰিমগঞ্জ, তামোলপুৰ, বিজনি আদি ঠাইত শিক্ষা লাভ কৰিবলগীয়া হৈছিল তামুলপুৰৰ পৰা তেওঁ

প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষা পাছ কৰিছিল সেই সময়ত বিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠানত গীতৰ লগতে বাদ্য সংগত কৰিহে জুবিনে বেছি ভাল পাইছিল, বিজনি বান্ধৱ হাইস্কুলত পঢ়ি থকা সময়তে জুবিন আৰু ভনীয়েক জংকীয়ে নিষ্ঠাৱান সহজ সৰল শ্ৰী ৰমণী ৰায় ওচৰত লোকগীত শিকিছিল এই ক্ষেত্ৰত মাক ইলি ঠাকুৰে আগ ভাগ লৈছিল।

এইজন জুবিন গাৰ্গয়ে হৈ পৰিল সংগীত জগতৰ ড॰ ভূপেন হাজৰিকাৰ পিছত এজন অপ্ৰতিদ্বন্দ্বী সশ্ৰীট। যি সময়ত অসমৰ জনসাধাৰণৰ নিৰাশ আৰু হতাশগ্ৰস্ত হৈ পৰিছিল অৰ্থাৎ নব্বৈ দশকত সেই সময়ত জুবিনৰ সাংগীতিক যাত্ৰা আৰম্ভ হৈছিল উনৈছশ বিৰান্ধবৈ চনৰ পৰা উনৈছশ তিৰান্ধবৈ চনৰ মুকলি হৈছিল অনামিকা আৰু তাৰপিছত মুকলি হ'ল সপোনৰ সুৰ, মায়া আদি অনেক এলবাম ইয়াৰ পিছত জুবিনে আৰু পিছলৈ ঘূৰি চাবলগীয়া হোৱা নাই।

জুবিন আছিল এক অপৰিমেয় জীৱনী শক্তি আৰু আছিল সৃজনশীলতাৰ গুণ একেটা নিশাতে জুবিনে ৩০ টাকৈ গান ৰেকৰ্ড কৰিছিল। সৰ্বমুঠ ৩৮০০ হাজাৰ গান ৪০টা ভাষাত গাইছিল জুবিন অকল গায়কেই নাছিল তেওঁ অজস্ৰ গীত আৰু কবিতাৰ সৃষ্টিৰে সাহিত্য জগতত এক আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰি গৈছে এজন বৈশিষ্ট সমালোচনা বিশিষ্ট সমালোচক ডক্টৰ আনন্দ বৰমুদৈদেৱে জুবিনৰ মাএ ২৯ টা কবিতা পঢ়িয়ে যি বিশ্লেষণ, পৰ্যালোচনা কৰিছে তাৰ পৰাই জুবিনৰ জুবিনৰ সাহিত্য প্ৰতিভাৰ কথা বুজিব পাৰি, তেখেতে পৰ্যালোচনাত কৈছে জীৱনৰ অৰ্থ আৰু উদ্দেশ্য বিচাৰি ফুৰা জুবিনে ভোগবাদে কাঢ়ি নিয়া হেৰুৱাক সম্পৰ্ক পুনৰ সংস্থাপন কৰাৰ চিন্তা কৰিছিল, তেওঁ যেন সকলোবোৰ চিন্তা মানৱীয় মূল্যবোধৰ ওপৰত আৰোপ আছিল তেওঁ

মানৱতাক বক্ষা কৰাৰ স্বাৰ্থতে যেন সত্য আৰু নৈতিকতাক বেছি গুৰুত্ব দিছিল জুবিন বহুতো কবিতাত পুনৰাবৃত্তি হৈছে হৈ থকা এটা শক্তিশালী বিষয় হ'ল কাল সাপেক্ষ আৰু কালাতীত দণ্ড স্থান আৰু কালৰ সীমাত বন্দি মানুহৰ বিনাশ বা শেষ থাকিবই, কিন্তু মহাকালে মানুহৰ সকলো কৃতি আৰু কৃতিত্ব ধ্বংস কৰিব নোৱাৰে।

৩০ বৰমুঠৈ কৰা আন এটা বিশ্লেষণ হৈছে 'ৰোমছন' কবিতাটো, তেখেতে কৈছে-এই কবিতাত কবিয়ে জীৱনৰ অৰ্থ আৰু উদ্দেশ্যৰ অনুসন্ধান কৰি সিদ্ধান্ত কৰিছে যে মানুহৰ দেশ, আদৰ্শ, কৰ্ম, পথ আদি সকলো বিশৃংখল, বেমেজালি আৰু বিভ্রাট মানুহৰ আকাংক্ষাও বিৰোধেৰে ভৰা, জীয়াই থকা মানুহে মৃত্যু বিচাৰে আৰু মৰণমুখী মানুহে জীয়াই থাকিবলৈ অপ্ৰাণ চেপ্টা কৰে, অপূৰ্ণ আকাংক্ষাই মানুহক শান্তিৰে শুবলৈও নিদিয়। সেইবাবে ঘোৰ নিদ্ৰাৰ মাজতো মানুহ উচপ খাই উঠিব লাগিব, এনেধৰণৰ বহুতো কবিতাই ভাবিবলৈ বাধ্য কৰাই যে জুবিন বাৰু নিৰাশাবাদী আছিল নেকি? তেওঁ এক মানসিক যন্ত্ৰণাৰ মাজেদি যাবলগীয়া হৈছিল নেকি? এইটো প্ৰশ্ন বহুতৰ মনত উদয় হোৱাটো একো অস্বাভাৱিক নহয়; তেওঁ সমাজখন শুধৰাব বিচাৰিছিল, তেওঁৰ আন এটা কবিতা 'মেটামৰফ' চিৰ্জ'ত এই কথা স্পষ্টকৈ উল্লেখ হৈছে। তেওঁ এই কবিতাৰ দ্বাৰা নিজৰ মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰিছে এনেধৰণে তেওঁ যদি ঈশ্বৰ হ'লহেঁতেন য'ত এনে এবিধ মানুহৰ নিচিনা জন্তুৰ সৃষ্টি কৰিলেহেঁতেন। য'ত সেই জন্তুটোৱে উন্নত চিন্তা আৰু নৈতিকতাৰে মানুহৰ সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ বাবে বহুত কাম কৰিলেহেঁতেন। সেই জন্তুৱে মাৰি কাটি, খাই বৈ শুই জীয়াই নাথাকি বহুত ভাল কাম মানুহৰ বাবে কৰিলেহেঁতেন। কবিয়ে সৃষ্টিৰ প্ৰস্তাৱ কৰা মানুহক নতুন মস্তিষ্ক দান কৰাৰ কথাও উল্লেখ কৰিছে। কাৰণ তেওঁৰ দৃষ্টি মগজুৰ সমানে মানুহৰ আবেগ অনুভূতিৰ বিকাশ হোৱা নাই আবেগ অনুভূতিৰ বিকাশ হোৱা নাই। আবেগ অনুভূতিহীন মগজুৰ বিকাশে মানুহক শক্তিশালী দৈত্যলৈহে সলনি কৰিছে, এনেধৰণৰ কবিতাবোৰৰ পৰাই জুবিনৰ মানৱ প্ৰেমৰ পৰিচয় পোৱা যায়।

জুবিনৰ কবিতা এক ঠেক পৰিসৰৰ মাজত আলোচনা কৰা সম্ভৱ নহয়। তেওঁ লিখা কবিতাবোৰ বা গীতবোৰ অকল প্ৰেম আৰু বিষাদতেই নাছিল তেওঁৰ গীতত ফুটি উঠিছিল দেশৰ প্ৰতি, নিজ জাতিৰ প্ৰতি থকা অফুৰন্ত

প্ৰেম আৰু দায়িত্ব, বহুতৰ মতে সেইবোৰ বিষুৰ্ভাৰ বৈপ্লৱিক গীততকৈ কম নাছিল। তেওঁ গীত নিজে লিখি নিজেই তাৰ ওপৰত প্ৰশ্ন তুলিছিল, জুবিনৰ সপোন আছিল যে জাতি, ধৰ্ম, নিৰ্বিশেষে সকলো অকল মানুহ হৈ থাকক এখন বৰ অসমৰ সপোন দেখা জুবিনৰ এনে মনোভাৱ কবিতা আৰু গীততেই প্ৰকাশ পাইছে। সেয়ে তেওঁ ক'ব পাৰিছিল মোৰ কোনো ধৰ্ম নাই, মোৰ কোনো জাতি নাই।

আগতেই কৈছোঁ জুবিন অকল গায়কেই নাছিল, তেওঁৰ সংগীত পৰিচালনাত প্ৰায় ২১খনতকৈ অধিক কথাছবি আছিল, নিজেও আছিল কথাছবিৰ পৰিচালক আৰু অভিনেতা। প্ৰথমখন চিনেমা 'তুমি মোৰ মাথো মোৰ' কথাছবিৰ যোগেদি অভিনেতা আৰু পৰিচালক হিচাপে অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ জগতত আত্মপ্ৰকাশ কৰিছিল। তেওঁৰ অভিনীত আৰু পৰিচালিত চলচ্চিত্ৰ হৈছে, 'হিয়া দিয়া নিয়া'ৰ পৰা আৰম্ভ কৰি 'নায়ক', 'দাগ', 'মন যায়', 'মিছন চাইনা', 'কাঞ্চনজংঘা', 'বত্না কৰ', 'ডাক্তৰ বেজবৰুৱা' আদি 'মিছন চাইনা' আৰু 'কাঞ্চনজংঘা'ৰ অভূতপূৰ্ব জনপ্ৰিয়তাৰ পাছত জুবিন গাৰ্গ নতুন প্ৰজন্মৰ বাবে হৈ পৰিল হিয়াৰ আমঠু। অসমৰ প্ৰথমখন অসমীয়া মিউজিকেল চিনেমা কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰা 'ৰৈ ৰৈ বিনালে' ছবিখন জুবিনে শেষ কৰিব নোৱাৰিলে, এয়া অসমৰ দুৰ্ভাগ্য।

বিভিন্ন ভাষাত জুবিন গাৰ্গে গান গালেও তেওঁ অসমীয়া ভাষাতে বেছি গান গাইছিল। বহুতো শিল্পীৰ দৰে বলিউডত গৈ খ্যাতি অৰ্জন কৰিব বিচৰা নাছিল, নহ'লে তেওঁ মুম্বাইত গৈ এটা বেলেগ পৰিৱেশৰ মাজত হয়তো বেলেগ পৰিচয়ৰে থাকিব পাৰিলেহেঁতেন, কিন্তু নিজৰ মানুহখিনিক বৰ বেছি ভাল পোৱাৰ বাবেই ইয়ালৈকে ঘূৰি আহিল। তেওঁ অসমখনক আগুৱাই নিয়াৰ কথা চিন্তা কৰিছিল।

অকল গীতৰ বাবেই জুবিন ইমান জনপ্ৰিয় আছিলে সেয়া নহয় জুবিন আছিল মানৱ দৰদী, সৰল, প্ৰকৃতি প্ৰেমী। তেওঁ সমাজ আৰু জাতি জনতাৰ প্ৰতি আছিল অপৰিসীম ভালপোৱা। স্পষ্টবাদী জুবিনৰ কিছু ক্ষেত্ৰত যেন নিয়ম ভঙাটোৱেই নিয়ম আছিল। সেয়ে ৰাজহুৱা মঞ্চত ক'বলৈ ভয় কৰা নাছিল- কলেজতে মই লগুণ ছিঙিলো, পায়জামাৰ জৰিডাল ডিঙিত পিন্ধি ক'লে এয়া তেওঁৰ নিজস্ব কথা; সাহসী জুবিনে ফুলতো ভুলটো শুধৰাই

দিবলৈ ভয় কৰা নাছিল,আলফাৰ সন্ত্ৰাসৰ সময়ত বাজনৈতিক অসততা আৰু কুশাসনক গীতৰ দ্বাৰা নিৰ্মম ভাৱে যিদৰে আক্ৰমণ কৰিছিল।সেইদৰে সৰ্বগ্ৰাসী সংকটৰ বাস্তৱ চিত্ৰ তেওঁ গীতৰ দ্বাৰা দেখুৱাই দিছিল, সন্ত্ৰাসবাদৰ বিভীষিকাকো তেওঁ আক্ৰমণ কৰিবলৈ দ্বিধাবোধ কৰা নাছিল।আলফাই বিহুতলীত হিন্দী গান গাবলৈ নিষেধ আৰোপ কৰিছিল কিন্তু জুবিনে মনা নাছিল।

জুবিনৰ গানে যেনেকৈ দৰ্শকক আশ্বস্ত কৰিছিল।সেইদৰে তেওঁ মঞ্চত শুই শুই গীত গোৱা,খুটাত বগোৱা,গামোচাৰ সৈতে জোতা পিন্ধি মঞ্চত গীত পৰিৱেশন কৰা,দুয়োৰৰ দুপাত জোতা পিন্ধা আদিয়ে মানুহক বিৰক্তও কৰিছিল।এনে অস্বাভাৱিক কাৰ্য্যবোৰ আনৰ পৰা ব্যতিক্ৰমী হৈ থকাৰ প্ৰৱণতাত হয়তো হ'ব পাৰে।কোনোবা এজনে কৈছে জুবিনৰ সামাজিক ব্যক্তিসত্তাক বিচাৰ কৰিবলৈ গ'লে এই প্ৰশংসাবোৰ বাদ দিয়াও নাযায়। কিয়নো তেওঁৰ এই সামাজিক সত্তা তৈয়াৰ হৈছে শিল্পী সত্তাৰ আধাৰতহে,চামে গৰকা জীৱনৰ আধাৰত তথাপি ক'ব পাৰি যে এজন শিল্পীৰ ক্ষেত্ৰত এইবোৰ বোধ হয় বিশেষ আলোচনাৰ বিষয় নহয় জুবিনে গালে—

‘সোণেৰে সজোৱা পজা জহি খহি যায়
কোনে আজি সাজিবহি
পাৰিব দুনাই?
বুঢ়ী আইৰ জুহালত চকুলো শুকায়
দেউতাৰো একেদশা পদূলিলৈ চায়
বহুদিন হ'ল সৰু ভোপাৰ মুখ দেখা নাই
চেনেহীৰ আকাশত আজি জোন তৰা নাই
হালৰ গৰু গোহালিতে,পথাৰো শুকায়
ৰাতি হ'লে গুলিৰ শব্দ বজন জনায়
স্বাধীনতাৰ বুজ লওঁতেই এশ বছৰ গ'ল
বিষ্ণু জ্যোতিৰ জোনাকী দেশ এতিয়াও নহ'ল

আকৌ লিখিলে

অন্ধশাসন ভণ্ড শাসক
অৰ্থলোভৰ নগ্ন যুঁজত
জীৱন মৰণ স্বপ্ন বাহক

মগ্ন বিভোৰ অন্ধ মুখত
ক্লান্ত জীৱন আজি
ক্লান্ত দিঠক।

অসমক ভালপোৱা অসমীয়া যুৱ প্ৰজন্মৰ কথা চিন্তা কৰা সুপ্ৰতিষ্ঠিত গায়ক জুবিন গাৰ্গে থলুৱা উদ্যোগ শক্তিশালী কৰি অসমৰ মানুহক স্বাৱলম্বী কৰাৰ কথাও চিন্তা কৰিছিল,তাৰ বাবে তেওঁ আঁচনিও প্ৰস্তুত কৰিছিল।

জুবিন আছিল এক অধ্যয়নশীল ব্যক্তি,অজস্ৰ কিতাপ পঢ়িছিল,প্ৰত্যেকখন কিতাপেই মন পুতি পঢ়াৰ লগতে সম্পূৰ্ণ শেষ কৰিহে থৈছিল। এইজন জুবিনেই সেয়ে হয়তো নিজকে ছ'চিয়েলিষ্ট বুলি ক'বলৈ চিন্তা কৰা নাছিল।

শেষলৈ তেওঁ নিজকে এটা টকা ঘটাত যত্নলৈ পৰিৱৰ্তন হোৱা বুলি উপলব্ধি কৰিছিল।তেওঁ এনে এটা আবেষ্টনীৰ মাজত সোমাই পৰিছিল যে তাৰ পৰা ইচ্ছা কৰা স্বত্বেও ওলাই অহাৰ পথ বিচাৰি পোৱা নাছিল। এই আবেষ্টনীৰ মাজতেই তেওঁ অকাল মৃত্যুক সাৱটি ল'লে।

জুবিনৰ প্ৰিয় নেতা ‘চে গোৱাভাৰা’ই কৈছিল প্ৰত্যেকটো অন্যান্য দেখি যদি তোমাৰ হৃদয় ঘৃণা আৰু ক্ৰোধত জ্বলি উঠিছে,তেন্তে তুমি মোৰ কমৰেড’ জুবিনকো তেওঁ এতিয়া হয়তো মানি লৈছে তেওঁৰ কমৰেড বুলি।

এইজন শিল্পীক কিন্তু অসমৰ জনতাই চিনি পোৱা নাছিল বা যি ধৰণে তেওঁৰ পৰিচয় পাব লাগিছিল, কিন্তু হঠাৎ অঁকালতে হেৰুৱাই সকলোকে অনুভৱ কৰালে জুবিন অসমৰ বাবে কি আছিল। এই বিপ্লৱী সত্তা অসমৰ বাবে ভগৱান আছিল। সকলো শোকত শিয়মাণ হৈ পৰিল,এদিন নহয় প্ৰায়ে জুবিনে কৈছিল- মই মৰিলে মায়াবিনী গীতটো সকলোৱে গাব, কি আছে মায়াবিনীত?

‘মায়াবিনী ৰাতিৰ বুকুত
দেখা পালোঁ তোমাৰ ছবি
ধৰা দিলা গোপনে আহি
হিয়াৰ কোণত
তুমি যে মোৰ শুকান মনত
নিয়ৰৰ চৈঁচা টোপাল
নামি অহা, ব'দৰে নৈ

মোৰ দেহৰ প্ৰতিটো পুৰা

ধুমুহাৰ স'তে

বহু যুগৰে নাচোন।

এটা সাক্ষাৎকাৰত মুম্বাইত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা অনুৰাগ শইকীয়া কৈছিল যে 'হিয়া দিয়া নিয়া' গানটোত জুবিনে ৬ বাৰ স্কেল সলনি কৰিছে। যিটো অসমতেই নহয় ভাৰততো দেখা নাযায়। ইমানেই প্ৰতিভা আছিল জুবিনৰ।

১৯ছেপ্টেম্বৰ আহি গ'ল সেই দুঃস্বাদ ছিংগাপুৰৰ সাগৰত জুবিন গাৰ্গ শই পৰিল। অসমবাসী মৌন হৈ পৰিল শোকত ভাঙি পৰিল কেৱল বাজি থাকিল 'মায়াবিনী' গীতটো। আচৰিত অসমবাসীৰ হিয়াৰ আমুঠু জুবিন গাৰ্গৰ হত্যা হ'ল নিজৰ মানুহৰ হাততেই। বিমানবন্দৰৰ পৰা জুবিনক কঢ়িয়াই অনা এম্বুলেচ গুৱাহাটী আহি পাওঁতে লাগিল পাঁচ ছফটা, হেজাৰ হেজাৰ অনুৰাগীয়ে খোজেৰে বিমান বন্দৰৰ পৰা আদৰি আনিলে জুবিনক। তেওঁৰ মৃতদেহ ষ্টেডিয়ামত সজোৱাৰ পিছত এজাক বৰষুণ দিলে। ৩/৪ দিন অজস্ৰ মানুহে মানে লাখে লাখে মানুহে জুবিনক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জনাবলৈ আহিল। অভূতপূৰ্ব সমাবেশ, য'ত নাছিল কোনো জাতি, কোনো ধৰ্ম, আছিল কেৱল মানুহ, মানুহৰ সাগৰ, বিশাল জনসমবেশ। আমি সকলো এক হ'লো, জুবিনে কৈ গৈছিল- 'মোৰ কোনো জাতি নাই, মোৰ কোনো ধৰ্ম নাই, মই কাঞ্জুনজংঘা।' তেওঁৰ মৃত্যুত ধনী, দুখীয়া, সৰু ডাঙৰ, বৃদ্ধ বগিতা সকলোৰে মুখত একেটা কথাই

জুবিনে কেনেকৈ নিজৰ পকেট খালি কৰি মানুহক বিপদত সহায় কৰিছিল।

তেওঁৰ শৰযাত্ৰাত পোন্ধৰ লাখৰো অধিক মানুহে অংশগ্ৰহণ কৰি এছিয়া মহাদেশৰ প্ৰথম বৃহত্তম সমদলৰ ৰেকৰ্ড গঢ়িলে। বিশ্বৰ চতুৰ্থ বৃহত্তম সমদল আছিল বিশ্বৰ ১৯৫খন দেশৰ ভিতৰত ১২৫খন দেশে টুইটাৰত ছাৰ্চ কৰি জুবিন গাৰ্গক গুণ্ডলে 'হামিং কিন অফ ৱৰ্ল্ড' উপাধি প্ৰদান কৰিলে।

সৃষ্টি হ'ল জুবিন স্কেটৰ। সেই সময়ত ঘটি থকা বহুতো অস্বাভাৱিক ঘটনাই জুবিনক যেন ঈশ্বৰ পুত্ৰলৈ পৰিণত কৰিলে। জুবিন সাধাৰণ মানুহ নাছিল, পবিত্ৰ আত্মাৰ এজন অতি মানৱ, তেওঁৰ নশ্বৰ দেহ তথা চিতাখন হৈ পৰিল পূজাৰ বেদী, সকলোৱে অনুভৱ কৰিলে জুবিনে গাই যোৱা-

'মই নথকাৰ অনুভৱ যিদিনা হ'ব সেইদিনা অশ্ৰু নিগৰাবানে কোৱা।'

আমি সদায় পূজা কৰি থকা যীশুখ্ৰীষ্ট, শ্ৰীকৃষ্ণ, হজৰত মহম্মদ, মহাত্মা গান্ধীৰ নিচিনাকৈ জুবিনো নিজৰ মানুহৰ হাততে মৃত্যুবৰণ কৰিলে। এক আচৰিত যোগসূত্ৰ গতিকে আজিও জুবিন স্কেটলৈ দূৰ দূৰণিৰ পৰা এগচি চাকি জ্বলাবলৈ মানুহ দৌৰি আহিছে। সঁচাই ঈশ্বৰ পুত্ৰ আছিল জুবিন গাৰ্গ, এই সকলোবোৰ কথা বাদ দি এতিয়া আমাক ন্যায় লাগে। অসমবাসীৰ হিয়াৰ আমুঠু জুবিন গাৰ্গ সদায় জীয়াই থাকিব। প্ৰত্যেকজন মানুহৰ হৃদয়ত জুবিনে ৰাজনীতিসকলক কৈ গৈছে— 'পলিটিক্স নকৰিবা বন্ধু', অসমবাসীক কৈ গৈছে- 'কিতাপ নপঢ়া জাতিক গামোচাই বচাব নোৱাৰে', আমি সকলোৱে এয়া মনত ৰখা উচিত।

ইউকেলিপটাচ গছৰ দৰে ওখ হ'ব খোজোঁ মই
চিৰদিন চিৰন্তন, আকাশ চুব খোজোঁ মই.....

--জুবিন গাৰ্গ

ভাৰত ৰত্ন ড° ভূপেন হাজৰিকা

শ্ৰীমতী নিৰ্মালী বসুমতাৰী

প্ৰাক্তন ছাত্ৰী

অসমৰ আকাশৰ দীপ্তিমন্ত সূৰ্য, যাৰ কণ্ঠত বিলীন হৈ আছিল লুইতৰ বিশালতা আৰু যাৰ শব্দত অনুৰণিত হৈছিল বিশ্বমানৱতা- তেৱেঁই হ'ল সুধাকণ্ঠ ড° ভূপেন হাজৰিকা। কেৱল এজন গায়ক বা সুৰকাৰ বুলিলে তেওঁৰ পৰিচয় আধৰুৱা হৈ ৰয়; তেওঁ আছিল এজন আধুনিক মনিষী, এজন যাযাবৰ আৰু বিশ্বমানৱতাৰ এজন প্ৰবল প্ৰবক্তা।

ড° ভূপেন হাজৰিকা: এটি আলোকপাত

জন্ম আৰু শৈশৱ:

তেখেতৰ জন্ম ১৯২৬ চনৰ ৮ ছেপ্টেম্বৰত তিনিচুকীয়া জিলাৰ শদিয়াত হৈছিল। তেখেতৰ পিতৃৰ নাম আছিল নীলকান্ত হাজৰিকা আৰু মাতৃৰ নাম আছিল শান্তিপ্ৰিয়া হাজৰিকা। পৰিয়ালৰ দহোটা সন্তানৰ ভিতৰত ভূপেন হাজৰিকা আছিল জ্যেষ্ঠ। দহটি সন্তানৰ ভিতৰত জ্যেষ্ঠ সন্তানে গীতৰ আদিপাঠ আৰম্ভ কৰিছিল মাক শান্তিপ্ৰিয়া হাজৰিকাৰ নিচুকনি গীতৰ পৰাই। তেওঁৰ মেধা শক্তি আছিল অতুলনীয়।

শিক্ষা জীৱন:

তেখেতে গুৱাহাটীৰ কটন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা ইণ্টাৰমিডিয়েট আৰু ১৯৪৪ চনত বেনাৰস হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ৰাজনীতি বিজ্ঞানত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰিছিল। ১৯৫২ চনত আমেৰিকাৰ কলম্বিয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা পি.এইচ.ডি. লাভ কৰিছিল, তেওঁৰ

বিষয় আছিল- “Adult Education through Mass Media”

সংগীত আৰু সাংস্কৃতিক জীৱন:

মাত্ৰ ১০ বছৰ বয়সতে তেখেতে জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত দ্বিতীয়খন অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ ‘ইন্দ্ৰমালতী’ (১৯৩৯) ত কণ্ঠদান কৰি সংগীত জগতত খোজ পেলাইছিল। তেখেতৰ গীতসমূহক অসমীয়া সংস্কৃতিত ‘ভূপেন্দ্ৰ সংগীত’ বুলি জনা যায়। তেখেতে কেৱল অসমীয়াতে নহয়, বঙালী, হিন্দী আৰু বহুতো ভাষাত গীত গাইছে।

জনপ্ৰিয় কেইটামান গীত:

- মানুহে মানুহৰ বাবে
- বিস্তীৰ্ণ পাৰবে
- অসম আমাৰ ৰূপহী
- মই এটি যাযাবৰ
- বুকু হম্ হম্ কৰে

তেওঁ উত্তৰ-পূবৰ প্ৰতিটো জনজাতিক সংগীতৰ জৰিয়তে একেডাল সূতাৰে গাঁথিছিল। সামাজিক চেতনা ‘মানুহে মানুহৰ বাবে’ বা ‘বিস্তাৰিত এপাৰে’ আদি গীতৰ জৰিয়তে তেওঁ শোষিত-বঞ্চিতৰ কথা কৈছিল। ‘এৰাবাটৰ সুৰ’, ‘শকুন্তলা’, ‘প্ৰতিধ্বনি’ আদি কালজয়ী ছবিৰ নিৰ্মাতা আছিল তেওঁ।

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ দেবৰ দুটি অতি বিখ্যাত গীতৰ আঁৰৰ কাহিনী আৰু ইয়াৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে কিছু কথা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :

“মানুহে মানুহৰ বাবে” (Humanity Above All)

এই গীতটো কেৱল এটা গান নহয়, ই হ’ল মানৱতাৰ এক বিশ্বজনীন।

পৃষ্ঠভূমি: এই গীতটো ১৯৬৪ চনত ৰচনা কৰা হৈছিল। সেই সময়ত সমাজত চলি থকা বিভেদ, ধৰ্মীয় মেৰুকৰণ আৰু মানুহৰ মাজত কমি অহা মৰম-চেনেহ দেখি তেখেত মৰ্মাহত হৈছিল।

মৰ্মবাণী: তেখেতে প্ৰশ্ন কৰিছিল- “মানুহে মানুহৰ বাবে যদিহে অকণো নাভাবে / অকণি সহানুভূতিৰে ভাবিব কোনেনো কোৱা”? ইয়াৰ জৰিয়তে তেখেতে বুজাব বিচাৰিছিল যে এজন মানুহে আন এজন মানুহৰ দুখত সমভাগী হোৱাটোৱেই প্ৰকৃত ধৰ্ম।

বিশ্বত প্ৰভাৱ: এই গীতটো বঙালী ভাষালৈও (“মানুষ মানুহৰ জন্ম”) অনুবাদ কৰা হৈছিল আৰু বাংলাদেশৰ স্বাধীনতা যুদ্ধৰ সময়ত এই গীতটিয়ে মানুহৰ মাজত ব্যাপক উৎসাহ জগাইছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত ই বহুতো বিদেশী ভাষালৈও অনূদিত হৈছে।

“বিস্তীৰ্ণ পাৰৰে” (The Mighty Brahmaputra)

এই গীতটোৰ আঁৰত আছে আমেৰিকাৰ এজন বিখ্যাত শিল্পীৰ প্ৰভাৱ।

পল ৰবছনৰ প্ৰভাৱ: ১৯৫০ চনৰ আশে-পাশে আমেৰিকাত পঢ়ি থকা সময়ত ভূপেন হাজৰিকাই বিখ্যাত কৃষ্ণাংগ গায়ক পল ৰবছনৰ (Paul Robeson) সংস্পৰ্শলৈ আহে। ৰবছনৰ এটা বিখ্যাত গীত আছিল “Ol’ Man River”, যিটো মিছিছিপি নদীক সম্বোধন কৰি গোৱা হৈছিল।

ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ মৌনতা: ভূপেন হাজৰিকাই সেই গীতটোৰ সুৰ আৰু ভাবধাৰা লৈ আমাৰ নিজৰ লুইত বা ব্ৰহ্মপুত্ৰক উদ্দেশ্য কৰি এই গীতটো ৰচনা কৰে।

বিপ্লৱী চেতনা: গীতটোত তেখেতে ব্ৰহ্মপুত্ৰক প্ৰশ্ন কৰিছে-- “বিস্তীৰ্ণ পাৰৰে অসংখ্য জনৰে / হাহাকাৰ শুনিও নিঃশব্দে নীৰৱে / বুঢ়া লুইত তুমি বোৱা কিয়?”

অৰ্থাৎ সমাজত ইমান অন্যায়ে-অবিচাৰ চলি থকাৰ পিছতো বিশাল ব্ৰহ্মপুত্ৰ কিয় মৌন হৈ বৈ আছে? ই মানুহৰ

মনত জাগৰণ আনিবলৈ কৰা এক শক্তিশালী আহ্বান আছিল।

“মই এটি যাযাবৰ”

তেখেতে নিজকে এজন ‘যাযাবৰ’ বুলি কৈছিল। কাৰণ তেওঁ কোনো এটা নিৰ্দিষ্ট সীমাৰ মাজত আৱদ্ধ হৈ থাকিব বিচৰা নাছিল। গোটেই পৃথিৱীখনকে তেওঁ নিজৰ ঘৰ বুলি গণ্য কৰিছিল। এই যাযাবৰী মনেই তেওঁক পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশ ভ্ৰমণ কৰিবলৈ আৰু সেই দেশসমূহৰ সংস্কৃতি অসমীয়া সংস্কৃতি মাজলৈ আনিবলৈ অনুপ্রাণিত কৰিছিল।

“ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ দেবৰ চিন্তা আৰু দৰ্শন”

1. মানৱতাবাদ আৰু বিশ্বজনীনতা:

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ মূল মন্ত্ৰই আছিল ‘মানৱতাবাদ’। তেখেতে বিশ্বাস কৰিছিল যে মানুহৰ মাজত কোনো জাতি-ধৰ্মৰ প্ৰাচীৰ থাকিব নালাগে। তেওঁৰ কালজয়ী গীত “মানুহে মানুহৰ বাবে” আজিও সমগ্ৰ বিশ্বতে ভাতৃত্ববোধৰ সংগীত হিচাপে পৰিগণিত। “মানুহে মানুহৰ বাবে যদিহে অকণো নাভাবে / অকণি সহানুভূতিৰে ভাবিব কোনেনো কোৱা?” - এই শাৰী কেইটাই তেখেতৰ বিশাল হৃদয়ৰ পৰিচয় দিয়ে।

2. লুইতৰ পাৰৰ পৰা মিছিছিপিৰ পাৰলৈ:

আমেৰিকাত পি.এইচ.ডি. (PhD) কৰি থকা সময়ত তেখেত আমেৰিকান কৃষ্ণাংগ শিল্পী পল ৰবছনৰ (Paul Robeson) সংস্পৰ্শলৈ আহে। ৰবছনৰ বিখ্যাত গান “Ol’ Man River”-ৰ আৰ্হিতে তেখেতে “বিস্তীৰ্ণ পাৰৰে” গীতটো ৰচনা কৰিছিল। মিছিছিপি নদীৰ দৰেই আমাৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ মৌনতাক লৈ তেখেতে গীতটোত সমাজৰ অন্যায়ে-অবিচাৰৰ বিৰুদ্ধে মাত মাতিছিল।

3. জাতীয় জীৱনত প্ৰভাৱ:

ভূপেন হাজৰিকাক ‘অসমৰ জাতীয় ঐশ্বৰ্য’ বুলি কোৱা হয়। তেখেতে কেৱল গীত গাই ক্ষান্ত থকা নাছিল, অসমীয়া সমাজখনক একগোট কৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল।

- **সংহতিৰ দূত:** পাহাৰ আৰু ভৈয়ামৰ মাজত সমন্বয় গঢ়িবলৈ তেখেতে ‘কাৰ্বি’, ‘মিচিং’,

‘খাচী’ আদি জনজাতীয় লোকসকলৰ কথা
আৰু সুৰ নিজৰ গীতত ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

4. **বিপ্লৱী চেতনা:** তেখেতৰ বহু গীতত সমাজৰ
শোষিত-বঞ্চিত শ্ৰেণীৰ বাবে মাত মতা হৈছিল।

5. **ৰাজনৈতিক জীৱন:**

হাজৰিকা দেৱে সক্ৰিয় ৰাজনীতিৰ লগতো
জড়িত আছিল।

- ১৯৬৭ চনৰ পৰা ১৯৭২ চনলৈ তেখেতে
নাওবৈচা সমষ্টিৰ পৰা নিৰ্দলীয় বিধায়ক
হিচাপে অসম বিধানসভালৈ নিৰ্বাচিত হৈছিল।
- তেখেতে ভাৰত চৰকাৰৰ অধীনত বিভিন্ন
সাংস্কৃতিক সমিতিৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ পদত অধিষ্ঠিত
আছিল।

6. **লাভ কৰা বঁটা আৰু সন্মান:**

ভূপেন হাজৰিকা দেৱে তেখেতৰ জীৱনকালত
অসংখ্য ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্মান লাভ
কৰিছিল:-

- ভাৰত ৰত্ন (২০১৯, মৰণোত্তৰভাৱে): ভাৰতৰ
সৰ্বোচ্চ অসামৰিক সন্মান।
- দাদাচাহেব ফাল্কে বঁটা (১৯৯২): ভাৰতীয়
চলচ্চিত্ৰ জগতৰ সৰ্বোচ্চ সন্মান।
- পদ্মবিভূষণ (২০১২, মৰণোত্তৰভাৱে)
- পদ্মভূষণ (২০০১)
- পদ্মশ্ৰী (১৯৭৭)
- অসম ৰত্ন (২০০৯): অসম চৰকাৰৰ সৰ্বোচ্চ
সন্মান।
- সংগীত নাটক একাডেমী বঁটা (১৯৮৭)

ড° ভূপেন হাজৰিকা দেৱে কেৱল এজন শিল্পী নাছিল,
তেওঁ আছিল এজন ‘যুগদ্রষ্টা’। তেওঁৰ কণ্ঠত আছিল লুইতৰ
বিশালতা আৰু শব্দত আছিল সমাজ পৰিবৰ্তনৰ সাহস।

- সংগীতৰ জৰিয়তে একতা: তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল
যে গীত কেৱল মনোৰঞ্জনৰ বাবে নহয়, ই হ’ল এক
‘অস্ত্ৰ’। তেওঁ অসমৰ ভৈয়ামৰ পৰা আৰম্ভ কৰি
অৰুণাচল, মেঘালয়ৰ দৰে পাহাৰীয়া ৰাজ্যৰ
লোক-সংস্কৃতিক একত্ৰিত কৰি এটা বৃহৎ
‘বৰলুইতৰ সংস্কৃতি’ গঢ়ি তুলিছিল।
- আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰিচয়: তেওঁ অসমীয়া গীতক বিশ্ব
দৰবাৰত এনেদৰে প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে যে আজি
বঙালী বা হিন্দী ভাষী লোকেও তেওঁক নিজৰ বুলি
আদৰি লৈছে। তেওঁৰ গীতত আমেৰিকাৰ
মিছিছিপিৰ পৰা গংগা-ব্ৰহ্মপুত্ৰলৈকে সকলোৰে
দুখ-বেদনা একে সুৰতে প্ৰতিধ্বনিত হৈছিল।

উপসংহাৰ:

সামৰণিত ক’ব পাৰি যে, ড° ভূপেন হাজৰিকা দেৱে
আছিল অসমীয়া জাতিৰ আত্মা। তেওঁৰ সৃষ্টিৰ মাজত
অসমীয়া সংস্কৃতিৰ সুবাস জীয়াই আছে আৰু চিৰকাল
জীয়াই থাকিব। তেওঁ আমাক শিকাই গৈছে কেনেকৈ ‘মানুহ’
হ’ব লাগে আৰু কেনেকৈ সমাজৰ অন্যাৰ্থক বিৰুদ্ধে শব্দৰে
যুঁজিব লাগে। ২০১৯ চনত তেওঁক মৰণোত্তৰভাৱে ‘ভাৰত
ৰত্ন’ সন্মানেৰে বিভূষিত কৰাটো কেৱল তেওঁৰ বাবে নহয়,
সমগ্ৰ অসম আৰু উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ বাবে এক বিৰাট
স্বীকৃতি। তেওঁৰ ‘যাযাবৰী’ কণ্ঠ আজিও আমাৰ প্ৰতিটো
বিহু, প্ৰতিটো উৎসৱ আৰু প্ৰতিটো সংগ্ৰামৰ প্ৰেৰণা হৈ
বৈছে। ২০১১ চনৰ ৫ নৱেম্বৰত এই মহান শিল্পীগৰাকীয়ে
ইহলীলা সম্বৰণ কৰে যদিও তেওঁৰ গান আজিও প্ৰতিজন
অসমীয়াৰ বুকুত স্পন্দিত হৈ থাকে। তেওঁ শিকাই থৈ গৈছে
যে, সংস্কৃতি কেৱল আমোদ-প্ৰমোদৰ আহিলা নহয়, ই হ’ল
সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ আটাইতকৈ শক্তিশালী অস্ত্ৰ

উকিলৰ ডায়েৰি (লঘু ৰচনা)

শ্ৰী উদয় সেনাপতি

প্ৰাক্তন ছাত্ৰ

সদস্য, ডিব্ৰুগড় উকিল সন্থা

: ঐ...! ক'টলৈ ওলালি নি ?

ক'ৰবালৈ ওলালে পাছফালৰ পৰা চিঞৰা, মানুহৰ এই অভ্যাসটো, মই বৰ বেয়া পাওঁ। অন্ধবিশ্বাস বা যি বুলিয়ে নকওক লাগিলে, কিন্তু গোটেই দিনটো মনটো কিবা 'চেবাই' থাকে, ইচ্ছিত কামফেৰা নহবগৈ যেন লাগে, আৰু হলেও কিবা নহয় কিবা খুঁত এটা থাকিয়ে যায়। প্ৰমাণ পাই থৈছে আগতেও।

মাতটো কোনফালৰ পৰা আহিছে তাকে অনুসৰণ কৰি ঘূৰি চায় দেখো, গোবিন্দৰ পানদোকানৰ বেঞ্চত বহি অবিনাশে মোলৈকে চায় আছে। ঘূৰি যাবলৈ মন নাছিল, তথাপি তাক অৱহেলা কৰি আগবাঢ়ি যাবলৈও বৰ এটা মন নগ'ল; গাওঁৰ কাণসমনীয়া ল'ৰা (এতিয়া বুঢ়াই হ'ল), কামে-সকামে সি নহ'লে নহয়েই। কাইলৈ কিবা প্ৰয়োজন হ'লে তাৰ ওচৰতে চাপিবগৈ লাগিব। অগত্যা ঘূৰি আহিলো।

: কি হ'ল ?

: ক'টলৈ যাব ?

: সেইটোকে সুধিবলৈ মাতিলি নে বেলেগ কিবা কথাও আছে?

: আছে-আছে। তই এটা কাম কৰি দিব লাগে, কাম মানে বিশেষ তেনেকুৱা নহয়, বস্তু এটা আনি দিব লাগে তহঁতৰ ক'টৰ পৰা।

: কি বস্তু ? দলিল ?

: নহয় অ', বেলেগ বস্তু। ...ক'টৰ বহমতক চিনি পাব নে?

: বহমত..., তেনে নামৰ কোনো উকিল তো নাই...

: উকিল নহয় অ', ক'টৰ বাহিৰতে বহে।

: বাহিৰত; মানে তৰগি নে ষ্টাম্প ভেঙুৰ ?

: নহয় হৌ, বাহিৰত মানে একদম বাহিৰত, ফুটপাথত। তাবিজ, খৰৰ দৰৰ আদি বিক্ৰী কৰে।

: ধেই ! চিনি নাপাওঁ !

:আচৰিত ! ...তাক চিনি নাপাৰ ! হেৰো তাক বিচাৰি দিনটোত কিমান মানুহ আছে, কি কি নাপাৰি তাৰ ওচৰত ! ৰুদ্ৰাক্ষ মণি, জৰিবুটি, ঢেকীয়াৰ ফুল, বাঘৰ দাঁত, বাদুলিৰ হাঁড়, মুঠতে এত্ৰিখিং পাবি।

: আচ্ছা ! ইমান এজন বিশিষ্ট ব্যৱসায়িক চিনি নোপোৱাতো মোৰেই মুৰ্খামী ! আচল কথাটো ক সোনকালে, মই যাব লাগে।

: তই তাক সুধিবি, শুকান মৌ-শিলিখা ক'ৰবাত পোৱা যাব নেকি।

: তেনেকুৱা কিবা বস্তুও থাকে নেকি? আৰু তোক নো সেইটো লাগে কেলৈ?

: কাম এটা আছে অ'। ভাটিচুকৰ টিকিৰা বেজক চিনি পাৰ নহয়?

: ও... নামটো কাৰোবাৰ মুখত দুই-এৰাব শুনিছো।

: সেই টিকিৰা বেজকে লাগে দৰবৰ বাবে। মোৰ মানুহজনী দুবাৰকৈ গা-ভাৰি হৈও কিবা বাহিৰা-বস্তুৰ হেঁচাত আধাতে খেলিমেলি হৈ গৈছে। শেষত কেইবাজনেও কোৱাত, এইজনা বেজৰ শৰণাপন্ন হলোহি।

: ধেই, কিযে আৰু ! ইমান বোৰ মেডিকেল-ডাক্তৰ থাকোতে এইবোৰ নো বিশ্বাস কৰেনে, আজিৰ দিনতো !

: না না দোস্ত, বাহিৰা-বস্তু ক'ত ডাক্তৰে খেদাব পাৰিব। বেজ নহ'লে চব মিছা। ...আৰু তই, টিকিৰা বেজক 'মামুলি বস্তু' বুলি ভাবিছ নেকি ! ৰাজ-মোহিনী, বশীকৰণ, দৰৱ-আহুদি, সতিনীৰ কন্দল, স্বপ্নদোষ... মুঠতে সৰ্ববিদ্যাৰ প্ৰামাণিক বিশাৰদ।

তাৰ সৈতে কথা চোবাই নাথাকি মই “ঠিক আছে, সুধি আহিম বাৰু” বুলি কৈ খৰখেদাকৈ সেই স্থান এৰিলো।

উকিলখানাত বহি আছে।

: ছাৰ চিনি পাইছেনে ?

ডেকা ল'ৰা এজন, লগত এগৰাকী মহিলা। কিমান মানুহ দিনটোত লগ পাওঁ, কিমানক বাৰু মনত ৰাখিম। তথাপি চিনি নাই পোৱা বুলি কোৱাতো অপমানসূচক হব যেন বোধ হোৱাত লাহেকৈ ক'লো,

: ওম, ...ভাল নে?

: ভাল, ভালেই ছাৰ। কাম এটাৰ বাবে আহিলো। আপুনি ব্যস্ত নেকি বাৰু?

: না না, বিশেষ ব্যস্ততা নাই। কোৱাচোন কি হ'ল।

: মানে ছাৰ..., (ইফালে সিফালে চাই) ইয়াতে কওঁ নে?

: একো নহয় কোৱা।

: এখেত..., (মানুহগৰাকীৰ ফালে চকুৰে ইংগিত কৰি) মোৰ পেহী, মানে সৰু পেহী। সমস্যাতো তেওঁৰেই। এখেতৰ মানুহজনে (মাতটো সৰু কৰি, ফুচফুচাই কোৱা দি ক'লে) দুজনী অনা। তথাপি চব ঠিকেই চলি আছিল; এওঁৰ ভাগৰ ল'ৰা-ছোৱালী এহালো আছে। সমস্যাটো হ'ল যোৱা বছৰ শাওণত ইজনীও আহি ঘৰ চাপি ললেহি; আগতে বেলেগকৈ আছিল। তাৰোপৰি মানুহটোৰ হেনো আৰু ক'ৰবাত কিবা 'লিলিমাই' চলি আছে। সাত-পাচে মিলি এতিয়া ঘৰখনত অনবৰতে কাজিয়া, হৈ হাল্লা, মাৰপিট..., সদায় অশান্তি!

: এই মানুহবোৰো কম নহয় হে ! দুগৰাকী মহিলাক কেনেকৈ বিয়া কৰাব পাৰে বাৰু! আৰু এজনী আছে বুলি জনাৰ পিচতো, সিজনীয়ে আহি নো কেনেকৈ সংসাৰ পাতেহি হে ! বদমাছ এইচব ! ...এই ছেকেণ্ডজনী বেয়া !

: ছাৰ, ...আচলতে এওঁহে ছেকেণ্ডজনী !

এক মুহূৰ্তলৈ নিৰৱতা ।

নিজকে কোনোমতে চম্ভালি ললো । ছেহঃ অলপ বেচিয়েই কৈ দিলো নেকি বাৰু । এনেকৈ হলেতো মোৰ 'বজাৰ' বেয়াই যাব ।
ক্লায়েন্ত যাতে ভয়তে গুচি নাযায় তাৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ, নাকটো মোহাৰি লাহেকৈ ক'লো,

: আচলতে, সকলো ওপৰৱালাই ঠিক কৰি থয় । জন্ম-মৃত্যু-বিবাহ মানুহে ভবা মতেনো ক'ত হয় বাৰু, ...নহয় জানো ভাইটি !

চিটুৱেচনটো নিউট্ৰেলাইজ কৰিবলৈ সক্ষম হলো নে নাই, তাকে তৎ ধৰিবলৈ ...বলটো লাহেকৈ তেওঁৰ ভৰিলৈ ঠেলি দিলো ।

সেমেনা-সেমেনি কৰি, কি বা বুজিলে-নুবুজিলে, ল'ৰাজনে লাহেকৈ “হয়” বুলি সামৰি থলে । পৰিস্থিতিৰ অধিক অৱনতি হ'বলৈ দিব নোৱাৰি, ডেমেজ কন্ট্ৰলৰ বাবে সঠিক 'হিলিং ট্ৰ' এটা দিবই লাগিব বুলি আৰম্ভ কৰিলো,

: কিন্তু বিয়া হ'ল যেতিয়া হ'লেই । আইন মতে এখেতেৰ বিয়া অবৈধ হ'ব পাৰে, কিন্তু এওঁৰ সন্তানে পাব লগাখিনি নিশ্চয় পাব ।
তাৰ বাবে আইনত স্পেচিয়েল প্ৰভিজন আছে ।

: নাই ছাৰ, সমস্যা তাত নাই । (এইবাৰ মহিলা গৰাকীয়ে মাত দিলে) মানুহজন ভাল, ল'ৰা-ছোৱালী কেইটাকো বৰ মৰম কৰে ।
সিজনীয়েও মৰম কৰে দেই মিছা কব'লৈ নেপায় । প্ৰথমতে ঘৰ চাপোতে সিজনীও ভালেই আছিল ছাৰ; মিলিজুলিয়ে আছিলো।
কিন্তু গোটেই কেজেংখন লগালেহি পুৰণিচুকৰ ৰতিকান্তৰ সৰুজনী জীয়েকে ।

: এইজনী আকৌ কোন ?

: ছপনখা (শূৰ্পনখা) ছাৰ, ...এই ছপনখা জনীয়ে মানুহটোক কিবা মোহিনী কৰিলে । মোবাইলত দিনৰ-দিনটো মুখচুপতি মাৰিব,
'আই লাভ ইউ' নে কিবা বোলা বেয়া-বেয়া কথা পাতিব, মুঠতে কৈছো নহয় ছাৰ একদম বিকচিনা লাগি গৈছেগৈ আউ !

: আপুনি একো নকয় কিয়?

: ইহু কৈছেহে আৰু..., কিবা কলেই একেবাৰে জকজকাই উঠে, বস্ত্ৰবাহনি দলিয়াই দিয়ে, মাৰপিট কৰে । এতিয়া চাওকচোন
ছাৰ, ঘৰত এজনী সতিনীয়েই জুৰিছে, আকৌ নতুন এজনীৰে লিলিমাই; ...মুঠতে এইখন ঘৰ গুচি বাঁহতল হ'লগৈ । (উশাহটো
সলাই লৈ) ...সেই কাৰণেই আপোনাৰ ওচৰলৈ আহিছো ছাৰ । কিবা এটা বিচাৰ কৰি দিয়ক আৰু ।

: এস্ মই বিচাৰ নকৰো নহয় ।

: নাই ছাৰ, আপুনি পাৰিব, কিবা এটা কৰক ছাৰ, ...মোৰনো কিখন হ'ল ঐ...

এইবুলি কথাষাৰ কৈয়ে মানুহজনীয়ে হুকহুকাই কান্দিবলৈ ধৰিলে । মনৰ 'দুখ' বোৰ যেন চকুপানী-শেঙুন হৈ বাহিৰলৈ
উলাই আহিল । বৰ অস্বস্তিকৰ হৈ পৰিল পৰিবেশটো । কিবা এটা কৰিব পৰা হ'লে ভাল আছিল । কিন্তু ইমান কম্প্লিকেটেড
মেটাৰ, এজনী-দুজনী নহয় তিনিজনী মহিলাৰ মামলা, লগতে প্ৰেম-পিৰিতি, দৰৱ-আহুদি আদি 'অলংকাৰ' সোপা আছেই ।
পৰিয়াল এটাৰ এনে 'চমৎকাৰ আৰু সৰ্বাংগীন' আধাৰ্মতি দেখি ইতিমধ্যে মোৰ মুখৰ মাতেই হেৰাইছিল । গতিকে এইবোৰত
সোমাই মিছামিছি মাথা নষ্ট কৰাতকৈ, এওঁলোকক বিদায় দিয়াটোহে উচিত কথা হ'ব যেন লগাত ক'লো,

: আপোনালোকৰ কেচটো অলপ জটিল বুজিছো এইটো কেচ মই লব নোৱাৰিম ।

: নোৱাৰিলে মোৰ কি হ'ব ছাৰ ! সেই ছপনখা জনীয়ে আহুদি খুৱাই মানুহটোকে নিব যেনহে লাগিছে এতিয়া । ছাৰ,আমি
বাৰু কাক লগ কৰিলে ভাল হ'ব ?

অতিমাত্ৰা শ্লেষেৰে মুখৰ পৰা ওলাই গ'ল,

: ...টিকিৰা বেজক !

সোণালী জয়ন্তী উপলক্ষে মহাবিদ্যালয়ৰ অতন্দ্র প্ৰহৰী ৰামদেৱ ৰায়ৰ সৈতে সাক্ষাৎকাৰৰ কিয়দংশ

সাক্ষাৎ গ্ৰহণ কৰিছে—

শ্ৰীমতী মনালিচা মেধি

শ্ৰীমতী বীতিমণি শৰ্মা

এটা অনুষ্ঠানৰ
প্ৰগতিৰ ইতিহাসত
কিছুমান ব্যক্তিৰ
অপৰিসীম অৱদান থাকে।
তেনে এগৰাকী সাধাৰণ
ব্যক্তি যিয়ে
নিৰবিচ্ছিন্নভাৱে,
নিঃস্বার্থভাৱে
প্ৰতিষ্ঠাকালৰে পৰা ড°
ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন
মহাবিদ্যালয়খনত
নিষ্ঠাৰে নিজ দায়িত্ব পালন
কৰি আহিছে, তেওঁ হৈছে
আমাৰ সকলোৰে পৰিচিত

‘চাচাজী’ নামেৰে খ্যাত মহাবিদ্যালয়ৰ চতুৰ্থ শ্ৰেণীৰ
কৰ্মচাৰী ৰামদেৱ ৰায়। সুদূৰ বিহাৰৰ পৰা জীৱিকা বিচাৰি
আহি অসমৰ ডিব্ৰুগড়স্থিত আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনত
ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা
আইন মহাবিদ্যালয় হিচাপে নামাকৰণৰ দিনৰে পৰা
ঐকান্তিকতাৰে সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। যি একেধাৰে নৈশ
চকিদাৰ, মালী, পিয়নৰ উপৰিও টোবিশ ঘণ্টা ধৰি
নিৰবিচ্ছিন্নভাৱে সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। শলাগ
ল'বলগীয়া তেওঁৰ আন্তৰিকতা, একনিষ্ঠা, কৰ্তব্যপৰায়ণতা,
যিয়ে এখন ঘৰৰ জেষ্ঠজনৰ দৰেই মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি
অভিভাৱকৰ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে।

১. আপোনাৰ নাম, জন্ম ক'ত আৰু কেতিয়া হৈছিল?

উত্তৰ:- মোৰ নাম ৰামদেৱ
ৰায়, জন্ম বিহাৰৰ
মোজাফৰপুৰত, ১৪ আগষ্ট
১৯৫৫ চনত হৈছিল।

২. আপোনাৰ পৰিয়ালৰ
বিষয়ে অলপ জনাবচোন।

উত্তৰ:- বিহাৰস্থিত মোৰ
পৰিয়ালত বৰ্তমান দুজন পুত্ৰ,
দুগৰাকী বোৱাৰী, চাৰিজন
নাতি, আৰু তিনিগৰাকী
নাতিনী আছে। বৰ্তমান মোৰ
পৰিবাৰ ইহ সংসাৰত নাই।

৩. আপুনি অসমলৈ কেতিয়া,

কেনেকৈ আহিছিল?

উত্তৰ:- মোৰ খুড়া অসমত আছিল, তেখেতে মোক ইয়ালৈ
আনিলে আৰু অসমলৈ আহি এন. চি. চি কাৰ্যালয়ত
(বৰ্তমান ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়)
চকিদাৰ হিচাপে কৰ্মৰত মোৰ খুড়াৰ লগত থাকি ৰিক্সা চলাই
জীৱিকা অৰ্জন কৰিছিলোঁ।

৪. আপুনি এই মহাবিদ্যালয়ৰ লগত কেনেকৈ জড়িত হ'ল?

উত্তৰ:- মই এন. চি. চি কাৰ্যালয়ত চকিদাৰ হিচাপে কৰ্মৰত
হৈ থকা সময়ত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেবে সেই
মাটিখিনি বিক্ৰী কৰিব খুজিছিল আৰু মই সেই কথাখিনি গম
পাই সেই সময়ৰ ডিব্ৰুগড় আইন (বৰ্তমানৰ ড° ৰোহিণী

কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়) মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ প্ৰয়াত মণিৰাম আগৰৱালাদেৱক অৱগত কৰে। আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত তেখেতে মাটিখিনি আইন মহাবিদ্যালয়ৰ নামত ক্ৰয় কৰে আৰু পিছত তেখেতৰ সহধৰ্মিনী স্বৰ্গীয়া মুক্তালতা বৰুৱা এই মাটিখিনি চাঙ বঙলা সহিতে মহাবিদ্যালয়ৰ নামত দান কৰে। আৰু ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়খন ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয় হিচাপে নামাকৰণ কৰা হয়। আৰু এই মহাবিদ্যালয়ত মোক চকিদাৰ হিচাপে নিয়োগ কৰে।

৫. সেই সময়ত আপোনাৰ দৰমহা কিমান আছিল?

উত্তৰ:- সেই সময়ত মাহিলী ১০০ টকা দৰমহা পাইছিলো।

৬. চাকৰিৰ প্ৰথম দিনৰ পৰা আজিলৈকে আপুনি এই মহাবিদ্যালয়ৰ বহু পৰিবৰ্তনৰ সাক্ষী — এইক্ষেত্ৰত আপোনাৰ অভিজ্ঞতাৰ বিষয়ে জনাবচোন?

উত্তৰ:- মই যেতিয়া যোগদান কৰো কলেজখনৰ অৱস্থা প্ৰায় জৰাজীৰ্ণ আছিল আৰু এতিয়া বহুত সলনি হ'ল। চাঙ বঙলাকে আদি কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদ পকীকৰণ কৰা হ'ল আৰু নতুন বিল্ডিংত শ্ৰেণীকোঠা, গ্ৰন্থাগাৰ আদি সংযোগ কৰা হ'ল। বৰ্তমান মহাবিদ্যালয়খন চৌদিশে জীপাল হৈ উঠিছে।

৭. বিল্ডিংৰ বাহিৰেও তাহানিৰ আৰু এতিয়াৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ মাজত কিবা পৰিবৰ্তন দেখিছে নেকি?

উত্তৰ:- ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ মাজত মই বিশেষ একো পৰিবৰ্তন দেখা নাই। আগতেও মোক ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী সকলে সন্মান কৰিছিল আৰু এতিয়াও কৰে। আগত নৈশ শ্ৰেণী (Night Class) হোৱা বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে কাৰেণ্ট নথকা অৱস্থাত মমবাতিৰ পোহৰত কোনো আপত্তি নোহোৱাকৈ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছিল। কিন্তু এতিয়া দিনৰ পোহৰত পাঠদান হয় আৰু লগতে

শ্ৰেণীকোঠাত জেনেৰেটৰ, এ. চি কোঠা, স্মাৰ্ট ক্লাচ আদিৰ নতুনকৈ সংযোগ হ'ল।

৮. এই মহাবিদ্যালয়ৰ লগত জড়িত আপোনাৰ কিবা স্মৃতি আছে নেকি?

উত্তৰ:- এই মহাবিদ্যালয়ৰ লগত মোৰ বহু স্মৃতিয়েই জড়িত হৈ আছে। তাৰ ভিতৰত এটা স্মৃতি মই ৰোমন্থন কৰিব বিচাৰো যে আগতে কাৰেণ্টৰ পোহৰত নৈশ ক্লাছ হৈছিল আৰু সেইদিনা মই ক্লাছ চলি থকা অৱস্থাত বাহিৰলৈ ওলাই গৈছিলো আৰু তেনে সময়তে কাৰেণ্ট যোৱাত জেনেৰেটৰ চলাব নোৱাৰি মই আহি নোপোৱা লৈকে পাঠদান স্থগিত ৰাখিব লগা হৈছিল।

৯. এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মাজৰ পৰা বৰ্তমান শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, বা অধ্যক্ষ হিচাপে যোগদান কৰিছে; এইক্ষেত্ৰত আপোনাৰ মন্তব্য কি?

উত্তৰ:- তেখেত সকলে আগতেও মোক সন্মান কৰিছিল আৰু এতিয়াও কৰে। সন্মান আছে বাবে এতিয়াও মই এই মহাবিদ্যালয়ৰ লগত জড়িত হৈ আছো।

১০. এই মহাবিদ্যালয়ৰ সন্দৰ্ভত আপোনাৰ ব্যক্তিগত মতামত কি?

উত্তৰ:- এই মহাবিদ্যালয়খনক মই অনুষ্ঠান হিচাপে নাভাবো। মোৰ বাবে এইখন এখন ঘৰৰ দৰে আৰু ইয়াৰ প্ৰতিজন সদস্য মোৰ পৰিয়ালৰ দৰে।

১১. জীৱনৰ বিয়লি বেলাত উপস্থিত হৈ আপুনি চাকৰি দ্বায়িত্ব সামৰি পুনৰ স্বগৃহলৈ উভতি যোৱাৰ কথা ভাবিছে নেকি?

উত্তৰ:- নাই, মই এতিয়া সেই কথা ভবা নাই। কলেজৰ প্ৰতিজন সদস্যই মোক পৰিয়ালৰ এজন বুলি ভাবে, সেই কাৰণে মই যেতিয়ালৈ পাৰো এই কলেজত প্ৰসাৰিত পৰিয়ালৰ লগত থাকিব বিচাৰো।

ঈশ্বৰপুত্ৰ

শ্ৰীমতী সংগীতা শইকীয়া

গ্ৰন্থগাৰিকা,

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়

সৃষ্টিৰ ৰজা তুমি

কি সুৰ, কি গান

কি শব্দৰ লয়লাস

অনুভৱৰ হাঁহিতো তুমি

কান্দোনতো তুমি।

গীতৰ শ্বাসত

অসমীয়া আশা আহ্লাদত

ভাঁহি থাকিব তোমাৰ প্ৰতিচ্ছবি।

জিলিকি ৰ'ব সোণালী আখৰেৰে

নাজানো সম্ভাষণীৰ শেষ ক'ত?

মাজুলীৰ ছোৱালীজনীৰ কপালখন উকা হ'ল

অনামিকাজনীও অকলশৰীয়া হ'ল

ৰুণজুনৰ ভৰিৰ নুপুৰৰ শব্দক

মায়াবিনী ৰাতিবোৰক

শূন্য কৰিলা।।

গছ, পাহাৰ, প্ৰকৃতিৰ সন্তান তুমি

প্ৰকৃতিতে বিলীন হৈ

দি গলা অসমীয়াক

এমুঠি বহিমান জুই।

এটা যুগৰ সাহস

এটি জাতিৰ প্ৰাণ

স্বাভিমানৰ সংজ্ঞা

যাৰ কোনো ধৰ্ম নাই

যাৰ কোনো বৰ্ণ নাই

অমৃতৰ নদী হৈ

মাথোঁ বৈ যায়

হৃদয়ৰ পৰা হৃদয়লৈ

অনন্তকাল.....।।

সেই সুৰ

শ্ৰীমতী নিত্যশ্ৰী বৰুৱা

ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক, এল. এল. বি.

এটি যুগৰ অৱসান

এটি সুৰৰ অৱসান ,

যি সুৰ জীৱনৰ উৎস,

যি সুৰ পোহৰৰ উপহাৰ ,

যি সুৰে দিয়ে জীয়াই থকাৰ প্ৰেৰণা।

ক'ত যে নাই সেই সুৰ,

মায়াময় ৰাতিৰ নিৰ্জনতাত,

আউসীৰ জোনত,

নতুবা নীলিমাৰ আঁৰত।

বৰষুণৰ প্ৰতিটো টোপালেও

সেই সুৰকেই কঢ়িয়াই.....

আঘোণৰ সোণোৱালী ধাননি

ফাগুনৰ ৰাঙলী পলাশ,

শৰতৰ প্ৰভাতি ফুল

প্ৰতিটো বসন্ত সেই সুৰতেই জীপাল হয়।

হৃদয়ৰ আবেগ অনুভূতিবোৰ

সেই সুৰতেই দেখোন বিচাৰি পাওঁ।

লুইতৰ টোৱে টোৱে উটি ভাহি যায়

সেই সুৰৰ ছন্দ।

তাৰেই আঁচল ধৰি

আমিও গুচি যাওঁ বহু দূৰলৈ,

আৰু বিচাৰি পাওঁ জীৱনৰ অৰ্থ।

হয়তো আকৌ লগ হ'ম,

এটি আবেলিত

কোনোবা নিৰ্জন নদীৰ ঘাটত।

মৃত্যুৰ সিপাৰে পুনৰ জীপাল হ'ম

মায়াময় সেই সুৰৰ পানচৈত,

একেলগে গাম ধুমুহাৰ গীত।

এতিয়া যেন বিদীৰ্ণ বুকুয়ে মাথো

বিষাদভৰা সুৰ বিহীন শব্দৰে চিঞৰি কয়....

“হেৰ’ বাহী তোক বৰ ভাল পাওঁ দেহী”

শব্দৰ প্ৰপতন

শ্ৰীমতী নিৰ্মালি বসুমতাৰী
প্ৰাক্তন ছাত্ৰী

শব্দবোৰ বৰ বেগী
গছত লতা বগোৱাৰ দৰে গোটেই শৰীৰতে আবৰে;
কোনো বান্ধোন নাই সিহঁতৰ আগমণত
বিকল্প একো নাই;
প্ৰভাৱিত নোৱাৰোঁ হব,
শব্দই দংশিলে মোক
এক নিৰ্জন জৰাজীৰ্ণ পথৰ পথিক মই,
ঘূৰি চাব নোৱাৰোঁ - এক ৰিক্ততা বিৰাজমান...।
য'ত দুবৰিৰ ফাকত শুই আছে অলেখ বিষাদ
ভঙা পজাৰ ছাঁত জিৰাইছে নিথৰ সময়ে,
মোৰ খোজত বাজিছে অজান ব্যথাৰ প্ৰতিধ্বনি।
মাথো এক শব্দৰ বিভীষিকা.....;
উভতি চাব খুজিলেই বুকুত খুন্দা মাৰে
এক বিশাল আৰু কৰুণ ৰিক্ততাই।।
যিবোৰ আধৰুৱা সপোনে এদিন হাতবাউলি দিছিল
সি আমি শুকান পাতৰ দৰে ধূলিত বিলীন।
পিছলৈ ঘূৰি চোৱাৰ এতিয়া সাধ্য নাই,
পিছলৈ চালেই দেখো মাথো ধুঁৱলি-কুঁৱলি ছাঁ
শূণ্য হাতত সাৰটি ধৰিছোঁ কিছু মায়াবী নিস্তন্ধতা
আৰু আগুৱাই গৈছোঁ-
একান্তই নিজৰ সৈতে, নিজৰ পৰা আঁতৰি;
কিন্তু এতিয়া তুমিও লিখিব লাগিব---- শব্দ
এৰিবা কেনেকৈ এই শব্দৰ বৈভৱী মোহ.....
এতিয়া শব্দবোৰ সংক্ৰমিত হওক তোমাত
বতাহৰ দৰে কঁপাই যাওক তোমাৰ অনুভৱ
তুমি নিবিচাৰিলেও উশাহ ল'ওক তোমাৰ বুকুত
এক নিঃসহায় বাধ্য-বাধকতাত।
মই যি সহিলো, সেই একেই দহন

এতিয়া তোমাৰ শব্দৰেও নিগৰক;
মোৰ শূন্যতাৰ সেই কৰুণ সুৰটো
এবাৰ মোৰ হিয়াটো বাজি উঠক
সেই ৰক্তাক্ত প্ৰপতন..... ।।।

Part-II
REFLECTION

Geographical Demography

Dr. Bharati Dutta

Retd. Associate Professor

DHSK College

Introduction:

Dibrugarh District, a significant resourceful district of Assam, is commercially and industrially one of the advanced districts of the state. Situated in the north eastern corner of the state, the district is also the second most urbanized district of Assam.

The District of Dibrugarh lies between $27^{\circ} 05'38''$ north latitude to $27^{\circ} 42'30''$ north latitude and $94^{\circ} 33'46''$ east longitude to $95^{\circ} 02'29''$ east longitude. The district is bounded on the north by the mighty river Brahmaputra. Tinsukia district is situated in the eastern side of the district and the southern and western sides are bounded by the historically significant Sivsagar district. Dibrugarh district has an area of 3381 km^2 which is 4.3% of the total area of Assam ($73,438 \text{ km}^2$). The district consists of only one subdivision i.e. Dibrugarh sub division and Dibrugarh City with a total area of 15.4 km^2 is the district's headquarters. It was established as early as in 1840 on the bank of the river Dibru. This 185 years old city is one of the six cities of Assam. Dibrugarh district consists of one city and four towns and 1361

villages. The four towns of the district are Chabua, Naharkatiya, Duliajan and Namrup.

The District Head Quarters i.e. Dibrugarh town has been declared as city on March, 2024.

Physical Setting:

Physiographically Dibrugarh district consists of a broad plain which is drained by the river Brahmaputra and its tributaries viz. the Burhidihing and the Dibru. These two tributaries are also enlisted among the major south bank tributaries of the Brahmaputra. The elevation of the district from the mean sea level ranges from 99 metres to 474 metres and the elevation of Dibrugarh city is 104 metres. The plain is mostly formed by the sediments of the Brahmaputra and the Burhidihing. There are many wetlands in the district and these wetlands are mostly found near the river banks. Larua Mauza has the largest number of beels (local name to a kind of wetland) among the nine mauzas of the district. There are 12 numbers of beels in Larua Mauza. According to an estimate there are 86 wetlands have covered a total area of about 2752.50 hectares in the

district. The wetlands are valuable ecosystems with diverse flora and fauna. Apart from the wetlands there are many highlands which are situated far away from the flood plains. These highlands are largely occupied by tea gardens. Vast areas of fertile lands in the rural areas are used for rice cultivation.

The District of Dibrugarh is divided into three major physiographic division, viz. (i) the Brahmaputra flood plains, (ii) the central plain region and (iii) the foothill region.

The central plain region is drained by the river Burhidihing. The river is highly meandering and has many tributaries which are running through this region. The Burhidihing is merged with the Brahmaputra at a point 32 km south-west of Dibrugarh city. Earlier the Dibru was an important river of this region but long back the river had merged with the Brahmaputra and now the mouth of the river Dibru is found at a distance of about 11 km northeast of the city of Dibrugarh. It is to be mentioned here that earlier Dibrugarh city was situated on the bank of the river Dibru. Since 1913, the Brahmaputra began to shift one of its channels towards the south and the river Dibru got merged with the Brahmaputra during the mid-forties. After the devastating earthquakes of 1950 (measuring 8.7 on the Richter scale), the drainage system of the Brahmaputra has largely been changed. The earthquake caused extreme changes in the bed level of

the Brahmaputra. Apart from this due to heavy siltation the river was silted up about 3 metres near Dibrugarh city and downstream. Because of heavy silting the bed level of the many tributaries of the Brahmaputra have risen considerably and as a result the water carrying capacity of the rivers has been drastically reduced. Specially during the rainy season there has been frequent occurrence of flood in the district. Flood is a major problem of age old Dibrugarh district. Floods and erosion have been creating havoc in Dibrugarh city since late eighties of the 19th century. Near Dibrugarh the valley floor of the Brahmaputra is about 8 km wide.

Dibrugarh district experiences sub tropical monsoon climates which is also the general climate of the Brahmaputra valley. The eminent German Botanist and climatologist Wladimir Koppen divided India into nine climate regions and the Brahmaputra valley falls in the region of cwg type of climate (monsoon type with dry winters). Dibrugarh district situated in the valley has cwg type of climate. The summer season is hot and humid and the winters are dry. The climate of the district is characterized by district seasonalities. Dibrugarh district has four seasons with unique characteristics: (i) Winter, (ii) Pre monsoon, (iii) Monsoon and (iv) Retracting monsoon.

The months of December, January and February constitute the winter season. Temperature is generally found to be the lowest in the month of January. The winter

season is characterized by morning and evening fogs and as a result the visibility of the atmosphere decreases. The months of March, April and May form the pre monsoon season. There is steady increase of temperature resulting to development of low pressure cells. The average temperature ranges from 27°C to 31°C. Convectional rainfall occurs. Thunderstorms locally known as 'Bordoichilla' bring heavy rainfall in the district during the pre monsoon season. The monsoon season starts from the month of June and continues up to the month of September, 65% of annual rainfall occurs during this season. Farmers mostly depend on this monsoonal rainfall for their agricultural production. The relative humidity increases and it ranges from 88% to 99%. Generally the month of August is found to be the hottest month when the mean maximum temperature reaches 37°C. The average temperature during this period ranges from 25°C to 35°C. The average annual rainfall in Dibrugarh district ranges from 2300 to 3000 mm. The months of October and November constitute the Retreating monsoon season. During this season the monsoon winds start retreating from the whole of the Brahmaputra valley. The rainfall decreases and the temperature start dropping. Only about 7% of annual rainfall occurs during this season.

The soils of Dibrugarh district consist mainly of alluvium. Two types of alluvial soils are found in the district the new alluvial soils and the old alluvial soils. Most

of the rock formations in the district are covered by thick alluvium. The depth of the alluvial deposits is estimated at several thousand metres. The new alluvial soils are less acidic (PH value ranges from 5.5 to 9.0) and mostly neutral. They contain a higher proportion of sand than the old alluvial soils. These soils also cover extensive areas of the district. Sometimes these new alluvial soils are slightly alkaline. These soils contain phosphate, potassium and calcium. These sandy or silty loams are suitable for agricultural production as they contain a large amount of nitrogen and organic matters. The old alluvial soils are found away from the river banks and these soils mainly occupy the abandoned river courses. They are highly acidic (PH value ranges from 4.2 to 5.5). The old alluvial soils are suitable for tea plantation. The tea gardens of the district are found in the areas of old alluvial soils. The old alluvial soils are found in the areas like Joypore, Kheremia, Tengakhat etc.

Dibrugarh District is rich in natural vegetation. The two most important climatic elements i.e. the temperature and the rainfall along with other factors like soil and topography are suitable in the district for the growth of natural vegetation. The district is gifted with tropical rainforest in Jaipur area which contains a large variety of valuable tree species. It is to be noted that at present only 6% of the total land surface of the earth is covered by rainforests and interestingly they contain half of the World's plant and animal species. These

glossy, evergreen forests have three to four strata and the undergrowth is formed of woody climbers, ferns, canes, bamboos, reeds etc. The three main species of trees found in the rainforest of the district are Hollong, Mekai and Nahar and the Botanical names are *Dipterocarpus retusus*, *Shorea assamica* and *Mesua ferea* respectively. The height of these trees goes upto 30 to 50 m. A large variety of orchids are also available in the tropical rain forest of Dibrugarh district. Medicinal plants like sarpagandha, Amlakhi etc. are found in the forests of the district. The five reserved forests of the district are Dibru, Jaipur, Dihingmukh, Jokai and Telpani. Valuable trees found in these forests are very much important from the commercial point of view. Tropical semi evergreen forests and mixed humid deciduous forests contain mostly deciduous trees.

Resource Base and Industries:

The District of Dibrugarh is a resourceful district. The district is especially rich in petroleum and coal resources. Petroleum or the 'black gold' is the most dynamic raw material in the present day world. The important oil fields in the district are found in Naharkatia and Moran. Independent India's first oil discovery took place in Naharkatia as early as in 1953 and here oil is found at a depth of 3000 metres. The Moran oil field was discovered in 1956. It is to be noted that vast reserves of natural gas are also found in the oil fields of Naharkatia and Moran. The oil productive horizons in the

Naharkatia oil field are mainly confined in the Barail Series and natural gas is found within the Tipam Sandstone stage. The Stratigraphy of the Moran oil field is almost similar to that of the Naharkatiya oil field. Apart from the Naharkatiya and Moran oil fields the district has a large number of oil fields viz. Tengakhat, Shalmari, Tipling, Rajgarh, Diroi, Borbil etc. The natural gas reserves of the Naharkatiya and Moran oil fields are estimated at 221, 200 million cubic metres. The headquarters of Oil India Limited (OIL) is located at Duliajan, about 50 km from the city of Dibrugarh.

The tertiary coal deposits are found in the district and all the coal seams are found in the Tikak Parbat stage of the Barail Series. The coal field of the district is the Joypore – Dilli coal field and the location of the field is in between the river Burhidihing and the river Dilli, a head stream of the river Disang. The main colliery is Lakadang and the total estimated reserves of the field is 28 million tonnes.

Tea is one of the important agricultural resources of Dibrugarh district. It is the largest revenue earner of the district. The district has the largest area under tea cultivation. It has over 177 tea gardens according to the National Institute of Health. About half of India's total output of tea comes from these tea gardens. The District of Dibrugarh holds supremacy among the other districts so far the number of tea gardens is concerned. The first tea garden in Assam was established in Chabua, a small town in Dibrugarh District

as early as in 1837. A large number of small tea gardens are scattered in different areas of the district. According to a report in 2024, the district had 51,063 small tea gardens.

Keeping in view the availability of mineral resources viz. Petroleum and natural gas, oil and gas based industries have been developed in Dibrugarh district. There are three natural gas based industries at Namrup, a small industrial town, situated about 75 km from the District Headquarters, Dibrugarh. There is the natural gas based fertilizer factory under the HFCL (Hindustan Fertilizer Corporation Limited). However the Namrup unit is now known as BVFCL after its bifurcation from HFCL. Apart from the fertilizer factory Namrup has one medium sized petrochemical industry under Assam petrochemicals Limited (APL). Moreover there is a thermal power station under Assam State Electricity Board. There is a gas cracker plant under Brahmaputra Cracker and Polymer Limited (BCPL) situated at Lepetkata, a few kilometres away from Dibrugarh city. It produces various petro products and polymers. There is one LPG (Liquafied petroleum gas) plant at Duliajan established in 1982. There are crude oil conditioning plant, natural gas based power station and waste heat recovery plant at Duliajan. Assam Gas Company Limited established in 1952 has the responsibility of all kinds of business relating to the utilization and the processing of natural gas, factorisation and stripping of it, its transmission, utilization

and processing of LPG etc. the company's head office is at Duliajan. Coal mining activities are also carried out in the coal fields of Dibrugarh District and based on agricultural products many small scale units are also developed in various parts of the district.

Demographic Profile:

The District of Dibrugarh has a large number of population with ethnic, linguistic and religious diversities. The population of the district has been rising considerably for the last three consecutive decades, in 1991, the total population of the district was 1,042,500 and in 2001, the figure rose to 1,185,072. In 2011, the district had a total population of 1,327,748. The percentage decadal growth between 2001-2011 for the district was 12.04. In 2011, the male population of the district was 680,114 and the female population was 647,634. The density of population in Dibrugarh district in 2011 was 393/km² which was 1.15% more than the density in 2001. In 2001 the density of population in Dibrugarh district was 351/km². In 2001, the total population of Dibrugarh was 1,33,571 and about 70% of the urban population lived in Dibrugarh. In 2011, the total population of the city increased to 1,54,296 and the sex ratio was 934.

While studying the demographic profile it is also important to study the sex ratio and rural urban composition. The sex ratio (number of females per thousand of males) of the district in 2011 was 952.

However in 2001, the sex ratio of the district was 931. The increasing trend of sex ratio is a positive sign from the development point of view.

Dibrugarh district has a low proportion of urban population. As per 2011 census, the urban population of the district was 18.36% of the total population while 81.64% of the population of the district lived in rural areas. The literacy rate in the district as per 2011 census was 76.22% and the urban literacy rate was 90.24%. The literacy of rural population stood at 72.94%. The genderwise literacy rates in Dibrugarh district in 2011 were 82.59% for males and 69.52% for females. In 2011, the genderwise population literacy rates for male and female population stood at 92.93% and 87.32% respectively. In rural areas the corresponding figures stood at 80.13% and 65.43%.

Transportation System:

All the four major modes of transport are available in the District of Dibrugarh. Construction of railway line dates back to 1882. The Assam Railway and Trading Company constructed railway line from Dibrugarh to Joypore which was the first railway line of eastern India. After that in 1883 railway line was constructed upto Makum (now in Tinsukia district) and then in 1910 Saikhowaghat was connected with railway. In 1883, the first goods train ran in between Dibrugarh and Makum and the first passenger train ran from the Rehabari station (Dibrugarh Town (now city) railway

station) of Dibrugarh to Ledo. Since 1997 many important trains have been running from Dibrugarh railway station through Broad gauge line. Discovery of tea and mineral resources gave a spurt to the development of railways in the district. Recently the New Dibrugarh railway station with modern amenities had been set up at Banipur near Dibrugarh.

In 1865, the construction of 96km long Sadia road connecting Dibrugarh to Sadia was completed. Subsequently roads connecting tea gardens were constructed. During the Second World War, the British constructed the south trunk road from Goalpara to Saikhowaghat, connecting the major towns of Upper Assam including Dibrugarh. In 1948, this trunk road renamed as 37 National Highway. Recently the construction of two flyovers are completed in the city of Dibrugarh and two more are under construction.

Ferry services are available in the district linking Dibrugarh with north bank. During the British period Dibrugarh was famous as a river port. The growth of industrial activities in and around Dibrugarh made the town as an important river port. Machineries which were needed for the industries, brought from England through water transport. A rail cum road bridge i.e. the Bogibeel Bridge, west of Dibrugarh was opened on Dec. 25, 2018. 4.94 km long bridge is the second longest bridge in India. The socio-economic scenario of the district will definitely be changed with the opening up of this bridge.

The Mohanbari airport is situated 17.5 km east of Dibrugarh.

Conclusion

The District of Dibrugarh is greatly flood affected district. It falls in the monsoon regime of the Brahmaputra Basin. Rainfall is maximum during the monsoon season. Recurrent floods of the district are caused by heavy monsoonal rainfall, silting of river beds and many other anthropogenic factors like invasion of flood plains for agricultural activities, settlements etc. Heavy silting on the river beds after 1950 earthquake, reduces the water carrying capacity of the various tributaries of the Brahmaputra as well as the Brahmaputra itself, leading to frequent floods. Indiscriminate felling of trees in the upper catchment area has accelerated the rate of soil erosion with subsequent increase of silt

load in the Brahmaputra and its tributaries.

Systematic and scientific measures should be taken to save the district from the Brahmaputra floods as well as erosion of river banks. Moreover practically all the roads in the district are in deplorable condition. Immediate attention is needed in this regard. The natural landscape of the district dotted with vast tea gardens provides ample scope for the development of eco-tourism. The district has a large number of wetlands with diverse flora and fauna. Many of these wetlands are degraded due to human interference. These wetlands need to be protected and should be developed as economic resource. These could also be developed as spots of tourists attraction. Recently the City of Dibrugarh has been declared as the second capital of Assam.

Tea Industry of Assam: A Comprehensive Outlook

Sri Devi Prasad Bagrodia

Tea Planter & Writer

Tea is one of the greatest resources of Assam, which has acquired a prominent place in the entire world. A vast change in the socio- economic scenario took place in Assam as soon as the establishment of tea industry in the third decade of the nineteenth century. Now, tea occupies such an important role in the Assamese society and culture that it cannot be discussed without mentioning tea.

In order to engage in the tea industry, the Britishers brought a large number of workers from different parts of India. In course of time, these people who came from different parts of India became un – detachable part of the Assamese nationality as *chah janagosthi* or Tea community. These people although brought with them their own culture and traditions, through the process of assimilation cutting across cast, creed and religion, got united with the Assamese mainstream and have been making great contributions to the economy and social life of the country.

Tea is very popular beverage of Assam. Guests are invited for a cup of tea, provided refreshment with a cup of tea. Tea

is enjoyed by all sitting together barring cast, creed and religion and hence it is a means of integration.

People of Assam mostly love to take tea liquor without milk, also known as '*Ronga Chah*' or '*Fika Chah*'. In liquor tea, the real flavour of tea is tasted. Outside Assam, Tea is enjoyed with milk, sugar, ginger, spices, etc. A cup of tea made with good quality tea leaves has the capability to bring physical and mental freshness to a tea – drinker. Researches have shown that a regular tea-drinker becomes less prone to diseases like cancer and cardiovascular disease and tea is also found to have enhanced disease fighting abilities in its drinkers for such type of diseases.

Earlier a sizeable number of village-folk in Assam drank tea in bowls made of bell metal while tea was prepared in a separate pan. This system is still prevalent in the village the tea tribe has a unique culture of working in gardens in addition to their own ballads and ways of worship and attires. They work in a unique beat and rhythm. When they pluck, it seems as if they are doing that in rhythm and to a beat

of music. The word '*Chah*' that is tea and also many terms and words associated with the tea industry has created for themselves places in the Assamese socio-cultural domain also. For example, '*chah-jalpan*', that is tea and snacks, '*chah khowa xomoy*', that is tea time, '*eti koli duti paat*', that is, two leaves and a bud often used in poetic language, '*paat tola*', that is, plucking of tea leaves, '*veti*', '*kolom kora*', that is pruning etc, words got added in the Assamese language. Moreover, starting with *jhoomoor* dance many other festivals, religious ceremonies, dance and music etc. also became part of the Assamese culture. That is why it can be said that tea is an indispensable part of our culture.

Tea is produced in 30 countries around the globe. These countries are- China, India, Kenia, Sri Lanka, Vietnam, Turkistan, Indonesia, Bangladesh, Malaysia, Uganda, Tanzania, Taiwan, Japan, Papua and New Guinea, Iran, Malawi, Mozambique, Georgia, Australia, Zaire, Mauritius, Rwanda, Burundi, Cameroon, Argentina, Brazil, Peru, Ecuador, Nepal and Zimbabwe.

The total global tea production in 2022 was 6422 million kilograms. It is pertinent to mention that till 2005, India was the largest tea producing country of the world. 2006 onwards, India's position as a tea producing country declined and presently China is the largest tea producing country in the world. In 2005, India produced 945 million kilograms of tea and china produced 606 million kilograms. In

2022 tea production in India stood at 1365 million kilograms, whereas, in China, total tea production shot up to 3090 million kilograms.

Now, coming to the context of exports, the main tea exporting countries are Kenia, China, Sri Lanka, India, Vietnam, Indonesia, Argentina, Malaysia, Uganda, Tanzania, Zimbabwe, and Bangladesh. It is noteworthy that till 1978, India was the highest tea exporting country in world, but after 1978, India's tea export declined and so did India's position as a tea exporting country and that now India stands at number five in the list.

In 2022 India exported 226 million kilograms of tea, whereas, Kenia 450 million kilograms, China 375 million kilograms and Sri Lanka exported 450 million kilograms of tea. India, although lost its position in terms of production and export of tea, but still retains its position of being the largest consumer of tea. Approximately 1000 million kilograms of tea is consumed in India.

Presently, the tea producing states in India are Assam, West Bengal, Tripura, Tamil Nadu, Kerala, Karnataka, Bihar, Uttar Pradesh, Himachal Pradesh, Sikkim, Manipur, Arunachal Pradesh, Nagaland, Mizoram and Odisha.

According to an estimate, 619774 hectares of land is covered by tea estates in India. In Assam, 347810 hectares of land are covered by tea estates. The number of tea gardens having land area of more than

10 hectares in India is 1671, whereas, out of that, 810 are in Assam. Number of small tea gardens in India is 139,011 and out of that 67,911 gardens are in Assam.

In Assam, Tripura and West Bengal, tea is produced for eight months in a year. But, in other places in India tea is produced throughout the year. Depending upon different places and different seasons of the year, quality of tea produced is different. The causes are – (i) climate, (ii) species of tea, (iii) age of the tea bushes and (iv) way of plucking. In India, tea is sold (i) through tea auction centres, (ii) to foreign buyers and (iii) to Indian buyers. No other commodity has auction centres like for tea. Eight boxes of tea (350 pounds) produced in Assam was sold on 10th January, 1839 through London Tea Auction Centre. This was the beginning of auctioning of tea. Afterwards, tea auction centres were established in different parts of India which are – at Kolkata in December, 1867, at Cochin in July, 1947, at Konnor in March, 1963, at Amritsar in April, 1964, at Guwahati in September, 1970, at Siliguri in October, 1976 and at Coimbatore in November, 1980.

As tea from different parts of the world was sold through London Tea Auction Centre, it was said to be the international auction centre. This auction centre was closed in June, 1998. Although another international tea auction centre was opened in Singapore on 2nd December, 1981, it also came to an end afterwards. Apart from India, other tea producing countries have

their own tea auction centres. These are – Sri Lanka, Mombasa and Limbe in Africa, Chittagong in Bangladesh and Jakarta in Indonesia.

Tea is sent from the gardens to the auction centre for sale. One specific broker sells tea for the garden and price is fixed depending on the quality, demand etc. Sellers cannot fix the price of tea themselves. Tea is auctioned once in every seven days and in some places once in every fifteen days. Gardens can sell tea to foreign and domestic buyers themselves conforming to some regulations specified by the government. Sixty five percent of tea is sold through auction in India. Tea industry is a very important agricultural industry in Assam and it has provided the entire world with the finest of tea. This industry has been contributing to the economy, infrastructure and trade of Assam. As it is pollution-free, so tea is real friend of the society. In fact, tea has become an indispensable part of life than just being an industry. Socially this fresh beverage, apart from being acceptable to each and every strata of the society, has also showcased the heritage, tradition and culture of our society as well. The need for this beverage is equal for each and every person and it is easily available to a common man as well as to a specialist. This is the only mostly used commodity for earning foreign exchange for economic development. It is well known that this industry, despite being a source for central and state exchequer also at the same time is a facilitator of economic

development in the backward regions and in villages.

Tea industry which produces around 578 million kilograms of tea in Assam has earned wide acceptability as a cheap beverage. In general, Rs. 60 to Rs. 100 needs to be spent for 250 grams of tea, which makes 80 to 100 cups of tea. In this way, mineral water and other beverages are far more expensive than tea, although lately, tea has gained recognition as a health-drink. Undoubtedly, this national drink is the global natural beverage.

This industry has been very effectively managed with less capital even in the interior places with lack of infrastructure and has helped maintain law and order in such places.

But tea industry needs more social cooperation than it receives at present. Even now this industry languishes in despair and has been neglected by the society as well as by the government. The picture about tea industry that has been cast in the minds of the common people or the idea or concept carried by the common people about this industry is far away from the real picture and very much different from the commonly held ideas. Here, the main challenge is its own limitation in spread and expansion. It is very sad that as this industry has always been in the purview of doubt and as it has been sidelined, it is still confined within a specific boundary. Nobody is seen taking a rational and analytical outlook towards this

industry effectively. In the public eye it is still the ruins of the colonialism of the past. The kernel of this negative impression is so deeply rooted in the public minds that the exploiting character of colonialism is only seen here. The image of such a confusing mindset or the ruins is continuing till today. The thousands of acres of tea gardens, thousands of labourers, the big bungalows of the British era show only a mind-blowing image of tea industry and certainly not the sad realistic picture of this industry. A few people have managed to understand that the average income of a tea estate is not more than a grocery shop of 144 square feet area on the top of a not that good looking three story building in a major city of the country and it has been understood by few people that the total income of the 800 odd tea estates in Assam cannot be equated to the total income of companies like TISCO, TELCO or Reliance etc.

Tea industry has a national responsibility and this is why it has been lending a hand of cooperation in development of region, state or in the process of nation building in addition to its own development. Due to conspiracy of some circles with vested interests, colour of politics has been painted in some less important matters relating to this industry.

Even then, knowledgeable circles know that after plywood and timber industry having gone sick, tea industry is the only industry surviving in the private sector. This industry has been contributing towards strengthening the economic

backbone of Assam by investing over 90 percent of the capital.

It is very sad that the tea industrialists are shown as criminals, totally ignoring the noble deeds carried out by them and some people even do not hesitate to spread fabricated allegations against them.

This industry cannot earn huge margins like some other industries. Now, many qualitative changes have taken place in this industry. This industry has inspired long term thoughts, study and research. As a result of research done by Tea Research Association, TOCKLAI, United Planters Association of South India (UPASI) etc., tea industry has seen success and per hectare production of tea has increased. It has been able to attain establishment without using imported instruments by selecting personnel with technical know-how and qualities. This industry has been able to create for itself a disciplined and capable work force of educated, intelligent and experienced managers. Today, all countries are interested in Indian tea. Nobody should make exaggerated comments without knowing in detail about its changes and objective, which can cause harm to it. Of late, there have been a lot of exaggerating and negative writings for the labourers of this industry. But they do not know that tea industry has generated direct employment for 5 lakhs permanent labourers and indirect seasonal employment for another 3 lakh labourers. Half the production cost of tea is spent on the salary of the labourers.

In addition, this industry has facilitated employment of 3 lakh people in the ancillary jobs. Half the total labourers engaged in this industry are female labourers and they belong to the comparatively weaker section of the society. This industry has undoubtedly gained credit in the field of generation of employment in comparison to industries which invest huge capital. From the land area per worker point of view, this industry has employed on an average one labourer per acre of land, whereas other agricultural industries employ only 10 workers per 25 acre of land on an average.

Today, in the age of scarcity of opportunity for jobs or profession, guarantee of jobs is most important and this industry has been giving opportunity of jobs to a complete family. These labourers, in fact, have been living a very decent life in a rural environment obtaining many facilities. For example, cash remuneration, gratuity, retirement benefits, cheap ration, quarters, medical assistance, umbrella, blankets, sandals, creche for children, canteen, education, fire-wood, provident fund, sports facilities, weekly rest, yearly leave with pay, medical leave, maternity leave etc. These have facilitated leading a healthy life style for the labourers and also ensured social security for them. It has a rule of its own for resolving disputes relating to wages and other matters. Apart from specific wages, owners have provided on their own other facilities needed by the labourers. Even due to paucity of funds, no

thrift has been observed for the welfare of the labourers.

Tea is a triple structured industry with the presence of organized tea plantation, small tea growers and Bought Leaf Factory. The existing triple structure in tea industry has to be viable and they must co-exist without conflicting each other.

Organized sector has to fulfil certain welfare obligation under the Plantation Labour Act and other different Acts. This sector has to pay taxes applicable to plantations levied by Central Government as well as State Government time to time. However, the rest two sectors do not require following such number of legislations. Alongside these differences the trios have to walk together for their survival without affecting adversely the other segment. Contribution of these segments to Indian tea production annually is invariable.

Price of tea remained stagnant over the years. The unremunerated price,

increasing cost of production, non-availability of labourers, and impact of climate change has dragged the industry towards financial distress. In such a situation operations of the organized tea plantations has become unviable. Import of tea from neighbouring countries has aggravated the market of Indian tea. There is a need of framing certain concrete policy to enable the industry to maintain its name and fame in the world. The industry is seeking Government's intervention in fixing a fair and remunerative minimum sustainable price for their production.

Awareness among the consumers to taste quality tea will play a pivotal role in increasing the demand of quality tea. As an Indian, a citizen of a place known for the taste, aroma of the green gold, our commitment to maintain the glory by encouraging producing good quality tea is the need of hour at reasonable cost.

Entrepreneurial Development in Dibrugarh: Scope & Challenges

Dr. Himadri Barman

*Associate Professor
Centre for Management Studies,
Dibrugarh University*

Entrepreneurial development in a geographical region like Dibrugarh is about creating a vibrant ecosystem that supports entrepreneurs within that geographical region to start and operate sustainable business ventures. The ecosystem being talked about is a sum total of many factors like skilled manpower, availability of capital and other resources, availability and use of technology to link the entrepreneurs with the market along with a strong collaboration between educational institutions, government agencies and entrepreneurs. Policies at various levels and their effective implementation is key to entrepreneurial development. Why is entrepreneurial development necessary? It is because there is a strong relationship between entrepreneurial development and economic development. Entrepreneurship not only has the potential to create jobs and tackle unemployment but also boost create market demand for existing and new products. Dibrugarh today has two contexts – it being an important district in Upper Assam and also as an expanding city. Entrepreneurial development in the

current discussion makes more sense in the first context, i.e., considering Dibrugarh as a district. This article will therefore talk about the scope of entrepreneurial development and the many challenges that are being faced in the district of Dibrugarh.

Dibrugarh district is spread over an area of 3381 square kilometres as mentioned in the Dibrugarh district web portal maintained by the government. The district is home to many central and state public sector units (PSUs) including Oil India Limited (OIL), Brahmaputra Cracker and Polymer Limited (BCPL), Brahmaputra Valley Fertilizer Corporation Limited (BVFCL), Assam Petrochemicals Limited (APL), Assam Gas Company Limited (AGCL), etc. Assam's two major industries – tea and oil are well entranced in the district. According to the Tea Statistics Report 2023 published by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Assam; Dibrugarh district has the highest number of tea gardens in Assam at

177. The city of Dibrugarh on the banks of the mighty Brahmaputra which is also called the 'Tea City of India' is well connected to the rest of India through road, rail and air links. The development of Brahmaputra as a national waterway is improving the river link also. The construction of the longest road-cum-rail bridge of India, the Bogibeel Bridge on the Brahmaputra linking Dibrugarh district with Dhemaji district has made it a major transit point for the state of Arunachal Pradesh and the districts of Dhemaji and Lakhimpur on the north bank of the Brahmaputra. The Government of Assam has already declared the city as the second capital of the state and established a Chief Minister's secretariat which has brought the city and the district into prominence. Dibrugarh as a district has some major tourist attractions like the Brahmaputra, tea gardens and the British era bungalows in these tea gardens, nature reserves, religious places and historical relics. Its proximity to Sivasagar district housing major Ahom era relics and Tinsukia district housing the Dibru Saikhowa National Park also aids in tourist inflow to the district. The presence of a vibrant trading and business community – the Marwaris have fostered business and entrepreneurial activities in Dibrugarh since a long time.

In the sphere of education, Dibrugarh boasts of Dibrugarh University; the second oldest University of Assam. Established in 1965, it offers a variety of

programmes in science & engineering, economics, commerce and management. It has a Centre for Technology Innovation and incubation (CTII) which is playing a role in incubating new businesses promoted by students of the varsity through seed money and mentoring (<https://ctii-du.in.net>). It has tie-ups with other institutional incubators like Assam Startup – the Nest. The varsity also houses an Entrepreneurship Development Centre (EDC) established under a North Eastern Council (NEC) funded project (<https://edc-du.in.net>). Under the NEC project, the EDC is not only scouting for potential entrepreneurs but also mentoring existing startups through Faculty Development Programmes (FDPs), Entrepreneurship Awareness Programmes (EAPs) and Entrepreneurship Development Programmes (EDPs). The Department of Commerce and the Centre for Management Studies through their study programmes and other activities are promoting entrepreneurship. The other higher educational institutes (HEIs) of the district are also playing a pivotal role to foster a culture of business and entrepreneurship among the new generation of students.

In comparison to other parts of the state, Dibrugarh unfortunately is not a front-ranking district in agriculture, horticulture, pisciculture, dairy farming and allied sectors. This is in spite of the fact that Dibrugarh with its humid subtropical climate is well suited for agriculture. The presence of numerous small rivers and

other water bodies in the district can also support pisciculture. The demand for animal products like milk and pork is high. Dibrugarh is home to many ethnic communities and offers tremendous potential for various businesses in the areas of ethnic food, ethnic attire, cultural tourism, etc.

The preceding paragraphs give a brief overview of the potential of Dibrugarh district as far as entrepreneurship is concerned as well as the opportunities that exist. Though, quality and comprehensive research on entrepreneurial scope and potential in Dibrugarh is very limited, it is generally agreed that apart from the traditional sectors, there is significant scope of entrepreneurship in the service sector. As in the rest of the world, opportunities for entrepreneurship in the technology and digital domain are on the rise. Entrepreneurship is fortunately on a growth trajectory in Dibrugarh and available data supports it. As per the Ministry of Micro, Small and Medium Enterprises, Government of India, Dibrugarh district has a total of 614 Udyog Aadhar Registrations out of which 274 are Micro, 328 are Small and 12 are Medium industries (<https://dashboard.msme.gov.in> accessed on November 12, 2025). This is the third highest number of registrations in Assam after the Kamrup (Metro) and Nagaon districts.

Most of the challenges faced by entrepreneurs in Dibrugarh district are similar to those faced by entrepreneurs in

general. Even though lots of funding schemes are being launched by the central and state government including startup grants, low-interest collateral free loans as well as subsidies, adequate funding remains a critical issue. This is because many first-generation entrepreneurs do not possess sufficient capital of their own which is required for part-funding of their ventures. The grants or other funds that are available are in-sufficient to start a venture. There are also issues with working capital required for running a business. Product/service positioning and marketing is absent or deficient on the part of the entrepreneurs which means that reaching customers is difficult. Absence of market research, market knowledge and advertising also does not help in competing with other established players in the market. Getting skilled manpower or upskilling existing manpower is difficult. These are again linked to unavailability of funds. Infrastructure bottlenecks, especially power is a major challenge in running a business. Power-cuts still remains endemic. Sufficient office spaces, warehouses and other infrastructure are hurdles not only in setting up a new business but also growth of businesses. Entrepreneurs are many a times unable to deal with government approvals and regulator compliances. Awareness for the same are poor and professional help is also unavailable to entrepreneurs either because it is non-existent or is costly. Though the government has facilitated

businesses by bringing in concepts like single-window clearances and ease of doing business; implementation of the same remains far from satisfactory ultimately putting the entrepreneurs at sea when it comes to establishing and running businesses.

Skill gap is still prevalent and understanding of business and business processes to steer a business through challenges among many entrepreneurs remain a concern. The result is that businesses struggle to stay afloat and ultimately close down. The mindset of the people regarding entrepreneurship and business remains skeptical. Parents in particular and the society in general feels that business is risky and it is much better to have a job and be assured of a steady income. As such there is a clamour for jobs, especially Government jobs. The situation is such that there will be hundreds of applicants for a job, with qualifications being possessed by the applicants much higher than what is asked for the job.

Entrepreneurs are risk averse to trying new things or setting up ventures in emerging sectors. This means that competition with existing businesses remain high and business potential that emerging sectors offers remain untapped. Today's businesses demand investment on technology – whether it is digital marketing or use of online platforms. In many cases, this is lacking or is not being done in a proper way.

While the opportunities and scope of entrepreneurship in Dibrugarh is high, the challenges are also daunting. To encourage entrepreneurship, the challenges must be addressed and all stake holders including the government and the society must be willing to play its role to the extent possible. The government must be a facilitator and the society must be an enabler. Entrepreneurs should be able to work with a growth mindset and pick up the necessary skills to be successful. Continuous learning and being abreast of the latest developments in entrepreneurship is of utmost importance to bridge gaps in skills, acquire new skills and take advantage of emerging opportunities.

It is in the interest of the entrepreneurs that they become part of an entrepreneurial network that supports their journey. Discussions with peers and other experienced entrepreneurs within the network is crucial to tackle challenges as they can provide insights and perspectives which are otherwise unavailable. They can also provide business links and other business opportunities that can support the business activities of the entrepreneur in many ways contributing to business growth and sustainability.

Dibrugarh as a district has to tap its opportunities and create successful ventures to utilize its resources and spur economic development. Entrepreneurship development is a work in progress and

never stops. Entrepreneurs have to be scouted, groomed and made ready so that they are confident to create and run new ventures. While numerous policies exist to aid entrepreneurs in many areas like funding and other kinds of support, ground realities reveal that there are lacunae in the policies. As such, they need to be fine-tuned and be made relevant. Government agencies including the District Industries and Commerce Centre (DICC) has to address their operational and administrative issues like insufficient manpower and poor training to staff which hampers their functioning and ultimately leads to a situation where they are unable to fulfill their mandates. The educational institutes of Dibrugarh are best suited to inculcate an entrepreneurial culture among the new generation of Dibrugarh and aid in entrepreneurial development not only by offering various courses on entrepreneurship but also through research, consultancy and mentorship. The educational institutes also can collaborate

for these activities. Women entrepreneurship which is a cornerstone of entrepreneurship development is already getting the attention it deserves and it needs to be aggressively promoted in the district of Dibrugarh.

The great earthquake of 1950 robbed Dibrugarh of its status as an economic powerhouse. The turbulent periods of 1980s (The Assam Agitation) and 1990s (Insurgency and army operations) kept the region on tenterhooks for an extended period and economic activities remained subdued. Infrastructure bottlenecks didn't help either. The situation today is much better in terms of the political environment and infrastructural facilities. Entrepreneurship can provide the necessary thrust to help Dibrugarh reclaim its lost glory of being an economically advanced region. It is the will to work that can bring about the economic resurgence of a region endowed with plenty of natural resources.

Dr. Himadri Barman is an Associate Professor at Centre for Management Studies, Dibrugarh University. He is also the Centre Head of the Entrepreneurship Development Centre (EDC), Dibrugarh University. Dr. Barman is an Expert Member of the Centre for Technology Innovation and Incubation (CTII), Dibrugarh University and is currently mentoring two startups seed funded by CTII. He may be reached at himadri@dibru.ac.in

Carrying the Torch: A Grandson's Lifelong Contribution in Advancing the KANOI Family's Educational and Social Vision

C.A. Jyoti Prasad Kanoi

Social Activist

KANOI College is a cornerstone of educational excellence in Assam. With a rich history spanning over seven decades, these institutions have pioneered a legacy of academic achievement and innovation and continue to play a pivotal role in shaping the intellectual landscape of Assam.

The philanthropic legacy of the Kanoi family in Dibrugarh spans generations, rooted in a profound commitment to education and public welfare. In 1945, Hanumanbux and Surajmall Kanoi played a foundational role in establishing Dibrugarh College—an institution that would later be renamed Dibrugarh Hanumanbux Surajmal Kanoi College (DHSK) in recognition of their contributions. Inaugurated by Dr S. Radhakrishnan, the then Vice President of India, the college quickly became a beacon of higher education in Upper Assam, catalysing the academic and civic growth of the region. Its influence extended further with the conceptualization and eventual establishment of Dibrugarh University in

1965, a testament to the visionary foresight of the Kanoi family.

The Kanoi family hails from the Marwar region of Rajasthan, part of the Marwari merchant community known for its enterprise and civic values. Migrating during the colonial era, Hanumanbux Kanoi's forebears settled in Assam in the early 20th century, drawn by opportunities in tea and trade. Over time, the family became one of Upper Assam's most respected business houses, recognized not only for commercial success but for their integrity and commitment to public good.

Building on DHSK College's impact, the Kanoi family expanded Dibrugarh's educational landscape with institutions tailored to emerging needs. DHSK Commerce College was founded in 1960 to meet demand for business education, followed by Manohari Devi Kanoi Girls' College in 1963, offering women vital access to higher learning. DHSK Law College opened in 1965 to foster civic and legal leadership, and in 2016, MDK Girls' Science College was established to promote gender-

inclusive STEM education—each initiative rooted in the family’s enduring commitment to empowerment through education.

Hanumanbux Kanoi played a pivotal yet understated role in establishing Dibrugarh University. Though initially planned for Jorhat, the academic prominence of DHSK College under his patronage shifted momentum toward Dibrugarh. In 1963, Shri Kanoi helped finance the purchase of the Rajabhata Tea Estate from Malbhog Baruah Tea Estates Pvt Ltd. with a donation of ₹25 lakhs, acknowledged by India’s then Education Minister. The proposal gained State and UGC support, leading to the university’s founding in 1965. In its early years, Dibrugarh University operated from DHSK College, benefiting from the Kanoi family's institutional generosity until moving to its own campus in 1968.

The legacy of Rai Saheb Hanumanbux Kanoi remains deeply embedded in Dibrugarh’s educational landscape. The renaming of Dibrugarh College to Dibrugarh Hanumanbux Surajmal Kanoi College (DHSK) in 1957 stands as a lasting tribute to his vision. Today, DHSK and its sister institutions—Manohari Devi Kanoi Girls’ College with MDK Girls’ Science College—DHSK Commerce College and DHSK Law Colleges—carry forward his commitment to inclusive, transformative education. From the Lal Chand Kanoi Auditorium to the college’s guiding motto, “Gyanat

Paratarang Nahi,” his values continue to inspire generations.

The author is a GB Member of the KANOI Colleges and the grandson of Laxminarayan Kanoi, younger brother of Rai Saheb Padmashree Hanumanbux Kanoi. As a grandson of the illustrious Kanoi family continuing the Kanoi legacy as a social worker, philanthropist, and founder of the Jyoti Lalita Kanoi Foundation (JLKF) to promote the welfare of others, Jyoti has established himself as a driving force behind civic transformation and educational empowerment in Dibrugarh, Assam. His charitable initiatives span education, environment, and healthcare, reflecting a deep commitment to community upliftment in an area of the country that risks being left behind.

Jyoti was born in Mokalbari Tea Estate, close to the town of Dibrugarh, in 1952, where he grew up in a small working-class family helping fix bicycles at the family cycle shop after school. From an early age, Jyoti was recognized for his keen sense of responsibility and his devotion to duty, going on to become the Assistant General Secretary, then the Welfare and Cultural Secretary, and finally Vice President of the Student Union at the college where he studied.

To further advance its commitment to higher education in Dibrugarh, the foundation has undertaken the construction of a two storied Administrative Bhawan a state-of-the-art facility at Dibru College.

The new facilities are expected to enhance the college's infrastructure and administrative capabilities, benefiting thousands of students in the region. It has carried out refurbishment of the women's hostel within DHSK College and undertaken green energy projects to provide solar lighting across college campuses to ensure proper visibility for students walking the campus at night. The Foundation has also supported the felicitation of meritorious students and the publishing of books about Assamese history and culture.

In collaboration with Vivekananda Kendra, Kanyakumari, the Foundation has built a Conference hub for educational and cultural activities within the Anandalaya Bhawan in Dibrugarh to host educational seminars and youth forums monthly.

Jyoti through his foundation has spearheaded multiple other community initiatives, including a Stop Plastic movement by organizing massive awareness campaigns with district heads, supporting community weddings for tea garden Adivasis, helping during Covid with provision of an Ambulance designed specifically for patients with Covid, and carrying out free cancer screening, testing, and awareness camps for early disease detection.

Jyoti also engages directly with students and academic leaders, often advocating mentorship, clean campuses, and holistic growth. He emphasizes the

importance of giving back to society and preserving the values of education, service, and cultural awareness. His speeches and articles published in state newspapers reflect a deep sense of gratitude and responsibility toward the community.

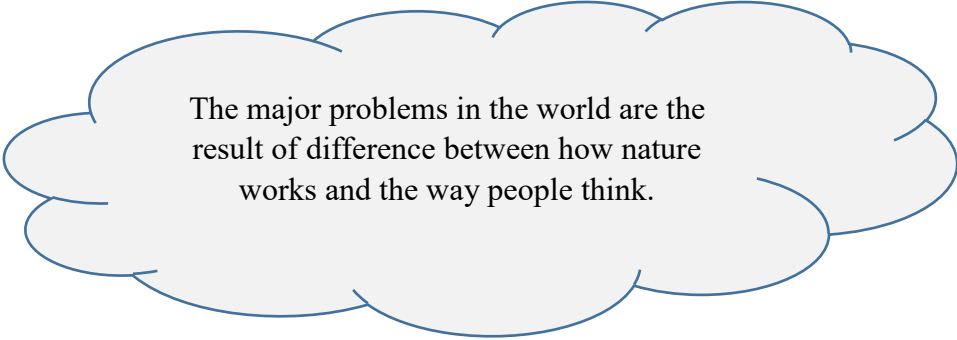
The foundation is continuing to expand scholarships for economically underprivileged youth and helping create wellness programs in local schools, ensuring that development remains inclusive and future-facing. The foundation's initiatives have been lauded by Dibrugarh University's Vice-Chancellor and other dignitaries, who recognize the foundation's role in improving student welfare. Jyoti has been commended publicly by Union Ministers for contributions to higher education. He has been applauded by civic leaders across Dibrugarh for being a community icon, and community feedback has been overwhelmingly positive as evidenced by numerous newspaper articles about Jyoti and the foundation's work.

Jyoti Kanoi's work through the JLK Foundation reflects a rare blend of empathy, vision, and action. It elevates the civic and educational landscape of Dibrugarh and serves as a blueprint for sustainable community leadership. His contributions deserve not only recognition but replication across regions where such dedication can sow seeds of transformation.

Currently, the Foundation is developing a Five-storied Block at the community hospital to house a Blood Bank,

MRI centre, and OPD, etc.—bringing essential healthcare to the district.

The author takes the opportunity with all humility at his command to congratulate on his behalf and on behalf of the entire KANOI family the momentous Golden Jubilee of Dr. ROHINI KANTA BARUA LAW COLLEGE. It is a privilege to contribute and dedicate this write-up for “Golden Treasures’, a souvenir to commemorate the celebration of 50 years of shaping legal minds and contributing to the justice system. Let us reflect on our journey and envision a future where the principles of law serve as a beacon of justice and equality for all.

The major problems in the world are the result of difference between how nature works and the way people think.

POLICE ACCOUNTABILITY - AN OVERVIEW

Sri Satyabrata Sarma

*Sr. Advocate & Ex-Vice Principal,
Dr. Robini Kanta Barua Law College*

The post Independent India saw a significant metamorphosis in the role of the State, as democracy demanded that the people of Sovereign India be looked upon with safety and security and also that their welfare be promoted.

Article 38 of the Indian Constitution mandated that “The State shall strive to promote the welfare of the people by securing and protecting as effectively as it may a social order in which justice, social, economic and political, shall inform all the institutions of the national life”.

And in order to fulfil the said aspirations, the role of the police, amongst others, became very important. Infact the Welfare State also required the efficient management of law and order by the Government and the police was looked upon as a vehicle to fructify the said objective of the Constitution. The importance of police could be perceived since the pre-Independence days when the British used to utilize the said institution for achieving

their goals, which was legalized with the enactment of the Police Act, 1861.

The Police Act of 1861 is one of the oldest and most significant pieces of legislation shaping law enforcement in India, which was enacted in response to the Indian Rebellion of 1857, in order to maintain control over the Indian masses. After Independence, the role of police increased manifold as a consequence of India cloaking itself with the mantle of the welfare state.

However, with the passage of time, it was seen that the State failed to act as a protector of the masses whose resentment echoed all throughout the country. Crimes multiplied and changed its nature and it appeared that the institution of police became paralyzed as they remained confined within the domain of an archaic model. In order to adapt to the morose situation, the Government appointed various Commissions starting from 1977 itself, entrusting it to study the matters in issues in order to strengthen the

professional independence of the police, enabling it to perform in an efficient and professional manner, so as to fulfill the objective which was pined for and not simply, carry on in the cloak draped upon it by the British. The functioning of the police system also demanded of a mechanism embedded with supervisory authority to arrest the illegal exercise of powers and efficient functioning of the system. The Committees searched and researched the factors ailing the system and suggested recommendations from time to time but the same remained to be implemented, being shelved. The Sorabjee Committee also played a profound role in the matter of introducing major reforms to curb the menace and to make the system accountable but still it remained a distant dream. Infact, the morbidity of the concerned stakeholders resulting in the continuance of the pathetic situation even caught the attention of the National Human Rights Commission, whose views got mirrored in its report published in the year 2002.

The strengthening of the criminal justice system in the country depended to a large extent on the efficient working of the police force. An effective and efficacious police force requires sincere, dedicated, honest, unbiased, corruption-free and an unyielding mindset in order to instill the faith of common man upon police and to uphold the principle of rule of law. Police administration does not mean the appointment of some officers in an

hierarchical order to harass the common people and act at the command of the interested groups without following the law, wrapping themselves in their own whims and fancies and with their own preconceived values of good and bad and be swayed by political influences and subdued by the God of Mammon. Though functioning from a pretty long period of time, the system behaved like a rudderless ship, floating in the wind, to suit the wishes of some venomous interested parties and by their own greed and selfish interests.

The system lacked total accountability and whatever efforts were initiated or attempted to be initiated by the statutes were blown to the winds by the hierarchy itself. Seeing such a plight and to pluck out the system from the doldrums in which it was placed, the Hon'ble Supreme Court could not remain as a mere spectator and understanding the gravity of the situation, it was forced to step in and suggest the directions in which the reforms were needed to be initiated which included various aspects of the counselling of the police system starting from directing the Central Government, State Government and UTs to look into the aspects of : 1) State Security Commission; 2) Selection and minimum tenure of DGP; 3) Minimum tenure of IG of police and other officers; 4) Separation of investigation from maintenance of law and order; 5) Police Establishment Boards; 6) Institution of Police Complaints Authority including setting up of National Security

Commission. These directions, the Hon'ble Court observed, ought to be implemented by the aforesaid authorities till appropriate laws were passed. The Hon'ble Court passed the aforesaid directions while exercising the powers under Article 32 of the Indian Constitution in a writ petition filed by one Sri Prakash Singh.

In pursuance of the directions of the Hon'ble Supreme Court, the Government of Assam, enacted The Assam Police Act, 2007, which was subsequently amended by the Assam Act No. XLIV of 2022, which received the assent of the Governor on 30th August, 2007. The Act introduced itself with the preamble having the following objectives:

To provide for an impartial and efficient Police Service;

To safeguard the interests of the people;

To make the police force professionally organized, service oriented and accountable to the law;

To redefine the role of police taking into account the emerging challenges of policing and security of the State, imperatives of good governance and respect for human rights;

To empower the police to enable it to function as an efficient, effective, people friendly and responsive agency;

The preamble emphasized the constitutional obligation of the State to provide impartial and efficient police

service, safeguarding the interests of the people with due regard to rule of law. It is however interesting to note that the realization for amending the Act dawned on the Legislature in the 58th year of the Republic of India.

One of the striking aspects of the Act was embedded in Chapter VIII which spoke of "Police Accountability", extending from Sections 69 – 89 of the said Act, dealing with different areas, pertaining to the establishment of a Police Accountability Commission, mode of appointment of its Chairperson and other members, functions and powers of the Commission, right of persons to be heard who are prejudicially effected by the actions of the police, giving of decisions and directions of the Commission and publication of its reports. The Act also made provisions of the establishment of a District Accountability Authority and its functions and also imposed its obligation of publishing its reports.

A bare reading of Section 69 of the said Act establishes the fact that inspite of the mechanisms which already existed making the police accountable, the new Act was enacted to make it much more accountable by incorporating some additional mechanisms which was detailed in Chapter VIII.

The stark reality however, poses a grim picture as it is seen that in most cases, police has not been able to come out of the shackles of the inertia which they were

bound since long. A deep, thoughtful and objective analysis presents a pitiable scenario, in-as-much-as, the reality presents a dismal state of affairs.

Non-registration of FIRs for reasons best known to police, is one of the common ills afflicting the society at large for which the public has to approach the higher authorities who also unfortunately fail to provide any relief to the public. The only succor which the afflicted can avail is the Court which again has to depend on the reports from the police, who in most of the cases, fail to respond immediately and even if it responds, the same is half-hearted and time consuming, giving rise to the dismay and despair to the victims. The poor victims having scant knowledge of law, scarcely lodges a complaint about the inactivity of the concerned police and even if made, fails to further it because of his own constraints, resulting in the stagnation of the entire process.

The role of police officers starts from the time when an offence commences and the responsibility of the said officer continues till the end of the trial as the materials of investigation has a direct bearing on the trial of a case. During trial, it is found that many material evidences are not brought before the Court, which leads to acquittal. It is also seen that the police pressurizes the accused to plead guilty in order to raise the level of conviction rate in a particular district instead of raising the methods and means of fair investigation in

a case. Ignorance of the new laws adds further woe.

Sometimes serious sections are imposed against persons leading to unnecessary arrests and detention on account of political and other influences which also destroys the fabric of the Indian Constitution and the directions passed by the Hon'ble Supreme Court in various decisions. Absence of statements of victims u/s 161 Cr.P.C. (181 BNSS) or faulty seizures leads to investigational lapses. Serious crimes like NDPS, which requires technical and careful investigation, are eschewed deliberately thereby rupturing the spirit and tenure of the law.

The main question herein lies is that who is accountable for the said lapses. In spite of the constitution of the two Accountability Commissions consisting of independent Commissioners of District and Police Administration, to whose notice the flaws have been highlighted from time to time, the situation remains the same and the position as exists, presents a scenario wherefrom it appears that the reformatory measures for imposing accountability have not yet percolated to the police system. The police authorities seem to be in stupor and torpor in this regard.

The role assigned to the police under Sections 47 and 48 of the Assam Police Act, 2007, which relates to their functions and discharge of social responsibilities, still remains to be fulfilled in toto and for some a distant dream. A deep and impassionate

analysis of the scenario raises questions about the accountability of the present working system of the police authorities. The chasm between the public and the police still remains distanced and much needs to be done to bridge the same as police has the responsibility of providing security and safety to each and every citizen of the country and it is not the exclusive privilege of some few, including the political functionaries.

The people are now left with only recourse of approaching the Courts which was not the ethos, with which the aforesaid Act was enacted. It is a fact that some police officers are diligent and it is also seen that they themselves are victims of human rights violation. Yet the fact which remains is that the social accountability of police cannot be shrugged off and they are to remain responsible for their actions under the law. To the discerning mind, it is apparent that the accountability principle has still a long way to go

HUMOROUS SITUATIONS

Sri Sudeb C. Goswami

Ex-Vice Principal

*Dr. Rohini Kanta Barua Law College,
Advocate, Dibrugarh Bar Association*

Many lawyers have become great writers in the world. The question is, how? In general, a good writer is always in search of a plot for a story, so they go to jungle, hilly areas, seashore and what not, only for collecting plot of the story but we the lawyers need not go anywhere. The plot of the story itself comes to us, the only problem lies with us is that we don't want to write offering different excuses. The legal profession makes them busy for the whole day and night. Today I will write about some of the humorous situations that have arisen in connection with the legal profession and Court.

During 1989-90 (ULFA insurgency), a boy was killed by an unknown gunman near Dibrugarh University. Police could not detect the actual murderer. But on mere suspicion they arrested many boys from different villages. A villager's son was also arrested. He engaged a lawyer of Dibrugarh Bar Association for releasing his son on bail. Considering the gravity of the offence, the said lawyer engaged a senior advocate for moving the bail petition before the District & Session Judge at Dibrugarh. The District Judge was a very tall figured person and a

man of strict principle. Everybody could realise that there was little chance of getting the bail. During the pendency of the bail application, the said villager, along with a person, came to the lawyer and told, "Sir, you need not worry for the bail. You follow the instructions of this man", showing a man with him. He said, "This man can do everything. He knows the remedies for all maladies". He introduced the man to be a Tantrik. He would give you a Tabiz (amulet). "You have to keep the Tabiz under the cushion of the judge's chair at the time of hearing the bail petition. The Judge will become helpless, and the Tabiz will compel him to grant the bail in favour of my son."

The lawyer refused to do all those things. However, after hearing the bail petition, the District Judge was satisfied with the investigation report and granted the bail in favour of the accused. The lawyer told his client with excitement that the bail was granted in favour of his son. But the villager did not show any reaction, only he said that they knew bail would be granted. This time the lawyer asked how he knew that. The said villager told that since he

refused to keep the Tabiz under the cushion of the Judge's chair, the Tantrik gave him a remedy, that brothers or any person he knew could sit inside the Court room with the Tabiz at the time of hearing of the bail petition that would be sufficient. Accordingly, his brother sat in the court room with the Tabiz and so the bail was granted. The advocate became speechless since his client was giving entire credit to the Tantrik not to the lawyer who by dint of his intelligence, submission and preparation convinced the Judge and ultimately the Judge was convinced and granted the bail.

A lawyer was moving a bail petition for his client before the Magistrate. He was submitting verbally as other lawyers do. His submission was - "The accused (his client) is innocent, the police implicated him in the case for harassing him, and he is in jail for more than a month. So he should be released on bail". The Magistrate was listening to him and started laughing. Suddenly, the Magistrate asked the lawyer - "Are you advocate Mahananda Gogoi?" the lawyer replied - "Yes". "Have you lodged an FIR with the Police stating that your cow was stolen by an unknown thief some days back?" This time also the lawyer replied - "Yes". "The police arrested the thief and recovered your cow from his house thereafter, asked you to go to the Police Station for identification of your cow? You identified your cow and took it back to your house? The lawyer was surprised. How

could the Magistrate know everything about him?

The Magistrate made a comment, "Strange! This is the thief who stole away your cow and against whom you lodged an FIR, now you are submitting that he is innocent and not guilty". The lawyer asked the Magistrate, "Sir, is it my own stolen cow case? Then sorry Sir, he is guilty, not innocent." The Magistrate laughed and said, "Now your submission is completely reversed!" Every person who was present in the Court room, came out only for the purpose of laughing heartily.

One of my lawyer friends one day asked me, "What do you want to take with coffee?" I couldn't understand anything. I asked him, "Have you got money from anywhere without a job?" he asked me precisely. Then he started to laugh and told me, "In uniform I went to a railway station with my wife, she was going to Kolkata. I was standing on the platform near the compartment in which my wife was sitting. All of a sudden, a person came to me and tried to confirm - "Is it that compartment?" I couldn't understand anything and told him, "Yes". I thought that he was asking whether my wife was in that compartment or not. Silently he handed over a 500 rupee note (to me) uttering two words - "Upto Dimapur". Within a moment, I found many passengers starting to ask me about the reason for the delay for starting the train etc. considering me to be a T.T. of the Railway department. Apprehending imminent danger I left the railway station

immediately. He started to laugh with a remark – “A lawyer is easily acceptable everywhere”.

A lawyer was submitting his case before the magistrate. The magistrate pretended to be very busy with other case records and was trying to ignore him in a negligent manner. The magistrate was not listening to the lawyer with intent to insult him. The lawyer became annoyed and asked the magistrate – “Sir, it appears to me that you are not listening to my submission.” The magistrate laughed and said, “I am listening to you. In fact, whatever you are telling, I hear but (told in Assamese) – ‘Mor eai kanot homay, hei kanere olai jai’”. The lawyer asked the magistrate – “Sir how is it possible? My words go inside but immediately come out by the left ear. Sir, is there nothing inside your head?”

An unmarried girl came to a lawyer for registration of her marriage with her lover. The lawyer took some prescribed forms and started to fill up the same after collecting the details from her. The said girl felt insulted and said, “I am a highly qualified person, I can fill up the prescribed forms for marriage.” She almost snatched away the prescribed forms from the lawyer and told that she would come immediately with those forms. But she never turned up

and the lawyer also had forgotten about her. After 5 months she came to the lawyer with those forms. The lawyer asked the reason for the delay of 5 months. She answered. It took 5 months for filling up the said prescribed forms of marriage. She further told that she made a petition before the Circle Officer for measurement of their residential house but the Circle Officer passed the order lately asking the Mondal to go to the plot where their residential buildings were there. The Mondal went to their house for the purpose of making the measurement but could not do the same. He came back asking her to clean the backyard of their house. It took maximum time to clean the entire boundary of their house for the want of a casual labourer and at last, Mondal could go there for measurement of their residence. The lawyer asked what was the necessity for making measurements of their residence for filling up the said prescribed forms for registration of marriage? The said educated girl told that there was a column in the prescribed form asking where she resided and what was the length of residence? So unless she made the measurement of my residential house how to fill up the column – length of my residence? The lawyer started to laugh and told, the length of residence means – ‘how long you have been residing in that place’.

Judge while framing the charge asked – “Have you committed the murder?”

Accused replied – “How can I say now? Judgment is yet to be pronounced.”

Recognition of Psychological Trafficking of Humans in Indian Jurisprudence

Dr. Jayanta Boruah

Assistant Professor

Department of Law, Central University of Karnataka

&

Ms. Junu Das

Research Scholar

North-Eastern Hill University, Shillong

Introduction

The word 'trafficking' denotes the forceful movement of people from one place to another. However, the movement of a victim from one country to another in forceful coercion doesn't only determine human trafficking.¹ To ascertain human trafficking, we shall also consider it locally. Trafficking is an act of violation of basic human rights that has been recognized globally for a long time.² Trafficking is more severe than mere exploitation. Some countries recognized it as a crime, and in some other parts, it is recognized as a violation of human rights. For instance, in America, trafficking is recognized as a federal crime under American law.³ Simply,

it can be said that when a person fraudulently, coercively, forcefully, deceptively, or by abusing power compels another person to perform labour or services to earn profit by controlling the person's freedom, then such practices fall under the definition of human trafficking. Generally, trafficking can be referred to as any act of buying or selling people or of making money from work they are forced to do, such as sex work.⁴ Trafficking can be physical or non-physical. Physical trafficking is where abuse of power or exploitation directly occurs to the human body and is generally recognized in the legal system of a civilized nation.⁵ Non-physical trafficking is indirect and involves psychological manipulation, which exploits

¹ What is Trafficking in Human Beings? Astra Anti Trafficking Action, available at www.astra.rs/en/trafficking-human-being/, visited on July 16, 2021.

² Defining Trafficking, Coatnet, available at <https://www.coatnet.org/what-is-trafficking/#text=The%20act%20of%20recruiting>, visited on July 16, 2021.

³ Tom Obokata, "Trafficking of Human Beings as a Crime against Humanity: Some Implications for the International Legal System" Vol. 54, No. 2, the International and

Comparative Law Quarterly, pp. 445-457, (2005), available at <https://www.jstor.org/stable/3663256>, visited on July 16, 2021.

⁴ Trafficking, Cambridge Dictionary, available at <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/trafficking>, (visited on July 15, 2021).

⁵ Susie B. Baldwin, Anne E. Fehrenbacher, and David P. Eisenman, "Psychological Coercion in Human Trafficking: An Application of Biderman's Framework," Vol. 25(9), Qualitative Health Research, SAGE,(2014).

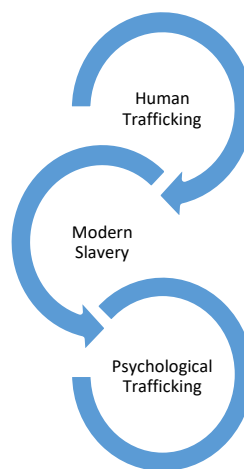
the human body for profit.⁶ Psychological trafficking is a rarely used term and does not find recognition in the jurisprudence of most civilized societies. Albert Biderman, a Sociologist was the first scholar to describe the framework for understanding psychological coercion in the context of confinement.⁷ When someone forcefully controls the mind of a victim for gaining profit without physical harm and manipulates the mind of the victim to gain trust so that the traffickers can exploit the victim by pressuring emotionally and mentally to commit the act, it shall be regarded as psychological coercion.⁸ This paper, therefore, attempts to understand the extent to which Indian laws have recognized psychological modes of exploitation as human trafficking.

Trafficking: Meaning, Definition, and Characteristics

The term trafficking has been defined in the Trafficking of Persons (Prevention, Protection, and Rehabilitation) Bill, 2018, as “*recruitment, transportation, harboring, transfer or receipt of a person for exploitation by using certain means. These means are the use of threat, force, abduction, fraud, and deception, abuse of power or through inducement.*”⁹

To understand the meaning of psychological trafficking, it is necessary to consider the meaning of physical exploitation as human trafficking. The

Universal Declaration of Human Rights, 1948¹⁰ provided some basic human rights to gain greater freedom and security against violation and to protect human beings from any exploitation that leads to human trafficking. Human trafficking is a serious global problem in the present era. Due to this, the basic human rights, for instance right to life, the right to free choice, the right to live with dignity, the right to free movement, etc., get disrupted.¹¹ Human trafficking means transportation of a person by using the threat of force or other forms of coercion, abduction, fraud, or deception for the illegal purpose and to establish control over another person to earn profit by exploiting. In other words, it can be termed modern-day slavery, which is quite similar to traditional slavery except confining them with a lock and chain.¹²

Human trafficking equally impacts the political and social conditions, as well as

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ The Trafficking of Persons (Prevention, Protection and Rehabilitation) Bill, 2018, India, available at <https://prsindia.org/billtrack/the-trafficking-of-persons-prevention-protection-and-rehabilitation-bill-2018#>, (visited on July 15, 2021).

¹⁰ The United Nations Universal Declaration of Human Rights, 1948

¹¹ What is Trafficking in Human Beings? Astra Anti Trafficking Action, available at www.astra.rs/en/trafficking-human-being/, visited on July 16, 2021.

¹² Susie B. Baldwin, Anne E. Fehrenbacher, and David P. Eisenman, “Psychological Coercion in Human Trafficking: An Application of Biderman’s Framework,” Vol. 25(9), Qualitative Health Research, SAGE,(2014).

the economic transition of a country. In the modern era, the phenomenon of the traditional kind of slavery has disappeared, but one cannot deny the fact that it still exists in the form of human trafficking. Human trafficking is a modern kind of slavery where the victims of slavery are compelled to work for others so that the traffickers can earn money from the business of slavery. Human trafficking is a globally practiced crime against humanity in the modern period, where traffickers earn profit by the trafficking business. To prevent human trafficking, the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children Trafficking Protocol was adopted in December 2000 within the framework of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime Convention).¹³ Article 3 of the Trafficking in Person Protocol stated that “*trafficking in person means the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or a position of vulnerability or the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for exploitation.*”¹⁴

Although a link between trafficking and the smuggling of human beings arises from the above definitions, there is a difference between trafficking and the

smuggling of human beings. Trafficking occurs by use of force or coercion to control someone’s freedom, but these elements are not necessary for smuggling. To be held as Trafficking, the main requirement is the exploitation of human beings, but in smuggling, exploitation is not necessary. Trafficking can occur within the country or outside the country, but in smuggling, international movement is necessary.¹⁵

There are various forms of trafficking; these are

1. Sexual exploitation
2. Labour exploitation
3. Debt bondage
4. Forced marriage
5. Forced participation in criminal activities
6. Trafficking in body organs¹⁶

Victims of human trafficking are often manipulated to believe that they are going abroad to work in an industry, model, factory workers, and dancer, but traffickers deceptively take them abroad and force them into prostitution, forced labour, slavery, and begging.¹⁷ However, at present, new forms of exploitation are also emerging.

The Emergence of Psychological Means of Human Trafficking

In the contemporary era, the internet is used as a tool for innovation, learning

¹³ Tom Obokata, “Trafficking of Human Beings as a Crime against Humanity: Some Implications for the International Legal System” Vol. 54, No. 2, the International and Comparative Law Quarterly, pp. 445-457, (2005), available at <https://www.jstor.org/stable/3663256>, visited on July 16, 2021.

¹⁴ Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children Supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime, (General Assembly Resolution 55/25 of 15 November, 2000).

¹⁵ Tom Obokata, “Trafficking of Human Beings as a Crime against Humanity: Some Implications for the International Legal System” Vol. 54, No. 2, the International and Comparative Law Quarterly, pp. 445-457, (2005), available at <https://www.jstor.org/stable/3663256>, visited on July 16, 2021.

¹⁶ What is Trafficking in Human Beings? Astra Anti Trafficking Action, available at www.astra.rs/en/trafficking-human-being/, visited on July 16, 2021.

¹⁷ Ibid.

purposes, and economic growth. But at the same time, many people misuse the internet to produce access and share abusive materials. Online abuse is the most common form of trafficking prevailing these days. Online abuse can seriously damage the victims mentally and emotionally.¹⁸ Due to the increased usage of social media, people are easily trapped in the virtual world. Through the internet, traffickers can easily exploit the victim. The technology has made it possible for a trafficker to track a victim to exploit them and gain their benefits.¹⁹ Nowadays, many smartphones have GPS, which can track location. By this technological tool, the trafficker can easily verify the location of the victim, so by this, his/her movement can be kept in record by the traffickers. In the technological world, the recruitment and transportation of victims are not required physically; by sitting at home, the trafficker can exploit the mind of the victim.²⁰ Due to live streaming and online chatting, the victim gets easily trapped. The traffickers deceptively and fraudulently try to catch the minds of the victim, and when the victim gets trapped in their inducement action, then the traffickers show their color and try to control the victim to act contrary to their own interest.²¹

Recently in the news, it was observed that a teen boy, while playing a game named Blue Whale online, was forced to

commit suicide. While entering the game, the boy accepted the terms and conditions and completed each level of the game as per the requirements of the game. In the final task of the game, there was a challenge provided to the teen boy asking him to commit suicide. Although a normal human being with general prudence might not have accepted such a challenge, the game was so psychologically influential that the boy accepted the challenge and jumped from the top of the building, which led to his death. This game was psychologically exploiting the mind of the player, and after accepting the terms and conditions, the creator of the Blue Whale Game did not leave any option to the player except suicide.²² This is a kind of psychological exploitation that was highly criminal, and many boys committed suicide because of this game. There are other suicide games as well, which are available online.²³ Such activities possess similar attributes to those of human trafficking as discussed above, since they involve exploitation of the rights of human beings through external influences; however, with the difference that such influences are non-physical, and there arises a difficulty in tracking the traffickers who are committing such offences. The problem even gets wider since the influences are invisible and cannot be checked by the existing provisions of the laws.²⁴

¹⁸ Chapter V, Trafficking use of the Internet, available at <https://www.unodc.org>, visited on July 17, 2021.

¹⁹ Online Child Sexual Exploitation, Ecpat, available at <https://www.ecpat.org/what-we-do/onlinechild-sexual-exploitation/>, visited on July 17, 2021.

²⁰ The Rise of Technology in Trafficking and Sexual Exploitation, Equality Now, available at https://www.equalitynow.org/stop_tech_exploitation, visited on July 17, 2021.

²¹ Online Child Sexual Exploitation, Ecpat, available at <https://www.ecpat.org/what-we-do/onlinechild-sexual-exploitation/>, visited on July 17, 2021.

²² Blue Whale Online Game Responsible for Teen's Suicide: Family, Medicine Net, available at <https://www.medicinenet.com/script/main/art.asp?articlekey=205290>, visited on July 18, 2021.

²³ Kalpana Sharma, The Reality Behind The Theory of Killer Game Blue Whale, Entertainment Times, available at https://www.mtimesofindia.com.cdn.ampproject.org/v/s/m.timesofindia.com/life-style/health-fitness/de-stress/the-reality-behind-the-theory-of-killer-game-blue-whale/amp_articleshow/59881467, visited on July 18, 2021.

²⁴ The Registrar (Judicial) Madurai Bench of Madras High Court v. Union of India & Ors. Suo Moto W.P. (MD). No. 16668 of 2017.

In 2017, a case was reported to the Supreme Court when a 13-year-old boy was trapped into online predator. In this case, a 21-year-old boy makes a friendship with the 13 years boy and tries to gain his trust. The 13-year-old boy, without the knowledge of his parents chat with those 21 years boys.²⁵ After gaining trust from the young boy, the 21-year-old boy first started sending adult content to the young boy and later convinced the young boy to reveal and send his nude picture via Facebook Messenger. The boy was also asked to send his parents nude photos via messenger. The young boy then started filming his parents by using his smartphone and sent the nude photograph and video of his parents to the 21-year-old boy via messenger. The 21-year-old boy then threatened him and demanded money from the young boy. There are many cases where, through the tool of social media, the traffickers forcibly try to control the minds of the victims and use the victims to earn money.²⁶ Such practices are committed against the interest of the victims, which again resembles the characteristics of trafficking; however, the law recognizes such practices as offences under several provisions other than human trafficking, reducing the gravity of such offences.

Even instances have been recorded where fake identities have been uploaded on the matrimonial sites, inducing the victims to indulge in marriage, after which such victims were exploited by the traffickers for various immoral activities.²⁷ In such situations, more than physical force, psychological means were applied, which ultimately left the victims with no

other option than to surrender to the desires of the traffickers. Such activities are no doubt punishable under the law, but a compilation of the various provisions of the laws in India dealing with such offences is required for enhancing the punishment and to increase the uniformity by categorising such offences within the scope of human trafficking.

Love Jihad is yet another example of a love scam that is now on trend these days. It is alleged that in Love Jihad, a Muslim boy, by concealing the real identity on social media, deceptively induces a Hindu girl and gains her trust. Later, when the girl gets influenced, the Muslim boy forcefully tries to convert her to the Muslim religion, irrespective of her consent. Such activities are against the basic human rights of the victims in general and the Right to Freedom of Religion and the Right against Exploitation in particular. This makes such offences come under the domain of human trafficking since here deceitful means are utilized, the victims are forced to act against their intention, and a grave psychological (in some cases even physical) exploitation of the victims occurs for the interests of the offenders.

The internet has made it possible for the traffickers to psychologically manipulate the victims and in the world of increasing Pornhub, emotional blackmailing and undue advantages of ignorance and vulnerabilities of the victims coupled with lack of security and uniform provisions of the Indian legislations have all made it possible for the traffickers to successfully pursue their motives without

²⁵ K K Mustafah, Bengaluru Teen Trapped by Online Predator, The Hindu, available at <https://www.thehindu.com.cdn.ampproject.org/v/s/www.thehindu.com/news/national/karnataka/bengaluru-teen-trapped-by-online-predator/article>, visited on July 18, 2021.

²⁶ Ibid.

²⁷ Trapped During Hunt for Spouse Online, Mumbai News, Hindustan Times, available at <https://www.hindustantimes.com.cdn.ampproject.org/v/s/www.hindustantimes.com/mumbai-news/trapped-during-hunt-for-spouse-online/story-5g6iiTvtlRsDow1>, visited on July 18, 2021.

much hardship of which the above were just a few examples.

An Analysis of the Legal Provisions on Human Trafficking in India

The Constitution of India provides safeguards against human exploitation. However, the Constitution of India does not explicitly use the term human trafficking.²⁸

Article 23 of the Constitution prevents traffic in human beings and forced labour. Begging and other forms of labour are prohibited by this Article. The Supreme Court in the case of Peoples Union for Democratic Rights v. Union of India²⁹ held that the scope of Article 23 is vast and limitless and strikes all traffic in human beings and the beggar, and other forms of forced labour.

One of the prominent Acts relating to trafficking is the Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956, to prevent trafficking for commercial sexual exploitation.³⁰ Section 5A of the Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956 provides that *whoever recruits, transports, transfers, harbors, or receives a person for prostitution by means of-*

- a. *Threat or use of force or coercion, abduction, fraud, deception; or*
- b. *Abuse of power or a position of vulnerability; or*
- c. *Giving or receiving of payments or benefit to achieve the consent of such person having control over another person,*

²⁸ Dr. J.N. Pandey, *Constitutional Law of India*, (Central Law Agency, Allahabad, 52nd Edition, 2015).

²⁹ AIR 1982 SC 1943.

³⁰ The Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956, Act No. 104 of 1956.

Commits the offence of trafficking in persons

Section 5B of the Act provides for the punishment if any person commits trafficking in person the person shall be punishable on first conviction with rigorous imprisonment for a term which shall not be less than seven years and if the offender repeats this kind of conduct, then the punishment shall be imprisonment for life.³¹ Section 5B (2) states that any person who attempts to commit, abet trafficking in person shall be punishable in the same way as they have committed the offence. Section 6 of the Act said that if any person detains the victim in the place where prostitution is carried on whether with the consent of the victim or without the consent of the victim, then the traffickers shall be punished with first conviction which shall not be less than seven years or which may extend to ten years and also be liable to pay fine for such act.³²

The Criminal Law Amendment Act 2013 amended Sections 370 and 370A of the Indian Penal Code and made various provisions to prevent the offences of human trafficking along with trafficking of children for exploitation in any form, for instance, physical exploitation like slavery, sexual exploitation, forced removal of organs, etc. Before the amendment by the Criminal Law Amendment Act of 2013, Section 370 of the Indian Penal Code defined trafficking as buying or disposing of a person as a slave.³³ The previous Section before the amendment provided that anyone who imports, exports, removes, buys, sells, or disposes of any person as a slave, or accepts, receives, or detains against the victim's will and exploit

³¹ The Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956, Act No. 104 of 1956.

³² *ibid*.

³³ Amendments to the Indian Penal Code (45 of 1860) by the Criminal Law (Amendment) Act, 2013 (13 of 2013).

the victim as a slave, shall be punishable with imprisonment for a term which may extend to seven years with a fine.³⁴ But after the Criminal Amendment Act, 2013, Section 370 is substituted as trafficking in persons. The Section provided that if anyone in the name of exploitation, recruits, transport, harbors, transfer, receives, a person or persons by using threats or using force or any other form of coercion or by abduction or by practicing fraud or deception or by abuse of power or by inducement by giving money or receiving payment so that the traffickers can achieve the consent of the victim having control over the victim recruited in another place for income then such persons commits the offense of trafficking in person.³⁵

This Section also explains the term exploitation as any act which is done by physical exploitation or sexual exploitation, slavery, practices or which can be similar to slavery, servitude, or forced removal of organs.³⁶

This Section further provides the punishment for anyone who commits this offence with seven years' imprisonment, which might increase up to ten years, or if highly crucial, then the offender might get punished with life imprisonment with a fine.³⁷

This Section also provides punishment to the offender who is involved with the trafficking of more than one minor with 14 year's imprisonment and if the offender gets punished for trafficking of minor more than one occasion, then such person shall be punished with life imprisonment.³⁸

Section 370A of the Indian Penal Code deals with the exploitation of a trafficked person. It says that if anyone knowingly or having reason to believe that a minor has been trafficked, engages such minor for sexual exploitation, then such person shall be punished with rigorous imprisonment for a term which shall not be less than seven years but which may extend to seven years and also liable for fine. In Section 370A (2) it has been stated that if any person knowingly or having reason to believe that a person has been trafficked, engages such person for sexual exploitation in any manner, shall be punishable with rigorous imprisonment for a term which shall not be less than three years but which may extend to five years and shall also be liable to fine.³⁹

However, from a mere reading of the above provisions, it becomes clear that the term human trafficking in general, or the term exploitation in particular, has been given a very wide interpretation, but still observed in the traditional sense without expressly mentioning the non-physical modes and consequences of trafficking which are not visible in the manner provided in the above legal provisions. Although special legislations are dealing with different offences that can be categorized as psychological means of human trafficking, like the POCSO Act, IT Act, etc., such offenses are not recognized as human trafficking, for which the offenders are not treated as traffickers, and they escape the strict penal provisions of the law of trafficking.

In America, even though the 13th Amendment of the Constitution provided a similar provision to that of Article 23 of the

³⁴ The Indian Panel Code, Act No. 45 of 1860.

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid.

³⁷ Ibid.

³⁸ Ibid.

³⁹ The Criminal Law (Amendment) Act, 2013, Act No.13 of 2013.

Constitution of India which says that “neither slavery nor involuntary servitude, except as a punishment for a crime whereof the party shall have been duly convicted, shall exist within the United States or any place subject to their jurisdiction,”⁴⁰ but a new law was enacted to criminalize a broad spectrum of non-physical form of coercion and deception which deviated the American law on trafficking from the Indian laws.⁴¹ The Act which deals with psychological coercion in America is the Trafficking Victims Protection Act (TVPA), which was passed in 2000 to deal with matters related to human trafficking physical or non-physical form. The Act tried to define the problem of human trafficking as a new form of slavery.⁴² Under the Trafficking Victims Protection Act (TVPA), 2000, coercion includes violence as well as non-violent or psychological force. This Act describes how a trafficker abuses their power or takes advantage of victims so that they can control the mind and forcefully use the victim for their profit.⁴³ The traffickers take advantage of victim’s vulnerability to control and coerce them. In this kind of case, abuse of power or the vulnerability of victims means that the victim has no reasonable alternative or no other choice, no other option except to work as labour as the traffickers demanded.⁴⁴ This Act recognized that traffickers apply psychological manipulation and fear to maintain control over the victims. This psychological

trafficking has been recognized as having the same coercive effect as physical trafficking.⁴⁵ It can be said that physical violence or exploitation is the universal means to create fear in the mind of the victim. The traffickers by creating an environment of fear that can have the same consequences as physical violence dominates the minds of the victims. There is a various non-physical form of coercion which are used to manipulate victims by the traffickers such as denial to provide psychological need to victim, for instance, the traffickers by not providing proper food, water, shelter, sleep, and medical care can significantly harm the mind of the victims. By not providing social contact with others or keeping them isolated from the outside world, humiliating and verbally abusing the victims can seriously harm the victim by which the victims, resulting in long-term psychological effects.⁴⁶

Conclusion

The difference between physical trafficking and psychological trafficking is that the exploitation, violation, and control of victims under physical trafficking are understandable since it becomes visible, but in psychological trafficking, the abuse and coercion can be easily hidden and overlooked.⁴⁷ Thus, after examining the laws in India, it can be assumed that the law, which relates to human trafficking,

⁴⁰ Dr. J.N. Pandey, *Constitutional Law of India*, (Central Law Agency, Allahabad, 52nd Edition, 2015).

⁴¹ Elizabeth Hopper, PhD and José Hidalgo, MD, “Invisible Chains: Psychological Coercion of Human Trafficking Victims,” available at <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.stu.edu/Portals/law/docs/human-rights/ihr/volumes/1/185-209-ElizabethHopperandJoseHidalgo,InvisibleChainsPsychologicalCoercion>, visited on July 19, 2021.

⁴² Ibid.

⁴³ Ibid

⁴⁴ Ibid

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Elizabeth Hopper, PhD and José Hidalgo, MD, “Invisible Chains: Psychological Coercion of Human Trafficking Victims”, “, available at <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.stu.edu/Portals/law/docs/human-rights/ihr/volumes/1/185-209-ElizabethHopperandJoseHidalgo,InvisibleChainsPsychologicalCoercion>, visited on July 19, 2021.

⁴⁷ Ibid.

only focuses on physical human trafficking but fails to recognize the emerging trends of nonphysical trafficking. Because of psychological human trafficking, victims experience serious mental trauma, which requires adequate mechanisms to be addressed effectively. The victims suffer from depression, shame, and guilt, feelings of compulsion, suicidal ideation (thoughts of suicide), etc. These are the effects of psychological human trafficking and therefore demand equal penal provisions similar to those provided for physical human trafficking. In addition to these, due

to the difficulty in ascertaining the actual offenders in most cases of psychological human trafficking, social security norms are to be enhanced more rather than simply extending the penal provisions for creating mere deterrence, since the security of the targeted victims are more important in such cases than just merely punishing the offenders after the commission of the offense or after the victims have suffered the consequences. Compulsory awareness requirements and proper rehabilitation facilities of the victims have yet become other serious demands for the law.

Law and Social Media: Rights, Responsibilities and Regulations

Sri Biswajit Barooah

Advocate, Dibrugarh Bar Association

Imagine an ancient marketplace at dawn:

Merchants arranging spices in neat pyramids, poets reciting verses, politicians proclaiming promises, and ordinary folk arguing over the price of grains.

Now replace the cobblestone streets with glowing screens, the vendors with social media influencers promoting their businesses and the proclamation with tweets, reels, and viral Facebook posts.

There is a strange hum that lives in our pockets now. It is not the sound of a letter being slipped under a door, nor a call of a neighbour across the street. It is the subtler and the faster a notification chime! With the buzz and flash of the phone screens, suddenly we are pulled into the boundless expanse of social media.

In the digital town square, everyone has a voice. Some speak to inform, others to persuade. Social media has woven itself into the fabric of modern life so tightly that it no longer feels like an “extra” to our existence. Friendships are nurtured in the “likes” and “comments” section, revolutions spark in hash-tags, and reputations are made or unmade in the blink of an algorithm.

I have walked in both worlds: the courtroom with its structured cadence of arguments and precedents, and the online space where the scroll is infinite, the

reaction instant, and the law, often struggle to keep pace. The digital sphere has democratised speech, offered platforms to the voiceless, but also amplified harm at a scale our statutes never anticipated.

Freedom of Speech in the Age of the Scroll

The Indian Constitution enshrines the right to freedom of speech and expression in Article 19(1) (a). Social media has become, in many ways, the most visible embodiment of this right. Unlike traditional media, which had structured gate-keeping, social platforms allow anyone, from a 21-year-old student in Guwahati to a citizen in Delhi, to share opinions on government policies that can be read, debated, and reacted to in Dubai, New York, or anywhere across the globe within minutes.

However, this freedom is not absolute. While freedom of speech is a fundamental right it comes with limitations. The texts mentioned in Article 19(2) of the Indian Constitution, which allows the government to impose reasonable restrictions thereon. The restrictions generally are in the interest of: (1) Sovereignty and integrity of India, (2) Public Order, (3) Decency and Morality, (4) Prevention of Defamation, (5) Security of State etc. So, freedom of speech is protected but not unlimited, especially when it harms

the society, national security or individual reputation. These boundaries are crucial to prevent the misuse of speech in a space that is instantaneous, boundless, and often anonymous.

The Dark Side of Viral Content: Misinformation and Harm

The greatest strength of social media, its speed and reach, is also its most dangerous flaw. News that once took weeks to circulate now spreads globally in hours. Photo-shopped images, fabricated statistics, or clipped videos can misinform, inflame public sentiment, destroy reputations, and, in extreme cases, even end lives.

The digital town square, for all its empowerment, carries with it profound responsibilities for both users and platform providers.

In 2018, India witnessed several mob lynchings triggered by WhatsApp rumours alleging child abductions. Despite repeated fact-checks, these messages continued to spread, fuelled by fear and misinformation circulating on social media. The law had to step in to curb the damage. The Ministry of Electronics and Information Technology directed platforms to take stricter measures against the dissemination of false information, while police registered cases under relevant IPC provisions relating to public mischief and criminal intimidation.

Yet, even as harmful content is identified, the challenge remains: how do we punish those who spread falsehoods when intent is difficult to prove, and the damage often occur before intervention authorities of? It is here that a combination of law, platform policy, and digital literacy becomes vital. Educating users to critically assess content, ensuring platforms enforce

rules responsibly, and applying legal safeguards thoughtfully are all essential to prevent harm in the digital age.

Privacy in the Public Square

We like to think of our social media profiles as personal diaries. They are, in truth, billboards on global highway photographs, location check-ins, browsing habits—all of these become part of the data companies to collect information and monetize. Sometimes, this data trail is even exploited by hackers or used for surveillance by agencies.

The Supreme Court, in *K.S. Puttaswamy v. Union of India* (2017), declared privacy a fundamental right, extending protection to personal information in the digital realm. Following this, the Digital Personal Data Protection Act, 2023, seeks to give individuals control over how their information is collected and used.

Yet, the balance between privacy and public sharing is delicate. A figure's Instagram story may be under the right to information if publicly shared, but what if it reveals personal details like their residence or inadvertently infringes on the privacy of their child? In the digital realm, privacy often comes down to self-regulation, cautious sharing, and a keen awareness that not all followers are friends.

Responsibility:

The Forgotten Twin of Rights are empowering, but responsibilities are often neglected. Every user of social media is both a creator and a consumer of content, and with that comes the duty to avoid defamation, respect others' dignity, and refrain from harassment. For professionals

like lawyers, journalists, and influencers, the principle is clear: online words carry the same legal weight as those spoken in public or printed on paper. A thoughtless retweet or post can be just as damaging, and legally actionable as a front-page libel.

Platform Accountability and Regulation

The law now recognizes that platforms are not mere neutral conduits. The IT (Intermediary Guidelines and Digital Media Ethics Code) Rules, 2021, impose due diligence requirements on platforms, obliging them to remove unlawful content when notified, appoint grievance officers, and enable traceability of certain messages. These regulations aim to create a balance between freedom of expression and accountability, ensuring that platforms cannot simply claim neutrality while harmful content proliferates unchecked. Globally, frameworks such as the European Union's Digital Services Act and the UK's Online Safety Act signal a shift toward enforced accountability in content moderation. Similarly, Australia has moved from a largely laissez-faire approach to one that emphasizes active responsibility on the part of digital platforms. These developments reflect a growing recognition worldwide that freedom online must be balanced with mechanisms to prevent harm.

The Courtroom Meets the Timeline

Social media evidence has become a routine feature in litigation. Screenshots, deleted tweets recovered from servers, and geo-tagged photos are now presented in criminal trials, divorce proceedings, and defamation suits.

In Ritesh Sinha v. State of Uttar Pradesh (2019), the Supreme Court allowed the use of voice samples in criminal investigations, setting a precedent for verifying audio circulated online. The courtroom increasingly serves as the final filter for viral content, determining whether online expression constitutes lawful speech, protected opinion, or actionable harm.

The Road Ahead

Law will never be able to fully outpace technology. By the time a statute is enacted, new social media platforms have already evolved with fresh features that users may exploit or abuse.

- The real solution lies in a triad:
- Robust legal frameworks that adapt without overreaching.
- Ethical platform governance that values users' rights as much as revenue.
- Civic responsibility where users think before they click, post or share.

Data Protection and Privacy: Legal Developments in India

Dr. Shilpi Gupta

Assistant Professor

Dr. Robini Kanta Barua Law College

Introduction

In the twenty-first century, data is frequently described as the “new oil.” With rapid digital transformation across sectors, personal data has become a critical resource that powers everything from social media algorithms to financial services and government welfare delivery. According to an estimate by Forbes magazine, 3.7 billion people worldwide use the internet and produce 2.5 quintillion bytes of data every single day! This estimate was made five years ago. A 2021 report by the Parliamentary committee on the Personal Data Protection said that the size of the internet is 44 zettabytes (one zettabyte is a billion terabytes). The report further notes that India generates 150 exabytes of data annually (an exabyte is a million trillion bytes). India with an economy of around \$3.75 trillion, over 700 million internet users and 600 million active smart phones is one of the fastest growing data nations in the world.

However, this extensive data processing has generated substantial concerns about privacy, surveillance, misuse, and rights infringement. In India, legal developments around data protection and privacy have witnessed seismic shifts in recent years shaped by judicial pronouncements, legislative reform, rulemaking, and global trends.

Evolution of Right to Privacy as Constitutional Right

The foundation of India’s modern data protection discourse lies in the constitutional recognition of privacy. The Constitution of India does not explicitly define the Right to Privacy. In general sense it refers to person’s right to live with dignity, autonomy and freedom from unwarranted intrusions. Regardless of its importance, many individuals are unaware that privacy is basic human rights, now recognized as a Fundamental Rights under the Indian Laws. In Justice K.S. Puttaswamy v. Union of India (2017), the Supreme Court unequivocally declared the right to privacy an intrinsic part of the fundamental rights guaranteed under Articles 14, 19, and 21 of the Constitution of India. Privacy includes decisional autonomy, bodily integrity and protection from data misuse. This watershed judgment not only expanded individual liberties but also provided the impetus for structural legal reforms to protect digital privacy in an era of exponential data generation and processing.

Data Protection in India

The acknowledgment of privacy as a fundamental right triggered calls for

comprehensive legislation on data protection. The protection of personal information with an assurance that individuals have control over how their data is collected, processed, stored and shared is covered within the ambit of data privacy. Data privacy refers to the handling of critical personal identifiable information which may include health records and financial data. Moreover, sensitive personal information, if mishandled can cause more harm or distress to individual calling for higher protections. India witnessed numerous serious data breaches that exposed the absence of a comprehensive data protection framework and weak enforcement mechanisms. One of the earliest large-scale incidents was the Aadhaar data exposure, where personal and biometric details of millions of citizens were reportedly accessible through unauthorized websites and insider leaks, raising grave concerns about mass surveillance and data security. Another major breach occurred, when malware compromised over 3.2 million debit cards issued by major Indian banks, including SBI, HDFC, ICICI, and Axis Bank, resulting in widespread financial fraud. In 2020, the Big Basket data breach exposed personal information of nearly 20 million users, including names, phone numbers, email addresses, and hashed passwords, which were later sold on the dark web. Similarly, the Domino's India breach (2021) leaked data of around 18 crore pizza orders, revealing customers' names, phone numbers, addresses, and order histories. In the healthcare and insurance sector, sensitive customer data was frequently compromised due to weak security systems, highlighting the vulnerability of high-risk personal data. Furthermore, Telegram bots and online forums were commonly used to circulate stolen databases containing voter details, vehicle registration data, and banking information, enabling identity

theft and cyber fraud. These incidents occurred in a legal environment governed mainly by the Information Technology Act, 2000, which lacked comprehensive data protection standards and effective deterrence. These provisions neither provided a dedicated statutory framework encompassing broad categories of personal data nor granted enforceable rights to individuals in a comprehensive manner.

The Digital Personal Data Protection Act, 2023 — A New Framework

Responding to these constitutional imperatives and socio-economic realities, the Indian Parliament enacted the Digital Personal Data Protection Act, 2023 (DPDP Act). The legislation received presidential assent in August 2023, marking India's first dedicated statutory framework for digital personal data protection. It replaced earlier, piecemeal provisions under the IT Act and created a cohesive legal basis for data processing, consent norms, individual rights, fiduciary obligations, enforcement mechanisms, and penalties. Unlike the previous regime, the DPDP Act is sector-agnostic applying to all digital personal data processed within India, as well as to digital data processed outside India that relates to goods or services offered to Indian residents. This reflects India's recognition of the global nature of the digital economy.

The Act moves away from the old implied consent model to an explicit, informed, and revocable consent framework, which must be freely given, specific, and documented. Data fiduciaries (entities processing personal data) are obligated to obtain valid consent before data collection and processing. The law grants data principals (individuals whose data is processed) enforceable rights, including the right of access, correction, erasure,

grievance redressal, and nomination. Such rights enhance user autonomy and control over personal data. Moreover, data processing must adhere to principles of minimization i.e., collecting only data necessary for the stated purpose and must be accompanied by reasonable security practices to prevent breaches.

The Act establishes an institutional mechanism, the Data Protection Board of India who is empowered to oversee compliance, adjudicate disputes, and impose penalties on violators.

The law prescribes heightened protections for vulnerable groups, such as children and persons with disabilities, requiring verifiable parental consent for processing minors' data.

While recognizing global data flows, the DPDP Act provides the government with powers to restrict or regulate cross-border transfers, aiming to balance privacy with national interests.

Legislation alone does not guarantee effectiveness as such rules and regulations operationalize the statute. In November 2025, the Indian government notified the Digital Personal Data Protection Rules, 2025, under the DPDP Act. These rules provide granular obligations for data fiduciaries, breach reporting procedures, compliance timelines, governance mechanisms, and norms for cross-border data transfers. The rules also outline the composition and functioning of the Data Protection Board and phase-wise implementation schedules to give organizations time to comply with new standards. This phase-wise rollout recognizes the challenges faced by businesses especially startups and small enterprises in realigning data handling practices within stipulated timelines.

Challenges and Criticisms Encountered by DPDA Act

The Digital Personal Data Protection Act, 2023 (DPDP Act) aims to safeguard digital privacy, but it falls short in several key areas. One major concern is that the Act grants broad exemptions to government agencies allowing them to process personal data without full compliance on grounds like national security or public order which may open the door to unchecked state surveillance and dilute privacy protections. It also focuses on ambiguities and weak safeguards within the law. Terms such as “legitimate use” and “reasonable security safeguards” are seen as vague, leading to interpretive uncertainty for both data principals and fiduciaries. It is also noted that the absence of stronger individual rights like data portability or explicit mechanisms for redress and compensation, limiting users' control over their personal information. Further, the independence and effectiveness of the Data Protection Board have been questioned several times, as its members are appointed by the government, potentially undermining impartial enforcement. Small businesses and startups argue that compliance burdens may disproportionately strain their resources compared with larger firms.

Recent Policy, Debates and Developments

India's data protection landscape is still evolving, with legislative amendments, executive actions, and policy discourse influencing direction. Despite of the criticism of the Act in certain areas some positive and encouraging steps have been witnessed in the data privacy rights. Some of them are highlighted below.

Reversal of Forced App Installations:
A controversial government directive to

preinstall a cyber-security application on smart phones raised privacy concerns, prompting a review and eventual withdrawal of mandatory installation requirements. Critics questioned its implications for user consent and autonomy.

Judicial Protection of Digital Identities: Courts have intervened to protect personality rights including unauthorized digital use of names, images, and identities signalling recognition of privacy risks in the digital reputation domain.

Biometric Authentication Enhancements: Updated guidelines for Aadhaar face authentication emphasize user consent in identity verification processes, highlighting the importance of consent even in state-facilitated biometric systems.

Major Tribunal Decisions: The National Company Law Appellate Tribunal (NCLAT) overturned data sharing restrictions imposed on WhatsApp, but upheld fines for unfair practices, illustrating regulatory checks on tech giants operating in India's data economy.

The Road Ahead

The enactment and operationalization of India's data protection law marks a historic milestone in safeguarding privacy in the digital age. It reflects a mature legal acknowledgment of

the importance of individual autonomy over personal data while balancing innovation, economic growth, and state interests.

However, law is only as effective as its enforcement and societal acceptance. Continuous engagement by legal scholars, civil society, technologists, policymakers, and the judiciary will be crucial in refining the data protection regime as India navigates challenges like cross-border data flows, algorithmic transparency, and cyber security threats.

The future of privacy law in India involves in strengthening institutional mechanisms for enforcement, expanding jurisprudence on digital rights and algorithmic accountability, harmonizing domestic laws with international standards and ensuring transparency and public trust in data governance frameworks

Conclusion:-

Data protection and privacy in India has transitioned from abstract constitutional ideals to a concrete legal reality. With the DPDP Act and associated rules now in force, India stands at the threshold of a new era in digital rights protection. While challenges remain, the legal developments reflect a robust effort to weave privacy into the fabric of India's digital society. It is imperative for law practitioners, students, and citizens alike to engage with these legal shifts, understand their rights, and contribute to shaping an equitable and transparent digital future.

Artificial Intelligence and Intellectual Property Rights: A Catalyst for India's Economic Growth

Dr. Manomita Paul

Assistant Professor

Dr. Robini Kanta Barua Law College

Introduction

In today's digital age, the fusion of Artificial Intelligence (AI) and Intellectual Property Rights (IPR) has emerged as a cornerstone of economic transformation. AI-driven innovations are revolutionizing industries, from healthcare to manufacturing, while IPR frameworks ensure that these innovations are protected and monetized. For a developing nation like India, aspiring to become a global technology hub, a robust IPR system is crucial to harness AI's full potential for economic development.

India's National IPR Policy of 2016 envisions a vibrant intellectual property ecosystem that stimulates creativity and innovation. However, as AI systems begin to autonomously create inventions, music, and even literature, traditional IPR laws face unprecedented challenges questions of authorship, ownership, and inventorship—once clear under human-centered laws—are now being redefined by algorithms.

The Role of IPR in Economic Development

Intellectual Property Rights are the backbone of innovation. They offer legal

protection to inventors and creators, encouraging investment, technological progress, and fair competition. For India, strong IPR protection can lead to multiple economic benefits—attracting foreign direct investment (FDI), fostering research and development (R&D), and empowering startups and entrepreneurs to innovate confidently.

In the AI era, this protection becomes even more vital. As Indian startups increasingly develop machine-learning applications, strong IPR ensures that their proprietary technologies are safeguarded against misuse. Simultaneously, IPR frameworks facilitate international collaboration and licensing, contributing directly to the national GDP.

International Influence on AI and IPR

Globally, the convergence of AI and IPR has attracted attention from major international organizations and treaties. The Paris Convention and Berne Convention laid early foundations for patent and copyright protection, while the TRIPS Agreement under the World Trade Organization (WTO) standardized IPR laws across member countries.

However, none of these frameworks directly address AI-generated inventions. The World Intellectual Property Organization (WIPO) has therefore initiated global discussions to explore how IP systems can adapt to machine-created works. Similarly, recent international developments—such as UNESCO’s Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence (2021), the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) AI Principles (2019), and the EU AI Act (2024)—emphasize the need for transparency, accountability, and human-centric AI.

India’s Legal Framework and Challenges

India’s Patent Act, 1970, and Copyright Act, 1957, form the bedrock of its intellectual property system. While effective in many areas, they were crafted for a human-driven creative landscape. The rise of AI exposes several limitations.

Patentability of AI Inventions: Under Indian law, an invention must be novel, involve an inventive step, and be capable of industrial application. Yet, AI systems—especially those based on deep learning—function as “black boxes,” generating solutions without direct human intervention. Current laws require a human inventor, leaving uncertainty over who owns AI-generated inventions: the programmer, the user, or the machine itself.

Copyright Protection for AI-Generated Works: The Copyright Act does not recognize non-human authorship. As AI

creates art, music, and literature, the absence of a clear legal framework raises questions about ownership and moral rights.

Data Privacy and Protection: AI systems thrive on data, often personal and sensitive. While India’s Digital Personal Data Protection Act, 2023, has made progress, comprehensive alignment with global standards like the EU’s GDPR is necessary to secure public trust and encourage innovation.

AI as an Engine of Economic Growth

AI has immense potential to accelerate India’s economic growth across multiple sectors:

Healthcare: AI-driven tools can analyze medical images, predict diseases, and personalize treatments, especially in rural areas with limited access to doctors. By enhancing efficiency and reducing costs, AI can transform India’s healthcare landscape.

Agriculture: AI-enabled crop monitoring, weather forecasting, and soil analysis can help farmers improve productivity and sustainability. Given agriculture’s central role in India’s economy, AI integration can significantly boost rural income and food security.

Manufacturing and Industry: Automation, robotics, and predictive maintenance powered by AI can enhance industrial output and competitiveness. For India’s “Make in India” mission, such technologies are indispensable.

Education and Services: AI can personalize learning, improve

administrative efficiency, and expand access to quality education through adaptive systems and language processing technologies.

Major Challenges Ahead

Despite its promise, AI's integration into India's economic and legal fabric faces several challenges:

1. **Unclear Ownership:** Determining inventorship and authorship in AI-generated works remains unresolved.
2. **Excessive Patent Protection:** Overprotection can restrict access to essential technologies, especially in healthcare and education.
3. **Patent Trolls:** Entities that hold patents solely for litigation stifle innovation rather than promoting it.
4. **Lack of Harmonization:** Global inconsistencies in AI-related IP laws create uncertainty for international investors.
5. **Data Ethics:** Without strict ethical guidelines, AI's dependence on large datasets may risk privacy violations and bias.

Recommendations:-

To fully harness AI's potential for economic development, India must modernize its legal and institutional frameworks, such as,

1. **Amend Patent Laws:** Introduce provisions to accommodate AI-

generated inventions and clarify inventor attribution.

2. **Revise Copyright Framework:** Recognize AI-assisted creation and outline ownership rights, ensuring fair credit to developers and users.
3. **Strengthen Data Governance:** Implement stringent data protection laws to maintain trust in AI-driven systems and encourage ethical data use.
4. **Encourage Collaboration:** Foster partnerships between government, academia, and industry to build a national strategy for responsible AI.
5. **Promote R&D and Startups:** Provide financial incentives and fast-track patent processing for AI-based innovations to encourage domestic talent.
6. **Balance Protection and Access:** Ensure that IPR does not become a barrier to innovation, especially in public-interest domains like healthcare and education.

Conclusion

As India advances toward a knowledge-driven economy, the intersection of Intellectual Property Rights and Artificial Intelligence stands as a decisive factor in shaping its future. A strong and adaptive IPR framework can transform India into a hub of innovation, attracting investment and fostering inclusive growth. Conversely, outdated laws risk stifling creativity and limiting AI's potential benefits.

The War on Vitality: Weaponizing Health and Human Rights in the 21st Century

Vedashree Anand Barokar

Symbiosis International (Deemed University)

*[Winner of National Level Article Writing Competition, 2025
organised by Dr. Rohini Kanta Barua Law College, on the occasion of
Human Rights Day]*

Abstract

This now means that, in the twenty-first century, a disturbing paradigm shift has marred the conflict landscape: the weaponization of basic human vitality. The re-emergence of eradicated diseases, such as polio in Gaza and cholera in Sudan, predicates a transition from kinetic engagement to “biological siege,” where disease, starvation, and the destruction of healthcare infrastructure are engineered as strategic assets. This article contends that the existing IHL framework, anchored in mid-twentieth-century notions of proportionality, is precariously ill-prepared to grapple with the “reverberating effects” of modern urban conflict. By undertaking a comparative legal analysis of the systematic dismantling of hospitals in Gaza, the weaponization of sexual violence and healthcare denial in Sudan, and institutionalized “Gender Apartheid” in Afghanistan, this study reveals the disproportionate manner in which women and children bear the human cost of this strategic shift.

The paper further criticizes the paralysis in the enforcement structures of the UN Security Council and the inability of the International Criminal Court to prosecute the “crimes of omission,” such as the denial of anaesthesia and vaccines. The article analyses recent developments at the ICJ and the implications of the 2022 EWIPA Declaration for the emerging opportunities to finally close the “impunity gap.” It concludes by calling for the codification of Gender Apartheid and systemic health destruction as a discrete war crime, insisting that the right to health needs to be reconceived as a right to biological security in the context of total war.

Keywords: *Weaponization of Life, Reverberating Impacts, Gender Apartheid, Right to Health, International Humanitarian Law.*

I. Introduction - The Return of the Medieval

By the end of 2024, amidst the hum of AI-driven surveillance drones and the precision of hyper-modern munitions, the Gaza Strip recorded a statistical anomaly that should have been confined to history books: the resurgence of polio. This epidemiological event serves as a grim paradox of the twenty-first-century conflict landscape. While the machinery of war has accelerated into the realm of the algorithmic and autonomous, the lived reality for civilians has regressed to the medieval.⁴⁸ The re-emergence of an eradicated disease in a highly urbanized zone is not merely a medical failure; it is the calculated result of a new paradigm of violence. It signals a shift from the kinetic targeting of combatants to the 'Weaponization of Vitality' is a strategy where the biological necessities of life (immunity, hydration, and reproduction)

are dismantled to force political capitulation.⁴⁹

This phenomenon constitutes the defining 'Human Rights Challenge of the 21st Century.' 'Traditional frameworks under IHL', drafted in the aftermath of World War II, were designed to regulate battles between sovereign armies on open fields. They are dangerously ill-equipped for the "biology of siege," where the destruction of a single water desalination plant or the blockade of anaesthetic agents is as lethal as a missile strike, yet legally ambiguous under current standards of proportionality⁵⁰. In modern war, the battlefield is no longer just a territory; it is the human body itself. The deliberate collapse of sanitation systems, the denial of maternal healthcare, and the engineered spread of infectious disease constitute a "silent siege" that operates below the threshold of traditional war crimes but carries a devastatingly higher human cost.

⁴⁸WHO, 'Variant Type 2 Poliovirus Confirmed in Gaza' (23 August 2024) <https://www.who.int/news/item/23-08-2024-variant-type-2-poliovirus-confirmed-in-gaza> accessed 25 November 2025 (confirming the paralysis of a 10-month-old infant in Deir al-Balah, marking the first case in the enclave in 25 years and attributing the resurgence to the collapse of water and sanitation systems).

⁴⁹The term 'Weaponization of Vitality' draws upon the theoretical framework of Necropolitics, extending the concept beyond the power to kill to the power to degrade

biological life. See generally Achille Mbembe, 'Necropolitics' (2003) 15 *Pub Culture* 11, 27.

⁵⁰ Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) (adopted 8 June 1977, entered into force 7 December 1978) 1125 UNTS 3 (AP I) art 51(5)(b). Current interpretations of proportionality often fail to account for long-term health consequences. See Isabel Robinson and Ellen Nohle, 'Proportionality and Precautions in Attack: The Reverberating Effects of Using Explosive Weapons in Populated Areas' (2016) 98 *IRRC* 107.

This article argues that the "right to health" in armed conflict needs to be fundamentally reconceptualized. This means it is no longer enough to protect hospitals from direct bombardment but rather to legally protect the "biological infrastructure" that life depends upon. 'Using a socio-legal methodological approach, this research examines the interaction between black-letter IHL and morbidity data emanating from contemporary conflict zones.'⁵¹ It draws on recent filings at the ICJ, WHO reports, and the developing jurisprudence of the ICC to provide evidence of a normative gap⁵². The following analysis is structured to dissect this "biological siege" across three distinct but interconnected theatres.

- Section II interrogates the failure of the 1949 Geneva Conventions to address the "reverberating effects" of destroying dual-use infrastructure.
- Section III presents a case study of Gaza, analysing the Polio resurgence and the siege of 'Al-Shifa Hospital' as a test case for the weaponization of public health.
- Section IV shifts the lens to the gendered dimensions of this violence, contrasting the "war on birth" in Sudan-

⁵¹ This paper employs a socio-legal methodology to bridge the gap between doctrinal IHL (legal text) and the humanitarian reality (social impact). This approach is essential for analyzing 'crimes of result' where the weapon is systemic rather than kinetic. See Roger Cotterrell, 'Why Must Legal Ideas Be Interpreted Sociologically?' (1998) 25 *JL & Soc'y* 171, 178.

⁵²See *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in the Gaza Strip (South Africa v Israel)* (Order on Provisional Measures)

where sexual violence and the destruction of maternity wards operate in tandem-with the institutionalized "Gender Apartheid" in Afghanistan, where the erasure of women from public health spheres constitutes a slow-motion biological destruction.

- Finally, Section V identifies Emerging Opportunities for legal reform, advocating for the codification of Gender Apartheid and the binding enforcement of the 2022 EWIPA Declaration to close the impunity gap⁵³. In so doing, this paper argues that without a legal evolution, the 21st century will be defined not by the sophistication of its weapons, but by the barbarity of its unchecked impact on human survival.

II. The Legal Framework: An Analog Law for a Digital War

The architecture of IHL is premised on a binary world of "civilian" versus "combatant," forged in the industrial wars of the twentieth century. The battlefield of the twenty-first century, however, is not a trench but rather a "Smart City"-a hyper-connected organism where electrical grids, water systems, and healthcare databases are inextricably linked. In such a context,

[2024] ICJ Rep 1, para 74 (noting that conditions of life calculated to bring about physical destruction could fall under Article II(c) of the Genocide Convention)

⁵³ Political Declaration on Strengthening the Protection of Civilians from the Humanitarian Consequences Arising from the Use of Explosive Weapons in Populated Areas (18 November 2022) (EWIPA Declaration).

the destruction of infrastructure produces what experts have come to refer to as "Reverberating Effects": long-term, systemic consequences that extend far beyond the blast radius of a munition⁵⁴. Current legal frameworks-in particular the 'Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols-are poorly equipped to constrain this type of "systemic" violence, giving rise to a normative void in which the deliberate destruction of vitality is lawful under the rubric of military necessity.'

A. Article 18 and the "Human Shield" Loophole

Protection for hospitals forms part of the bedrock of humanitarian law. Article 18 of the Fourth Geneva Convention provides categorically that civilian hospitals "may in no circumstances be the object of attack⁵⁵." Protection is theoretically absolute, with the objective of creating a sanctuary for the sick and wounded. In reality, this immunity is fragile. Article 19 introduces a fatal caveat: protection ceases if the hospital is used to commit "acts harmful to the enemy" outside its humanitarian duties⁵⁶. This "acts harmful" exception has, in the

mainstays of contemporary asymmetrical warfare, been used by state actors to justify the total encirclement and bombardment of medical facilities. The threshold of this exception has long been debated by legal scholars; however, recent conflicts-notably in 'Gaza and Ukraine' have seen the "Human Shield" argument used to strip protected status from hospitals en masse⁵⁷. When a belligerent alleges that a basement is a command centre, the entire hospital-and the patients within it-effectively loses its sanctuary status. The legal tragedy comes in the form of the 'Principle of Proportionality'. In traditional IHL, a commander must weigh the military advantage of striking a target against the "incidental" civilian harm⁵⁸. The 1949 law, however, calculates "harm" primarily in terms of immediate deaths. It fails to account for the "biological collapse" that follows: the cessation of dialysis, the rotting of vaccines due to power loss, and the spread of sepsis in unsterilized operating rooms. By focusing on kinetic damage, the law renders the biological destruction of the hospital invisible to the prosecutor's eye.

⁵⁴ See International Committee of the Red Cross, *Explosive Weapons with Wide Area Effects: A Deadly Choice in Populated Areas* (ICRC, January 2022) 76. The ICRC defines reverberating effects as 'consequences that are not directly caused by the weapon's impact but are nevertheless a product of the attack', often manifesting weeks or months later in the form of disease outbreaks.

⁵⁵ Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War (adopted 12 August 1949, entered into force 21 October 1950) 75 UNTS 287 (GC IV) art 18.

⁵⁶ *ibid* art 19. The commentary clarifies that 'acts harmful to the enemy' must be specific military acts, but the ambiguity

of this phrase allows for broad interpretation by belligerents. See Jean Pictet (ed), *Commentary: IV Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War* (ICRC 1958) 155

⁵⁷ See Amichai Cohen and Yuval Shany, 'Proportionality and the Protection of Civilians in Urban Warfare' (2022) 45 *Isr L Rev* 341 (discussing the 'reasonable military commander' test). The normalization of treating hospitals as dual-use objects based on intelligence reports creates a presumption of guilt that erodes protected status

⁵⁸ AP I (n 3) art 57(2)(a)(iii).

B. Article 54 and the "Dual-Use" Dilemma

If 'Article 18 protects the building, Article 54 of AP I protects the sustenance of life'. It prohibits the "starvation of civilians as a method of warfare" and bans attacks on "objects indispensable to the survival of the civilian population," such as foodstuffs, crops, and drinking water installations⁵⁹.

Yet the critical failure of '21st-century IHL is its inability to categorize "Dual-Use Objects"-infrastructure used both by the military and by civilians, such as electrical grids and fuel depots. In a modern conflict, electricity is the healthcare system's lifeblood'. Without it, water pumps stop, sewage treatment fails, and incubators shut down. Yet because electricity also powers military radar and communications, grids are frequently classified as legitimate military targets.⁶⁰

This creates a kind of "legalized siege." A state can destroy a power plant claiming it disrupts enemy communications, while fully aware that the primary result will be a cholera outbreak among civilians due to sewage failure. This

is the "Accountability Gap": the law prohibits poisoning a well (a direct act) but permits destroying the power plant that filters the well (an indirect act with the same lethal result)⁶¹. This distinction is increasingly untenable. As observed by the ICRC's legal division, the "incidental" harm of destroying dual-use infrastructure in urban areas often far exceeds the military advantage, yet the high threshold for proving "intent" to starve renders Article 54 largely toothless in the face of systemic degradation⁶². Additionally, the definition of "starvation" in international jurisprudence remains problematically narrow. Although the travaux preparators of the Additional Protocols evidence a broad interpretation to include the deprivation of any item essential for life, state practice often confines it to food and water⁶³. This leaves a grey zone for denial of medical supplies, anaesthetics, and fuel. In the "Biology of Siege," denial of insulin is as effective in killing a population as denial of bread, and the former struggles to find clear protection under the existing "starvation" prohibition. Thus, the legal framework operates as an analogue system trying to

⁵⁹ *ibid* art 54(2).

⁶⁰See Marco Sassòli, 'Legitimate Targets of Attacks' (2014) 85 *Int'l L Stud* 14, 16. Sassòli argues that treating power grids as military targets ignores the 'functional protection' they provide to the civilian population, effectively rendering the distinction principal void in urban settings.

⁶¹This gap is often exploited via the doctrine of 'Dual-Use'. See Henry Shue and David Wippman, 'Limiting Attacks on Dual-Use Facilities Performing Indispensable Civilian Functions' (2002) 35 *Cornell Int'l LJ* 559, 561.

⁶²See Laurent Gisel, 'The Principle of Proportionality in the Rules Governing the Conduct of Hostilities under International Humanitarian Law' (ICRC 2016) 34 (noting that while 'intent' is required for starvation crimes, 'recklessness' regarding the destruction of indispensable objects remains an unsettled area of liability).

⁶³Yves Sandoz, Christophe Swinarski and Bruno Zimmermann (eds), *Commentary on the Additional Protocols* (ICRC 1987) para 2089 (referencing AP I art 54). The commentary suggests that 'objects indispensable' should be interpreted broadly, but state practice often defaults to a narrow reading.

regulate a digital, interlinked catastrophe, regulating the bomb but ignoring the shockwave that shatters the biological resilience of the population.

III. Case Study A: Gaza and the "Biology of Siege"

The conflict in Gaza, 2023–2025, represents a watershed moment in the history of urban warfare, affording the clearest evidence yet of the "Weaponization of Vitality." Unlike in prior conflicts where collateral damage represented an unfortunate consequence of combat, the devastation of Gaza's health sector suggests a strategy of "Medical De-development," defined as the systematic dismantlement of the capacity to support life⁶⁴. That theatre of war illustrates how the legal loopholes discussed in Section II provide fertile ground for the making of a biological catastrophe that is otherwise man-made and legally justifiable under today's strained interpretation of IHL.

a) The Systemic Erasure: Al-Shifa and Nasser

The sieges of "Al-Shifa Hospital in Gaza City and Nasser Hospital in Khan

Younis" were symbolic attacks on the very notion of sanctuary, rather than something intrinsically military in nature. In late 2023 and into 2024, these facilities were encircled, their fuel supplies blocked and subjected to direct raids following reports of intelligence that they housed the command centres for Hamas⁶⁵. IHL allows for such an attack on a hospital if used for military purposes, but the result here was the complete collapse of the healthcare system for millions of civilians.

The destruction went beyond the kinetic. It involved the deliberate severance of the "umbilical cords" of the hospital: electricity, oxygen, and water. When the generators at Al-Shifa failed due to a fuel blockade, the result was immediate death for neonates in incubators and ICU patients on ventilators. This is the biological siege in action: the weapon is not the bullet fired at the patient, but the removal of the energy required to keep the patient alive. By 2025, the WHO reported that the majority of Gaza's hospitals were non-functional, creating a "death zone" where manageable injuries turned fatal due to gangrene and sepsis⁶⁶. This systemic erasure forces a re-

⁶⁴See Ghassan Abu-Sittah, 'The Systematic Destruction of Gaza's Healthcare System is Not an Accident' The Guardian (London, 20 November 2023). The concept of 'de-development' implies not just destruction, but the active prevention of reconstruction or maintenance.

⁶⁵See Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel (27 May 2024) UN Doc A/HRC/56/26 (documenting the military operations within and around medical facilities)

⁶⁶Lethal Combination of Hunger and Disease to Lead to More Deaths in Gaza' (World Health Organization, 21 December 2023) <https://www.who.int/news/item/21-12-2023-lethal-combination-of-hunger-and-disease-to-lead-to-more-deaths-in-gaza> accessed 25 November 2025. The WHO noted that the lack of sanitation and water had turned hospitals into vectors for infection rather than places of healing.

evaluation of the Principle of Proportionality: can the military value of a tunnel network underneath a hospital ever outweighs the biological destruction of the only trauma centre serving a million people?

b) The ICJ and "Conditions of Life"

This biological siege's legal gravity was brought to the fore in *South Africa v. Israel* at the ICJ. Although much of the public discourse revolved around the number of casualties, the core of the legal argument relating to Genocidal Intent was heavily dependent upon Article II(c) of the Genocide Convention: "Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part"⁶⁷.

This particular provision is the legal incarnation of the "Biology of Siege." Recognizing that destruction need not be immediate or bloody, it can be slow, silent, and biological. South Africa argued that the blockade of water, food, and medical supplies created "conditions of life" that made survival impossible. The Court's provisional measures, ordering immediate humanitarian aid, implicitly acknowledged that the deprivation of biological necessities could constitute an act of genocide⁶⁸. This is a critical juncture in international law

⁶⁷Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (adopted 9 December 1948, entered into force 12 January 1951) 78 UNTS 277, art II(c).

⁶⁸*South Africa v Israel (Provisional Measures)* (n 5) para 74.

because it moved the conversation from "who did you shoot?" to "what conditions did you create?" It suggests that creating an environment of disease and starvation is legally indistinguishable from mass execution.

c) The Weaponization of Water: The Chlorine Blockade

Perhaps most unique in this "21st Century Challenge," however, is the militarization of water infrastructure itself through the blockade of Chlorine and other water purification agents. Chlorine is a classic "Dual-Use" item: absolutely necessary to treat drinking water to prevent cholera and polio, yet theoretically usable in the production of chemical weapons or explosives.

The entry of purification chemicals into Gaza was severely restricted, citing security concerns. The result was a predictable biological weapon—the resurgence of "Polio Type 2 and widespread Hepatitis A"⁶⁹. By blocking the antidote to disease, the siege effectively weaponized the environment against the population. The water table became a vector of war. This creates a legal paradox: Is the blockade of a chemical agent a legitimate security measure or a form of biological warfare? Under the EWIPA framework (Explosive

⁶⁹See 'Water War Crimes: How Israel has Weaponised Water in its Military Campaign in Gaza' (Oxfam International, 18 July 2024). The report details how the restriction of water treatment chemicals directly correlates with the spike in waterborne diseases.

Weapons in Populated Areas), destroying water pipes with bombs is condemned, but blocking the repair materials-pipes, chlorine-is a grey area. But the effect is identical: the population is consumed by disease. This blockade shows that in the modern era, a "weapon" includes the bureaucratic denial of hygiene.

d) The International Impasse: WHO vs. ICC

This crisis underlines the fracturing of the global legal order in its international response. The World Health Organization found itself in "impotent documentation." While WHO officials could record the "dismantling of the health system" and issue dire warnings about the "imminent risk of famine," they had no enforcement mechanism with which to enter the territory or protect their own staff.⁷⁰ The WHO was an observer to the death of its own mandate. In sharp contrast, the International Criminal Court took a more aggressive approach. In May 2024, the Prosecutor Karim Khan applied for arrest warrants against Israeli and Hamas leaders, specifically under "Starvation of civilians as a method of warfare" in accordance with Article 8(2)(b)(xxv) of the Rome Statute⁷¹. Crucially, the application of the Prosecutor expanded the understanding of "starvation" to include

"denial of humanitarian relief supplies," implying that the deprivation of medical supplies and water purification tablets falls under this crime. This is a highly significant legal move. It suggests that "Disease" is a form of "Starvation." If you withhold from a body the wherewithal to fight infection-clean water, antibiotics-you are starving it of vitality just as surely as if you withheld food. This interpretation-if upheld-would close an enormous loophole in IHL, confirming that the "Biology of Siege"-the calculated destruction of health-is a crime of the highest order.

IV. Case Study B: Sudan & Afghanistan–The Gendered War

If Gaza illustrates the weaponization of the environment, then conflicts in Sudan and Afghanistan illustrate the weaponization of Intersectionality. In these theatres, the "Right to Health" is denied not only by kinetic force but by a targeted attack on the biological function of women. This section examines the ways that denial of healthcare becomes a tool of "Gendered Necro politics" where the ability to give birth, survive violence, and exist in public space is relentlessly dismantled.

A. Sudan: The Forgotten Crisis of "Double Victimization"

While the cameras of the world were focused on the Levant, the civil war in

⁷⁰See 'Statement by Principals of the Inter-Agency Standing Committee: Civilians in Gaza in Extreme Peril while the World Watches On' (World Health Organization, 21 February 2024).

⁷¹Statement of ICC Prosecutor Karim A.A. Khan KC: Applications for Arrest Warrants in the Situation in the State of Palestine' (International Criminal Court, 20 May 2024).

Sudan, 2023–2025, metastasized into the world's largest displacement crisis. The tactics employed by the RSF in Darfur represent a distinct evolution in the weaponization of vitality: the integration of sexual violence with the deliberate destruction of medical infrastructure.

According to reports from the UN Fact-Finding Mission, sexual violence is employed by the RSF as a method of modifying the region's demographic character, rather than serving simply as a tool of terror⁷². The atrocity does not stop with the act of rape, however. A secondary, biological weapon compounds it through the systematic looting and burning of clinics which house PEP kits and emergency contraception. This constitutes what can be called a "Double Victimization." It is the first victimization-the assault-that in turn denies the medical means of preventing HIV transmission or forced pregnancy as a result of that assault. In targeting the specific medical supplies required by women, thereby weaponizing the biological consequences of their war crimes, the belligerents have committed a grave atrocity.

Furthermore, the siege of El Fasher in 2024 precipitated a catastrophic Cholera

⁷²See Report of the Fact-Finding Mission on the Situation of Human Rights in the Sudan (6 September 2024) UN Doc A/HRC/57/23. The mission detailed how RSF elements utilized sexual violence as a systematic tool of subjugation against non-Arab communities in Darfur.

⁷³Sudan: Vital Aid Blocked as Famine Looms in Zamzam Camp' (Médecins Sans Frontières, 5 August 2024). MSF warned that the blocking of roads prevents the delivery of

therapeutic food and medicines, directly causing child mortality from malnutrition and preventable disease.

outbreak in the Zamzam refugee camp⁷³. Similar to the chlorine blockade in Gaza, aid convoys carrying rehydration salts and antibiotics are also being blocked by RSF checkpoints. This blockade has turned the camp into a biological trap. For women, who in this cultural context are the primary caregivers and water collectors, the risk is disproportionate. The weaponization of aid access here is not a "side effect" of war; it is a tactic of "Genocide by Attrition," where the conditions of life are engineered to kill the most vulnerable without firing a shot.

B. Afghanistan: The "Social Death" of Gender Apartheid

The war in Afghanistan is not fought with bombs, but rather with edicts. With the return of the Taliban to power, "Gender Apartheid" is the regime-one that legal scholars along with advocates for human rights argue needs to be codified as a crime against humanity. "Vice and Virtue" laws promulgated in 2024 and 2025 banning the presence of women's voices in public, and the visibility of their faces, constitute "Social Death."⁷⁴

But the "health" consequences of this apartheid are deadly. The Taliban's imposition of rigid mahram rules and the

therapeutic food and medicines, directly causing child mortality from malnutrition and preventable disease.

⁷⁴Afghanistan: Taliban's New "Vice and Virtue" Laws Are a Devastating Blow to Women's Rights' (Amnesty International, 26 August 2024). The laws explicitly forbid women's voices from being heard in public spaces, effectively erasing their presence from society.

segregation of healthcare have yielded a biological catastrophe. Female patients often are prohibited from being treated by male doctors, yet female doctors are forbidden to access higher education or travel to their workplaces. This has led to a mathematical impossibility of care. The maternal mortality rate, which had stabilized prior to 2021, has skyrocketed, making pregnancy a death sentence.⁷⁵

This is a "Silent Siege." There are no airstrikes on hospitals, yet the hospital is made unreachable for 50% of the population by legislative fiat. It shows a critical gap in international law: IHL focuses on "attacks" (Article 12, AP I), but it has little language for "legislative denial" of health. When a regime legislates that a woman cannot travel to a clinic without a male escort, and that male escort is fighting or deceased, the state has sentenced her to death by medical neglect. This structural violence is as potent as a blockade, weaponizing the very social fabric to destroy female vitality.

C. The Vulnerability Paradox

Both the Sudan and Afghanistan represent the "Vulnerable Groups" sub-theme of the 21st-century human rights challenge. In these contexts, women are not just "collateral damage"; their biological needs are the specific target. The "Need of the Hour" is to recognize that the destruction of a maternity ward or the

banning of female medical education is a specific form of gendered warfare. Current legal instruments, such as CEDAW, are human rights treaties devoid of "teeth" like the IHL war crimes tribunals. The disparity creates an impunity gap: a commander can be prosecuted for bombing a barrack but rarely for creating policy conditions which lead to a 50% spike in maternal mortality. This underscores the urgent need for explicit inclusion of Gender Apartheid in the Draft Crimes Against Humanity Convention to recognize the systematic destruction of a gender group's vitality as a crime of international concern.

V. The Institutional Paralysis: Why the World Watches

This chasm between the rigorous legal theories protecting vitality and the grim reality of its destruction in Gaza and Sudan is not a result of a jurisprudence deficit but rather a surplus of politics. The so-called "21st Century Challenge" for human rights is not merely an evolving form of warfare; it is the devolution of the institutions designed to constrain it. In short, the international legal order is paralyzed by a structural deadlock wherein the "Right to Veto" systematically overrides the "Right to Health."

1. The Security Council: The Veto as a Biological Weapon

⁷⁵See 'Afghanistan: Maternal Mortality Rises as Taliban Restrictions Tighten' (Human Rights Watch, May 2025). The report correlates the restrictions on female movement

and education with a sharp increase in preventable maternal deaths.

The UNSC is the only body invested with enforcement powers to transform IHL from paper into practice, but it has become a graveyard for humanitarian resolutions. The Veto power wielded by the P5 has become less a tool of diplomatic caution and more a mechanism of impunity. In the context of Gaza, the multiple U.S. vetoes of ceasefire resolutions throughout 2023 and 2024 have had the practical effect of giving license to continue the "medical de-development" discussed in Section III⁷⁶. Its blockage of appeals for cessation of hostilities implicitly consented to the fuel blockades silencing the generators of hospitals.

Similarly, in Sudan, the impasse between Western powers and Russia has rendered the UNITAMS mission impotent, and the RSF are free to weaponize famine and disease in Darfur with no fear of UN interference⁷⁷. This paralysis creates a "hierarchy of victimhood": the enforceability of your human rights depends entirely on whether your aggressor is a strategic ally of a P5 member. When the supreme enforcement body of international law is paralyzed, the "rules-based order" dissolves into "might makes right," and the weaponization of hospitals becomes a viable

military strategy because the referee has left the field.

2. The ICC and the Myth of Enforcement

While the ICC is a flicker of hope, its structural limitations reveal how fragile international justice can be. The issuance of arrest warrants against heads of state, such as Vladimir Putin and perhaps one day Benjamin Netanyahu, is a legal earthquake⁷⁸. But the ICC has no police force. It is wholly dependent on state cooperation for executing arrests, leading to a "Compliance Gap."

The tragedy of 21st-century justice is that, more often than not, a warrant cements a leader's resolution rather than deterring their crimes. Without any enforcement mechanism, the ICC runs the risk of being a performative institution—a court that can name the crime but cannot stop the criminal. The "Impunity Gap" is furthered by the fact that major powers—like the USA, Russia, China, and Israel—have refused to become signatories to the Rome Statute, thereby creating jurisdictionally "safe zones" for the weaponization of vitality. For as long as the leaders perpetrating biological sieges continue to be

⁷⁶See UNSC 'Draft Resolution' (20 February 2024) S/2024/173 (vetoed by the United States calling for an immediate humanitarian ceasefire).

⁷⁷See UNSC Res 2715 (1 December 2023) UN Doc S/RES/2715 (Terminating the mandate of the UN Integrated Transition Assistance Mission in Sudan

(UNITAMS), effectively removing the international community's eyes from the escalating crisis).

⁷⁸See 'Situation in Ukraine: ICC Judges Issue Arrest Warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova' (International Criminal Court, 17 March 2023).

veiled by sovereignty, the deterrent effect of IHL is nil.

3. The Politicization of Aid: The War on UNRWA

Perhaps the most dangerous precedent set in the current conflict landscape is the direct assault on humanitarian agencies themselves. The defunding and delegitimization of UNRWA in 2024 represent a new frontier in the biology of siege⁷⁹. UNRWA is not just an aid distributor; in Gaza it represents the state's surrogate health ministry. By accusing the agency of terrorism based on the actions of a few employees and subsequently cutting funding, donor states effectively signed the death warrants of the thousands of dialysis patients and neonates dependent on UNRWA clinics. This politicization of aid converts humanitarian assistance from a "right" into a "leverage chip." It sends a message to all future belligerents that the dismantling of the logistical infrastructure of survival is a legitimate tactic. You may not be able to bomb the people, but you can bankrupt the agency that feeds them. This is a fundamental betrayal of the humanitarian principles of neutrality and impartiality and reduces the human right to health to a line item in a diplomatic budget war.

⁷⁹UNRWA's Lifeline at Risk: Philippe Lazzarini Warns of the Agency's Collapse Amidst Funding Cuts' UN News (27 January 2024). Lazzarini termed the defunding a form of 'collective punishment' against the Palestinian people.

⁸⁰EWIPA Declaration (n 6) para 1.3. The declaration commits states to 'strengthen the protection of civilians' by

VI. Emerging Opportunities & Recommendations (The Way Forward)

Despite the Security Council's systemic paralysis, the twenty-first century provides unparalleled means of legal evolution. This "Biology of Siege" has catalysed normative development in a new wave of legal progress that surpasses the deadlock of the 1949 consensus. For the right to health to be matched by its wartime reality, the international community must pursue three concrete legal opportunities.

i. From Declaration to Law: The EWIPA Framework

First and foremost, this comes in the form of the EWIPA Declaration-political declaration on the use of explosive weapons in populated areas, which was signed in Dublin in 2022. It is currently a nonbinding political commitment. The "Need of the Hour" is to raise its provisions into Customary International Law.

It identifies the "reverberating effects" of explosive weapons on such essential services as water, electricity, and sanitation⁸⁰. Legal advocates should advance domestic legislation in signatory states that prohibits the use of wide-area explosives in urban areas regardless of whether the target has a military function

restricting the use of explosives with wide-area effects, a critical step toward creating a presumption against such use in urban centres.

or otherwise. The bombardment of dual-use infrastructure, such as power grids, would hence be legally forbidden. The EWIPA framework can dismantle the legal shield employed in justifying the destruction of vitality by removing the legal standard from the subjective "Proportionality" to the objective "Presumption of Harm".

ii. **Codifying "Gender Apartheid" as a Crime Against Humanity**

The situation in Afghanistan calls for a radical expansion of the Statute of Rome. Until now, the definition of Apartheid has been historically linked to racial domination. However, what the Taliban has done in systematically erasing women from public life and healthcare meets the structural criterion of apartheid: an institutionalized regime of oppression maintained through inhumane acts.

The current negotiations on the Draft Articles on Prevention and Punishment of Crimes Against Humanity offer a historic window to codify "Gender Apartheid" as a distinct crime⁸¹. This definition would include the legal jurisdiction to prosecute regimes that do not just discriminate against women but actively legislate their "social death." This would also allow the

⁸¹See International Law Commission, 'Draft Articles on Prevention and Punishment of Crimes Against Humanity' (2019) UN Doc A/74/10. Legal scholars argue that Article 2(1)(h) regarding apartheid should be amended or interpreted to include 'gender' alongside 'racial' domination.

⁸²Karima Bennoune, 'The International Obligation to Counter Gender Apartheid in Afghanistan' (2022) 54 Colum Hum Rts L Rev 1 (arguing that the Taliban's regime

ICC to issue warrants not just for specific acts of violence but also for the policy of denying healthcare and education to a specific gender, treating the legislative pen as a weapon of war.⁸²

iii. **The "Medical Safe Zone" Treaty**

Finally, the failure of "deconfliction" mechanisms in Gaza and Sudan proves that voluntary agreements between belligerents are insufficient to protect hospitals. The international community must advocate for a new treaty establishing "Demilitarized Medical Zones" (DMZ-Med).

Whereas traditional protected statuses are considered revocable when a hospital is "used for acts harmful to the enemy," a DMZ-Med would instead be policed by third-party monitors (unarmed UN observers or a coalition of nonaligned states) stationed within the facility. Their presence would thus serve as a check that the hospital is not used for military purposes—an effective removal of the "Human Shield" excuse—and at the same time provide a physical deterrent against attack⁸³. The burden of protection would thus shift from the belligerents to the international community, making it a

constitutes a unique crime against humanity that requires specific codification).

⁸³This proposal draws on the failures of the 'Safe Areas' in Srebrenica (1995), arguing that safety cannot be 'declared' but must be 'enforced' by neutral, non-belligerent actors with a robust mandate to protect the biological perimeter.

"biological sanctuary" that is inviolable regardless of the conflict raging outside the walls.

VII. Conclusion: The Right to Vitality

The "Human Rights Challenge of the 21st Century" is not defined solely by the rise of artificial intelligence or the proliferation of drones, but by the silent systemic dismantling of the biological infrastructure that makes life possible. As this article has demonstrated through the tragic case studies of the Polio resurgence in Gaza, the weaponization of cholera in Sudan, and the gendered erasure in Afghanistan, the modern battlefield has expanded to encompass the very physiology of the civilian population. The current legal architecture, built for a world of sovereign armies and distinct frontlines, does little to restrain this "Biology of Siege." The loopholes of "dual use" targets and "human

shields" have created a normative void in which the starvation of a child or the death of a woman in labour gets dismissed as collateral damage rather than prosecuted as a war crime. Yet, within this crisis lies the seed of legal evolution. In operationalizing the EWIPA declaration, codifying Gender Apartheid, and reimagining the enforcement of medical sanctuaries, the gap on impunity can be closed by the international community. We will have to go beyond the twentieth-century concept of the "Right to Health"-meaning access to a service-to a twenty-first century "Right to Vitality." This is the inalienable right to exist in an environment that has not been engineered to kill you. Until international law recognizes that turning off a water pump is as violent as pulling a trigger, the promise of "Never Again" will remain a hollow echo in the ruins of our smart cities.

Institutional Blind Spot: Absence of Human Resource Management in Certain Sectors

Mr. Srimanta Bordoloi

Assistant Professor (Contractual)

Dr. Rohini Kanta Barua Law College

Human Resource Management has become one of the most significant functions in the modern corporate world. In every organization, the four essential elements of production—man, machine, material, and method—must work together to convert raw inputs into saleable products and services. Among these, the human element is the most critical. Machines and materials cannot function efficiently without skilled, motivated, and competent people. In an ever-changing and highly competitive global environment, it is the quality and commitment of human resources that determine whether an organization survives and grows.

The concept of Human Resource Management has evolved considerably over time. In the nineteenth century, the focus was on Welfare Management, which provided minimal welfare measures to workers. This approach gradually developed into Personnel Management, which dealt primarily with administrative responsibilities such as recruitment, record-keeping, and maintaining discipline. Over the years, the field expanded further into Human Resource Development, Human

Capital Management, and Strategic Human Resource Management, recognizing employees as valuable assets rather than merely workers. Personnel Management emphasized placing the right person in the right job and ensuring administrative efficiency. However, organized work existed even before the Industrial Revolution, as organizations have always functioned as social institutions created to accomplish specific objectives.

Human resources may be understood as the total knowledge, skills, creative abilities, talents, and aptitudes of an organization's workforce. It also includes employees' values, attitudes, and motivations. In essence, human resources represent the sum total of inherent abilities and acquired competencies possessed by individuals. The effective utilization of these resources is essential for achieving both individual aspirations and organizational goals. As a business practice, Human Resource Management consists of integrated processes that collectively aim to maximize employee potential and organizational performance.

Human Resource Management involves the procurement, allocation, development, and effective utilization of employees. Its core functions include human resource planning, recruitment and selection, training and development, remuneration and compensation, performance management, and industrial relations. When these functions are carried out systematically, organizations are better positioned to maintain competitiveness and achieve sustainable growth.

The process of liberalization, privatization, and globalization has significantly transformed the business environment. Organizations, regardless of their size, are no longer confined to local markets but operate on a global scale. This shift has increased workforce diversity and heightened cultural sensitivities. The internationalization of business has made Human Resource Management more complex and strategic. Under such circumstances, HRM has become one of the most critical functions in all business establishments. Its scope is expanding rapidly to address global workforce challenges, cross-cultural management, and changing labor dynamics.

However, a contrasting situation is visible in many government administrations, universities, colleges, schools, and medical institutions where Human Resource Management is not institutionalized as a separate department. In such institutions, traditional administrative approaches continue to

prevail. Functions related to planning, organizing, staffing, and controlling are often managed on an ad hoc basis. Institutional heads such as principals or executives are expected to handle human resource matters in addition to their primary responsibilities. In many educational institutions, for instance, all aspects of human resource management are handled by the institutional head without the support of a structured HR department. This arrangement affects individual performance, collective efficiency, and overall organizational effectiveness. There is often limited emphasis on scientific HR policies and systematic practices. Traditional administrative control alone cannot significantly enhance productivity or employee motivation in today's dynamic environment.

The objectives of Human Resource Management include providing competent personnel, creating a positive and productive work environment, motivating employees, and utilizing human resources efficiently to achieve organizational goals. To fulfill these objectives effectively, the establishment of a dedicated Human Resources Department is essential. Such a department can manage legal compliance, grievance redressal, workforce planning, wage administration, career development, and placement in a structured and professional manner. The presence of a formal HR department contributes significantly to social, organizational, functional, and personal objectives,

whereas its absence can substantially reduce organizational effectiveness.

Corporate sectors today benefit from professionally managed Human Resources Departments that operate with clarity, accountability, and strategic alignment. It is therefore the need of the hour to establish structured HR departments across all institutions, whether corporate, governmental, or educational. A scientific

and systematic approach to managing human resources will enhance productivity, strengthen institutional performance, and ensure sustainable growth. To bring about this necessary transformation, all stakeholders must recognize the strategic importance of Human Resource Management and work collectively toward building stronger and more effective organizations for the future.

The Lost Art of Writing after Reading: A Modern Educational Challenge

Dr. Deepankar Bhattacharjee

Assistant Professor

Dr. Robini Kanta Barua Law College

For almost ten years, I have been teaching undergraduate students, specifically in BBA, LL.B programme. During my initial interactions with each new batch, I always ask one common question: “*How many of you write down concepts in your own words after reading your course materials?*” Usually, only a few hands go up.

This situation inspires me to address an important & a common problem associated with modern day students which is lack of writing after reading.

Since childhood, we have been conditioned to view reading and writing as indispensable, interwinding part of the learning process. Our elders often emphasized the Bengali proverb “লেখাপড়া করে যে গাড়ি ষোড়া চড়ে সে”. This proverb highlights that academic learning which inherently involves *both* reading and writing is the key to a comfortable life and a respectable status in society.

Unfortunately, with the rapid development of technology and more dependency on digital medium & Artificial Intelligence for learning, the significance of writing has diminished within the student community. Though the task of writing may seem tedious or time-consuming from a student’s perspective, conscious and effortful writing after reading yields several crucial benefits:

- **Develops Critical Thinking:** The process of articulating a concept helps one comprehend, understand, and critically analyze the content. This allows students to develop a distinct point of view and argument which is the primary aim of education.
- **Enhances Memory Retention:** According to the “generation effect” in cognitive psychology (Slamecka and Graf, 1978), writing down a concept in one's

own words helps to retain information for much longer compared to passively reading the material.

- **Engages Multiple Senses:** Reading relies almost entirely on visual input. Writing, however, combines the visual (seeing the words) with the kinesthetic (moving one's hand) and the spatial (seeing where the words are on the page). This simultaneous use of multiple senses creates a richer, more durable memory trace (J. Danna, 2015).
- **Enhances Articulation and Persuasion:** Writing does much more than just improve short-term grades. In the long run, it trains students to construct logical, highly compelling arguments, giving them a distinct edge when facing competitive examinations.
- **Sharpens Language Skills:** Regular practice of writing for a student helps in improving one's vocabulary and grammatical accuracy, fundamentally developing overall written communication skills.
- **Identifies Knowledge Gaps:** When students write a summary in their own words, they immediately identify gaps in their

understanding. This realization prompts them to explore the broader complexities of the subject, ultimately allowing them to connect isolated facts into a cohesive, logical argument.

Probable causes for the decile in writing:

Why has this essential habit disappeared? Several factors contribute to this shift:

- **Increased Academic Load:** Advancements in the modern world have led to an increase in the number of subjects taught in schools and colleges, leaving students feeling as though they have less time to read and write.
- **Digital Distractions:** The surge in digital media consumption, heavily accelerated by the COVID-19 pandemic, has conditioned students toward passive consumption. With free time increasingly dominated by social media, computer and mobile games and OTT platforms, the deliberate, slower-paced habit of reflective writing has naturally diminished.
- **Dependency on Readymade Notes:** In the modern digital world, the effortless access to readymade notes greatly reduces a student's motivation and opportunity to actively prepare their own handwritten notes.

- **The Shift to Typed Text:** Excessive dependency and use of typed electronic notes reduce students' hand-eye coordination and removes the tactile, kinesthetic experience of physically writing out an answer after memorizing it.
- **Changing Examination Patterns:** The recent shift in educational assessments toward Multiple Choice Questions (MCQs) and away from detailed, descriptive answers has significantly reduced the immediate incentive for students to practice their long-form writing skills.

How can we solve this problem?

To revive the essential habit of writing, we must adopt a two-pronged approach involving both learners and educators.

For Students:

- **Developing a writing habit:** After reading any content, consciously writing down the key concepts two to three times using a pen and paper. Because this act forces the brain to physically reproduce the material from memory, students actively transition information from short-term recognition to long-term retention. This deliberate practice ensures that complex theories are deeply internalized rather than quickly forgotten.

- **Creating handwritten notes:** When students actively prepare handwritten notes rather than relying entirely on digital or readymade materials, it forces their brains to filter and organize key concepts. As synthesizing the information onto paper requires this extra cognitive effort, students naturally build a deeper, more personalized understanding of the subject. Consequently, this active engagement transforms passive reading into a durable foundation of knowledge.

- **Submitting Handwritten Assignments:** By paraphrasing answers and submitting assignments in a handwritten format, students avoid the trap of directly copy-pasting content from the internet. When they physically write out their findings, they are forced to deeply process the source material and translate it into their own words. As a result, this practice not only prevents superficial plagiarism but also significantly sharpens their ability to articulate complex arguments clearly.

For Educators:

- **Assigning Stimulating Tasks:** Educators must design challenging writing assignments that require the synthesis of new knowledge rather

than mere factual recall. When questions demand original thought, students are compelled to move beyond rote memorization and actively engage with the material. Consequently, this cognitive friction cultivates the critical analytical skills necessary to apply theoretical concepts to practical scenarios.

- **Implementing 'Micro-Writing' during lectures:** Rather than delivering continuous lectures, educators should pause periodically to have students draft a concise, handwritten summary of the newly discussed concept. Integrating this practice ensures that students actively engage in recall and physical writing directly within the classroom setting (Zhu, 2023).

In today's rapidly evolving digital landscape, the growing dependency on technology specifically artificial intelligence is undeniable. With popular AI tools such as

ChatGPT and Gemini capable of generating comprehensive text within a fraction of a second, alongside the ubiquitous availability of electronic note-making devices, the traditional use of pen and paper is naturally declining.

However, we must recognize that the physical act of handwriting is not merely a nostalgic practice; it is a fundamental cognitive exercise that trains students to think in a much more logical, structured, and deliberate manner. Rather than viewing technology as a replacement for foundational learning, the path forward lies in synergy. When thoughtfully integrated with traditional writing practices, AI can serve as a powerful supplementary tool to enhance student performance. By combining the cognitive depth of handwriting with the expansive analytical capabilities of AI, students can significantly elevate their writing skills, comprehensively preparing them for both rigorous academic assessments and future competitive examinations.

Facets of Human Rights and The Indian Constitution

Adv. Sanjeeban Agamacharyya

Visiting Faculty

Dr. Robini Kanta Barua Law College

“A man in born free, but he is everywhere in chains”

Jean-Jacques Rousseau

“Human rights”, as the expression goes means, those basic inalienable rights which are available to every human being by virtue of being born human. These rights are universal, independent, indivisible and inherent to all human beings regardless of their national or ethnic origin, sex, colour, religion, language or any other status and all human beings are equally entitled to human rights without any discrimination.

The conception of rights, which every human being is entitled to enjoy by virtue of being a member of human society, has evolved through the history of struggles for the recognition of these rights. Section 2(1)(d) of the Protection of Human Rights Act, 1993 defines the term ‘Human Rights’ as the rights relating to life, liberty, equality and dignity of the individual guaranteed by the Constitution or embodied in the International covenants and are enforceable by courts in India. These rights may also be called the basic rights, the

fundamental rights, the natural rights or the inherent rights.

The concept of human rights dates back to “Darwinism”, which talks about the concept of Natural Selection (“Survival of the Fittest”). In the early stages of evolution, the popularly known ‘most intelligent species’ frequently had fatal fights amongst themselves, and it was always the fittest who survived. This abominable situation congregated our primogenitors which started the concept of “right to life”. Among them, they picked a leader of the congregation who was to manage the controversies. The leader started accumulating all the food the people collected and distributed it among the congregation and the process of “social life” started. In the next stage, the primogenitors evolved to become “social beings”. The people approached with complaints regarding unequal distribution of food, which ultimately developed the

concept of “equality” and equal distribution of resource was secured to all the people of the congregation.

With time, the people demanded various other rights. Crime was still prevalent and the wrongdoers were confined to cages made of wood or put into chambers, which gradually developed the concept of “life and personal liberty”. Eventually, the “human rights” radically evolved and protected most of the rights regarded as “fundamental rights”, but the main complication was that it was unwritten.

It was in 1215, when the first concept of documented human rights emerged with the introduction of “Magna Carta”. It is one of the most famous documents in the world and it is basically a contract between the king and the people of the church. “Magna Carta” established for the first time the principal that, everybody, including the king, was subject to the law, and since then, “human rights” have comprehensibly developed and found a place in various documents around the world.

In the global context, apart from the various texts on human rights, “UN Charter” adopted in the year 1945 was the first international document to recognise the protection and promotion of human rights as an obligation to be carried out by an individual as well as collectively by states. Subsequently, the introduction of “Universal Declaration of Human Rights (UDHR)”, which was approved by the “UN

General Assembly” on 10 December, 1948, to which India was also a signatory, is universally considered to be the most famous text on human rights and 10th December is now celebrated every year across the globe as ‘International Human Rights Day’. The principles enunciated in the UDHR has had great influence all over the world, although the governments are not forced by law to abide by them and India as well also adopted various principles of the UDHR in its Constitution.

In India, the Constitution does not specifically define the term “human rights”, though the Hon’ble Supreme Court of India for the first time tried to elucidate the concept of “Human Rights” in the case of *Golak Nath vs State of Punjab* in 1967, in which, the apex Court ruled that Fundamental Rights enshrined in Part III of the Constitution are “sacrosanct” and cannot be amended by Parliament. The judgement was based on the principles of “Natural Rights” as defined by “John Locke” as those rights which the humans receive from nature and that state is constituted for the protection of these rights and that no one can snatch these rights because they are given by any community or group on earth.

The Indian Constitution under its Preamble too enshrines the concepts of human rights. The Preamble to the Constitution of India declares India to be a Sovereign, Socialist, Secular and Democratic Republic. The reason behind providing with such a vivid preamble is

correlative of proving and ensuring the basic human rights to its citizens through the appellations. “WE, THE PEOPLE OF INDIA” implies that power is ultimately rested in the hands of the citizens. “SOVEREIGN” denotes that India is a state or a governing body and has the full right and power to govern itself without any interference from outside sources or bodies. “SOCIALIST” denotes that the means of production, distribution and exchange is owned and regulated by the community as a whole, i.e., a mixed economy in which both Public sector and Private sector run together as two wheels of economic development. “SECULAR” in India means equal treatment of all religions and equal tolerance towards all religions by the state. The term “DEMOCRATIC” denotes that the Government gets its authority from the will of the people and gives a feeling that all people are equal ‘irrespective of their race, religion, language, sex and culture’. The term “REPUBLIC” inherits the concept of Human Rights since India is a state where supreme power is held by the people and their elected representatives and it has an elected or nominated President rather than a monarch. “JUSTICE” is achieved through social, economic and political security

provided by the state. “LIBERTY” is provided to the citizens through the sanction of one’s thoughts, expressions, belief, faith and worship. “EQUALITY” means that all are treated equal in the eyes of law. “FRATERNITY” provides for the feeling of brotherhood. It means dignity of the individual is correlative to the integrity of the nation. Thus, the philosophy of Human Rights under the Preamble is provided through: “The State, i.e., inherent human rights; The Centre, i.e., expresses human rights; and the individual”. Apart from the Preamble, the “Fundamental Rights” enunciated in Part III of the Constitution of India mentions rights of the individuals which are justiciable and are enforceable before the Court in case there is a breach. These fundamental rights are nothing but basic human rights available to the individuals, though certain reasonable restrictions exist.

So we can conclude that the relationship between human rights and the Indian Constitution is not just legalistic; it is the soul of Indian Democracy. The Constitution acts as a living organism that evolves to protect the inherent dignity of every individual.

Introduction of Legal Education in School Curriculum: A Step Towards A Legally Aware Society

Ms. Ritimoni Sharma

Assistant Professor (Contractual)

Dr. Robini Kanta Barua Law College

This morning while performing my regular ritual of reading the newspaper with a cup of tea, my attention was drawn to a disturbing news about an external examiner of higher secondary examination being physically assaulted by a group of students in a school of Upper Assam. It reminded me of another incident that occurred some two/ three years ago when the murder of a 7 year old girl in Morigaon district of Assam created wide-spread public outrage. The then Superintendent of Police of Morigaon district, the esteemed IPS officer, Anand Mishra claimed to have deciphered the reason behind the crime as the addiction of the deceased girl's classmates to adult content , which the girl had refused to watch and had threatened to report. My mind was deeply perturbed by such demotivating news, especially because students were involved in both the offences. Such incidents of growing involvement of

minor children in various crimes becomes painfully evident when we surf the news feeds or read the newspaper, that often occur at various places of our country.

According to National Crimes Record Bureau (NCRB) report, juvenile delinquency in India has undergone a serious transformation over the last 10 years (2013 to 2022). The nature of crimes committed by them shifted towards more violent and digital offences. While violent crimes like murder, rape, robbery etc. rose from 32% in 2016 to 49.5% in 2022, crimes under POCSO Act witnessed a sharp increase from 794 cases in 2019 to 2356 cases in 2022. Moreover, reported cyber-crimes against and by children surged by over 20 times mostly after covid-19 pandemic. Juveniles, particularly in the 16 to 18 age group , who comprise 79% of apprehended minors, are increasingly engaged in various cyber-crimes like

transmitting 'child sexual abuse material', identity theft, hacking and financial deception etc. Such incidents make us ponder whether we are preparing students, who are in fact the future of our country, to live responsibly within the framework of law.

The Major Reasons Behind Juvenile Delinquency

The major reasons behind such increasing numbers of juvenile delinquency are primarily the following:

- 1. Ignorance of Law:** Due to lack of legal literacy, juveniles often fail to realise where childhood prank ends and criminal offence begins. Many teenagers do not even know that sharing a private photo without consent or an unverified content attract legal liability. Moreover, there is common myth among youth that their misconduct or any other offensive act are beyond punishment. This sense of false immunity leads them to commit more frequent or grievous crimes.
- 2. Dysfunctional Family Environment:** A family is supposed to be a child's primary source of security and moral guidance. If the parents exhibit violent and dishonest behaviour themselves, children often emulate these kinds of actions as normal ways to solve problems.
- 3. Rapid Social Change:** The society at large has been going through a

rapid shift of values and norms, especially after covid-19 pandemic. It has forced education and socializing entirely on to digital platforms almost overnight. The rapid shift has led to their alienation from society and led them more towards stress and frustration, resulting in commission of crimes.

- 4. Easy Access to Digital Platforms:** While the internet is a tool for learning, it also presents specific risks for juveniles who are still developing their judgment. Easy access to violent media and extremist ideologies through social media and OTT platforms have helped them in developing outrageous behaviour.
- 5. Peer Pressure:** Juveniles are far more likely to commit crimes in groups than alone. They often engage themselves in crimes like vandalism or theft simply to prove their loyalty to friends.
- 6. Reduced Supervision:** Lack of monitoring by adults, like parents and teachers, has led to juvenile crimes many a time. If a child knows that no one is watching or that there are no immediate consequences for their misconduct, they are more likely to escalate to more serious offences.

It is important to note that many criminal acts are committed by juvenile not with criminal intent but due to lack of awareness. Young individuals, often act

without realizing that their acts are of criminal nature or without understanding the legal consequences of their actions. Further, there is a common notion among young people that minors are immune from legal consequences or online activities are exempted from legal liability. This kind of misunderstanding about law is widespread and it does not confine to juveniles only. Many believe that absence of knowledge or intention protect people from punishment. As a result of such misconceptions, behaviours like rash driving, eve - teasing, stalking, cyber bullying, sharing offensive content, damaging public property or causing environmental harm are often treated casually, as are done by protagonists of some reels, movies or web series. Students frequently perceive these actions as harmless fun, without realizing that many of them amount to punishable offences.

On the contrary, the legal system of our country is based on the principle that “**Ignorantia juris non excusat**”. It means that, in India everyone is presumed to know the law, and lack of awareness is not a valid defence for civil or criminal liability. Once a law is enacted and published in the Official Gazette, every citizen irrespective of age is legally presumed to know it. Under the Bharatiya Nyaya Sanhita (BNS), 2023, a juvenile cannot escape liability solely by claiming that they did not know a particular act was illegal. For example, in a recent case, a Special POCSO Court in Ahmadabad ruled that a youth could not

use ignorance of the law as a defence for eloping with a minor, despite arguments about his age and lack of understanding.

In this context, legal literacy can play a crucial role in making every individual aware of their rights and obligations. Even legal literacy at a formative age can rectify the misunderstandings and help individual to recognize the boundaries between acceptable behaviour and unlawful conduct.

Law in Present School Curriculum

At present, most school boards in India include Civics and Political Science in their curriculum. Our curriculum incorporates Constitutional provisions such as Fundamental Rights and Duties, Directive Principles of State Policies, democratic institutions etc. for building constitutional awareness. However, the teaching of duties, obligations, responsibility and liability are often remains inadequate and theoretical. There is hardly any discourse on how laws affect daily life or how students may encounter legal situations in real-world contexts. Moreover, there are many misconceptions regarding the functioning of police force or lack of awareness for various facilities like free legal aid that the law agencies provide among students in particular and common public in general. As a result, students may know about constitutional provisions but remain unprepared for practical legal challenges.

We all know that it is the duty of the government to make the people aware of the

laws of the land. In this context, various governments, during their tenure, have taken steps for including the basics of several laws related to child protection, prevention of child marriage, cyber safety and environmental protection etc. to school students through their curriculum.. While these efforts are valuable, they are often conducted through isolated programmes and workshops which do not provide any direct benefit or awareness to the students. Further, legal literacy requires continuous and structured learning. Without integration into the regular school curriculum, such awareness remains incomplete. Introducing basic concepts like public nuisance and rules relating to traffic, sexual harassment, child labour, provisions of POCSO Act, IT Act, RTI etc. would ensure preventive knowledge rather than learning through adverse experiences that the students face at various phases in their lives.

Challenges in Introducing Legal Education and Their Solutions

Introducing legal topics in the school curriculum invite initial challenges. The New Education Policy (NEP) has always emphasised on minimising academic pressure on students and introduction of legal topics might counteract their policies. Certain legal topics, such as criminal responsibility or offences relating to personal safety must be handled carefully to suit the maturity of the students. Moreover, dearth of equipped and trained teachers who can explain these concepts

sensibly is another challenge to be considered in this regard. Furthermore, ensuring neutrality and uniformity across different educational boards also present challenges.

But these concerns or challenges can be addressed through some balanced and practical measures. For instance:

1. Basic concepts of legal education can be integrated into existing subjects like Social science, Artificial Intelligence, Information and Technology etc. or can be introduced as a separate elective subject.
2. Chapters can focus on real - life situations or problems like forwarding sensitive messages, stalking etc. and possible ways of dealing with those issues in a simplified manner, instead of technical legal details.
3. Teachers can be supported through training programmes standardized teaching materials and assistance from legal professionals and institutions DLSA (District Legal Services Authority) and other local law colleges.
4. Interactive methods such as discussions, role plays and mock courts can make learning engaging and meaningful. High schools can simulate the basic legal matters by assigning the students to play roles like lawyers, witnesses etc.
5. Law interns can be engaged in disseminating legal awareness in

various schools as a part of their internship at various occasions such as Constitution Day, Human Rights Day, Consumer Protection Day, Legal Awareness Day along with Republic Day and Independence Day.

6. Students should be encouraged to make posters, hoardings and wall arts in schools in order to make them aware of the legal fundamentals.
7. Legal counselling can also play a crucial role in equipping students with basic legal knowledge and awareness at an early age. A regular by-yearly counselling of the students by lawyers, law interns etc. will definitely help them understand their rights, duties and obligations and deal with legal challenges and avoid legal pitfalls.

In a society governed by the rule of law, legal literacy is very essential for every citizen. Every person should have awareness of practical legal concepts like duties and accountability of the police, provision of Zero FIR, free legal aid facilities for the poor and vulnerable sections of the society, the provisions of POCSO Act, domestic violence etc. Teaching of basic legal concepts will empower citizens and improve access to justice. Similarly understanding basic environmental laws, cyber-crimes related to social media, online

impersonation, data misuse, stalking, peer bullying etc. is also essential for students who are active users of public spaces and digital platforms. Schools, especially the high school, is a critical stage where values, behaviour and social awareness take shape. Introducing basic legal concepts at this level can help prevent juvenile misconduct, correct misconceptions about law and promote law abiding behaviour among young students. It is far more effective to introduce basic legal concepts at a formative age, so that awareness and responsibility are cultivated early, rather than relying on punitive measures after a crime has already been committed.

Indian schools can also adopt the example of the high schools in the countries like the United States, Canada, the U.K. and Australia in which the school curriculum emphasises legal literacy through Criminal and Civil Law, Torts, Contracts and Consumer Rights, often applied via interactive mock trials. Legal education would enable students not only to protect their own rights but also to respect rights of others as well. Introduction of basic legal concepts, therefore, would not merely be an educational initiative, but an investment in justice, social responsibility and future of democracy.

Expanding The Horizons of Article 21: Santhara and The Debate on Dignified Death in Indian Constitutional Law

Mr. Shubham Dutta

Assistant Professor (Contractual)

Dr. Robini Kanta Barua Law College

Abstract

Article 21 of the Indian Constitution guarantees the right to life and personal liberty, interpreted to include dignity and autonomy. The debate over Santhara, a Jain practice of voluntary fasting unto death, raises complex constitutional questions about dying with dignity and religious freedom versus state interests in suicide prevention. The Rajasthan High Court deemed Santhara unconstitutional in *Nikhil Soni v. Union of India* (2015), likening it to suicide, though the Supreme Court has since placed a stay on this ruling. The controversy illustrates the tension between individual autonomy and public morality, as Article 25 allows religious practice tempered by public order. Judicial precedents have evolved, with landmark cases gradually accepting dignified death while still assessing the legality of practices like Santhara. The need for a regulatory framework, medical oversight, and reforms in suicide laws highlights the ongoing struggle between protecting life and honoring constitutional rights. Overall, the Santhara issue reflects a significant evolution in the interpretation of Article 21, emphasizing dignity in death and the balancing act between personal freedom and state interests.

Keywords: Indian Constitution, Article 21, Santhara.

Introduction

Article 21 of the Constitution of India guarantees that “No person shall be deprived of his life or personal liberty except according to procedure established by law.” Judicial interpretation has evolved this clause into a fundamental right, expanding its meaning to encompass dignity, autonomy, and the concept of a meaningful existence beyond mere physical survival.

Within the evolving constitutional framework, the debate surrounding Santhara, a Jain practice of voluntary fasting unto death, raises significant constitutional questions regarding the right to die with dignity, the justification of voluntary death under religious freedom, and the balance the State must maintain between suicide prevention and respect for spiritual autonomy.

The article discusses the implications of the Rajasthan High Court’s ruling in *Nikhil Soni v. Union of India* (2015), which deemed Santhara unconstitutional, categorizing it alongside suicide, and the subsequent Supreme Court’s stay on this ruling. It explores how Santhara relates to Articles 21 and 25 of the Indian Constitution, highlighting the interplay between the right to life, freedom of religion, and criminal law, while also addressing the historical context, relevant legislation, and judicial precedents regarding dignified death in India.

Historical Background of Santhara

Santhara is a Jain religious vow emphasizing ahimsa (non-violence) and detachment from material existence. It is described in Jain scriptures as *Sallekhana*, a voluntary and gradual renunciation of food and bodily desires taken by individuals of advanced age, facing terminal illness, or achieving spiritual completion. This practice is distinguished from suicide as it is seen as a disciplined spiritual process aimed at purifying karma and achieving *moksha* (liberation), involving a gradual reduction of food and water intake alongside meditation and spiritual reflection. Historically, Indian traditions have embraced various perspectives on death, including ascetic withdrawal. However, colonial penal laws introduced a uniform criminal approach to suicide, causing friction with traditional spiritual practices. A constitutional challenge arose as modern human rights discussions focused on individual dignity and autonomy, questioning the legal classification of spiritual fasting unto death—whether it should be criminalized or constitutionally protected.

Constitutional Provisions Involved

Article 21 of the Indian Constitution has evolved from a narrow interpretation in *A.K. Gopalan v. State of Madras* to a broader substantive due process perspective in *Maneka Gandhi v. Union of India*, emphasizing that procedures must be

“fair, just and reasonable.” Subsequent rulings have identified dignity as central to Article 21, encompassing rights such as dignity itself, privacy, health, and personal decision-making autonomy. A pivotal question emerged regarding whether dignity includes the right to die, leading the Rajasthan High Court to determine that Article 21 protects life but does not extend to the right to die, thereby invalidating the practice of Santhara.

Article 25, which guarantees freedom of religion, allows for the practice and propagation of religion, constrained by public order, morality, and health. In the case of Nikhil Soni, the High Court ruled that Santhara is not an essential religious practice and thus lacks constitutional protection under Article 25. This situation raises a crucial issue about whether courts should assess the essentiality of religious practices or uphold individual religious autonomy.

The discourse surrounding Santhara requires a careful balancing of fundamental rights, recognizing that religious freedom must be weighed against public morality and the rights embodied in Article 21, which also prioritizes personal autonomy and dignity. Thus, the debate over Santhara illustrates a complex constitutional balancing act rather than a mere conflict of rights.

Legislative Framework Governing the Issue

The Santhara controversy centers around two key provisions of the Indian Penal Code (IPC): Section 309, which punishes attempts to commit suicide, and Section 306, which punishes abetment of suicide. The Rajasthan High Court ruled that Santhara constitutes an attempt at suicide, thus subjecting those involved to potential criminal liability. This ruling has prompted a discussion about the evolving legislative attitudes towards suicide, as the Mental Healthcare Act, 2017, recognizes suicide attempts as indicators of psychological distress, discouraging prosecution under Section 309 IPC. Furthermore, the State’s interest in preserving life raises concerns about potential coercion from social or religious pressures, leading to a conflict between protective legislation and individual autonomy.

Judicial Precedents and Constitutional Evolution

Judicial precedents have significantly shaped the constitutional discourse on the right to die in India. The Supreme Court initially recognized a constitutional right to die in *P. Rathinam v. Union of India* (1994), but this was overruled by *Gian Kaur v. State of Punjab* (1996), which clarified that while Article 21 does not encompass a right to die, it allows for dying with dignity regarding natural death. Subsequently, in *Aruna Ramchandra Shanbaug v. Union of India* (2011), passive euthanasia was permitted under strict judicial oversight. The

landmark decision in *Common Cause v. Union of India* (2018) affirmed the right to die with dignity, legalizing passive euthanasia and living wills, thereby emphasizing individual autonomy in end-of-life choices. In contrast, *Nikhil Soni v. Union of India* (2015) ruled Santhara illegal, equating it with suicide, which invoked Article 21 and led to further scrutiny by the Supreme Court, highlighting the ongoing debate surrounding religious practices versus constitutional rights.

Analysis: Santhara and the Concept of Dignified Death

The Constitutional dilemma surrounding protection of autonomy versus preservation of life presents competing interpretations. Arguments against Constitutional protection emphasize the state's duty to safeguard life, cautioning against coercion or societal pressures that might normalize self-destruction under a guise of religious justification. Conversely, supporters argue that autonomy and dignity are central to Article 21. They contend that practices like Santhara (spiritual purification) differ from suicide and that criminalization may infringe upon

freedom of conscience. Modern Constitutional thought advocates for individual choice at life's end, encapsulating dignity as control over one's dying process.

Conclusion

The Santhara controversy highlights the evolution of Article 21 in Indian constitutional law, shifting from a survival focus to emphasizing dignity in death. Judicial rulings have gradually accepted the concept of dignified death, though the Rajasthan High Court's comparison of Santhara to suicide reflects a preservation-centered view. This situation raises questions about the interplay of sanctity of life, individual autonomy, and religious freedom, as Indian law navigates between protection and liberty near death. Recommendations include implementing a regulatory framework for Santhara, seeking a Supreme Court ruling to clarify Constitutional uncertainties, establishing medical oversight mechanisms, acknowledging autonomy while safeguarding the vulnerable, and reforming suicide laws to align with Constitutional morality.

Part-III
RHYTHM OF WORDS

The Mountain Beckons

Mrs. Dipti Koch

Assitant Professor, (Contractual)

Dr. Robini Kanta Barua Law College

In the far eastern hills where the dawn first breaks,
A sacred journey my heart now initiates,
Through winding roads and forests deep,
Where silent mountains their vigil keep.
The air was cool, the horizons wide,
With misty clouds that slowly glide.

Birds chirped softly in trees tall,
As nature answered my soul's call.
The mighty river flowed with grace,
Carving valleys in its embrace.
Its ripples on stones so strong
Reminding me of the days forlorn.

Pilgrims walked with faith so bright,
Their eyes filled with hope of divine light,
Stories of sages filled the air,
Of penance, devotion, and humble prayer.
It is said that here the sage once came,
Burdened with sorrow, guilt, and shame.
In these holy waters his sins, his wound
A tale of faith, the Parasuram Kund.

Finding Myself Amidst the Cycle of Roles

Ms. Preetisha Choudhury

Assitant Professor,

Dr. Rohini Kanta Barua Law College

With dreams in my sparkling eyes,
Like the twinkling stars scattered all across the limitless sky,
I sat in the front rows of curiosity, absorbing knowledge
Guided by gurus; ideals of inspiration and light,
So bright.
Igniting a passion, and letting me steer the wheel of wisdom.

As time passed, years unfold, roles gently swapped,
In the hustle bustle of childhood,
The seed once sown, grew up beautifully and gracefully;
The classroom's hush; where pages were turned and chapters recited incessantly,
Another flight departed,
From the front bench to the teachers' desk,
Roles reversed; the guiding light earned.
Nurturing creative minds and letting wisdom flow,
A transformative flight; full of hope.

Life, however, failed to stop
The clock struck, seasons changed, cycles turned,
Roles reversed back again,
From the teachers' desk to the front bench,
Amidst a stunning milieu; thirst of knowledge stirred again,
Back to a curious learner once again,
With enliven dreams in the eyes,
A beautiful journey encore.

As I move ahead, gracefully adapting to the dance of roles,
From student to mentor, and back once more,
Attracted towards the pool of knowledge, I find my purpose.
Echoing in the heart again and again.

Elegy to Gangee

Purabjyoti Gogoi

LL.B. 6th Semester

Sweet flowing Mother of the creation
Adorned with mystic tone of salvation.

Here in yours,
Ante diluvian slanting edge of serenity

Mine fragile knees bend, unknowingly- to thy dignity.

With a stricken heart, I lament
for being thy distant inferior son

As the symphony of my heart,
so far did on no occasion

Longed for thy embrace.

Even in this still-ceased moment,
Beneath your tender flowing gaze

I find no solace as do-thy good other offsprings.

I come forth not in sheer colours of delight

But rather in pale shades of white.

I bring no redolent flowers of spring,

Or any ripened fruits to be your offering.

I come forth bearing an earthen pot

Lost in the abyss of grief.

Min'e hands sink

beneath this fragile eathen clay,

Its whisper of weight trembles my soul

For it's the resort of last
of one who lingered once.

Amidst thy blissful bliss

I bear uncanny silence,

With my pot of earthen dust.

In thy lenient flowing arms,

I arrive to bid adieu to a mother into the another
O sweet flowing Gangee, Mother of the creation
In thy waves of tender
Carry my mother with gentle-
As she gave her youth like the fading dawn,
And her fading days to life's storm.
In thy waves of tender
Carry my mother with gentle
As through my weary nights,
When sickness cast its shadow in heights.
She nurtured me through pain so deep,
Throughout those restless nights, denying her sleep.
O sweet flowing Gangee, Mother of the creation
In thy waves of tender
Carry my mother with gentle-
As when hunger struck with ruthless might,
She fed me in warmth through day and night.
In thy waves of tender
Carry my mother with gentle-
As her hands now tremble being weak and worn,
Those once toiled for me since dusk to morn.
In thy waves of tender
Carry my mother with gentle-
For she is the soul who gave me life,

And carved my course under silent warm light.
Guide her soul to your depths below,
From where I can hear her whispers in your flow.
O sweet flowing Gangee, Mother of the creation
In thy waves of tender
Carry my mother with gentle
To the gates of salvation.

My First Dawn

Nang Tuchengkham Mohan

LL.B. 2nd Semester

It was the first dawn of a journey untold,
A moment where I knew nothing,
No familiar faces, no gentle voices,
Only a quiet storm swirling within my chest.
A constellation of questions flickered restlessly in my mind.

Would I rise above the crowd?
Would I carve a place for myself in their minds?
Would destiny gift me a companion
Who stands beside me in every rise and fall?
Was I sculpted strongly enough for this new chapter?

Leaving behind the echoes of my yesterday,
I stepped into an unexplored realm,
A tapestry of unfamiliar souls,
And yet I wondered,
How might I become a memorable thread in theirs?

It was my first dawn,
And though I knew nothing of the road ahead,
I held one truth gently in my heart,
I would strive to be the brightest among them.

When fear tightened its grip
And self-doubt tried to root itself within me,
I remembered my brother's soft reminder:
"Be a sunflower in a field of roses."
With that, I lifted myself,
Carrying courage like a flame that would not dim,
And every question scattered like mist
At the kiss of morning light.

Rekindled Dreams

Pragyan Borah

Jorhat Medical College, MBBS (3rd Semester)

I walk the few steps of my cramped confinement,
Yearning to stride the alleys of my village.
The wheels rush in a stint so fast,
I only fathom the bullock carts of the fields afar!
Miles and miles from here,
My farmer friend wakes to a dappled sun;
Yet, the smog hazes my city's panes,
And the heliac rays are no less than a pun!
The green paddies herald golden dreams,
The harvest arrives,
And it only brings a smile so gleam.
Aeons from now, I wonder a life like this!
Away from the dust and dirt,
And the polluting airfilm.
Oh! How lucky are those, who wake to a crooning cuckoo,
I only yearn for rest from the traffic's honking.
The hamlet wakes to the hen's sound,
And, then and there, it lives a life worth my zillion pounds.
The city feels like a dystopic phantom,
Oh! My dearest village feels only like a fantasized sojourn.
Towering skyscrapers beseige me today,
And this feels no less than the bars of hell.
The hut back in village was my earthy eden,
I regret the fact of leaving it back.
Dense in the forest, deep in the grooves,
My friend brings me herbs and This bucketful
And I only sob tears,
My plate looks a lot of packaged food.
Oh! My grandmother's last smile,
My mother's tender eyes.
My father's perspiring temples,
My sister's playful vibe:
How come I not miss them!
As I am all alone in the city's terrible life.
All I can do is to smile a smile so wry,
For I chase my dream of village,
Like a fanatic firefly!

স্মৃতিৰ এখিলা পাত

(প্ৰাক্তন শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-
ছাত্ৰীসকলৰ অনুভৱ)

Dr. R.K.B Law College from My Lenses

Dr. Prasenjit Borkakoti

*Principal,
DHSK Law College*

*Former Faculty,
Dr. Robini Kanta Barua Law College*

A rainy day of August 2014- I was just a fresh Post Graduate in Law (LL.M) from Symbiosis Law School, Pune returning back to my own native city filled with youthful excitement with an object of imparting legal education with updated pedagogy which I learned from the Professors of one of the top ranked law institute. The pass certificate of my LL.M was still not released by the University when I faced the interview before a huge panel at Dr. R.K.B Law College, Dibrugarh.

During that time i.e. July, 2014 the College was under the guidance of a very experienced administrator Lt. N.C Gohain as the Secretary to the G.B of the College. It would not be wrong to say that he acted as the backbone of the College. He was very special to me because of the huge age gap between us and perhaps due to this reason I saw him as a caring personality for me rather than a fearful administrator as heard from my seniors.

At the time when I joined the College as a whole time faculty (Assistant Professor), the faculty strength of the college was totally dependent on the Part time faculties (Visiting Lecturers) from the Dibrugarh Bar Association namely; Sri S.C Goswami, Sri S.B Sarma, Sri P.C. Medhi, Dr. N. Ahmed, Sri Ajit Borgohain, Sri Ajit Bora, Sri Raj Kumar Agarwalla and Mrs Ivy Chatterjee who served the college at a very nominal honorarium which I think was a gentle gesture towards the College and legal education as a whole which boosted the College to a certain extent in achieving the object for which it was established back in the year 1976 by the conscious people of Dibrugarh with Sri Hemnath Gohain as the founding Principal. This journey of the college was further strengthened by the invaluable support of a very small but young and energetic whole time faculties who were newly recruited as per the direction of the BCI, New Delhi to fulfill the requisite norms of the Legal Education Rules. This small group of whole time

faculties which were just three in numbers consisting of Mrs Manalisa Medhi, Dr. Manomita Paul & Mrs. Shilpi Gupta was joined by me as the fourth member. Although these full-time faculties were junior in age as well as experience in comparison to the part time faculties but they had the idea of doing something out of the box.

At the time of my joining, the Principal of the College was none other than Dr. Gautomi Dutta Borah a devoted academician and a benevolent leader leading from the front setting example for not only the juniors but also for her seniors by age although not by experience. Her strong determination to do something for the college out of very limited resources backed by the junior teaching staff at that time further strengthened the overall pillars of the College.

Dr. Dutta fostered a warm collaborative environment that allowed us to work closely together, with her as the Principal and myself as the Coordinator & Faculty In charge of various important Committees, Cells & Clubs. Her commitment made it possible for us to achieve significant progress in many areas of the College. Our combined effort allowed us to bring positive changes thereby advancing the infrastructure improvement, academic programs and overall development of the Students. Although the college did not have a well-equipped academic building and other infrastructure, the academic environment of the college

was worth mentioning due to the handhold dedication of the teachers as a result of which the students from the college were able to secure the University Medal many times which boosted the morale of the teachers.

The environment inside the college was so homely and joyful that I never felt like a newcomer. Dr. R.K.B Law College with its vibrant academic atmosphere and its enduring commitment to the holistic development of the students has been the perfect platform for my teaching career. The years I spent as a faculty of law have not only shaped my professional life but also deeply enriched my overall personal growth.

Over the years, the college has undergone many transformations and I have had the privilege of witnessing its evolution. When I joined the college, the only activity of the faculty members was to deliver lecture, but in due course of time the activities have increased manifolds like organization of various National seminars, workshop, Faculty Development Program, Symposium, Moot Court Competition, Street plays, Swatchata Drive, Adoption of Villages and tea gardens under Swatcha Abhyan Gramin and so on and so forth, all under the various committees and cells devoted for IQAC of the College.

Among the many memories, the most memorable one for me is when our college was awarded the Swachhata Senani Award (2nd prize) by the Government of Assam for

the “Swatchata Abhyan- Hag Tag Challenge” in the year 2019 because the challenge was undertaken under my leadership by the Health & Sanitation Club of the College as per the Government directives. It was indeed a kick for me to realize my own capabilities, which boosted me to another level because we were the only Law College of Assam to receive such an award.

My journey at Dr. R.K.B Law College has given me countless memories, lifelong connection and a deep satisfaction of being a nation builder by shaping the life of so many students who are now playing distinguish role in the Judiciary or other departments as either a judge, lawyer, law officer and other administrative ranks. Teaching law to aged people presented a unique set of challenge which was very uncommon to me; as they used to bring wealth of diverse life and professional experience to the classroom which

sometimes questions the established theories of law, requiring the faculty member to balance the curriculum with real world experience. Despite these challenges, the experience is often rewarding, as mature students bring a seriousness of purpose, discipline and a strong sense of responsibility that enriches not only the classroom environment but also young faculties like me.

Reflecting on these past eight years at R.K.B Law College, the true reward has not been the lectures delivered, but the evolution witnessed. Watching former students rise to become formidable advocates and ethical judges is the ultimate validation of this journey. This experience has reaffirmed my belief that legal education is the bedrock of justice. I leave this chapter not just as a teacher of law, but as a lifelong student of the pedagogical art, eager to see how this next generation will redefine the boundaries of our profession.

Memories of Dr. Rohini Kanta Barua Law College

.Smti. Karuna Devi

Chief Judicial Magistrate, Hojai

Alumna, Batch of 2005- 2007

It feels just like yesterday when I first walked through the gates of Dr. R.K.B. Law College, filled with uncertainty, a million questions and a reluctant heart as I had wished to pursue a different field of subject back then. I also remember the first introductory sessions with all seniors as well as with our beloved teachers and Principal, Sri N.C. Gohain (now deceased) who individually interacted with each and every fresher and when my chance came to speak up and was asked as to why I took admission in law, I had very bluntly replied that my father had forced me to study law.

Be as it is, today I serve in the Assam Judiciary and am posted as the Chief Judicial Magistrate at Hojai but I often ponder how the three formative years shaped my understanding of law but also my sense of justice, discipline and purpose and the entire credit goes to my mentors, my teachers. I still recall the first class taken by Sri S. Goswami Sir, who told us, “Law is nothing but an application of

common sense, but common sense is not so common now-a-days”. I still carry these words still in my heart as a Guru Mantra and in fact all these years in the legal field has made me realise that these words are in fact true. To quote Robert Bolt from A Man of All Seasons, “The Law is not a light for you or any man to see by; the law is not an instrument of any kind. The law is the cause- the cause of justice, and justice is the end.”

Each and every experience in those three years, be it the lectures, the discussions or the interactions, all went to build my solid foundation and I can indeed say with conviction that the faith of my teachers upon my potential made me believe in myself and helped me transition from a student to a judicial officer. However, it would be wrong if I fail to mention those carom board sessions and all of us scrambling to fetch the board after every class and which even made us attend college on an Assam Bandh. Also, those

laughter's over murhi chat and aloo chat in the college gate, samosas in Amit Hotel and chops in Rambandan at Thana Chariali, numerous movies watched after bunking classes, scampering for library books before any examination are all etched deep in my heart.

Looking back, I realise that my journey was not mine alone but has been guided by the values instilled by my alma mater, my teachers and my friends and I cherish each and every moment spent in this college with nostalgia. This College taught me to dream big but stay grounded,

to be ambitious but also to stay kind, to choose integrity and purpose over popularity and most importantly to believe in myself.

As an alumna, I carry immense pride in being a part of this institution's legacy. The world keeps evolving but the essence of justice remains timeless and it is this very essence that Dr. R.K.B. Law College so beautifully instills in all of us. Finally, I would like to state that, "The power of the law lies not in the words of the statute, but in the conscience of those who interpret it."

Reminiscing My Days in Dr. R.K.B. Law College, Dibrugarh, Assam

Adv. Shiva Nand Mishra

*Advocate,
Supreme Court of India
Alumnus (2009–2012)*

It is a matter of immense honour and heartfelt joy for me to extend my greetings to Dr. R.K.B. Law College on the historic celebration of its Golden Jubilee. Being a student of this esteemed institution during the session 2009–2012 remains one of the most defining chapters of my life. I consider it a privilege to have graduated from this college with the 6th Rank under Dibrugarh University, a milestone that would not have been possible without the academic rigour, moral strength, and continuous support the college provided.

During my years as a student, I was simultaneously serving in the Indian Air Force at Chabua, nearly 25 kilometres away. Attending classes regularly while fulfilling service responsibilities was challenging, leaving little time for self-study. Yet, it was the exceptional dedication of our faculty members that enabled me to excel. Their clear explanation of concepts,

methodical teaching style, and commitment to student welfare helped transform every classroom session into meaningful learning. My classmates, with their cooperative and encouraging nature, made the journey even more enriching. The bond we shared inside and outside the classroom remains one of my fondest memories.

The college library—our true temple of knowledge—played a vital role in shaping my academic spirit. It allowed me to explore varied authors and perspectives, helping me strengthen my analytical abilities and deepen my understanding of legal thought. Beyond academics, the college nurtured cultural and spiritual values. Each year, during Basant Panchami, Saraswati Puja is celebrated with great devotion. I was fortunate to be entrusted with the honour of serving as the priest (pujari) on this occasion—a responsibility that deepened

my emotional connection with the institution.

A turning point in my life came during a lecture on the Constitution of India. It was in that classroom that I realised law was not merely a subject to study but a calling I wished to follow for the rest of my life. I appreciated, even in my first semester, that the law is the greatest discipline, one that must be lived every day. This realization continues to guide my journey.

Today, I am privileged to practice as an Advocate in the Supreme Court of India from 2019. Whatever I have achieved professionally is deeply rooted in the foundation I received at Dr. R.K.B. Law College. The institution taught me

discipline, clarity of thought, and respect for justice—values that continue to shape my practice and principles.

I also take this opportunity to pay respectful tribute to our former Principal, Late Shri N.C. Gohain Sir, whose tireless dedication to the college—even at more than 70 years of age—remains an inspiration for all of us. His life exemplified commitment, humility, and service.

The Golden Jubilee is not merely a celebration of fifty glorious years but also a cherished opportunity for alumni to reunite, reconnect, and relive the memories that shaped us. It brings us together to celebrate our shared journey and renew our bond with the institution.

With deepest respect and warm regards.

A Legacy Beyond the Bar

Ms. Rashmi Rekha Borgohain

London (United Kingdom)

Alumna (2007–2008)

It's a common misconception that a law degree is only useful behind a mahogany desk or in a courtroom; in reality, it's a blueprint for how to think, lead, and exist within a community

Reflecting on my three years at this institution, I realize that my time here was far more than a mere academic milestone; it was the crucible in which a better version of myself was formed. While many view a law degree as a tool for the courtroom, I have found it to be a profound compass for life. The dedication and unwavering commitment of my teachers-Goswami Sir,

Borah Sir, Sharma Sir, Buragohain Sir, Nazrana Madam etc. to whom I owe immense respect and gratitude, instilled in me a deep-seated appreciation for the principles of justice and equity. Though I do not formally practise at Bar today, I “practise” law in every social interaction and personal decision I make. This education relined my character, sharpened my integrity, and gifted me a perspective that transcends the professional sphere. I stand proud as an alumna, forever grateful to the mentors and the halls that taught me not just how to argue the law, but how to live by its highest ideals.

A Lasting Legal Impact

Nawab Samsuddin Ahmed

Advocate, Dibrugarh Bar Association

Dibrugarh, Assam

I passed LL.B. from DR. ROHINI KANTA BARUA LAW COLLEGE in the year 1995. But when I took admission in the law college, it was known as DIBRUGARH LAW COLLEGE. Initially it was not my desire to study law as I come from an Assamese medium school. So I felt that it was not possible for me to study law in English, Later, I changed my decision of taking admission in the Political Science department of Dibrugarh University after my meeting with my senior Bashir Ahmed who suggested me to take admission in law and took me to Dibrugarh Law College. He arranged entire formalities for me for taking admission in the Preliminary Course of LLB at Dibrugarh Law College.

Later on, Sir introduced me to the Principal Lt. N.C. Gohain Sir. Since then though I had no intention of studying law. I took admission in Dibrugarh Law College only to honour the advice of Bashir Ahmed sir. During the period as a student I met many learned teachers at the law college and under their guidance and co-operation I completed my LL.B. course successfully

and became a professional lawyer respectively. Some of the resourceful teachers that I had the privilege of taking guidance from were: the then Principal Late N.C. Gohain, Late Bashir Ahmed Sir (Vice Principal), Late Anil Kundu Sir, Late N.C. Bagchi Sir, Sri Jogen Bora Sir, Lt Biman Barua Sir, Late Khagendra Nath Chowdhury Sir, Late Hiranmoyee Goswami Ma'am, Late Kundan Sahi Sir, Sarifur Rahman Sir etc. I also fondly remember the non - teaching staff Mr. Patgiri and chawkidar Ramdeu Rai. I also remember taking part in the Extempore Speech competition and Mono Acting competition and acquired 1st Position in both the activities ; the award for which was given to me by the then Vice Chancellor of Dibrugarh University, Dr. Kamaleswar Baruah. It was also a very memorable moment for me that I could attend the meeting in which Late Rohini Kanta Barua took the decision of donating the existing chang bunglaw, along with the land to the authorities of Dibrugarh Law College, which was thereafter renamed as Dr. R. K.

B. Law College. And I, along with my friend Advocate Mehboob Ahmed, was in the first batch to obtain an LLB degree from Dr. Rohini Kanta Barua Law College.

It was also a memorable moment for me that the present building of Dr. Rohini Kanta Law College was constructed when we were students there. But we completed our law study at the old wooden building i.e. the 'chang ghar'. Our beloved then Principal Sir always dedicated his time for the welfare of the college along with the students of his college and established it as a renowned college under Dibrugarh University.

After joining the court as a lawyer our respected Principal called me to join his college as a faculty. But due to some unavoidable circumstances I could not keep his request. However, my senior late Bashir Ahmed and I approached Sri Sudeb Chandra Goswami, a learned advocate of our Bar and finally he accepted our request and since then he is devoting his valuable time to teaching along with regular practice as an advocate.

I am very much happy that our college is celebrating its Golden Jubilee this year (2025-2026.) Finally I convey my heartfelt gratitude and thanks to the entire people connected with the celebration.

My Experience at Dr. R.K. B. Law College

Mr. Siddhant Jaiswal

Alumnus (2022–2025)

My journey at Dr. R.K.B. Law College has been one of the most enriching and memorable chapters of my life. The three years I spent here were not merely about academic learning, but about personal growth, leadership, and the creation of lifelong memories.

Under the dynamic guidance of our respected Principal, Dr. Gautomi Dutta Borah ma'am, I discovered what true education means — not just the pursuit of knowledge, but the cultivation of character, discipline, and purpose. Her constant encouragement and wisdom shaped our vision and inspired us to strive for excellence both inside and outside the classroom.

I was fortunate to learn from an exceptional group of teachers whose dedication made a lasting impression on me. Each of them taught with passion, patience, and precision, guiding us through

the complexities of law and life alike. Their mentorship helped me not only to become a better student but also a more responsible individual.

My tenure as the General Secretary and later as the President of the Students' Union was an unforgettable experience. Leading the college, organizing events, addressing challenges, and representing my peers taught me the true essence of teamwork, responsibility, and leadership. These experiences moulded my confidence and broadened my perspective on life and society.

As I look back, I feel immense gratitude for every moment spent within the walls of this esteemed institution. Dr. R.K.B. Law College was not just my college — it was a home of learning, friendship, and inspiration that will forever remain close to my heart.

Once a part of R.K.B., always a part of its spirit of excellence.

Echoes of Knowledge: My Journey Through Dr. Rohini Kanta Barua Law College

Md. Sanowarul Islam

Student of LL.B. 6th Semester

My journey at Dr. R.K.B. Law College has been one of the most meaningful and memorable chapters of my life. From the very first day I stepped into the campus, I felt a strong sense of belonging that continues to deepen with every passing semester. This institution is not just a place of legal education; it is a vibrant space of growth, inspiration, and self-discovery.

Serving as the General Secretary of the College Union has been a truly rewarding experience. It has taught me leadership, communication, and organizational skills that go beyond the classroom. Having attended moot court competitions, legal awareness programs, legal aid camps, and seminars, I have gained valuable practical exposure to the real spirit of law. Coordinating major college events like the Annual College Week, and Golden Jubilee Celebrations has

also allowed me to witness the unity and enthusiasm of our student community.

Our respected teachers play an extraordinary role in shaping our journey. Their dedication, patience, and constant encouragement not only help us grasp complex legal concepts but also inspire us to become responsible citizens and ethical professionals. Their guidance lights our path, turning every challenge into an opportunity to learn and grow.

Some of my fondest memories are made in the classroom corridors and open spaces, where simple conversations often turn into endless laughter. Whether it is discussing topics under the fading sun just before the exams, or eagerly asking the first student returning from viva voce about the questions, every moment is special. Dr. R.K.B. Law College truly feels like a second home, shaping not only my academic journey but also my personality, inspiring my present, and guiding my future.

Feelings of Gratitude

Current Student

LL.B. 4th Semester

I have taken admission in Dr. R.K.B Law College after my retirement from service. Actually I have a dream to study Law. For that purpose I have approached my employer for a No Objection Certificate. As I came to know that I do not receive NOC then I have to drop the idea of doing LL.B during my service period. Before that, in the year 2004-2005, I was approached to study Law. But at that time to study Law, the maximum age limit was 30 yrs. which I had crossed in the year 1995.

Finally I became the student of 1st Semester LL.B in the year 2024

While attending Law College at the age of 60 years, it presents unique challenges. It also offers significant advantages derived from a lifetime of experience, greater maturity etc.

A law degree for a mature student can be a tool for career enhancement, a way to serve the community better.

Due to the generation gap, initially I felt like an outsider among much younger classmates. But my young classmates

interacted with me and freely mingled with me with the passage of time. All this was possible due to our Respected Vice Principal Mr. R.K. Agarwalla Sir, who introduced me to my classmates so nicely that all my classmates addressed me as 'Sir' and became my friends, So I am grateful to respected Agarwal Sir and fellow classmates for honouring me. Now I feel that age is not a bar to sharing a seat with young classmates in the 25 yrs age group, if you really want to learn new things. Only our mind should be free from hesitation and personal ego.

Almost all the faculty members are younger than me. All the time I have received special care from the faculty members as well as from the college administration. They are dedicated, interactive and helpful to me.

The main driving force to study Law at this age is my wife Mrs Daisy. Y. Lankar. She always encourages me to continue my study whenever I tell her about my willingness to discontinue my study.

The second source of encouragement is the respected faculty members at Dr. R.K.B Law College. Whenever I ask them whether my age is suitable to study Law. They always inspire me to continue my study and not to think about my age. I am grateful to all them and the principal of the college for their constant support regarding academic standard, discipline, administration etc. I would like to say that Dr. R.K.B Law College is one of the best

Law Colleges in upper Assam as well as in N.E. India.

Due to their dedicated service in the field of legal education, the college is able to earn a special brand, which attracts students from different fields and different parts of N.E. India.

I am lucky that I am able to celebrate the Golden Jubilee year of Dr. R.K.B Law College as a student at the age of 60.

“Long Live Dr. R.K.B Law College, Dibrugarh.”

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ এজন ছাত্ৰ হিচাপে দুআষাৰ

শ্ৰী হলিৰাম ফুকন,

প্ৰাক্তন ছাত্ৰ

২০২১-২০২৪ বৰ্ষ

চাকৰি জীৱনত বহু কাম কৰিব নোৱাৰিলোঁ। অৱসৰৰ পাছত তেনে কাম কৰাৰ প্ৰৱণতা থাকি গ'ল। সুদীৰ্ঘ ৩৮ বছৰৰো অধিক কাল সুখ্যাতিৰে অসমৰ বিভিন্ন স্থানত চাকৰি কৰি শেষত ডিব্ৰুগড়তে স্থায়ীভাৱে থাকিবলৈ থিৰাং কৰিলোঁ। এষাৰ কথাই মোক বৰকৈ আমনি দিয়ে যে অৱসৰৰ পাছত ঘৰত শুই বহি থাকিব নালাগে, ব্যস্ততাই জীৱন দীঘলীয়া কৰে। সেয়েহে পৰিয়ালৰ তাড়না আৰু মোৰ নিজা ইচ্ছাত পলমকৈ হ'লেও পঢ়া-শুনা কৰাৰ বাবে মন মেলিলোঁ। এদিন হঠাৎ মোৰ ভাই সদৃশ বন্ধু শ্ৰীযুত শ্ৰীমন্ত বৰদলৈক লগ পাই তেখেতে জনোৱা উৎসাহৰ বাবে মোৰ মন দৃঢ় কৰিলোঁ যে LL.B. পঢ়িম তাকো ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ত। কথা মতে কাম, মই আহি কলেজৰ অধ্যক্ষক লগ কৰি নামভৰ্তিৰ ইচ্ছাৰ বিষয়ে জনালোঁ। তেতিয়া মই বয়স ৬৬ বছৰ অতিক্ৰম কৰিলোঁ। পিছে অধ্যক্ষা মহোদয়ই মোক আশ্বাস দিয়াত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ত ছাত্ৰ হিচাপে অধ্যয়নৰ সুবিধা পালোঁ।

তাৰ পাছত বহু উৎসাহেৰে ইউনিফৰ্ম এযোৰ তৈয়াৰ কৰিলোঁ। ০৫-০১-২০২২ তাৰিখে প্ৰথম দিনা ক্লাছ কৰিবলৈ আহোঁ। একেবাৰে এজন নতুন ছাত্ৰ ৰূপে মহাবিদ্যালয়ৰ মণিদাই দেখাই দিয়া ক্লাছ ৰুমত প্ৰবেশ কৰোঁ। প্ৰথম ষান্মাসিকৰ (1st Semester) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে এটা বিশেষ সন্মানেৰে মোক আদৰণি জনালে। প্ৰথম দিনৰ

বাবে তেওঁলোকেও সকলো শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰীক লগ পোৱা নাছিল। তেনেতে এটি অঘটন ঘটিল। সকলো কম বয়সৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে ক্লাছত সোমোৱাৰ লগে লগে থিয় হৈ মোক সম্ভাষণ জনালে। মই অৱশ্যে এটা মিচিকীয়া হাঁহিৰে ভুলটো ভাঙি, মইও যে এজন ছাত্ৰ তাক বুজাই দিলো। পাছত সকলোৰে মুখত হাঁহি দেখি মই বুজিলোঁ যে তেওঁলোকৰ লগত সহপাঠী হৈ ভালেই লাগিব। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে বহু বেঞ্চত বহি প্ৰথমে নিজাববীয়াকৈ চিনাকী হোৱা সহপাঠী হ'ল শ্ৰী প্ৰসেনজিৎ নাথ। ক্লাছ আৰম্ভ হ'ল। প্ৰথম ক্লাছৰ বিষয়- "Constitution Law- 1" মোৰ বাবে গোটেই আইনৰ পাঠ্যক্ৰম নতুন। নাথ বহুত ভাল আৰু বুধিয়ক ল'ৰা, মোৰ দুৰ্বলতাটো ধৰিব পাৰি, কিছু কথা বুজাই দিলে আৰু 'Preamble'টো মোক লিখি ল'ব ক'লে আৰু তাৰ এটা কপি মোক দিলে। তাৰ পাছত মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষাগুৰুসকলে মোক মনত ৰাখিলে যে এজন বয়সস্থ ছাত্ৰই নামভৰ্তি কৰিছে।

মই যেতিয়া আইন পঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰোঁ, তেতিয়াহে বুজিব পাৰোঁ যে মানুহৰ জীৱনত বা সমাজত আইনৰ কিমান প্ৰয়োজন। আইনৰ পাঠ্যক্ৰমত এনেকুৱা বিষয়বস্তু আছে যিবোৰ আমাৰ দৈনন্দিন কামতো প্ৰয়োজন। এই আইনসমূহ কেৱল ওকালতি কৰিবৰ বাবেই নহয়। ওকালতি নকৰিলেও আইনসমূহ জনাৰ দৰকাৰ। এজন সুনাগৰিক হ'বলৈও আইন অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীতা

আছে। এনে কিছুমান আইনী বিশেষ শব্দ আছে তাৰ ভিতৰত কেইটামান উল্লেখ কৰিব বিচাৰিছোঁ-

'Procedure Established by Law', 'Reasonable Restrictions', 'Reasonable Provision', 'Separate Legal Entity', 'Estoppel', 'Equality before law', 'Principle of Equality', 'Vicarious Liability', 'Master-Servant Relation', 'Perpetual Succession', 'Principle of Natural Justice', 'Maxims on Equity' etc.

আইনৰ পাঠ্যক্রমটোত এনে এটা বিষয় আছে যিটো সচৰাচৰ ওকালতি বা আদালতত সিমান প্ৰযোজ্য নহয়, কিন্তু পাঠ্যক্রমত ৰাখিছে। মই ভাবো আমাৰ স্কুলীয়া পাঠ্যক্রমত ইয়াক ৰাখিলে অতিকৈ ভাল হ'ব সেইটো হৈছে 'Tort', ইয়াত Morality বহুত আছে। গোটেই পাঠ্যক্রমটোত থকা বিভিন্ন বিষয়ে সম্পূৰ্ণ অধ্যয়ন কৰাৰ বাবে সকলোৱে চেষ্টা কৰিব লাগে।

এতিয়া আহোঁ আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনৰ বিষয়লৈ-

এই মহাবিদ্যালয়খনলৈ বিশেষ চৰকাৰী অনুদান নাহে। বৰঞ্চ 'Bar Council of India' ক দিবহে লাগে। এখন সম্পূৰ্ণ মুনাফা বিহীন শিক্ষা অনুষ্ঠান। চৰকাৰী অনুদান নোপোৱাকৈ অতি মিতব্যয়িতাবে অনুষ্ঠানটো চলোৱা পৰিচালনা সমিতিখনৰ গুণ গাবই লাগিব। প্ৰথম অৱস্থাৰ পৰাই তিনি বছৰীয়া পাঠ্যক্রমেৰে যোৱা পঞ্চাছ বছৰ অতিক্ৰম কৰিলে। বৰ্তমান BBA.LL.B. পাঁচ বছৰীয়া পাঠ্যক্রম নতুনকৈ সংযোগ কৰা হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষা আৰু শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীৰ অনেক ভূমিকা আছে।

আমাৰ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীসকলক পৰ্যাপ্ত মাননী দিয়া নহয় যদিও তেখেতলোকে শিক্ষাদানত গাফিলতি কৰা দেখা নাই। প্ৰত্যেকজনেই দায়িত্বশীল আৰু পঢ়োৱাৰ যিটো ধৰণ তাক আন শিক্ষানুষ্ঠানবোৰেও অনুকৰণ কৰিব পাৰে। প্ৰত্যেকটো বিষয়তে উদাহৰণ দি ইমান উজু কৰি দিয়ে, শিক্ষার্থীসকলে অনায়াসে আয়ত্ব কৰিব পাৰে। মই যি অনুভৱ কৰিলো যদি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে নিয়মিতভাৱে ক্লাছ কৰি মনোযোগ দিয়ে তেন্তে নিশ্চয় এজন ভাল অধিবক্তা (Lawyer) হ'ব পাৰিব। এইখিনিতে মোৰ নিজৰ এটা ভুলৰ বাবে আজিও অনুতপ্ত যে মোৰ 3rd Semesterত back আছিল। বিশেষকৈ Odd Semester পৰীক্ষাৰ back বিষয়টো পাছ কৰিবৰ বাবে উক্ত বিষয়বস্তুবোৰত বেছি মনোযোগ দিব লগা হোৱা বাবে 5th Semesterৰ পৰীক্ষাত নবহিলোঁ। ভাবিছিলোঁ পাছৰ বছৰত ভালকৈ পঢ়ি পৰীক্ষা দিম। কিন্তু নিয়তিৰ কি ইচ্ছা, স্বাস্থ্যজনিত কাৰণত পাছৰ বছৰতো পৰীক্ষা দিব নোৱাৰিলোঁ। গতিকে আৰু এটা বছৰ পিছুৱাই গ'ল। এতিয়া সেই ভুলটো শুধৰণি কৰাৰ কোনো উপায় নাই। মই সেয়েহে সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে ক'ব বিছাৰোঁ যে সময়ৰ সৎ ব্যৱহাৰ কৰি পৰীক্ষা দিলে তাৰ ফলাফল যোগাত্মক হয়।

সদৌ শেষত, যোৱা কেইটা বছৰত মই লগ পোৱা সহপাঠী, কনিষ্ঠ, মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰুসকল, মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰীবৃন্দকে প্ৰমুখ্য কৰি সকলোৰে প্ৰতি সশ্ৰদ্ধ প্ৰণাম জনাইছোঁ। মুঠৰ ওপৰত অধ্যয়ন কৰা সময়খিনিত মহাবিদ্যালয়ত সকলোৰে পৰা যিখিনি আপোন ভাৱ দেখা পালোঁ, ই অতিকৈ বিৰল।

“জয়তু ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়।”

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ৰ ছাত্ৰ হিচাবে মোৰ অভিজ্ঞতা

শ্ৰী মহেন্দ্ৰ প্ৰসাদ কৈৰী,
প্ৰাক্তন ছাত্ৰ ও অধিবক্তা
ডিব্ৰুগড় অধিবক্তা সংস্থা

১৯৭৬ চনৰ শুভক্ষণত ইতিহাসৰ পাতত স্থান পোৱা ডিব্ৰুগড় খলিহামাৰীস্থিত বৰ্তমানৰ ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ জন্ম হৈছিল। এই মহাবিদ্যালয় খনৰ জন্মগত নাম আছিল ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়। স্থানীয় জৰ্জ ইনষ্টিটিউট (বৰ্তমানৰ বাগ্মীবৰ নীলমণি ফুকন উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়) ৰ কেইজনমান উদ্যমী উদ্যোক্তাৰ আশ্ৰয়ত ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয় খন প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল। ডিব্ৰুগড়স্থিত কেইজনমান উদ্যোগী ব্যক্তি প্ৰয়াত অধিবক্তা হেম চন্দ্ৰ গোহাঁই, তাৰিণী চন্দ্ৰ ভূঞা, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন গ্ৰন্থাগাৰিক শ্ৰীযুত প্ৰকাশ চন্দ্ৰ গগৈ প্ৰমুখ্যে কেইজনমান ব্যক্তিৰ অতুলনীয় চেষ্টাত এই মহাবিদ্যালয় খনৰ শুভাৰম্ভ কৰা হয়।

১৯৭৬ চনত মই কানৈ বাগিচা মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা স্নাতক ডিগ্ৰী লৈ আইন শিক্ষাৰ পাঠ্যক্রমত ভৰ্তি হোৱাৰ আশাৰে ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়ত (বৰ্তমানৰ ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়) ত নামভৰ্তি কৰি মই জীৱন পথৰ এটা নতুন অধ্যায়ৰ আৰম্ভণি কৰোঁ।

সময়ৰ সোঁতত ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়খন জৰ্জ ইনষ্টিটিউটৰ পৰা খলিহামাৰীস্থ বেঙ্গলী হাইস্কুললৈ স্থানান্তৰিত কৰা হয়। কিন্তু অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ সমস্যাই আমাক বাককৈ চিন্তাত পেলাইছিল। সেইসূত্ৰে আমি পূৰ্ণকালীন অধ্যক্ষ বিচাৰি ডিব্ৰুগড়ৰ শান্তিপাৰা নিবাসী মণিৰাম আগৰৱালাদেৱৰ কাষ চাপো। আৰু তেখেতৰ পৌৰহিত্যত কলেজখনে অন্তৰ্ভুক্তিকৰণ পাবলৈ সক্ষম হয়।

অৱশেষত সময়ৰ আহ্বানক্ৰমে তাহানিৰ গাৰ্লচ এন. চি. চি. ভৱনটো ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ স্মৃতিত ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়লৈ ৰূপান্তৰিত হয়। আৰু আজি মই গৌৰৱান্বিত যে এই মহাবিদ্যালয় খনৰ প্ৰথম চামৰ (Batch) ছাত্ৰ হিচাপে সুখ্যাতিৰে আইনৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হওঁ। সেয়েহে এই ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয় খন মোৰ বাবে এটা মন্দিৰ আৰু মই এই আইন মহাবিদ্যালয় খনৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি আৰু বিকাশ আন্তৰিকতাৰে কামনা কৰিলোঁ।

শ্ৰেণীবিহীন সমাজ স্থাপনৰ বাবে শ্ৰেণীকোঠা

শ্ৰী ঋতুপৰ্ণ বৰুৱা

ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক, এল এল বি

এটা সময় আছিল যেতিয়া মোহনদাস কৰমচাঁন্দ গান্ধী, ডঃ ভীমৰাও আশ্বেদকাৰ, মতিলাল নেহৰু, জৱাহৰলাল নেহৰু, চৰ্দাৰ পেটেল, আদিৰ দৰে আইনী শিক্ষা লাভৰ বাবে আগ্ৰহী ভাৰতীয় ছাত্ৰ সকলে বিলাতলৈ গৈ বেৰিষ্টাৰ হব লগা হৈছিল। কাৰণ সেইসময়ত ভাৰতৰ সমাজ আৰু শিক্ষা ব্যবস্থা আছিল বৃষ্টিছৰ দ্বাৰা শোষিত। কেমব্ৰিজ, কলম্বিয়া আদি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিশাল বিশাল গ্ৰন্থাগাৰ বোৰত এই সকল ছাত্ৰই বিচাৰি পাইছিল যে, প্ৰত্যেক মানুহৰ জন্মগত কিছুমান অধিকাৰ থাকে, শোষণৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ কৰাৰ অধিকাৰ থাকে। শিক্ষক, ছাত্ৰ আৰু পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাইৰ গুণী-জ্ঞানী ব্যক্তিসকলৰ সাগ্নিধ্যত তেওঁলোকে বুজি উঠিছিল ভাতৃত্ববোধ, সমতা, স্বাধীনতা, ন্যায় আদি ধাৰণাবোৰৰ গুঢ়াৰ্থ। তেওঁলোকৰ এই বেৰিষ্টাৰী শিক্ষা কেৱল মাত্ৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ডিগ্ৰী নাছিল। সেই শিক্ষা লাভ কৰি তেওঁলোক জাগি উঠিছিল আৰু নিদ্ৰামগ্ন কোটি কোটি ভাৰতীয়ক জগাই তুলিছিল।

স্বাধীনোত্তৰ ভাৰতত এখন সংবিধান প্ৰণয়ণ হোৱাৰ সমান্তৰাল ভাবে আইনী শিক্ষাইও প্ৰসাৰতা লাভ কৰিলে। ভিতৰুৱা গাঁৱৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলেও বিলাতলৈ নোযোৱাকৈ নিজ ভূমিতে এই শিক্ষা লাভ কৰিব পৰা হ'ল। এয়া সঁচা অৰ্থত সামাজিক বিবৰ্তনৰ চিন। ডঃ বোহিনী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিস্থাকাৰী ব্যক্তি সকল আৰু ডিব্ৰুগড় বাসী ৰাইজৰ মহান প্ৰচেষ্টা আৰু দুৰদৰ্শিতাৰ ফলস্বৰূপে উজনি অসম, অৰুণাচল, নগালেণ্ড আৰু আন আন অঞ্চলৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলেও এই শিক্ষা লাভৰ সুযোগ লাভ কৰিলে।

প্ৰত্যেক ব্যক্তিৰ নৈতিকতা, ন্যায় অন্যান্য আদি ধাৰণাৰ বুনিয়াদী পাঠ আৰম্ভ হয় মাতৃৰ কোলাৰ পৰা। জীৱনত লগপোৱা বিভিন্ন প্ৰজ্ঞাবন্ত লোকৰ সাগ্নিধ্য আৰু ব্যক্তিজনৰ জীৱনজোৰা সাধনাৰ ফলত সেই জ্ঞান আৰু অভিজ্ঞতাবোৰ প্ৰজ্ঞালৈ ৰূপান্তৰ হয়। নৈতিকতা আৰু ন্যায়ৰ জ্ঞান লাভৰ বাবে আনুষ্ঠানিকভাবে আইনৰ শিক্ষা লবই লাগিব বুলি কোনো বাধ্যবাধকতা নাই। তথাপিও এই কথা স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে আনুষ্ঠানিক আইনী শিক্ষাৰ যোগেদি মানুহে আইন আৰু ন্যায়ৰ ধাৰণা সমূহৰ শৃঙ্খলাবদ্ধ ভাবে বিশ্লেষণৰ দক্ষতা আহৰণ কৰে। চকুৰ আগত চলি থকা বেআইনী কাৰ্যকলাপ আৰু অন্যান্যৰ বিৰুদ্ধে থিয় দিয়াৰ আত্মবিশ্বাস লাভ কৰে। আমি নিজেও এই মহাবিদ্যালয় খনত শিক্ষা লাভৰ সুযোগ লাভ কৰি নিজকে সৌভাগ্যবান অনুভব কৰিছো। শিক্ষাগুৰু সকলৰ সাগ্নিধ্যত বিষয় সমূহ ফঁহিয়াই চাবলৈ শিকিছো, যদিওবা এয়া মাথো আৰম্ভনিহে। পোহৰ সন্ধানী এই যাত্ৰাৰ বাবে তেখেত সকলৰ দিহা পৰামৰ্শ আৰু দিকদৰ্শন আমাক সদায়ে প্ৰয়োজন হৈ থাকিব।

এই মহাবিদ্যালয়ৰ আটাইতকৈ ভাললগা দিশটো হ'ল গুৰু শিষ্যৰ সম্পৰ্ক। তেখেতসকলে অতি আগ্ৰহেৰে আৰু উৎসৰ্গাৰ মনোভাবেৰে ছাত্ৰছাত্ৰীক পাঠদান কৰে। শিক্ষাগুৰু সকলৰ আইনী বিষয় সমূহৰ যুক্তিপূৰ্ণ বিশ্লেষণ আৰু উপস্থাপনৰ শৈলী যথেষ্ট আকৰ্ষণীয়। তেখেতসকলৰ শ্ৰেণীসমূহ সঁচায়ে উপভোগ্য।

মোৰ সতীৰ্থ ছাত্ৰছাত্ৰী সকলৰ মাজতো যথেষ্ট সম্ভাবনা দেখা পাইছো। আমি আশাবাদী যে এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলে কঠোৰ পৰিশ্ৰম আৰু

সেৱাৰ মনোভাৱেৰে সমাজত ন্যায় প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে উল্লেখযোগ্য বৰঙণি আগবঢ়াব।

মানৱ ইতিহাসৰ মহান ব্যক্তি সকলৰ দৃষ্টিত শিক্ষা আৰু জ্ঞানৰ সন্ধানৰ উদ্দেশ্য হ'ল মানৱ আৰু জীৱজগতৰ সামূহিক উন্নয়ন সাধন কৰা। যি শিক্ষাই সমাজক উন্নয়নৰ দিশে আগুৱাই লৈ যায়, যন্ত্ৰণাৰ পৰা মুক্তি দিয়ে, সেই শিক্ষাহে প্ৰকৃত শিক্ষা। প্ৰকৃত শিক্ষাই এনে এখন সমাজ সৃষ্টি

কৰিব বিচাৰে, য'ত শোষক আৰু শোষিত বুলি দুই শ্ৰেণীৰ মানুহ নাথাকে, অন্যাযকাৰী আৰু অন্যাযৰ বলিহোৱা লোক নাথাকে, য'ত সবল জনে দুৰ্বল জনক দয়াৰ চকুৰে চায়। সেইখন সমাজহে প্ৰকৃততে স্বাধীন সমাজ, য'ত ভাতৃত্ববোধ আৰু সমতাৰে ন্যায় স্থাপন কৰা হব। চমুকৈ কবলৈ গলে , “The ultimate goal of coming to classroom is to establish a classless society.” এইক্ষেত্ৰত আইনৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ দ্বায়িত্ব কিছু বেছি।

কলেজীয়া জীৱনৰ স্মৃতি.....

শ্ৰীমতী ৰুণালী সোণোৱাল বৰুৱা

অধিবক্তা, ডিব্ৰুগড় অধিবক্তা সংস্থা

২০০৬ চনৰ এটা দিনৰ কথা মনত পৰিছে সেই সময়ত মই ড০ ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ত শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি আছিলোঁ। আমি বন্ধু বান্ধৱী সকলোৱে বাৰ্ষিক আন্তঃ-মহাবিদ্যালয় প্ৰতিযোগিতাত অংশগ্ৰহণ কৰিবৰ কাৰণে গোলাঘাট আইন মহাবিদ্যালয় লৈ যাত্ৰা কৰিছিলো। তালৈ গৈ ভাল লাগিছিল কাৰণ জীৱনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে ঘৰৰ পৰা বাহিৰত লগৰীয়াসকলৰ লগত সময় কটাব পাৰিম। উফ; কি আনন্দ। কিমান কি কৰিম ভাবি ভাল লাগি গৈছিল। সেই প্ৰতিযোগিতাত বিভিন্ন ধৰণৰ খেল আৰু আইনৰ বিষয়ৰ ওপৰত নানান ধৰণৰ চৰ্চাও হৈছিল। তাত মই কেৰম খেলৰ বাবে এগৰাকী প্ৰতিযোগী হিচাপে গৈছিলো। মোৰ লগত সহযোগ কৰিছিল মোৰ অতিকৈ প্ৰিয় বান্ধৱী বিনু পেণ্ডু যি এতিয়া এই পৃথিৱীত নাই। “বিনু তই য'তেই আছ কুশলে থাক”। আৰু সেই কেৰম প্ৰতিযোগিতাত আমি জিকিৰলৈ সক্ষমও হৈছিলো। খুব আনন্দিত হৈছিলো সেইদিনা।

সেই সময়ৰ এটা ঘটনা মোৰ খুউব মনত পৰে। আমি সকলোৱে ভালে কুশলে গোলাঘাট পাইছিলো আৰু আয়োজক সমিতিয়ে থাকিবলৈ ঘৰৰ ব্যৱস্থা কৰি দিছিল। খুবেই ডাঙৰ, আহ'ল,বহলা ৰুমটোত সোমাই দেখিছোঁ মজিয়াত তুলি পাৰি থোৱাও আছে। আমি সকলোৱে ৰুমটোত সোমাই দেখা পালোঁ যে তাত বহুত ধুনীয়া ডাঙৰ ডাঙৰ পুৰণি ৰজাৰ দিনৰ ফটো কেইবাখনো আছে। দিনত যিহেতু খেল আছিল সেইবাবে ওলাই গৈছিলো খেলিবলৈ

আৰু ঘূৰি আহি বিভিন্ন ধৰণৰ কথা বাৰ্তাত ব্যস্ত হৈ গৈছিলো আৰু সেইবাবে ফটো কেইখনত চকু দিয়া নাছিলোঁ। যেতিয়া ৰাতি শুবলৈ মজিয়াত বহিলোঁ তেতিয়া হে ফটো কেইখনত চকু পৰিছিল। ইমানেই ডাঙৰ আৰু ভয়ানক চকু কেইটা আছিল যে ফটো কেইখনৰ চকু কেইটা চাবলৈ ভয় লাগিছিল। এই চিন্তাই আমাৰ দুজনী মানৰ মনত আমনি কৰিছিল কিন্তু আমি এই বিষয়ে এটাও কথা নাপাতিছিলো। যেতিয়া শুবলৈ মজিয়াত পৰিলোঁ টোপনি অলপো নাছিল, মাত্ৰ চকু কেইটা চাই থাকোতেই গোটেই ৰাতি পাৰ কৰিলোঁ। ফটো কেইখনৰ চকু কেইটা এনে লাগিছিল যেন ফটো কেইখনে কিবা কথা কব আৰু কিবাকিবি ভাবি ভাবি ভয়ত গোটেই ৰাতিটো অস্বস্তিত কটালো, আৰু এইটোৱেই ভগৱানক প্ৰাৰ্থনা কৰিলো যে ৰাতিপুৱা সময় যাতে সোনকালে আহে। যেতিয়া ৰাতিপুৱা হ'ল সকলোৱে একেটা ভয়ত আছিল বুলি গম পালো আৰু ভালকৈ কোনেও টোপনি নগ'ল বুলি কবলৈ ধৰিলে। আমাৰ এনেকুৱা লাগিছিল যেন এতিয়াই ইয়াৰ পৰা গুচি যাম; কিন্তু আমি যাবও নোৱাৰো। কাক কম কোনেও নবুজিব মাত্ৰ ভয়াতুৰ বুলি ভাবিব। এনেকৈ গোলাঘাটত ৰাতি কটাইছিলো। পিছদিনা আমাৰ কাৰ্যসূচীবোৰ সমাপ্ত হৈছিল আৰু লগে লগেই আমি ঘৰমূৰা হ'লো। মোৰ কিন্তু এটা কথাই যেতিয়া মনত পৰে তেতিয়াই ভাবোঁ কিয় ভয় লগা ৰুম এটাত আমাক থাকিব দিছিল, যিহেতু ৰুমটোত পুৰণি বস্তুবোৰ ৰখা হৈছিল। এনেও মোৰ কলেজীয়া দিনত ভয় বেছি আছিল সেইবাবে সম্ভৱ মই বেছি ভয় কৰিছিলোঁ।

এটা সপোনৰ আলমত

শ্ৰীমতী স্বপ্না কাকতি

অধিবক্তা, ডিব্ৰুগড় অধিবক্তা সংস্থা

“চেইন ডাল যে পুনৰ ঘূৰাই পাম মই ভবাই নাছিলোঁ।”

ডিব্ৰুগড়ৰ মাজমজিয়াতে অৱস্থিত পুৰণি আৰু আগশাৰীৰ আইন মহাবিদ্যালয় খনেই হ'ল ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়।

এসময়ত মই এই মহাবিদ্যালয়ৰ তিনি বছৰীয়া আইনৰ ছাত্ৰী আছিলো। নিজই গৌৰৱ অনুভৱ কৰোঁ, M.A Final পৰীক্ষা দিয়াৰ বছৰতে বিয়াখন পাতি, লগতে B.Ed ও কৰিলো। কিন্তু, স্কুলত চাকৰী কৰিব মন নাছিল বাবে বোৱাৰী হ'লেও আইন পঢ়াৰ প্ৰয়াসেৰে এই মহাবিদ্যালয়ত Admission ল'লো। আমাৰ অগ্ৰজ অধিবক্তা শ্ৰীযুত অৰূপ ফুকন চাৰে এদিন খেমালিতে কৈছিল 'যাৰ নাই গতি সি কৰে ওকালতি। সেয়ে মইও ওকালতি কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লো। লগতে এইক্ষেত্ৰত মোৰ স্বামীয়েও মোক বহুতেই উৎসাহ দিছিল। কলেজলৈ অনা নিয়াৰ দায়িত্ব লৈছিল। মই মোৰ লগৰবোৰৰ মাজত সকলোৰে 'বা' হৈ গ'লো আৰু মোৰ স্বামী College ৰ 'ভিনিহিদ্দেউ' হিচাপে পৰিচিত হৈ পৰিল।

বোৱাৰী জীৱন আৰু পঢ়াৰ মানসিকতা, দুয়োটা দায়িত্ব মই ভালদৰে বুজিছিলো, যদিও চাৰ বাইদ্দেউ সকলৰ অনুশাসন আৰু নিয়মিত ক্লাছ কৰাৰ কাৰণে নিজকে আগুৱাই নিবলৈ প্ৰেৰণা পাইছিলো। আমি আছিলো Semester System ৰ প্ৰথম Batch.। সেইকাৰণে আমাৰ পৰীক্ষা বিলাক ছয়মাহৰ মূৰে মূৰে হৈছিল। সেইবাবে হয়তো মোৰ পঢ়াৰ প্ৰতি ধাউতি বাঢ়িছিল। সকলো চাৰ-বাইদ্দেউৰ সুন্দৰ বিশ্লেষণ আৰু তেওঁলোকৰ ওকালতিৰ অভিজ্ঞতাবোৰ আমাৰ আগত ব্যক্ত কৰাৰ কাৰণে আমি

আনন্দ পাইছিলো। অধিবক্তা শ্ৰীযুত মিলন শৰ্মা চাৰক মই ভয়ে কৰিছিলো। তেখেতক দেখিলে বহুত কঠোৰ যেন লাগে। অধিবক্তা শ্ৰীযুত সুদেৱ গোস্বামী ছাৰ আমাৰ প্ৰিয় শিক্ষক আছিল। তেখেতৰ ৰসাল কাহিনীয়ে আমাৰ Class Room টো সজীৱ কৰি তুলিছিল। তেওঁৰ ন ন অভিজ্ঞতা বোৰে আমাক Court ত যোৱাৰ বাবে উৎসাহিত কৰিছিল। এনে লাগিছিল আমি কেতিয়া Law পাছ কৰি এনেদৰে উকালতি কৰিম। অধিবক্তা শ্ৰীযুত নাজৰাণা বাইদ্দেউৰ English talking ৰ speed দেখি মোৰ পেটত হাত ভৰি লুকাইছিল। অধিবক্তা শ্ৰীযুত অজিত বৰা চাৰৰ class কৰিও মই বহুত ভাল পাইছিলো। তেওঁলোকৰ প্ৰেৰণাৰ বাবে দুগুণ উৎসাহেৰে পঢ়িবলৈ যত্ন কৰিছিলো।

২০০৪ চনৰ কথা। মই তেতিয়া 4th Semester ৰ Final Exam দিম। পৰীক্ষাৰ দুদিন ৰ আগতে admit card আনিবলৈ গ'লো। পৰীক্ষাৰ আগদিনা ৰাতিপুৱা গা ধোৱাৰ পিছত দেখিলো মোৰ ডিঙিত পিন্ধি থকা সোণৰ চেইন ডাল নাই। বিচাৰ খোচাৰ কৰিলো, ঘৰ ওলট-পালট কৰিলো ক'তোৱেই নাই। ঘৰৰ সকলো মানুহে চেইন ডাল বিছৰাত সহায় কৰিলে, কিন্তু ক'তো নাপালো। কালিলৈ পৰীক্ষা, আজি মোৰ এই অৱস্থা। মনৰ দুখ মনতে লৈ মই পঢ়াত মনোযোগ দিলো। বোৱাৰী হৈ শহুৰৰ ঘৰৰ পৰা পঢ়িছো। গতিকে মান সন্মানৰ কথা জড়িত হৈ আছে। ফেইল কৰিলে শাহুৰ কেতেৰা মাত শুনিব লাগিব।

সেইকাৰণে চেইন ডালৰ কথা পাহৰিব চেষ্টা কৰিলো। লাহে লাহে পৰীক্ষা শেষ হ'ল। পৰীক্ষা ভালেই হ'ল। পুনৰ 5th Semester আৰম্ভ হ'ল আৰু আকৌ Class লৈ যাব ধৰিলো। এদিন মা ঘৰলৈ যাওঁতে ভন্টি য়ে কলে, বা, মই এটা সপোন দেখিছিলো, সপোনত তোৰ চেইন ডাল মহাবিদ্যালয়ৰ চাৰিকোণৰ ভিতৰতে কোনোবা এজনে পাইছে। তই চকিদাৰ বা কোনোবা এজনক সুধি চাবিচোন কিজানি কথাটো হয়। মোৰ আকৌ চেইনডাললৈ মনত পৰিল। পিছ দিনা কলেজলৈ গৈ চাচাজীক সুধিলো— “চাচাজী আপকো চেইন অৰ লকেট মিলা হে ক্যা?”, চাচাজীয়ে ক'লে, “হা হা মিলা হেই” তেওঁ চেইনডাল পাই আমাৰ কেৰাণী পাটোৱাৰী দাদাক দিলে, আৰু সকলো বিবৰি ক'লে। মই যে সচাকৈ আচৰিত হলো। মই গৈ পাটোৱাৰী দাক সুধিলো। পাটোৱাৰী দাই মোৰ চেইন ডালৰ বিৱৰণ বিচাৰিলে। তাৰ পাছত ক'লে যে তুমি Principal ছাৰৰ ওচৰলৈ যোৱা। মই আকৌ principal ছাৰ ৰ ওচৰলৈ গ'লো। সেই সময়ত স্বৰ্গীয় নীৰোদ্ধ চন্দ্ৰ গোহাঁই ছাৰ principal আছিল। ছাৰেও চেইন ডালৰ বিৱৰণ

ল'লে। তাৰ পাছত মোক ক'লে যে notice board ত দিয়া আছিল চোৱা নাছিল। নেকি। মই ক'লো, “নাই চোৱা। আচলতে ছাৰ, মই কলেজত পৰিছে বুলি কেতিয়াও ভবা নাছিলো।” ছাৰে ক'লে যে, “তুমি পাটোৱাৰীৰ পৰা চেইন ডাল লৈ লোৱা”। ছাৰক অশেষ ধন্যবাদ জনাই মই পুনৰ পাটোৱাৰী দাৰ পৰা মোৰ মৰমৰ চেইন ডাল ঘূৰাই পালো। চাচাজীৰ নিচিনা সৎ আৰু সৰল মনৰ মানুহ আজি হয়তো নোলাব। কিমান বিশ্বাসী আছিল। তেওঁ মনে মনে লৈ ল'ব পাৰিলে হেতেন।

পাটোৱাৰী দাই চেইন ডাল সযতনে থৈ দিছিল যে নিশ্চয় এদিন গৰাকী ওলাবা আৰু আমাৰ principal ছাৰে notice board ত জাননী দি ছাত্ৰ ছাত্ৰীক সহায় কৰিছিল। ইয়াৰ জৰিয়তে সকলো যে ভাল মনৰ তাৰ পৰিচয় দিছিল। মই সকলোৰে ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ।

মোৰ চেইনডাল হেৰুৱাৰ কথা লগৰ বোৰে গম পোৱা নাছিল। কাৰণ পৰীক্ষাৰ সময় আছিল। এটা সপোনৰ কাৰণে মই মোৰ হেৰুৱা সোণৰ চেইন ডাল ঘূৰাই পালো।

এক সোণালী যাত্ৰাৰ অধ্যায়

শ্ৰীমতী নিৰ্মালী বসুমতাৰী ,

প্ৰাক্তন ছাত্ৰী

২০১৮-২০২১ বৰ্ষ

হাতত কলম ডাল লৈ আধা ঘণ্টা মান ব'লো; ক'ৰ পৰানো আৰম্ভ কৰোঁ একো ভাবিবই পৰা নাছিলো; কিয়নো তিনি বছৰীয়া এক সোণালী যাত্ৰাৰ অধ্যায় ইমান সংক্ষেপে লিখাটো সহজ নহয়। ১৯৭৬ চনত স্থাপিত হোৱা ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়খন মোৰ বাবে কেৱল এখন শিক্ষানুষ্ঠানেই নাছিল, এই মহাবিদ্যালয়খন হৈ পৰিছিল মোৰ বাবে এটা পৰিয়ালৰ দৰে। ২০১৮ চনত স্নাতক ডিগ্ৰী উত্তীৰ্ণ হৈ চাপলি মেলিছিলোঁ এক নতুন অধ্যায়ৰ সপোন ৰচিব, উচ্চ আকাংক্ষাৰ সোণালী ৰঙৰ এক সুন্দৰ পৃথিবীলৈ। প্ৰথম দিনা কলেজৰ কেম্পাছত ভয়ে ভয়ে প্ৰবেশ কৰাৰ লাগে লাগে এক নিৰ্জন নিৰিবিলি পৰিবেশেৰে আগ বাঢ়ি গৈছিলোঁ যদিও ক্লাছ ৰুমত সোমাই গৈ লগৰ ল'ৰা-ছোৱালী সকলক লগ পাই মনত অলপ সকাহ পাইছিলো। নতুন এক পৰিবেশ যদিও এইয়া এক স্বপ্নৰ দৰে, এক নতুন পৰিবেশৰ মাদকত। য'ত আছিল অজস্ৰ সপোন আৰু আকাশ চোৱাৰ হেঁপাহ.....।।। প্ৰথম দিনাই গৈ দ্বিতীয় বেঞ্চ খনতে বহিছিলো, মোৰ লগত আছিল ডিগবৈ পৰা যোৱা দুই বান্ধৱী আৰু এজন বন্ধু, আমি আটায়ে হায়াৰ ছেকেণ্ডেৰীৰ পৰা একেলগে পঢ়া, ইহঁত কেইটা থকাৰ বাবে সাহস এটাও পাইছিলো। প্ৰথম দিনা কোন আহিব? কি সুধিব? অলেখ প্ৰশ্নই মনত বৰকৈ আমনি কৰি আছিল!! তেনেতে কোনোবা এটায়ে মাত লগালে; – ঐ আহিছে আহিছে.....!!! দুৱাৰৰ ফালে চাই দেখোঁ বগা কলা ৰঙৰ মেখেলা চাদৰ, বগা হাত দীঘল ব্লাউজ লগতে ক'লা কোট এটা পিন্ধি ধুনীয়া ৰঙা বগা বাইদেউ এগৰাকী ছাৰ-ছাৰিকৈ ক্লাছলৈ সোমাই আহিছে। বাইদেউ গৰাকী ক্লাছত

সোমোৱাৰ বছ দেৰি পাছতো ক্লাছত এটা এটাকৈ ষ্টুডেন্ট সোমাই আছিল, তাৰ লগতে নিজৰ নিজৰ পৰিচয় (Introduction) দিয়া পৰ্বও চলি আছিল; তাৰে দুজন মানে ভালকৈ কথাই কব নোৱাৰাত এইবাৰ বাইদেউৰ প্ৰচণ্ড খং উঠিল। পাছত গম পালো যে বাইদেউ গৰাকীৰ নাম ড° নাজৰাণা বেগম, তেখেতে আমাক সংবিধান পঢ়াব। পিছে বাইদেউয়ে কেৱল এদিনৰ বাবেহে খং কৰিছিল, পিছলৈ আমাৰ প্ৰতিটো ক্লাছত খুব সুন্দৰ কৈ মৰমেৰে ক্লাছ কৰিছিল। কিন্তু সেইদিনা আটাইবোৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ভয়ত কঁপি উঠিছিল; হোস্টেলত আহি মই পূৰ্ণিমাক কৈছিলোঁ –ঐ মোৰ নহ'ব বুজিছ.....! পূৰ্ণিমাই মোক কৈছিল -থ' পাই! তই ইংৰাজী মাধ্যমৰ হৈ ভয় খাইছ ! আমাৰ কথা ভাবি চাছোন আমিতো অসমীয়া মাধ্যমৰ আমি হে পলাম চাগে....।। পিছে কথাটো নোহোৱা নহয়; কিয়নো গোটেই পাঠ্যক্ৰম ইংৰাজী মাধ্যমত হোৱা বাবে আমাৰ অধ্যক্ষা মহোদয়া ড° গৌতমী দত্ত বৰা বাইদেউৰে ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ সুবিধা অনুযায়ী English ৰ ক্লাছৰ ব্যবস্থা কৰি দিছিল। লাহে লাহে কলেজলৈ গৈ গৈ ভাল লগা হৈছিল, প্ৰতি গৰাকী ছাৰ বাইদেউৰে যেন আমাৰ প্ৰতিগৰাকী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সপোনৰ দলিচাখন পূৰণ কৰিবলৈকে হে বৈ আছে; গোস্বামী ছাৰৰ ক্লাছৰ মাজে মাজে খুলতীয়া কথাৰে গোটেই ক্লাছৰ হাঁহি-খিকিন্দালিৰ কথা এতিয়াও মনত পৰে, আগৰৰালা ছাৰৰ সহজ সৰল স্বভাৱেৰে বুজোৱা পদ্ধতি, বৰা ছাৰৰ সেই তামোল-পান মুখত ভৰাই ক্লাছত বুজোৱাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি মই বড়ো সম্প্ৰদায় বুলি গম পাই viva ৰ মাজতে “বাণ্ডুৰুশ্বা” গাব দিয়াৰ সেই বিশেষ মুহূৰ্ত এতিয়াও সজীৱ

হৈ আছে। প্ৰসেনজিৎ ছাৰৰ ক্লাছত এদিনো নহা লৰা-ছোৱালী কেইটাই ছাৰৰ ক্লাছ কৰিবলৈ ঢাপলি মেলি আহিছিল, কিয়নো ছাৰৰ বুজোৱা কৌশলটো সঁচাকৈ ব্যতিক্ৰম। শৰ্মা ছাৰৰ ক্লাছতত আমাৰ সকলোৰে হৃদপিণ্ড কঁপি উঠিছিল, ভয়ে ভয়ে ছাৰৰ ক্লাছ কেইটা কোনোমতে শেষ হ'লেহে যেন সকলোৰে উশাহ ঘূৰি আহিছিল। এই মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিজন শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰীৰ অৱদান নুই কৰিব নোৱাৰি।

এই মহাবিদ্যালয়ৰ জেষ্ঠ (Senior) খিনিৰ লগতো মোৰ খুব ভাল সম্পৰ্ক গঢ় লৈ উঠিছিল। মহাবিদ্যালয়ত গৈয়ে ছাত্ৰ একতা সভাৰ নিৰ্বাচন খেলাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্যৰ দায়িত্ব, কলেজ সপ্তাহ, সাংস্কৃতিক সমাৰোহ, চেমিনাৰ, বিভিন্ন গণ্য-মান্য ব্যক্তিৰ আগমণৰ লগতে বিভিন্ন বাবেবৰণীয়া অনুষ্ঠান সমূহৰ লগতে আমাৰ কলেজৰ চাচা (Chacha), মণি দা, জোৎস্না বাইদেউ, চক্ৰবৰ্তী দাৰ লগত বহুতো স্মৃতি সজীৱ হৈ আছে।

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয় কেৱল এখন শিক্ষা অনুষ্ঠানে নহয়, এই মহাবিদ্যালয় খনে এগৰাকী ব্যক্তিৰ ব্যক্তিত্ব সাধনৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট খিনি অৰিহণা আগবঢ়াইছে। এই যাত্ৰা মোৰ বাবে এক সোণালী যাত্ৰা; এই যাত্ৰা এক মহৎ যাত্ৰা হিচাপে সংযোগ হৈ ব'ল, বিভিন্ন জ্ঞান, অলেখ বন্ধুত্ব, জীৱনৰ বিভিন্ন মূল্যবান শিক্ষা পোৱাৰ উপৰিও আত্ম নিৰ্ভৰশীল অৱসৰ পৃষ্ঠা অতিক্ৰম কৰিবলৈ নিজকে পৰিস্থিতিৰ লগত যুঁজ দিবলৈ, আত্মবিশ্বাসৰে প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ, ভুল দিশ সমূহ উপলব্ধি কৰি শুদ্ধ দিশেৰে পৰিচালনা কৰাৰ ক্ষমতাৰ উপৰিও যিকোনো নৈতিক সিদ্ধান্তৰ ক্ষেত্ৰত সবল দৃষ্টিভংগী ৰখাৰ ক্ষমতা অৰ্জন কৰাত এই মহাবিদ্যালয় খনৰ যথেষ্ট অৰিহণা আছে। প্ৰতিটো অভিজ্ঞতাই মোৰ আগন্তুক জীৱনত আগবাঢ়ি যোৱাত সহায় কৰিছে। এই ধুনীয়া অভিজ্ঞতা, স্মৃতি সমূহ আগলৈ সজীৱ হৈ ৰ'ব; প্ৰতিটো ক্ষণতে এই বিশেষ বছৰীয়া এক সোণালী যাত্ৰাক চিৰকাললৈ স্মৰণ কৰি যাম।

“Long Live Dr. R.K.B. Law College”

প্ৰাপ্তি : তেতিয়াৰ পৰা এতিয়ালৈ.....

ডলী প্ৰভা কলিতা

প্ৰাক্তন ছাত্ৰী

দেউতা, মই আইনৰ শিক্ষা নলগুঁ বুলি কোৱাৰ পৰা আজিৰ এই দিনটোলৈকে মোৰ জীৱনৰ গতিপথ নিৰ্ধাৰণত সহায়ক হিচাপে ড০ ৰোহিনী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ ভূমিকা অপৰিসীম। এজন শিক্ষাৰ্থীৰ সামগ্ৰিক বিৱৰ্তনত এখন শিক্ষানুষ্ঠানে গুৰুত্বপূৰ্ণ অৱদান আগবঢ়ায়। শিক্ষানুষ্ঠানখনৰ শৈক্ষিক দিশ, পৰিৱেশ, শিক্ষাগুৰু আৰু সহপাঠীৰ ভূমিকাই এজন শিক্ষাৰ্থীৰ সামগ্ৰিক উত্তৰণৰ ক্ষেত্ৰত সহায়ক হিচাপে অৱদান আগবঢ়ায়। শিক্ষাৰ্থীজনে ওৰে জীৱন কঢ়িয়াই লৈ ফুৰে শিক্ষানুষ্ঠানখনৰ পৰিচয়।

এই লেখাটো লেখাৰ সময়ত মোৰ উভতি যাবলৈ মন গৈছে সেই সময়লৈ যেতিয়া ড০ ৰোহিনী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ত অধ্যয়ন কৰি আছিলো, অৰ্থাৎ ২০০৫ - ২০০৮ বৰ্ষলৈ। সেই সময়ত মহাবিদ্যালয়খনৰ মূল গৃহটোৱে আমাক যথেষ্ট আকৰ্ষণ কৰিছিল। চহৰৰ মাজমজিয়াত অৱস্থিত এটি চাংঘৰা চাংঘৰটোত তেতিয়া মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ কোঠা, শিক্ষকৰ জিৰণি কোঠা, মহাবিদ্যালয়ৰ এটি সৰু কাৰ্যালয়, এটি পুথিভঁৰাল আৰু পঞ্চম - ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ শ্ৰেণীকোঠা আছিল। চাংঘৰটোৰ পিছফালে এটি দীঘলীয়া ঘৰ, য'ত দুটা শ্ৰেণীকোঠা আৰু ছাত্ৰ- ছাত্ৰীৰ জিৰণি কোঠা আছিল। তাৰ কাষতে আছিল চৌকিদাৰৰ আৱাস গৃহ। তেতিয়া ওপৰত শ্ৰেণীকোঠা নাছিল। ছাদৰ ওপৰলৈ যাব পৰা চিৰিত বহি আমি বন্ধুবৰ্গই বিভিন্ন বিষয়ক আদ্দা মাৰিছিলোঁ। শ্ৰেণীৰ পাঠদানৰ সময় আছিল দিনৰ ১:৩০ বজাৰ পৰা সন্ধিয়া ৭ বজালৈ। মাজত আধাঘণ্টাৰ বিৰতি। সেই সময়খিনিত আমি বেছি ভাগেই চাহ খাবলৈ গৈছিলো যদিও কেইজনমান ব্যস্ত আছিল

পুথিভঁৰালত। কিমান যে ব্যস্ততা আছিল আমাৰ। তেতিয়া ভাবিছিলোঁ পৰীক্ষা দি আজৰি হৈ খুব ঘূৰা- ফুৰা কৰিম, ভবাটো নাছিলো জীৱনৰ প্ৰকৃত পৰীক্ষাই আমালৈ আগহেৰে বাট চাই আছিল। গ্ৰহণ কৰা শিক্ষাৰ প্ৰায়োগিক দিশটো কিতাপত থকাৰ দৰে সৰল নহয় বুলি তেতিয়ালৈকে আমি আশা কৰা নাছিলো।

সেই সময়ত আমি শিক্ষাগুৰু হিচাপে পাইছিলোঁ শ্ৰদ্ধাৰ প্ৰয়াত নিৰুদ্ধ চন্দ্ৰ গোহাঁই (অধ্যক্ষ), প্ৰয়াত বি.চি. বৰদলৈ, প্ৰয়াত বি.এন. বৰগোহাঁই, প্ৰয়াত জে. আহমেদ, প্ৰয়াত পি.চি. মেধি, প্ৰয়াত সাহী, শ্ৰী অজিত বৰা, শ্ৰী অজিত বৰগোহাঁই, শ্ৰী সত্যব্ৰত শৰ্মা, ড০ নাজৰাণা আহমেদ, শ্ৰী সুদেৱ চন্দ্ৰ গোস্বামী, শ্ৰী বাজকুমাৰ আগৰৱালা আৰু শ্ৰী মতী আইভী চেটাৰ্জীক। শিক্ষক সকলক আমি যথেষ্ট শ্ৰদ্ধা কৰিছিলো। তেওঁলোকৰ সৈতে আমাৰ এক সৌহাৰ্দ্যপূৰ্ণ সম্পৰ্কও গঢ় লৈ উঠিছিল। কি যে এক নষ্টালজিয়া!

আইনৰ প্ৰাথমিক শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিবলৈ এই মহাবিদ্যালয়ত যোগদান কৰিছিলো। কিন্তু পালোঁ আইনৰ শিক্ষাৰ লগতে জীৱনবোধৰ শিক্ষা। দৈনন্দিন জীৱনত আইনৰ জ্ঞানৰ প্ৰাসংগিকতা সম্পৰ্কে অনুধাৱন কৰিবলৈ শিকিলোঁ, পাঠ্যক্ৰম সংলগ্নিত আগবঢ়োৱা উদাহৰণ সমূহৰ জড়িয়েতে। পৰৱৰ্তী সময়ত এই শিক্ষাই কোনো এটা বিষয়ক বিভিন্ন দৃষ্টিকোণেৰে বিশ্লেষণ কৰি চোৱাত সহায় কৰিছে, সেইয়া ব্যক্তিগত জীৱনতেই হওক বা কৰ্মক্ষেত্ৰতেই হওক। লগতে বাঢ়িছে দায়বদ্ধতা। আইনসম্মত কাৰ্য সম্পাদনৰ ক্ষেত্ৰত আইনৰ শিক্ষাৰ্থী হিচাপে আমাৰ দায়িত্ব অধিক।

এই মহাবিদ্যালয়ত অধ্যয়ন কৰি থকা সময়ত সহপাঠীৰ সৈতে এক মধুৰ সম্পৰ্ক গঢ় লৈ উঠিছিল। বিভিন্ন বিষয়ত স্নাতকৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি আহি আমি এই মহাবিদ্যালয়ত যোগদান কৰিছিলো আৰু আৰম্ভ কৰিছিলো আইনৰ শিক্ষা। আমাৰ প্ৰায়ভাগৰে বাবে বিষয়সমূহ সম্পূৰ্ণ নতুন আছিল, পাঠ সমূহ ভালদৰে আয়ত্ব কৰাত যথেষ্ট অসুবিধা হৈছিল। তাতে পঢ়াৰ সময়ো যেন কম হৈছিল ষাণ্মাসিক ব্যৱস্থা টো নতুনকৈ পোৱাৰ বাবে। নতুন শ্ৰেণী আৰম্ভ হ'বলৈহে পায়, পৰীক্ষাসমূহৰ লানি নিছিগা হয়। গতিকে আৰম্ভণীৰ পৰাই প্ৰস্তুতি চলাবলগীয়া হয়। আমি বুজি নোপোৱা সকলক প্ৰস্তুতি চলাই নিয়াত সহায় কৰিছিল বন্ধুবৰ্গই। প্ৰতিযোগিতা হৈছিল সকলো একেলগে আগবাঢ়ি যোৱাৰ। নিজৰ লগতে সহপাঠীকো আগবাঢ়াই নিয়াৰ প্ৰৱণতাই আমাৰ বন্ধুত্বক গাঢ় কৰিছিল। শেষৰ ষাণ্মাসিকলৈকে আমি হৈ পৰিছিলো এটা পৰিয়ালৰ দৰে। সময়ৰ সোঁতত কেইজনমানৰ সৈতে সংযোগ বিচ্ছিন্ন হ'ল

যদিও প্ৰায় সংখ্যকৰ সৈতে বন্ধুত্বৰ এনাজৰীডাল অক্ষুণ্ণ হৈ আছে। এই বন্ধুত্বৰ তালিকাত অগ্ৰজ আৰু অনুজ কেইজনমান ও সন্নিৱিষ্ট হৈ আছে। সময়ৰ লগে লগে এই সম্পৰ্ক গভীৰ হৈ যাওঁক তাৰে কামনা কৰিলোঁ।

মহাবিদ্যালয়খন এৰি অহা প্ৰায় দুটা দশক হ'বলৈ হ'ল। কিন্তু মনৰ মাজত এতিয়াও সজীৱ হৈ আছে ২০০৫ - ২০০৮ বৰ্ষৰ সেই সময়খিনি। পৰৱৰ্তী সময়ত এই মহাবিদ্যালয়খনত বৰ্তমান কৰ্মৰত শিক্ষক মণ্ডলীৰ সৈতেও এটা নতুন সম্পৰ্কৰ আৰম্ভ হয়, সমন্বয়ৰ সম্পৰ্ক।

এই লেখাৰ জড়িয়তে মই ড॰ ৰোহিনী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষাগুৰু সকলক শ্ৰদ্ধাৰে আৰু বন্ধুবৰ্গক মৰমেৰে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

জয়তু ড॰ ৰোহিনী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়। জয়তু। অক্ষুণ্ণ হৈ থাকক আইনী শিক্ষাৰ বিশাল ক্ষেত্ৰখনত এই মহাবিদ্যালয়খনৰ গৰিমা।

অনুভৱৰ সূৰাস:- মহাবিদ্যালয়
পৰিয়ালবৰ্গৰ অনুভৱ

এগৰাকী ছাত্ৰীৰ পৰা অধ্যক্ষালৈঃ এক যাত্ৰা

এই শতিকাৰ প্ৰথম বছৰৰ শেষৰ ফালে কোনোবা এটা দিনত আইন শিক্ষা গ্ৰহণৰ উদ্দেশ্যৰে ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাংগণত প্ৰথম খোজ দিছিলোঁ। সেই দিনটোত এই কথাটো মোৰ সপোনৰ অগোচৰ আছিল যে এই মহাবিদ্যালয়খন মোৰ বাবে দ্বিতীয়খন ঘৰ হৈ পৰিব। ২০০৫ বৰ্ষত এল এল বি উত্তীৰ্ণ হৈ, ২০০৮ বৰ্ষত সহকাৰী অধ্যাপিকা আৰু ২০১১ বৰ্ষত অধ্যক্ষা হিচাবে মহাবিদ্যালয়ত যোগদান কৰোঁ। যিখন মহাবিদ্যালয়ত আইনৰ অ, আ, ক, খ শিকিছিলোঁ, সেই মহাবিদ্যালয়খনত জীৱনৰ অটপেণত বয়সত অধ্যক্ষা হিচাবে কৰ্মৰত হোৱাটো মোৰ বাবে এটা অতিকৈ কঠিন কাম আছিল। তথাপিও মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি অকুণ্ঠ ভালপোৱা আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতিকেই একমাত্ৰ লক্ষ্য হিচাপে লৈ কৰ্মক্ষেত্ৰত আগবাঢ়ি গৈ আছোঁ। এগৰাকী ছাত্ৰী হিচাপে মহাবিদ্যালয়ৰ স্বৰ্ণীল যাত্ৰা উদ্‌যাপন কৰিবলৈ পোৱাটো মোৰ বাবে অতিকৈ সৌভাগ্যৰ কথা। চৰকাৰৰ সুদৃষ্টিৰ পৰা আঁতৰত থকা, আইন শিক্ষাৰ অনুষ্ঠানখনৰ বিভিন্ন সীমাবদ্ধতাৰ মাজতো, ইয়াত কৰ্মৰত প্ৰতিজন কৰ্মচাৰীৰ অনুষ্ঠানটোৰ প্ৰতি থকা নিষ্ঠা, আনুগত্য আৰু ভালপোৱাই মোক সদায় মহাবিদ্যালয়খনৰ উত্তৰণৰ বাবে কাম কৰি যাবলৈ অনুপ্ৰেৰণা যোগাই আহিছে।

ড° গৌতমী দত্ত
অধ্যক্ষা

Journey of a Passionate Educator

Teaching has always been a passion for me. During my school days, I had already decided that I wanted to become a teacher. During my H.S.L.C examination there was an essay, asking about one's 'Aim in Life' and I attempted that particular topic of becoming a future teacher. I studied in an Assamese medium school and was a bright student from our village. Once, I scored the highest marks in Assamese subject that boosted my confidence, and I felt that teaching would really make me happy internally.

After my school days, my journey became complicated due to unavoidable circumstances, which led me lose, one year of my academic journey. Later on, I moved to Tinsukia for Graduation and then returned to Dibrugarh to pursue my Masters and LL.B degree. I then came out as a University topper along with Mr. Sanjay Kejriwal. Our victory was also captured in 'Dainik Janambhumi' newspaper of that time.

Life was not easy for me financially. I belonged to a middle-class family and my father was a farmer. Along with my studies, I used to take tuition classes and accounting work for survival. After that my struggle began as a teacher. I appeared for many interviews but couldn't succeed initially. I eventually had to work as a tax consultant. Unexpectedly, one day N.C. Gohain Sir (Principal) and Mr. Basir Ahmed Sir (Vice-Principal) came to me and invited to join our institution. I agreed to teach in the evening, since my working hours were from early morning. I started with Company Law classes for at least two years.

Nearly, eight years have passed since I re-joined this institution in 1999 and became the Vice-Principal in 2024. From my joining date till today, I have worked sincerely, giving my full energy into teaching that has derived from my dedication.

First major challenge that I noticed was “language barrier” to communicate properly, among the students, especially the ones belonging to Arunachal Pradesh and Nagaland. Therefore, my approach has always been teaching in a comfortable language, so that whatever I wish to deliver, must reach to every student in the classroom. Secondly, another major challenge is disparity of age and different academic backgrounds, especially the students who join Law after becoming doctors, engineers and Chartered

Accountants. As teachers, I must also teach the weak students properly and comfortably while satisfying highly qualified learners and balancing it as an important responsibility. Teachers should consider the students as their own children, because their success ultimately brings happiness to all the teachers, even after they leave the institution.

This Institution is very close to my heart and I love my college eternally. It is my second home and I'm fortunate enough to teach my students. Even after retirement I am wishing to stay connected with this college that holds so much of my extravagant memories. I even consider our Principal ma'am as a "DYNAMIC PRINCIPAL" and under the leadership of our Principal ma'am, I am thrilled to work as a "Vice-Principal" in Dr. Rohini Kanta Barua Law College.

Mr. Rajkumar Agarwalla
Vice-Principal

"Teaching as a Responsibility, Not just a Profession"

I still recall when I was initially appointed as a visiting faculty by Late N. C. Gohain and later on, I was entrusted with the responsibility of serving as the Vice-Principal of the institution. Reflecting on my students, I share with pride that many of those whom I have guided, with the collective support of other teachers, have reached the pinnacles of success and received recognition at the national level. These achievements reflect perseverance, discipline, and sincerity on the part of both students and teachers.

When I look back to my early years of teaching, I still remember financial challenges that I faced. The remuneration at the time was modest and insufficient to comfortably support a household, and my family's financial condition was not particularly strong. Nevertheless, money for me was never the concern. The love, respect, and appreciation of my students mattered far more than financial gain.

I strongly believe that if a student fails to understand a concept, the responsibility lies on the teacher. It signifies a failure in explanation rather than a lack of ability on the part of the student. I often ask my students whether they have understood the lesson, and if the response is negative, I assume that I need to improve my method of explanation. This approach, I believe, has helped me continuously refine my teaching practice.

Sri Sudeb Chandra Goswami

A Lifetime of Dedication to Teaching

I do not remember the exact year I joined the college, but it was in its early stages, the infancy stage. At that time, Ramdeo met me on the road and told me he would not be able to continue, and he suggested that I meet the principal. The principal invited me to join, and as I was young and free then, I agreed.

For the last 28–29 years, I have served here as a teacher and later as a senior teacher. I have seen the ups and downs of the college and witnessed its growth from a struggling institution to its present position. In the early days, we worked tirelessly. I would come to the college at 6:00 in the morning, and sometimes Goswami and I took classes until 9:00 at night under candlelight. When the course changed and reports were introduced, we sat together and worked through the uncertainty. I have always shared a close bond with my students and remained available to them at all times. Even today, many of them call me when

they secure jobs or face difficulties. Teaching is in my blood. I come from a family of teachers—my mother was a professor and principal, my father, a law teacher, and my aunts were also professors. I am committed to teaching of law and spent my best years in this college, choosing dedication to teaching over other opportunities. The respect and affection of my students remain my greatest reward. Though I sometimes feel saddened by the lack of discipline today, I carry with me countless memories and continue to hope that the college prospers.

Sri Satyabrata Sarma

স্মৃতিৰ শূৱা গুৰি

কলমৰ বুলনিতে ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়াললৈ সহস্ৰ প্ৰণাম।

সেইদিনা ৰাতি মোৰ টোপনি অহা নাছিল। বুকুত এক অবুজ অনুভৱ, মাজে মাজে এক মিঠা শিহৰণ আৰু ভয়-শংকাৰ এক আলি দোমোজা। ৰাতি ২:৩০ বজাত বিচনাৰ পৰা নামিলোঁ। ঘৰৰ আটায়ে উঠি ব্যস্ত হৈ পৰিল। দেউতাই মোৰ বাবে বেডিং-পত্ৰ যোগাৰ কৰিলে। পুৱাৰ আহাৰ প্ৰস্তুত কৰিলে মোৰ মায়ে। গোসাঁই ঘৰত সোমাই যাত্ৰাৰ বাবে সাজু হ'লো। গাড়ীও আহি পালে। পুৱা ৪:৩০ বজাত মই গুৰু গোসাঁইৰ আশীৰ্বাদ লৈ দেউতা আৰু খুৰাৰ লগত যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলোঁ, ডিব্ৰুগড় মুখে। সুদূৰ মঙ্গলদৈৰ পৰা ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়লৈ এগৰাকী সহকাৰী অধ্যাপিকা হিচাপে যোগদান কৰিবলৈ। সেইদিনা আছিল ২০১১ চনৰ ১৯ ছেপ্টেম্বৰ। প্ৰায় এঘাৰ ঘণ্টা যাত্ৰা কৰি দুপৰীয়া ২:৩০ বজাত মহাবিদ্যালয়ৰ দুৱাৰ মুখত উপস্থিত হ'লোঁ। মই কোনোদিনেই মহাবিদ্যালয়ৰ ফটো ক'তো দেখা নাছিলোঁ। দুৱাৰমুখত থিয় হৈয়ে ভাবিলোঁ, এইখন কেনেকুৱা কলেজ, কলেজৰ চাং বঙলাটো দেখি মই আচৰিত হ'লো। কোনোদিনে নামনি অসমত এনেকুৱা চাংবঙলা দেখা নাছিলোঁ। মই যোগদান কৰিব বিচৰা কলেজখন এইখনেই নে? মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয়াক ফোন কৰি মোৰ লক্ষ্যস্থান সঠিক বুলি গম পালোঁ। সেইদিনাৰ পৰা আজিলৈকে মহাবিদ্যালয়খনৰ লগত জড়িত হৈ থকাৰ সুবিধা পাই নিজকে ধন্য মানিছোঁ। চাঙবঙলাটিয়ে আজি মোৰ জীৱনটিক ৰ'দ, বতাহ, বৰষুণ, ধুমুহাৰ পৰা আশ্ৰয় দিছে আৰু ছাঁ দি আহিছে।

মনালিচা মেধি

“From Classroom Bench to Faculty Desk”

Dr. Rohini Kanta Barua Law College is not just a professional journey but a matter of immense pride and emotional feeling for me. As a student, the college shaped my legal foundation and nurtured my love for law. The classrooms were not merely spaces for lectures; they were arenas of learning, thinking, and dreams taking shape. The guidance of respected teachers, the friendships, and the shared anxiety before examinations remain some of my most cherished memories.

Returning to the same institution as a faculty member in 2012 has been a deeply humbling experience. Standing at the podium where I once witnessed my respected teachers imparting knowledge, fills me with gratitude and responsibility. Each lecture I deliver carries a silent tribute to the teachers who inspired me.

The journey from the classroom bench to the faculty desk is a beautiful circle of learning, growth, and belonging.

Dr. Manomita Paul

My College My Pride

Having studied in Dr. Rohini Kanta Barua Law College and later serving here as a teacher for the past 13 years has been one of the greatest blessings of my life. As a student, I received knowledge, guidance, and values that shaped my future. Today, as a teacher in the same institution, I feel proud to contribute to its legacy. These thirteen years have been filled with learning, growth, challenges, and countless memorable moments with students and colleagues.

Dr. Rohini Kanta Barua Law College is not just my workplace, it is a part of my identity and my second home. It is the place where my dreams first took shape and where I learned the true meaning of dedication and perseverance. The corridors hold my memories as a student and the classrooms now witness my journey as a teacher.

This institution has given me more than a profession. It has given me purpose, belonging, and pride. Every corner of this campus reminds me of how far I have come and how deeply rooted I am to this place. Serving here feels like giving back to the very foundation that shaped my life.

Standing on the same campus where I once nurtured my dreams, I now aim to inspire others to achieve theirs. As a teacher, I put my efforts to pass on not just knowledge, but values, confidence, and inspiration and my greatest wish is to see each and every student grow with confidence and able to face every challenge fearlessly. The key to this, is only hard work, discipline and learning. Always trust yourself, stay positive, and keep moving forward. Your future is bright, and I am proud to be a small part of your journey.

I remain deeply grateful to Dr. Rohini Kanta Barua Law College for giving me both an identity and an opportunity to serve.

Dr. Shilpi Gupta

মোৰ অনুভৱ

পূৰ্বৰে পৰা মোৰ এইখন মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি থকা আন্তৰিকতা এক শিক্ষয়িত্ৰী হিচাপে যোগদান কৰাৰ পাছত দুগুণ বৃদ্ধি পায়। ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয় সমগ্ৰ উজনি অসমৰ ভিতৰতে অগ্ৰণী শিক্ষানুষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত অন্যতম। এগৰাকী স্বনামধন্য ব্যক্তি ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা দেৱৰ অৱদানেৰে গঢ়া এনে এক সৌধক মোৰ কৰ্মস্থান হিচাপে পায় মই অতিকৈ গৌৰৱান্বিত। এইখন মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক মানদণ্ড আৰু নৈতিক প্ৰমূল্যবোধ উন্নতমানৰ হোৱা হেতুকে ইয়াত ছাত্ৰ ছাত্ৰীক আনুষ্ঠানিক শিক্ষা প্ৰদান কৰাৰ উপৰিও বিভিন্ন সহযোগী কাৰ্যসূচীও হাতত লোৱা হয়। শিক্ষক ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ মাজত সু সম্পৰ্ক তথা কৰ্মচাৰীসকলৰ মাজত কৰ্মচেতনা থকাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত মহাবিদ্যালয়খনত শিক্ষাৰ অনুকূল বাতাবৰণ দেখিবলৈ পোৱা যায়। মোৰ কৰ্মজীৱনৰ আৰম্ভণিৰে পৰা এখন মহাবিদ্যালয়ৰ লগত জড়িত অভিজ্ঞতাসমূহে শিক্ষণ প্ৰণালীক অধিক শক্তিশালী কৰি তুলিছে ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলৰ পাৰম্পৰিক ক্ৰিয়াশীলতা, সহকৰ্মী আৰু কৰ্মচাৰীবৃন্দৰ সহযোগিতাই কৰ্মপ্ৰাণ মনটোক ইন্ধন যোগায়। শেষত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ এই জয়যাত্ৰা অব্যাহত থকাৰ কামনাৰে মোৰ চমু আভাস প্ৰকাশ কৰিলোঁ।

ড° বিজ্ঞেতা ছেত্ৰী

My Journey at Dr. Rohini Kanta Barua Law College

My journey as an Assistant Professor of Management for the BBA, LLB program at Dr. Rohini Kanta Barua Law College began in August 2023. The environment here has been truly inspiring, providing an enriching foundation for my academic career. Every member of our institution—from the administration and staff to our dedicated students—has played a vital role in my professional development, motivating me to perform to the best of my abilities. I feel incredibly honoured to be part of the 50 glorious years of journey of this prestigious institution in Assam. This milestone inspires me deeply, and I am fully committed to contributing to the college's continued growth and success throughout my tenure.

Dr. Deepankar Bhattacharjee

“Finding Family at Workplace”

Escaping from a storm, I arrived at a place calm and composed in spirit. Surrounded by greenery and the quiet presence of the steady Dr. Rohini Kanta Barua Law College, it felt like healing to the soul. Here, teachers became gentle anchors, constant guides, and best companions. Their beautiful smiles created an atmosphere of warmth and comfort. As I complete one year, I realize how much I have grown in their guidance, especially watching them gracefully balance their professional commitments and personal lives. Learning feels natural, coordination effortless, and the journey continues to feel inspiring every single passing day.

Ms. Preetisha Choadhoury

স্মৃতিৰ সুবাস

সুদীৰ্ঘ দহ বছৰ শিক্ষকতাৰ পৰা বিৰতি। এয়া জানো কম সময় ?

মনত অলপ শংকা। ছাত্ৰ - ছাত্ৰীসকল আহিব জানো? কাৰণ যেতিয়া এই মহাবিদ্যালয়ত ২০১৯ চনত যোগদান কৰোঁ, ইয়াত মই ব্ৰিজ কোৰ্ছৰ ইনষ্ট্ৰাক্টৰ হিচাপেহে কেৱল এটা শ্ৰেণীত এঘণ্টা পঢ়াবলৈ নিযুক্তি লাভ কৰিছিলোঁ। তাকো মোক পুৰা ন বজাৰ পৰা পাঠদান আৰম্ভ কৰিব দিয়া হৈছিল যিটো মূল পাঠদানৰ সময়তকৈ এঘণ্টা আগতে আছিল। ইংৰাজী বিষয়টো মূল পাঠ্যক্রমৰ অন্তৰ্ভুক্তও নাছিল। কিন্তু মোক আচৰিত কৰি প্ৰায়বোৰ ছাত্ৰ - ছাত্ৰী শ্ৰেণীকোঠালৈ আহিছিল। তেওঁলোকৰ সহযোগিতা দেখি মোৰ মনলৈ আত্মবিশ্বাস ঘূৰি আহিছিল। ইয়াৰ পাছত আকৌ এক নতুন প্ৰত্যাহ্বান - কৰোণা মহামাৰী। সেই সময়ত আমি সকলোৱে অনলাইন মাধ্যমেৰে পাঠদান কৰিব লগীয়া হৈছিল। ছাত্ৰ - ছাত্ৰীসকলৰ উপস্থিতি সম্পৰ্কে মোৰ অলপ সন্দেহ আছিল। কিন্তু পুনৰ মোক ভুল প্ৰমাণিত কৰি সেইসকল ছাত্ৰ ছাত্ৰীও অনলাইন শ্ৰেণীত যোগদান কৰিবলৈ আহিল যিসকলে বিভিন্ন কাৰণৰ বাবে শ্ৰেণীত উপস্থিত থাকিব নোৱাৰিছিল। এইবাৰ মই দুগুণ উৎসাহেৰে ক্লাছবোৰ কৰিবলৈ ল'লোঁ। লাহে লাহে মহাবিদ্যালয় পৰিয়ালৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংশ হৈ পৰিলো। গতিকে, এই মহাবিদ্যালয়খনে আৰু ইয়াৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলে মোৰ মাজত সুপ্ত হৈ থকা শিক্ষয়িত্ৰীগৰাকীক পুনৰ ঘূৰাই অনাত সহায় কৰিলে। ইয়াৰ বাবে মই চিৰদিন অধ্যক্ষা মহোদয়া আৰু সহকৰ্মীসকলৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ। তেওঁলোকৰ সহায় সহযোগ অবিহনে মই কেতিয়াও দহ বছৰৰ বিৰতিৰ পাছত আত্মবিশ্বাসেৰে শিক্ষকতা কৰিব নোৱাৰিলোহেঁতেন। সেয়ে মই বিশ্বাস কৰোঁ যে এই মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিজন সতীৰ্থই মোৰ কৰ্মজীৱনৰ উত্তৰণত সদায়ে অৱদান আগবঢ়াই আহিছে আৰু মোক এগৰাকী শিক্ষয়িত্ৰী হিচাবে মোৰ সন্তোক সমৃদ্ধ কৰিছে।

শ্ৰীমতী বীতিমণি শৰ্মা

“A Heartfelt Note of Gratitude”

I feel honoured to jot down few words about my experience in Dr. Rohini Kanta Barua Law College. It was not an easy to comeback after a break of 2 years as a teacher again but the R.K.B family gave such a warm welcome that from the very first day felt like I was longed belong to this family.

I really appreciate the coordination and cooperation from each and every faculty members and with due course of time I have learned many things in this college.

Speaking of the students, it was not so easy going at first because of my subject Financial Management. It was a roller coaster because of non-commerce background of many students. But with both side effort they really shined well.

So now I feel like next to my child all the students of BBA LL.B seems to be my children, no offence please.

I also appreciate our principal madam’s hardwork, her continuous effort for the development of the college as well as for the students. She is a role model for me to work harder in future.

Ms. Dipti Koch

“Shaping Minds, Building Futures”

My journey as an Assistant Professor of Law in Dr. Rohini Kanta Barua Law College started in August, 2025. The work environment here is very friendly and truly inspiring. Each and every member of this educational institution, including the teaching and non-teaching staff are very co-operative and helpful. The students are sincere, enthusiastic, passionate and proactive in their learning.

My teaching experience in this college has been truly enriching and enlightening and I feel myself to be truly honoured to be a part of this renowned institution.

Teachers are considered builders of nation because they shape the minds and character of future generation. Through their guidance, students gain knowledge and develop values like respect, responsibility and empathy.

Thus, a teacher plays a pivotal role in the society. I, being a faculty member of this renowned institution shall take the endeavour to teach the students with dedication and sincerity. Overall my experience as a teacher in this college is great and truly inspiring.

Ms. Sneha Das

“Transforming Classrooms into Courtrooms of Thought”

My inspiration to join the teaching profession arose from my own experience as a law student, where I realized that effective educators do far more than explain statutes — they shape students’ understanding of justice. That realization motivated me to pursue teaching law, with the aim of guiding students not only academically but intellectually and ethically.

Since joining Dr. Rohini Kanta Barua Law College in August 2025, my journey has been enriching and transformative. The institution provides a supportive and collaborative environment that promotes interactive learning and meaningful academic engagement. Teaching here has evolved beyond delivering

legal subjects; it has become a process of mentoring students from diverse backgrounds, fostering critical thinking, confidence, and professional integrity.

I view my role as a teacher as one that extends beyond classroom instruction. My responsibility is to nurture knowledge, cultivate ethical values, and prepare students for their future careers. Through mentorship, practical exposure, and continuous academic engagement, I strive to help students develop legal competence while becoming socially responsible professionals who contribute meaningfully to society.

Dr. Rohini Kanta Barua Law College significantly supports professional growth by encouraging continuous learning and innovative teaching practices. Academic discussions, seminars, moot courts, and active student participation strengthen practical legal education. Such initiatives not only enhance students' exposure but also allow educators to refine their skills and stay aligned with current legal developments.

One of the major challenges in legal education is keeping pace with rapidly evolving laws, judicial precedents, and technological advancements in the legal field. Additionally, addressing the diverse learning needs of students requires constant adaptation in teaching methodologies. To remain updated, I engage in continuous reading of recent case laws and legal journals, participate in seminars and workshops, and integrate contemporary developments into my teaching.

My vision for the future of legal education at Dr. Rohini Kanta Barua Law College is to blend academic excellence with practical skills, research orientation, ethical grounding, and technological awareness. I aspire to contribute to shaping competent, socially conscious lawyers who are prepared to meet emerging legal challenges with integrity and responsibility. To students, my message is simple: remain curious, uphold ethical values, and view law not merely as a profession but as a commitment to justice and social transformation.

Overall, my experience at Dr. Rohini Kanta Barua Law College has been deeply enriching and transformative, fostering my growth as an educator through meaningful student engagement, collaborative learning, and a shared commitment to quality legal education.

Sri Shubham Dutta

“Six Months of Growth and Gratitude”

It has been a wonderful experience working here for almost half a year. Joining this college gave me a sense of belonging and felt like a second home. The working environment is conducive and students here are quite interactive, making the environment truly enriching.

Ms. Barkha Agarwalla

“From Engineer to Educator: A New Chapter at My Alma Mater”

My association with this esteemed college as a faculty member is still at a nascent stage. I joined in 2023 as a Guest Faculty, marking the beginning of a new and meaningful chapter in my professional journey.

Prior to entering academia, I worked as an Engineer across various industries for more than fifteen years. Although I did not have prior teaching experience, my industry exposure enriched me with practical insights and professional discipline, which I now strive to bring into the classroom.

This institution has provided me with a valuable platform to refine and develop my skills as an educator. I am deeply grateful for this opportunity and confident that our association will continue to grow stronger in the years ahead.

Adding to this sense of pride is the fact that I am also an alumnus of this prestigious institution making my journey here both professional and deeply personal.

Sri Srimanta Bordoloi

“My Experience at Dr. Rohini Kanta Barua Law College”

At the outset, I would like to acknowledge my mother, who retired as a teacher as well as my wife, who is currently in the teaching profession, to be my inspiration for pursuing teaching as a profession. However, being a practising lawyer, I never wanted to become a full-time teacher, but having pursued LL.M., I always wanted to share my knowledge of law with the people in the legal fraternity including students as well as the common people, because the more knowledge you share, the more you learn. This could not have been possible without the opportunity which I got through Dr. Rohini Kanta Barua Law College.

To talk about my role as a teacher, I see my role as a person who would combine the theoretical knowledge with practical understanding. Being a practising lawyer has also helped me share real life experiences with the students while trying to explain the core concepts of the subjects involved, and I hope that my approach to teaching would help the students understand the law as well as develop the skills essential for the legal profession.

As a faculty member of the institution, I have been given the full freedom to deal with my assigned subjects in the way I would want to, which I think is commendable. Moreover, all the teaching as well as non-teaching staff of the institution are extremely hard working, and the belief shown upon them has a lot to do with the overall result, in which, I firmly believe our esteemed institution has flourished over the last 50 years.

Coming towards the challenges in the field, the major challenge I face as a law educator is the ever-changing nature of the laws. In recent years, most of our procedural laws as well as the commonly referred substantive laws have changed. To keep oneself updated, one needs to follow the Supreme Court judgements, the interpretation of the laws by the Apex Court and the guidelines outlined therein.

My vision of Dr. Rohini Kanta Barua Law College is that, it is under a great leadership and has done fairly well in the past and would do even better in the coming future.

My message to the students would be, “Be inquisitive; that is the only way you can succeed in the legal profession, because after doctors, lawyers are the individuals most sought after in times of adversity”.

Sri Sanjeeban Aagamacharyya

গ্ৰন্থগাৰিকা হিচাবে মোৰ অনুভৱ

সদ্য স্নাতোকত্তৰ ডিগ্ৰী সম্পূৰ্ণ কৰি পেছাগত জীৱনৰ এক নতুন অধ্যায় আৰম্ভ কৰাৰ উদ্দেশ্যে ডিব্ৰুগড়ৰ এখন সুপ্ৰতিষ্ঠিত শিক্ষানুষ্ঠান ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ সৈতে মাত্ৰ তেইছ বছৰ বয়স নিজকে জড়িত কৰাৰ সুযোগ লাভ কৰাটো মোৰ বাবে এক গৌৰৱময় আৰু স্মৰণীয় মুহূৰ্ত আছিল।

মহাবিদ্যালয়ত যোগদান কৰাৰ সময়ত মই এক বিশেষ পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হৈছিলো। স্নাতক ডিগ্ৰী অধ্যয়নৰ সময়ত মোৰ লগত যিসকল সহপাঠীয়ে আছিল, তেওঁলোকৰ কিছুমানে সেই সময়তে এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী হিচাপে অধ্যয়ন কৰি আছিল। ফলত তেওঁলোকৰ সৈতে মোৰ বয়সৰ পাৰ্থক্য প্ৰায় নাছিল। আগতে যিসকল মোৰ সহপাঠী আছিল, তেওঁলোকৰ সৈতে এতিয়া গ্ৰন্থগাৰিক হিচাপে পেছাগত দায়িত্ব পালন কৰাটো আৰম্ভণিতে মোৰ বাবে কিছু কঠিন আৰু চেলেক্সিং অনুভৱ হৈছিল।

তথাপিও মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলৰ মহানুভৱতা, সহানুভূতিশীল মনোভাৱ আৰু স্নেহময় পথপ্ৰদৰ্শনে মোক যথেষ্ট সাহস আৰু প্ৰেৰণা যোগাইছিল। তেওঁলোকৰ সহযোগিতা আৰু অনুপ্ৰেৰণাই মোক ধৈৰ্য আৰু আত্মবিশ্বাসেৰে নিজৰ দায়িত্ব পালন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিছিল। একে সময়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ আন্তৰিকতা, সৌহাৰ্দ্য আৰু সহায়তাপূৰ্ণ ব্যৱহাৰে, বয়সৰ বিশেষ পাৰ্থক্য নথকাৰ পিছতো, মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিৱেশৰ সৈতে সহজে খাপ খাবলৈ মোক যথেষ্ট সহায় কৰিছিল। সময়ৰ লগত মই এই নতুন পৰিৱেশৰ সৈতে নিজকে সম্পূৰ্ণভাৱে খাপ খুৱাবলৈ সক্ষম হ'লোঁ। আৰু এই অভিজ্ঞতাই মোক ধৈৰ্য, দায়িত্ববোধ আৰু পেছাগত পৰিপক্বতাৰ এক মূল্যবান শিক্ষা প্ৰদান কৰিছে।

শ্ৰীমতী সংগীতা শইকীয়া

মোৰ অনুভৱ

মই এই মহাবিদ্যালয়ৰ আটাইতকৈ নতুন কৰ্মচাৰী। ২০২৫ চনত মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ ঠিক আগে আগে অফিছ এছিচণ্টেত হিচাবে যোগদান কৰো। যোগদান কৰা সময়ত মই ভাবিছিলো যে মই মাত্ৰ তিনি মাহ মান কাম কৰিম। কিন্তু মই মহাবিদ্যালয়খনত ইয়াৰ কৰ্ম মুখী ব্যস্ততাপূৰ্ণ পৰিবেশত নিজকে ব্যস্ত ৰাখি কেনেকৈ এবছৰ সম্পূৰ্ণ কৰিলো গমেই নাপালো। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰী সকলৰ সহযোগিতা, ধনাত্মক পৰিবেশে মোৰ কৰ্মপ্ৰাণ মনটোক সজীৱ কৰি তুলিছে। মই এই মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰি মোৰ চমু অনুভৱ প্ৰকাশ কৰিলো।

শ্ৰী দেবজিৎ বৰুৱা

(মহাবিদ্যালয়ত বৰ্তমান কৰ্মৰত হৈ থকা শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰী সকলৰ অনুভৱৰ একলম সংগ্ৰহ কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ ২য় ষাণ্মাসিকৰ এইসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে: শ্ৰী তুচেঙখাম্ মোহন, মানস্বীণী দত্ত, সন্ধ্যা কুমাৰী পণ্ডিত, নেহা সিং, সুভম ঘোষ, পাথৰ প্ৰসাদ, নেপ্তি দেৱনাথ আৰু পৰিধি সুৰেখা।)

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ বৰ্ষজোৰা সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন কাৰ্যসূচী: এক সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদন (১৯ মাৰ্চ, ২০২৫ ৰ পৰা ১৯ মাৰ্চ, ২০২৬)

সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন সন্দৰ্ভত প্ৰথম সভা

১৯৭৬ চনত প্ৰতিষ্ঠা হোৱা উজনি অসমৰ আইন শিক্ষাৰ অন্যতম বাটকটীয়া শিক্ষানুষ্ঠান ডিব্ৰুগড়স্থিত ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ ৫০ বৰ্ষীয়া গৌৰৱময় যাত্ৰাৰ সন্ধিক্ষণত, বৰ্ষযোৰা কাৰ্যসূচীৰে সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন সন্দৰ্ভত প্ৰথম সভাখন মহাবিদ্যালয় প্ৰাঙ্গণত ১৪ আগষ্ট, ২০২৪ তাৰিখে অনুষ্ঠিত হয়। পৰিচালনা সমিতিৰ সন্মানীয় সভাপতি, সদস্য সকল, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকল, কৰ্মচাৰীবৃন্দ, প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বৰ্তমানৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল উপস্থিত থকা সভাখনৰ সভাপতিত্ব কৰে মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি ডাঃ প্ৰকাশ বৰুৱাদেৱে। সভাৰ আৰম্ভণিতে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষা ড° গৌতমী দত্তই উপস্থিত সকলো সদস্যক আদৰণি জনাই সভা আহ্বান কৰাৰ উদ্দেশ্য স্পষ্ট কৰে। সভাখনৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপনৰ উদ্বোধনী অনুষ্ঠানৰ তাৰিখ চূড়ান্ত কৰা, উদ্‌যাপন উপলক্ষে গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া বিভিন্ন কাৰ্যসূচী নিৰ্ধাৰণ কৰা। লগতে তেখেতে সফল ৰূপায়ণৰ বাবে উপস্থিত সকলোৰে দিহা-পৰামৰ্শ তথা সহযোগীতাৰ আহ্বান জনায়। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত ৩০ অক্টোবৰ, ২০২৪ তাৰিখে হোৱা সভাত বৰ্ষযোৰা কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণৰ বাবে এখনি উদ্‌যাপন সমিতিৰ লগতে, বহুকেইখন উপ-সমিতি গঠন কৰা হয়।

এইদৰে গঠন হোৱা উদ্‌যাপন সমিতি তথা উপ-সমিতি সমূহৰ তত্ত্বাৱধানতে বৰ্ষযোৰা কাৰ্যসূচীৰে ১৭ মাৰ্চ ২০২৫ বৰ্ষৰ পৰা ১৯ মাৰ্চ ২০২৬ বৰ্ষলৈ ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপন কৰা হয়।

প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠান

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ ৫০ বৰ্ষীয়া গৌৰৱময় যাত্ৰা স্মৰণ কৰি বৰ্ষজোৰা কাৰ্যসূচীৰ প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠান ১৯ মাৰ্চ ২০২৫ বৰ্ষৰ পৰা ১৯ মাৰ্চ ২০২৬ বৰ্ষলৈ অতি উৎসাহ তথা মৰ্যাদা সহকাৰে পালন কৰা হয়। ১৯ মাৰ্চৰ পুৱা ৯ বজাত প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠান জ্ঞান, প্ৰজ্ঞা আৰু শুভাৰম্ভৰ প্ৰতীক বন্তি প্ৰজ্জ্বলন, বৰ্ষজোৰা কাৰ্যসূচীৰ ফলক উন্মোচন আৰু বৃক্ষ ৰোপণেৰে আৰম্ভ কৰে ডিব্ৰুগড় বিধানসভা সমষ্টিৰ বিধায়ক শ্ৰীযুত প্ৰশান্ত ফুকন ডাঙৰীয়াই। ইয়াৰ পাছতেই শ্বহীদ তপৰ্ণ তথা মহাবিদ্যালয়ৰ পতাকা উন্মোচন কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি ডাঃ প্ৰকাশ বৰুৱা দেৱে। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত ডিব্ৰুগড়ৰ বিশিষ্ট ব্যক্তিসকল, প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষকবৃন্দ আৰু কৰ্মচাৰীবৰ্গৰ সহযোগত পঞ্চদশকৰ বৰ্ণিল স্মৃতিত ৫০ খন সোণালী জয়ন্তী পতাকা উন্মোচন কৰা হয়। এই ঐতিহাসিক অনুষ্ঠানত ডিব্ৰুগড়ৰ বিশিষ্ট সাহিত্যিক শ্ৰীযুত দেৱীপ্ৰসাদ বাগডোঁদিয়া, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন উপাচার্য প্ৰফেছৰ (ড°) কন্দৰ্প কুমাৰ ডেকা, লাহোৱাল সমষ্টিৰ প্ৰাক্তন বিধায়ক শ্ৰীযুত ৰিতুপৰ্ণ বৰুৱা, ডিব্ৰুগড় পৌৰ নিগমৰ মেয়ৰ ড° সৈকত পাত্ৰ, ডিব্ৰুগড়স্থিত মহাবিদ্যালয় সমূহৰ অধ্যক্ষসকল, স্বনামধন্য বিশিষ্ট নাগৰিক, ব্যৱসায়ী, বিভিন্ন সংস্থাৰ সভাপতি, সচিব, সাংবাদিক, মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্য সকল তথা মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ উপস্থিতিয়ে অনুষ্ঠানৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধি কৰে।

প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠানৰ পাছতেই উপস্থিত অতিথিগণ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে এটা সাংস্কৃতিক শোভাযাত্ৰাত অংশ গ্ৰহণ কৰে। উক্ত শোভাযাত্ৰাটো উন্মোচন কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ

পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্য তথা লাহোৱাল বিধান সভা সমষ্টিৰ প্ৰাক্তন বিধায়ক তথা অসম পৰ্যটন উন্নয়ন নিগমৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত ৰিতুপৰ্ণ বৰুৱা ডাঙৰীয়াই।

প্ৰথম দিনাৰ তৃতীয় কাৰ্যসূচী হিচাপে বিয়লি তিনি বজাত মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ এটা বাৰ্তালাপ অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত কৰা হয়। উক্ত বাৰ্তালাপ অনুষ্ঠানত মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সংস্থাৰ দ্বাৰা মহাবিদ্যালয়ৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰী আৰু প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সৰ্ব্বধনা জনোৱা হয়। এই অনুষ্ঠানত আমন্ত্ৰিত অতিথি ৰূপে উপস্থিত থকা যুৱ সাংবাদিক শ্ৰীযুত চক্ৰপাণি পৰাশৰ ডাঙৰীয়াই প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সকলৰ মাজত মহাবিদ্যালয়ত তেওঁলোকে পাৰ কৰা অতীতৰ দিনবোৰৰ স্মৃতি জড়িত প্ৰশ্ন উত্থাপনৰ দ্বাৰা সকলোকে স্মৃতিবিভোৰ কৰি তোলে।

প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠানৰ দ্বিতীয় দিনাৰ প্ৰথম কাৰ্যসূচী হিচাপে ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা সোঁৱৰণী সদৌ অসম ভিত্তিত আন্তঃ মহাবিদ্যালয় তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা এখন অনুষ্ঠিত কৰা হয়। অসম পৰ্যটন উন্নয়ন নিগমৰ আৰ্থিক সহযোগিতাত আৰু নগাঁও আইন মহাবিদ্যালয়ৰ সৈতে থকা বুজাবুজি চুক্তিৰ অধীনত অনুষ্ঠিত কৰা এই প্ৰতিযোগিতাৰ বিষয় আছিল “সদনৰ মতে: দেশৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাত কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ প্ৰয়োগে মানৱ বুদ্ধিমত্তাৰ প্ৰতি ভাবুকি সৃষ্টি কৰিব।” উক্ত অনুষ্ঠানত অধ্যক্ষৰূপে উপস্থিত থাকে জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীযুত সত্যব্ৰত শৰ্মা আৰু বিচাৰক হিচাপে থাকে ড° হিমাদ্ৰী বৰ্মন, সহকাৰী অধ্যাপক, ব্যৱস্থাপনা অধ্যয়ন কেন্দ্ৰ, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়, ড° কৌস্তভ কুমাৰ ডেকা, সহকাৰী অধ্যাপক, ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগ, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়, আৰু তাৰ্কিক অভিল্পা ভৰদ্বাজে। সমগ্ৰ অসমৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা সৰ্বমুঠ ১০ টা দলে প্ৰতিযোগিতাখনত অংশগ্ৰহণ কৰে। শ্ৰী উৎপল জ্যোতি বৰা, শ্ৰী ৰাহুল ৰোচন পাল, আৰু শ্ৰী জননজয় দেৱ ক্ৰমে ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰু অসম ৰয়েল গ্লৱেল বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰই সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ তাৰ্কিক, দ্বিতীয় শ্ৰেষ্ঠ তাৰ্কিক আৰু তৃতীয় শ্ৰেষ্ঠ তাৰ্কিক বঁটা পাবলৈ সক্ষম হয়। তদুপৰি প্ৰথম দলীয় পুৰস্কাৰ লাভ কৰে ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শ্ৰী উৎপল জ্যোতি বৰা আৰু শ্ৰীমতী আস্থ শৰ্মাই। দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় পুৰস্কাৰ লাভ কৰে ক্ৰমান্বয়ে

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দলৰ শ্ৰী অনল অংকুশ বৰা আৰু শ্ৰী ৰাহুল ৰোচন পালে তথা অসম ৰয়েল গ্লৱেল বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শ্ৰী জননজয় দেৱ আৰু মঃ মুজ্জাহিদুল ইছলাম।

দ্বিতীয় দিনাৰ দ্বিতীয় কাৰ্যসূচী হিচাপে এখন মুকলি সভা অনুষ্ঠিত হয়। সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপন সমিতিৰ সভাপতি ড° ৰাজী কোঁৱৰৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত উক্ত সভাখনত মুখ্য অতিথি ৰূপে ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য প্ৰফেছৰ ড° জিতেন হাজৰিকা, সন্মানীয় অতিথি ৰূপে ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি ড° প্ৰকাশ বৰুৱা, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয় আৰু মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন উপাচাৰ্য প্ৰফেছৰ ড° কন্দৰ্প কুমাৰ ডেকা, বিশিষ্ট সাহিত্যিক শ্ৰীযুত দেৱীপ্ৰসাদ বাগডোঁদিয়া, সমাজকৰ্মী শ্ৰীযুত জ্যোতিপ্ৰসাদ কানৈ, নগাঁও আইন মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষা ড° সুজাতা ভট্টাচাৰ্য উপস্থিত থাকে। সমাজৰ বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ উপস্থিতিত অনুষ্ঠিত এই মুকলি সভাখনত মহাবিদ্যালয়ৰ তৰফৰ পৰা প্ৰকাশিত পাঁচ খনকৈ গ্ৰন্থ উন্মোচন কৰা হয়। এই গ্ৰন্থ কেইখন হৈছে- ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়, নগাঁও আইন মহাবিদ্যালয় আৰু কোকৰাঝাৰ আইন মহাবিদ্যালয় সহযোগত সম্পাদিত গৱেষণামূলক প্ৰৱন্ধৰ সংকলন “Interdisciplinary Horizon: Exploring Knowledge Through Academic Research Towards Human Development.” আৰু কাৰ্য্যভিত্তিক গৱেষণামূলক গ্ৰন্থ “Report of Action Research on Human Rights of Forest Dwellers in Assam”, মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক আলোচনী “Fortiori Reflecto”, মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সংবাদপত্ৰ তথা Societies Registration Act, 1860 ৰ অসমীয়া অনুবাদ “সমিতি সমূহ পঞ্জীয়ন অধিনিয়ম, ১৮৬০”

প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠানৰ তৃতীয় দিনা, দিনৰ ১০ বজাৰ পৰা “একক নাগৰিক সংহিতাৰ প্ৰাসংগিকতা আৰু প্ৰয়োজনীয়তা” শীৰ্ষক এখন আলোচনা চক্ৰ অনুষ্ঠিত কৰা হয়। উক্ত আলোচনা চক্ৰত নিৰ্দিষ্ট বক্তা হিচাপে উপস্থিত থাকে অসমৰ প্ৰাক্তন মহাঅধিবক্তা তথা গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত প্ৰফেছৰ, বৰ্তমানৰ গুৱাহাটী

উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা প্ৰফেছৰ (ড°) ৰমেশ চন্দ্ৰ বৰপাত্ৰগোঁহাঞি, গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অধিবক্তা শ্ৰীযুত শান্তনু বৰঠাকুৰ আৰু নগাঁও অধিবক্তা সংস্থাৰ সদস্য তথা নগাঁও আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি অধিবক্তা শ্ৰীযুত শৰৎ চন্দ্ৰ খাউণ্ড ডাঙৰীয়া। আলোচনা চক্ৰটোৰ আঁত ধৰে ডিব্ৰুগড় অধিবক্তা সংস্থাৰ সদস্য অধিবক্তা জান দত্তই।

তৃতীয় দিনাৰ অন্তিম কাৰ্যসূচী হিচাপে সন্ধিয়া ৬:০০ বজাত এটা সাংস্কৃতিক সন্ধিয়া অনুষ্ঠিত হয়। উক্ত অনুষ্ঠানটি উন্মোচন কৰে বিশিষ্ট সাহিত্যিক, প্ৰফেছৰ ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকা ডাঙৰীয়ানীয়ে। উক্ত অনুষ্ঠানতে সোণালী জয়ন্তী উদ্যাপন সমিতিৰ তৰফৰ পৰা, সোণালী জয়ন্তী শীৰ্ষক সমবেত সংগীতটি ৰচনা কৰাৰ বাবে তেখেতেক সম্বৰ্ধনা জনোৱা হয়। এইদৰে মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু আমন্ত্ৰিত শিল্পীৰ দ্বাৰা বাবে বৰণীয়া সাংস্কৃতিক সন্ধিয়াৰে প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠানৰ যবনিকা পৰে।

শ্লোগান লিখন প্ৰতিযোগিতা

বিশ্ব ধৰিত্ৰী দিৱস উপলক্ষে, মহাবিদ্যালয়ৰ ইকো-চেঙ্গ ক্লাবৰ উদ্যোগত, ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী উদ্যাপনৰ অংশ হিচাপে, ২২ এপ্ৰিল, ২০২৫ তাৰিখে মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ বাবে এখন শ্লোগান লিখন প্ৰতিযোগিতাৰ আয়োজন কৰা হয়। প্ৰতিযোগিতাৰ বিষয়বস্তু আছিল — “Our Power, Our Planet”।

প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফল অনুসৰি চতুৰ্থ ষাণ্মাসিকৰ শ্ৰী পূৰৰ জ্যোতি গঠিয়ে প্ৰথম স্থান লাভ কৰে আৰু ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ শ্ৰীমতী দুৰ্লুমণি ৰাজকোঁৱৰে দ্বিতীয় স্থান অধিকাৰ কৰে। পুৰস্কাৰপ্ৰাপ্ত শ্লোগান কেইটা হোছে -

“ ধৰণীক জীৱন্ত কৰক,

নিজেও জীৱন্ত হওক “

আৰু

“ সেউজীয়া বচোৱা, পৃথিৱী সুৰক্ষিত কৰা

আঁহক সেউজীয়াৰে সুৰক্ষিত হঁও। ”

সোণালী জয়ন্তী উদ্যাপনৰ এই তাৎপৰ্যপূৰ্ণ কাৰ্যসূচীয়ে পৰিবেশ সংৰক্ষণৰ প্ৰতি সচেতনতা বৃদ্ধি কৰাৰ

লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সৃজনীশীল প্ৰতিভাৰ বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

বিশ্ব পৰিবেশ দিৱস উদ্যাপন

বিশ্ব পৰিবেশ দিৱস উপলক্ষে ৫ জুন ২০২৫ তাৰিখে, মহাবিদ্যালয়ৰ ইক' চেঙ্গ ক্লাবৰ সহযোগত শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰী, কৰ্মচাৰীবৃন্দ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাংগণত গছপুলি ৰোপণ কৰে।

যোগ-অভ্যাস শিবিৰ

মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ গৌৰৱময় যাত্ৰা উদ্যাপন কৰাৰ সন্ধিক্ষণত সোণালী জয়ন্তী উদ্যাপন সমিতিয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক সুস্থতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি, ডিব্ৰুগড়ৰ ৰেড ক্ৰছ ছ'চাইটিৰ সহযোগত ৮ মে তাৰিখে ছাৰ হেনৰি ডোনাৰ্টৰ ১৯৭ সংখ্যক জন্ম জয়ন্তীৰ লগত সংগতি ৰাখি যোগ সম্ৰাট শ্ৰীযুত জগদীশ ভঁৰালীৰ তত্ত্বাৱধানত মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাংগণত এটা যোগ শিবিৰ আয়োজন কৰে। উক্ত শিবিৰত সমাজ সেৱক জ্যোতিপ্ৰসাদ কানৈ ডাঙৰীয়াই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ মাজত যোগা মেট বিতৰণ কৰে। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত ১০ জুন তাৰিখে অনুষ্ঠিত ৰেড ক্ৰছ ছ'চাইটিৰ ৫৮ সংখ্যক মাহেকীয়া সভাত শ্ৰীযুত জগদীশ ভৰালীক আয়োজক সমিতিৰ তৰফৰ পৰা এখন মানপত্ৰ আৰু উপহাৰৰ টোপোলাৰে সম্বৰ্ধনা জনোৱা হয়।

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা সোঁৱৰণী মুট কৰ্ট প্ৰতিযোগিতা

১৯৭৬ চনত ডিব্ৰুগড় আইন মহাবিদ্যালয় নামেৰে স্থাপন হোৱা বৰ্তমানৰ ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালবৰ্গই স্বনামধন্য গৱেষক, লিখক, সাহিত্যিক ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা পৰিয়ালৰ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি অৱদানক সন্মান জনাই, তেখেতৰ নামত আইন শিক্ষাৰ অবিচ্ছেদ অংগ ‘মুট কৰ্ট’ প্ৰতিযোগিতা এখনি নিয়মিতভাৱে অনুষ্ঠিত কৰি আহিছে। সেই মৰ্মে ১৪ মে তাৰিখে মহাবিদ্যালয়ৰ মুট কৰ্ট ছ'চাইটিৰ সহযোগত উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চল ভিত্তিত ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা সোঁৱৰণী মুট কৰ্ট প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। প্ৰতিযোগিতাখনত বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা অহা সৰ্বমুঠ পাঁচটা দলে অংশগ্ৰহণ কৰে। তিনিচুকীয়া আইন মহাবিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড় হনুমানবল্ল সুৰজমল কানৈ আইন মহাবিদ্যালয় আৰু নগাঁও আইন

মহাবিদ্যালয়ে ক্ৰমে প্ৰথম, দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় স্থান পাবলৈ সক্ষম হয়। তদুপৰি তিনিচুকীয়া আইন মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ - ছাত্ৰীয়ে শ্ৰেষ্ঠ মুটাৰ আৰু শ্ৰেষ্ঠ মেমৰিয়েল বঁটা পাবলৈ সক্ষম হয়। প্ৰতিযোগিতাখনৰ চূড়ান্ত পৰ্যায়ত মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ ক্ৰমে জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীযুত সত্যব্ৰত শৰ্মা আৰু জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা ভাস্কৰ দত্তৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন সহকাৰী অধ্যাপক তথা বৰ্তমান কৰ্ণাটক কেন্দ্ৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সহকাৰী অধ্যাপক ড° জয়ন্ত বৰুৱা বিচাৰক হিচাপে উপস্থিত থাকি প্ৰতিযোগিতাখনৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধি কৰে।

শিক্ষক দিৱস উপলক্ষে সম্বৰ্ধনা অনুষ্ঠান

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপনৰ উপলক্ষত উদ্‌যাপন সমিতিয়ে শিক্ষক দিৱসৰ দিনা এক সম্বৰ্ধনা অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত কৰে। এই উপলক্ষে পুৱা দহ বজাত উদ্‌যাপন সমিতিৰ বিষয়বীয়াসকল তথা মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক শিক্ষয়িত্ৰীসকলে সাহিত্যিক, বুদ্ধিজীৱী, প্ৰাক্তন ৰাজ্যসভাৰ সাংসদ, অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি, তথা শিক্ষক ড° নগেন শইকীয়াদেৱক তেখেতৰ বাসগৃহত উপস্থিত হৈ এখন মানপত্ৰ, গামোচা, চেলেং চাদৰ, জাপি আৰু সোণালী জয়ন্তী স্মাৰকেৰে সম্বৰ্ধনা জনায়। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলে শিক্ষক দিৱস উপলক্ষে অনুষ্ঠিত কৰা অনুষ্ঠানত সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন সমিতিৰ তৰফৰ পৰা মহাবিদ্যালয়ত কৰ্মৰত শিক্ষক শিক্ষয়িত্ৰীসকলক তেখেতসকলৰ নিষ্ঠা, একাগ্ৰতা আৰু শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আগবঢ়োৱা অনবদ্য অৱদানৰ বাবে একোখনকৈ গামোচা, সোণালী জয়ন্তী স্মাৰক, জাপি আৰু কলমেৰে সম্বৰ্ধনা জনোৱা হয়। এই অনুষ্ঠানটোৱে মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপনলৈ বিশেষ মৰ্যাদা প্ৰদান কৰে।

স্বাস্থ্য পৰীক্ষা শিবিৰ

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপনৰ অংশ হিচাপে ১৭ নৱেম্বৰ, ২০২৫ তাৰিখে মহাবিদ্যালয়ৰ স্বাস্থ্য আৰু পৰিচ্ছন্নতা ক্লাবৰ উদ্যোগত মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা স্থানীয় ৰাইজৰ বাবে এখন বিনামূলীয়া স্বাস্থ্য পৰীক্ষা শিবিৰ আয়োজন কৰা হয়। এই শিবিৰখন মাৰোৱাৰী

আৰোগ্য ভৱন হাস্পতাল (শ্ৰী বিশ্বনাথ মাৰোৱাৰী দাতব্য ঔষধালয়ৰ এটা শাখা), ডিব্ৰুগড়ৰ সহযোগিতাত মহাবিদ্যালয় চৌহদত অনুষ্ঠিত হয়। মাৰোৱাৰী আৰোগ্য ভৱন হাস্পতালৰ অভিজ্ঞ চিকিৎসক আৰু স্বাস্থ্যকৰ্মীসকলে অংশগ্ৰহণকাৰীসকলক বিনামূলীয়া পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱাৰ লগতে প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য পৰীক্ষা আৰু প্ৰয়োজনীয় নিদানমূলক সেৱা প্ৰদান কৰে। তেওঁলোকে নিয়মীয়া স্বাস্থ্য পৰীক্ষা আৰু সামগ্ৰিক সুস্বাস্থ্য বজাই ৰখাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপনৰ এই উল্লেখযোগ্য কাৰ্যসূচীয়ে মহাবিদ্যালয়ৰ সামাজিক দায়বদ্ধতা আৰু জনসচেতনতা বৃদ্ধিৰ প্ৰতি প্ৰতিশ্ৰুতি স্পষ্টভাৱে প্ৰতিফলিত কৰে।

বাটৰ নাট

সামাজিক সচেতনতা বৃদ্ধিৰ বাবে বাটৰ নাট সদায়েই এক উত্তম মাধ্যম হিচাপে গণ্য হৈ আহিছে। গতিকে মহাবিদ্যালয়ৰ স্বৰ্ণীল যাত্ৰাৰ লগত সংগতি ৰাখি মহাবিদ্যালয়ৰ ন্যায়-সাৰথি কোষে অতিথি শিক্ষক শ্ৰী শ্ৰীমন্ত বৰদলৈৰ তত্ত্বাৱধানত মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলৰ সহযোগত আইন সজাগতা দিৱস উপলক্ষে ৯ নৱেম্বৰ তাৰিখৰ দিনা ডিব্ৰুগড় চহৰৰ মাজ মজিয়াত তিনিখনকৈ বাটৰ নাট পৰিৱেশন কৰে। এই নাটসমূহ ডিব্ৰুগড় জিলা আইন সেৱা প্ৰাধিকাৰীৰ আৰ্থিক সহযোগিতাত অনুষ্ঠিত হয়। নাটসমূহৰ বিষয়বস্তু আছিল ‘পথ সুৰক্ষা’।

উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল ভিত্তিক কুইজ প্ৰতিযোগিতা

সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপনৰ লগত সংগতি ৰাখি মহাবিদ্যালয়ৰ আভ্যন্তৰীণ মান নিৰ্ধাৰণ কোষে ডিব্ৰুগড়স্থিত অগ্ৰণী শিক্ষানুষ্ঠান ডিব্ৰুগড় হনুমান বন্ধ সুৰজমল কানৈ মহাবিদ্যালয় আৰু ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ মাজত থকা বুজাবুজি চুক্তিৰ অধীনত ২০২৫ বৰ্ষৰ সংবিধান দিৱস উপলক্ষে ২৬ নৱেম্বৰ তাৰিখে উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল ভিত্তিত এখনি কুইজ প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰে। এই প্ৰতিযোগিতাখনৰ প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠানত, অসমৰ আইন শিক্ষাৰ দুখন অগ্ৰণী শিক্ষানুষ্ঠান যোৰহাট আইন মহাবিদ্যালয় আৰু ডিব্ৰুগড় হনুমানবন্ধ সুৰজমল আইন মহাবিদ্যালয় সন্মানীয় অধ্যক্ষদ্বয় ড° অজয় কুমাৰ দাস আৰু ড° প্ৰসেনজিৎ বৰকাকতি ডাঙৰীয়াক আইন শিক্ষাৰ

প্ৰসাৰৰ ক্ষেত্ৰত থকা অৱদানক স্বীকৃতি জনাই সোণালী জয়ন্তী স্মাৰক, গামোচা তথা উপহাৰৰ টোপোলাৰে সন্মান জনোৱা হয়। প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠানত বিশিষ্ট বক্তা ৰূপে উপস্থিত থাকে সুদক্ষ জেষ্ঠ সাংবাদিক শ্ৰীযুত ইকবাল আহমেদ ডাঙৰীয়া। কুইজ প্ৰতিযোগিতাখনি পৰিচালনা কৰে ভাৰত চৰকাৰৰ বন্দৰ, জাহাজ পৰিবহণ আৰু জলপথ মন্ত্ৰালয়ৰ গণমাধ্যম বিভাগৰ জ্যেষ্ঠ কাৰ্যবাহী, কুইজ মাষ্টাৰ শ্ৰীযুত শাক্য সমিক ডাঙৰীয়াই। উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা সৰ্বমুঠ ২৩টা দলে প্ৰতিযোগিতাখনিত অংশগ্ৰহণ কৰে। তীব্ৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বিতামূলক ফাইনেলৰ অন্তত, ধেমাজি কলেজৰ আৰ্যকল্প ভট্টাচাৰ্য আৰু ধেমাজি ডায়েটৰ পাৰ্থ প্ৰতিম ভৰালুৱাই বিজয়ী হিচাপে স্থান দখল কৰে। আনহাতে, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ নিশিকেশ পৰাশৰ আৰু নেৰিম (NERIM) গ্ৰুপ অৱ ইনষ্টিটিউচন, গুৱাহাটীৰ পাৰ্থ প্ৰতিম হাটলৈয়ে প্ৰথম বানাৰ্ছ আপ আৰু যোৰহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ মহাৰ্ণৱ কাশ্যপ আৰু আদিত্য পল্লৱ নাথে দ্বিতীয় ৰাণাৰ্ছ আপৰ স্থান লাভ কৰে। এই কুইজ প্ৰতিযোগিতাখনে সাংবিধানিক মূল্যবোধ শক্তিশালী কৰাত আৰু জ্ঞানভিত্তিক কাৰ্যকলাপত যুৱপ্ৰজন্মৰ অংশগ্ৰহণক উৎসাহিত কৰাত আলোকপাত কৰিছিল। এই প্ৰতিযোগিতাখন অনুস্থিত কৰাত ডিব্ৰুগড় জিলা আইন সেৱা প্ৰাধিকাৰী আৰু ভাৰত চৰকাৰৰ তথ্য আৰু প্ৰচাৰ মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনৰ কেন্দ্ৰীয় যোগাযোগ ব্যুৰোয়ে আৰ্থিক সহযোগিতা আগবঢ়ায়।

মানৱ অধিকাৰ দিৱস উদ্‌যাপন উপলক্ষে ৰাষ্ট্ৰীয় স্তৰৰ প্ৰবন্ধ লিখনি প্ৰতিযোগিতা

মহাবিদ্যালয়ৰ গুণ-গৰিমা ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্য্যায়ত প্ৰসাৰৰ উদ্দেশ্যে, সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপনৰ সন্ধিক্ষণত, মানৱ অধিকাৰ দিৱস, ২০২৫ উপলক্ষে ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ে এখন ৰাষ্ট্ৰীয় স্তৰৰ প্ৰবন্ধ লিখনি প্ৰতিযোগিতা আয়োজন কৰে। Symbiosis International (Deemed University)-ৰ মিছ বেদাশ্ৰী আনন্দ বৰকাৰে তেওঁৰ প্ৰবন্ধ “The War on Vitality: Weaponizing Health and Human Rights in the 21st Century”-ৰ বাবে প্ৰথম পুৰস্কাৰ লাভ কৰে। Dharamshastra National Law University, Jabalpur-ৰ শ্ৰী সাৰ্থক মিশ্ৰই তেওঁৰ প্ৰবন্ধ

“Human Rights in the Gig and Platform Economy”-ৰ বাবে দ্বিতীয় পুৰস্কাৰ আৰু Tamil Nadu National Law University-ৰ মিছ শাইনি আগ্ৰছে তেওঁৰ প্ৰবন্ধ “Dignity in Healthcare: Bridging the Gap in Access to Gender-Affirming Care for Transgender Person in India”-ৰ বাবে তৃতীয় পুৰস্কাৰ লাভ কৰে। উক্ত প্ৰতিযোগিতা খনত দেশৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা ৫৬ গৰাকী প্ৰতিযোগীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

ডিব্ৰুগড় আৰু তিনিচুকীয়া জিলাভিত্তিক আন্তঃআইন মহাবিদ্যালয় ক্ৰিকেট টুৰ্নামেণ্ট

মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তীৰ বৰ্ষ উদ্‌যাপনৰ অংশ হিচাপে ২০২৬ বৰ্ষৰ ১ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে উদ্‌যাপন সমিতিয়ে ডিব্ৰুগড় আৰু তিনিচুকীয়া জিলাৰ আইন মহাবিদ্যালয় সমূহৰ মাজত ডিব্ৰুগড়স্থিত চাউলখোৱা সংগীত মহাবিদ্যালয়ৰ সমীপৰ কালি মন্দিৰ খেলপথাৰত এখন ক্ৰিকেট প্ৰতিযোগিতাৰ আয়োজন কৰে। দুইখন জিলাৰ তিনিটাকৈ দলে টুৰ্নামেণ্টখনত অংশগ্ৰহণ কৰে। ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ ড° গৌতমী দত্তৰ আদৰ্শ ভাষণেৰে আৰম্ভ হোৱা প্ৰতিযোগিতাখনিত আম্পায়াৰ হিচাপে থাকে অসম ৰাজ্যিক ক্ৰিকেট সন্থাৰ আম্পায়াৰ শ্ৰী অল্লানজিত বৰুৱা আৰু ডিব্ৰুগড় ক্ৰিকেট প্ৰশিক্ষণ সন্থাৰ আম্পায়াৰ শ্ৰী ৰামেশ্বৰ দাস। তেখেতসকলক প্ৰাৰম্ভিক অনুষ্ঠানত সোণালী জয়ন্তী স্মাৰক আৰু এখনিকৈ গামোচাৰে সম্বৰ্ধনা জনোৱা হয়। চূড়ান্ত খেলখন এছ আই পি ই আইন মহাবিদ্যালয় আৰু ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ মাজত অনুষ্ঠিত হয়। অত্যন্ত ৰোমাঞ্চকৰ খেলখনত এছ আই পি ই আইন মহাবিদ্যালয়ে চেম্পিয়নৰ খিতাপ লাভ কৰে। শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈৰ বঁটা প্ৰদান কৰা হয় এছ আই পি আইন মহাবিদ্যালয়ৰ ছমিকল হ'কক। বিজয়ী দল তথা পুৰস্কাৰপ্ৰাপ্ত খেলুৱৈসকলক ট্ৰফি আৰু প্ৰমাণ পত্ৰে সন্মান জনোৱা হয়। উল্লেখযোগ্য যে প্ৰতিযোগিতাখনৰ চেম্পিয়ন ট্ৰফিটো দান কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ আৰু বৰ্তমান ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ইষ্টেট অফিচাৰ ড° ধৰ্বেজেন সোনোৱাল দেৱে তথা শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈৰ বঁটা দান কৰে ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ বৰ্তমানৰ উপাধ্যক্ষ শ্ৰীযুত ৰাজকুমাৰ আগৰৱালা দেৱে। তদুপৰি

প্ৰতিযোগিতাখনৰ বাবে খোৱা পানীৰ বটলৰ যোগান ধৰে ডিব্ৰুগড় ট্ৰেভেলাৰ মালিক সংস্থাৰ ফালৰ পৰা। বট্টা বিতৰণি অনুষ্ঠানত সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন সমিতিৰ সভাপতি উপস্থিত থাকি সকলো পুৰস্কাৰ প্ৰাপ্ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক শুভেচ্ছা জনোৱাৰ লগতে আয়োজক উপ-সমিতিৰ সদস্য সকল, স্বেচ্ছাসেৱী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা উপস্থিত সকলো ব্যক্তিকে শুভেচ্ছামূলক বাক্য প্ৰদান কৰে।

নিৰুদ্ধ চন্দ্ৰ গোহাঁই আন্তঃসাম্ৰাসিক প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা প্ৰতিযোগিতা

ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত নিৰুদ্ধ চন্দ্ৰ গোহাঁই দেৱৰ মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰণৰ দিশত থকা অৱদানৰ কথা মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালবৰ্গই সদায়ে সোঁৱৰি আহিছে আৰু সেই বাবে তেখেতৰ নামত বাৰ্ষিক ভিত্তিত ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলৰ মাজত এখন প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। গতিকে মহাবিদ্যালয়ৰ এই বৰ্ণিল যাত্ৰাৰ সন্ধিক্ষণত, মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী উন্নয়ন কোষে ২০২৬ বৰ্ষৰ ৭ মাৰ্চ দিনা এই প্ৰতিযোগিতাখন অনুষ্ঠিত কৰে। এইবাৰৰ বিষয়বস্তু হৈছে “খোঁজ”। প্ৰতিযোগিতাখনত পুৰস্কাৰপ্ৰাপ্ত ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলক মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ সামৰণি অনুষ্ঠানত বট্টা প্ৰদান কৰা হয়।

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাৰী দিৱস উদ্‌যাপন

সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপনৰ লগত সংগতি ৰাখি মহাবিদ্যালয়ৰ আভ্যন্তৰীণ মান নিৰ্ধাৰণ কোষে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাৰী দিৱস উপলক্ষত ডিজিটেল প্লেটফৰ্মৰ যোগেদি ১৪ মাৰ্চ তাৰিখে এখন সজাগতা সভা অনুষ্ঠিত কৰে। কাৰ্যসূচীৰ আৰম্ভণিতে আয়োজক সমিতিৰ আহ্বায়কে সকলো অংশগ্ৰহণকাৰীক আদৰ্শ জনায় দিনটোৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰে। তেখেতে মহিলাৰ অধিকাৰ, লিংগ সমতা আৰু সমাজত মহিলাৰ সন্মানজনক স্থান নিশ্চিত কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। উক্ত সজাগতা সভাত সমল ব্যক্তি হিচাপে উপস্থিত থাকে মহাবিদ্যালয়ৰ অতিথি শিক্ষক অধিবক্তা সুদেৱ চন্দ্ৰ গোস্বামী দেৱ আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সহকাৰী অধ্যাপিকা ড° মনোমিতা পল ডাঙৰীয়াণী। দুয়োজন সমল ব্যক্তিয়ে মহিলাৰ সুৰক্ষাৰ

বাবে ভাৰতীয় ন্যায় ব্যৱস্থাৰ অধীনত থকা বিভিন্ন আইনৰ ব্যৱস্থাসমূহৰ বিষয়ে আলোকপাত কৰে।

গ্ৰাহকৰ অধিকাৰৰ ওপৰত সজাগতা দিৱস

বিশ্ব গ্ৰাহক অধিকাৰ দিৱস উপলক্ষে মহাবিদ্যালয়ৰ আভ্যন্তৰীণ মান নিৰ্ধাৰণ কোষৰ উদ্যোগত ১৩ মাৰ্চ তাৰিখে ডিজিটেল মাধ্যমৰ যোগেদি গ্ৰাহকৰ অধিকাৰৰ বিষয়ত সজাগতামূলক সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। উক্ত সভাত ড° ৰোহিণী কান্ত আইন বিভাগৰ মহাবিদ্যালয়ৰ পূৰ্বৰ সহকাৰী অধ্যাপক তথা বৰ্তমান কাশ্মীৰ কেন্দ্ৰীয় আইন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সহযোগী অধ্যাপক ড° জেহেৰুল ইছলাম ডাঙৰীয়া সমল ব্যক্তি হিচাপে উপস্থিত থাকি বিষয়বস্তুৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে।

সামৰণি অনুষ্ঠান

২০২৫ বৰ্ষৰ ১৯ মাৰ্চ তাৰিখে আৰম্ভ হোৱা ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়ৰ বৰ্ষজোৰা সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন কাৰ্যসূচীৰ সামৰণি অনুষ্ঠান অতি সফল ভাবে ২০২৬ বৰ্ষৰ ১৮ মাৰ্চ আৰু ১৯ মাৰ্চ তাৰিখে উদ্‌যাপন কৰা হয়। এই দুদিনীয়া কাৰ্যসূচীৰ প্ৰথম দিনা এখন মুকলি সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। এই মুকলি সভাতে মহাবিদ্যালয়ৰ ফালৰ পৰা সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপনৰ লগত সংগতি ৰাখি প্ৰকাশ কৰি উলিওৱা পাঁচোখনকৈ গ্ৰন্থৰ উন্মোচন কৰা হয়। এই গ্ৰন্থকেইখন হৈছে- সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপনৰ স্মৰণিকা গ্ৰন্থ “সোণালী বৈভৱ”, মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক বাক্য আলোচনী যাক এইবাৰৰ বাবে নাম দিয়া হৈছে “সোণালী এলবাম”, বাৰ্ষিক আলোচনী “Fortiori Reflecto” আৰু লগতে “Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023” আৰু “Bharatiya Sakshya Adhinyam, 2023” ৰ অসমীয়া অনুবাদ। এই দুখন আইন গ্ৰন্থৰ অসমীয়া অনুবাদ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰী বীণা বাণী বৰা, ড° গৌতমী দত্ত তথা মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষয়িত্ৰী শ্ৰী মতী মনালিছা মেধি আৰু শ্ৰী মতী ৰীতিমণি শৰ্মাই মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষত মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি উপহাৰ হিচাপে আগবঢ়াইছে। দ্বিতীয় দিনাৰ কাৰ্যসূচী হিচাপে এটা সাংস্কৃতিক সন্ধিয়া উদ্‌যাপন কৰা হয়। এই সাংস্কৃতিক সন্ধিয়াত মহাবিদ্যালয় সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাত বিজয়ী ছাত্ৰ ছাত্ৰীক পুৰস্কাৰ প্ৰদান কৰা হয়। লগতে “২০২৫-২০২৬ বৰ্ষৰ শ্ৰেষ্ঠ ছাত্ৰ” বট্টা প্ৰাপ্ত

ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ ছাত্ৰী চৰণজিৎ ক'ৰ, বছৰটোত এল এল বি আৰু বি বি এ এল এল বি পাঠ্যক্রমৰ সৰ্ব্বোচ্চ নম্বৰ প্ৰাপ্ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক “একাডেমিক এক্সিলেঞ্চ এৱাৰ্ড- ২০২৫-২০২৬’ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ ২০২৫ বৰ্ষত সুখ্যাতিৰে এল এল বি চূড়ান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ মহাবিদ্যালয়লৈ সুনাম কঢ়িয়াই অনা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক বিশেষ ভাৱে সন্মান জনোৱা হয়। ইয়াৰোপৰিও সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপন সমিতিৰ তৰফৰ পৰা মহাবিদ্যালয়ত কৰ্মৰত কৰ্মচাৰীবৃন্দক মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নয়নত তেওঁলোকৰ অৱদানৰ স্বীকৃতিৰূপে সোণালী জয়ন্তী স্মাৰক তথা উপহাৰৰ টোপোলাৰে সন্মানিত কৰা হয়।

সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপন সমিতিৰ সাধাৰণ সচিব ৰূপে প্ৰস্তুত কৰা এই প্ৰতিবেদনৰ অন্তত মই উদ্‌যাপন সমিতিৰ তৰফৰ পৰা তথা মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালবৰ্গৰ হৈ এই বৰ্ষজোৰা কাৰ্যসূচী সফলভাৱে ৰূপায়ণ কৰাত যিসকল ব্যক্তিয়ে দিহা পৰামৰ্শ, আৰ্থিক অৰিহনাৰ লগতে বিভিন্ন কাৰ্যসূচীত অংশগ্ৰহণেৰে সহায় আগবঢ়ালে তেওঁলোকক আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ। অনাগত দিনবিলাকত মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰণৰ ক্ষেত্ৰত আপোনালোক সকলোৰে সহায় সহযোগিতা তথা দিহা পৰামৰ্শ আগবঢ়াব বুলি আশা ৰাখি সকলোকে সাদৰেৰে সেৱা জনালোঁ। উপৰোক্ত প্ৰতিবেদনত প্ৰস্তুত অজানিতে হৈ যোৱা ভুলৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা মাৰ্জনা বিচাৰিছোঁ।

List of Teachers /Staff Members Who Have Contributed to the Growth of the College During Last 50 Years

List of Teachers

- Sri Hem Nath Gohain
- Sri Niruddha Ch Gohain
- Sri Khandra Narayan Choudhary
- Sri M. R Rahman
- Sri Niresh Ch. Bagchi
- Sri Indreswar Sarma
- Sri Mahendra Nath Gogoi
- Sri Keshab Ch. Gogoi
- Sri Madhab Dutta
- Sri R. D. Choubey
- Sri Anil Kr. Kundu
- Sri J .Baruah
- Sri Jogendra Nath Borah
- Sri Maniram Agarwalla
- Sri T. K. Bhuyan
- Sri Pramod Kr. Das
- Sri B.L Sharma
- Sri K.S Shahi
- Sri Sabinus Ignatius Ekka
- Sri Basir Ahmed
- Sri Tarun Ch. Dutta
- Sri Biman Baruah
- Sri Priti Bhusan Chakraborty
- Mrs. Hironoyee Goswami
- Sri Bhuban Ch. Goswami
- Sri B.N Buragohain
- Sri Sudeb Ch. Goswami
- Sri Satya Brata Sarma
- Sri Lakhi Narayan Barthakur
- Sri Raj Kumar Agarwalla
- Sri Ajit Borah
- Sri Debasis Ray
- Sri P .C. Medhi
- Miss Manika Devi
- Sri B.N Sharma Bordoloi
- Dr. Nazrana Ahmed
- Sir. Ivy Chattarjee
- Sri Ajit Borgohain
- Sri Sarifur Rahman
- Dr Gautomi Dutta Borah
- Ms. Asmita Kalita
- Sri Bedanta Kr. Dutta
- Dr. Jehirul Islam
- Sri Pallab Bordoloi
- Sri Monmi Rekha Borah
- Dr. Daizy Changmai
- Dr Dhajen Sonowal
- Dr. Jyoshna Saloi
- Dr. Prasenjit Borkakati
- Ms. Deepsikha Gogoi
- Dr Jayanta Baruah
- Sir. Manalisa Medhi
- Dr. Monomita Paul
- Dr. Shilpi Gupta
- Dr. Bijeta Chetry
- Dr. Deepankar Bhattacharjee
- Miss Preetisha Choudhary
- Sir Rimpu Gogoi
- Ms Ritimoni Sharma
- Dr Mahesh Jain
- Sir Srimanta Bordoloi
- Ms Dipti Koch
- Ms Amirit Kaur
- Ms Kankana Bordoloi
- Sir Subham Dutta
- Ms Sneha Das
- Ms Barkha Agarwal
- Sri Sanjeeban Agamacharyya

Non-Teaching Staff

- Mrs Sapoonsana Das
- Mrs Sangita Saikia
- Mrs Ashamoni Buragohain
- Ms Leena Das
- Sri Rajib Debnath
- Sri Ranjit Chakraborty
- Sri Putul Patowari
- Mrs. Bitashree Gogoi
- Sri Debojit Boruah
- Sri Pradeep Basak
- Sri Ramdeo Rai
- Sri Suraj Kr Gogoi
- Sri N. Phukan
- Sri Manas Jyoti Chetia
- Mrs Rita Dhar
- Sri Manikanta Hatimuria
- Mrs Jyotshna Phukan Dutta
- Sri Pinki Basfor
- Sri Aksh Basfor

We sincerely apologize for any unintentional omission of information in this list.

Student Achievers (1st Class Rank Holders)

- **2008:**
 1. Karuna Devi
 8. Abhishek Dey Rank 16th
 9. Sudeshna Poul Rank: 20th
- **2009:**
 1. Abnish Pratap Kanoi
 10. Durgash Kumar Rank: 21st
 11. Angchumi Rajkhowa Rank: 24th
- **2011:**
 1. Rupam Saikia Rank: 3rd
 2. Marry Bose Rank: 16th
- **2012:**
 1. Ajay Kumar Singh Rank: 2nd
 2. Briton Baktab Konwar Rank: 3rd
 3. Rimjhim Buragohain Rank: 4th
 4. Shivanand Mishra Rank: 5th
 5. Bhaskar Jyoti Kakati Rank: 6th
 6. Manami Baruah Rank: 9th
- **2013:**
 1. Megha Kumari Gupta Rank: 3rd
 2. Sneha Beriwal Rank: 10th
 3. Sandeep Dey Rank: 16th
 4. Ankit Kr Agarwal Rank: 19th
- **2015:**
 1. Debaborninee Devi Rank: 1st
 2. Priyanshi Sharma Rank: 6th
 3. Nazmin Sultana Ahmed Rank: 12th
 4. Ankit Modi Rank: 16th
- **2016:**
 1. Nasreen Ahmed Rank: 8th
 2. Sewali Konwar Rank: 6th
 3. Priyanshi Sonowal Rank: 12th
- **2017:**
 1. Anjali Jain Rank: 3rd
 2. Nandita Changkakati Rank: 5th
 3. Bornali Deb Rank: 8th
 4. Swati Todi Rank: 8th
 5. Pas Promod Raja Rank: 9th
 6. Sarin Begum Rank: 10th
 7. Porinita Moran Rank: 14th
- **2018:**
 1. Lubnaa Shah Rank: 10th
- **2019:**
 1. Sonal Agarwal Rank: 1st
 2. Sagarika Dey Rank: 6th
 3. Diksha Sharma Rank: 7th
 4. Ruchika Agarwal Rank: 12th
 5. Khushi Mundra Rank: 15th
 6. Barkha Rani Patra Rank: 20th
 7. Rashmi Jain Rank: 25th
 8. Aaushi Jain Rank: 26th
 9. Alisha Jain Rank: 28th
 10. Neha Agarwal Rank: 45th
 11. Kumud Sharma Rank: 52nd
 12. Kavita Beriwal Rank: 54th
 13. Seema Khatun Rank: 56th
 14. Neha Agarwalla Rank: 61st
- **2020**
 1. Jayesha Dey Rank: 8th
 2. Minu Begum Rank: 12th
 3. Harshika Dhanuka Rank: 21st
 4. Pasthan Gogoi Rank: 23rd
 5. Ritu Agarwala Rank: 32nd
 6. Sudipta Purkayastha Rank: 34th
 7. Sunita Seal Rank: 35th
 8. Nilam Sonowal Rank: 45th
 9. Arnima Rajak Rank: 51st
 10. Subanty Suren Rank: 66th
- **2021**
 1. Aliz Bhomik Rank: 2nd
 2. Jahnabi Dey Rank: 4th
 3. Pritee Paul Rank: 8th
 4. Gagan Kumar Agarwala Rank: 9th

5. Samim Sultana Rank: 53rd
6. Priya Senapati Rank: 36th
7. Anchal Patel Rank: 9th
8. Rajam Dutta Rank: 67th
9. Fahmida Salman Khan Rank: 42nd
10. Dip Singh Rank: 14th
11. Deepjyoti Gogoi Rank: 56th
12. Priya Bhomik Rank: 12th
13. Nirmali Basumatari Rank: 70th
14. Jharna Senapati Rank: 63rd
15. Amrita Priyam Rank: 78th

• **2022**

1. Akash Prasad Rank: 12th
2. Bobita Boruah Rank: 37th
3. Chandan Kr. Singha Rank: 20th
4. Indrajit Deb Rank: 54th
5. Jehingir Iftikhn Ahmed Rank: 7th
6. Kabita Das Rank: 18th
7. Koushik Saikia Rank: 32nd
8. Monali Borah Rank: 41st
9. Parthana Rajkumari Rank: 41st
10. Soma Seal Rank: 48th
11. Unmona Dutta Rank: 55th

• **2023**

1. Angshuman Pareek Rank: 9th
2. Bijay Prakash Kujur Rank: 16th
3. Trishna Borah Rank: 19th

• **2024**

1. Amisha Dey Rank: 23rd
2. Anisha Malla Rank: 23rd
3. Bandana Hazarika Rank: 13th
4. Bijoya Rakshit Rank: 49th
5. Jasmin Ahmed Rank: 25th
6. Kalyani Baruah Rank: 25th
7. Prasenjit Nath Rank: 19th
8. Rajashekh Rajkhowa Rank: 39th
9. Smriti Gogoi Rank: 17th
10. Bikram Sharma Rank: 35th

• **2025**

1. Swaroop Das Rank: 7th
2. Siddhant Jaiswal Rank: 9th
3. Ankita Mishra Rank: 10th
4. Manisha Thapa Rank: 11th
5. Tilu Das Rank: 15th
6. Amrit Kr. Mishra Rank: 21st
7. Pronita Gogoi Rank: 24th

Donors' List

<i>Donors of ₹ 1,00,000.00- ₹ 30,000.00</i>		
1	Sri Rituparna Barua	1,00,000.00
2	Sri Siddhartha Chaliha	1,00,000.00

<i>Donors of ₹ 30,000.00- ₹ 25,000.00</i>		
1	Sri Keshab Das	30,000
2	Sri Jethmal Bang	25,000
3	CA JP Kanoi	25,000

<i>Donors of ₹ 25,000.00- ₹ 2,500.00</i>					
1	Sri SamlungMessang	20,000.00	21	Prince Sonowal	5,000.00
2	Dr.Prakash Barooah	15,000.00	22	Dr. L.R.Saikia	5,000.00
3	Dr Gautomi Dutta Borah	10,000.00	23	Nilakhi Barman	5,000.00
4	Sarawgi Cloth Store	10,000.00	24	Atmaram Agarwal	5,000.00
5	Dr. Rituporna Boruah	10,000.00	25	Sri D P Bagrodia	5,000.00
6	Gemar Padu	6,000.00	26	Bishal Phukan	5,000.00
7	Sri R. K. Agarwalla	5,600.00	27	Dr. Mahesh Kr. Jain	5000.00
8	Holiram Phukan	5,500.00	28	Dhwajen Sonowal	4,500.00
9	Sri S.B Sharma	5,000.00	29	Dr. Bijeta Chetry	2,500.00
10	Neljen A	5,000.00	30	Dr. Shilpi Gupta	2,500.00
11	Pranabjyoti Lahkar	5,000.00	31	Dr. Deepankar Bhattacharjee	2500.00
12	Rina Rani Bora	5,000.00	32	Dr. Manomita Paul	2500.00
13	Dr. Jayanta Baruah	5,000.00	33	Dr. Romesh Ch.Borpatragohin	2500.00
14	Dr.Rajee Konwar	5,000.00	34	Ms. Manalisa Medhi	2500.00
15	Sri Sudeb Ch. Goswami	5,000.00	35	Ms Preetisha Choudhury	2500.00
16	Sri Syamal Seal	5,000.00	36	Ms. Sangita Saikia	2500.00
17	Md. Sabri Sultan	5,000.00	37	Sri. Santanu Borthakur	2500.00
18	Pritam Jyoti Gogoi	5,000.00	38	Dr. Karabi D. hazarika	2000.00
19	Srimanta Bordoloi	5,000.00	39	Dr. K. K. Deka	2000.00
20	Shyam Dutta	5000.00	40	Dr Pankaj Kr Srutikar	2000.00

Donors below ₹ 2,500.00

1	Dibakar Borah	2000.00	49	Rashmi Saha	500.00
2	Sanjeeban Agamacharjya	2000.00	50	Johnson Gogoi	500.00
3	Ritimoni Sharma	1500.00	51	Tilu Das	500.00
4	Nirmali Basumatari	1500.00	52	Adil Imam	500.00
5	Ms. Barkha Agarwal	1100.00	53	Borokha Gogoi	500.00
6	Sanjay Kr Sharma	1000.00	54	Tinyashree Saikia	500.00
7	Girish Konger	1000.00	55	Udishna Moran	500.00
8	P.A Sahu	1000.00	56	Torali Borgohain	500.00
9	Dr.Prasenjit Borkakoti	1000.00	57	Ritishna Chetry	500.00
10	Dipti Koch	1000.00	58	Swaroop Das	500.00
11	Amrit Kaur	1000.00	59	Thunu Sonowal	500.00
12	Sri Prakash Gogoi	1000.00	60	Silchi Shreya Kashyap	500.00
13	Leena Das	1000.00	61	Siddhant Jaiswal	500.00
14	Dr.UttaraDowerah	1000.00	62	Amborish Sandilya	500.00
15	Gargita Barua	1000.00	63	Pujashree Gogoi	500.00
16	WrittickBoponas	1000.00	64	Manisha Thapa	500.00
17	Sanjukta Bora	1000.00	65	Chiranjeeta Barua	500.00
18	Sri Prashanta Dauarah	1000.00	66	Rama Sansowa	500.00
19	Buli Dowarh	1000.00	67	BahindThalai	500.00
20	Sanjeeb Bordoloi	1000.00	68	Shahin Parveen Ahmed	500.00
21	Bolin Bordoloi	1000.00	69	Farhana Hasan	500.00
22	Dr Bipindra Nath Kakoty	1000.00	70	Papori Tanti	500.00
23	Debojit Baruah	1000.00	71	DulumoniRajkonwar	500.00
24	Ramdev Rai	1000.00	72	Nikhil Hazarika	500.00
25	Shubham Dutta	1000.00	73	Raghav Gupta	500.00
26	R. Chakraborty	1000.00	74	Purabjyoti Gogoi	500.00
27	M.K Hatimuria	1000.00	75	Jumita Bhujel	500.00
28	Pradip Basak	1000.00	76	ChasiatLowang	500.00
29	Dr. Prodip Kr. Dev Goswami	1000.00	77	Anand Choubey	500.00
30	Dr. Praneet Choudhury	1000.00	78	Astomi Bora	500.00
31	Dr. Kamalendu Saikia	1000.00	79	Ananya Rashmi Bora	500.00
32	HangphoaSumnyan	1000.00	80	Richa Saikia	500.00
33	Smita Saha	500.00	81	M.D. Aman	500.00
34	Mridusmita Kotoky	500.00	82	Raj Nayan Changma	500.00
35	Smita Ghosh	500.00	83	Neha Kumari Koiri	500.00
36	Hiramon Boruah	500.00	84	Mike Gupta	500.00
37	Rukshana Khatoon	500.00	85	Priyanka Deb	500.00
38	Keenem	500.00	86	Robi Sinha	500.00
39	Chandrika Dowerah	500.00	87	Jyotishna Borgohain	500.00
40	Sanskriti Munka	500.00	88	Shombrit Shekhar Baneerjee	500.00
41	Urbashi Gogoi	500.00	89	Sourov Bhattacharjee	500.00
42	Hobibur Rohman	500.00	90	Karishmita Gogoi	500.00
43	Dr. Bharati Dutta	500.00	91	Aleen Konika Gogoi	500.00
44	Riya Agarwalla	500.00	92	Meghali Kol	500.00
45	Pahi Konwar	500.00	93	Danisha Begum	500.00
46	Mafuza Alam Biswas	500.00	94	Buddha Bikash Buragohain	500.00
47	Amrit Kr Mishra	500.00	95	Disha Agarwalla	500.00
48	Ankita Mishra	500.00	96	Tulsi Kumari Sah	500.00

49	Konkona Neog	500.00	97	Rinki Sharma	500.00
98	Kinnari Das	500.00	146	Tanishka Dutta	500.00
99	Abhishek Bhattacharjee	500.00	147	Sushmita Rai	500.00
100	Puja Dutta	500.00	148	Rishav Mazunder	500.00
101	Ayushi Dey	500.00	149	Riya Boruah	500.00
102	Riya Kumari	500.00	150	Rony Minz	500.00
103	Khushi Agarwalla	500.00	151	SewanandKullu	500.00
104	Neha Munda	500.00	152	Pragati Borah	500.00
105	Arfina Begum	500.00	153	Dhiraj Goswami	500.00
106	Rahul Todi	500.00	154	Sanjukta Saikia	500.00
107	Dipsai Chetia Pator	500.00	155	Shalini Phukan	500.00
108	Rifa Ibnat	500.00	156	Anuradha Gogoi	500.00
109	Chandan Bonia	500.00	157	Ayesha Khatoun	500.00
110	Dinesh Prasad	500.00	158	Mahima Sahu	500.00
111	Nishita Chutia	500.00	159	Abhishruti Das	500.00
112	Padma Prasad Sharma	500.00	160	Pankaj Garodia	500.00
113	Hunmoni Mech	500.00	161	Nikita Gogoi	500.00
114	Sonali Kustha	500.00	162	Welsh Swargiari	500.00
115	Jinu Changmai	500.00	163	Wahida Farhin Hazarika	500.00
116	Rishabraj Verma	500.00	164	Tushar Kanti Deb	500.00
117	Chayanika Handique	500.00	165	Bikash Mudi	500.00
118	Imtiaz Ali	500.00	166	Debojyoti Roy	500.00
119	Mohe Samim	500.00	167	Dhrub Bhattacharjee	500.00
120	Afrin Hussain	500.00	168	Durgeswar Bhuyan	500.00
121	Esako Mega	500.00	169	Ankita Poddar	500.00
122	Biprodeep Das	500.00	170	Puja Kumari Sharma	500.00
123	Sourav Kumar	500.00	171	Ronamso Tumbling	500.00
124	Atlanta Pradhan	500.00	172	Rishi Seal	500.00
125	Jaba Borgohain	500.00	173	Himashree Priya Gogoi	500.00
126	Kaushik Borchetia.	500.00	174	Lalita Kumari Sahu	500.00
127	Lubna Maruf Islam	500.00	175	Pranoy Roy	500.00
128	Nimikha Phukan	500.00	176	Meghal Pasari	500.00
129	Subarna Deori	500.00	177	Ditiparna Konwar	500.00
130	Salman Khan	500.00	178	Anamika Bhattacharjee	500.00
131	Pratima Gowala	500.00	179	Niharika Sonowal	500.00
132	HinwangLowong	500.00	180	Eeshika Jaichand	500.00
133	Dicha Aran	500.00	181	Vani Sharma	500.00
134	Snigdha Roy	500.00	182	Sanowarul Islam	500.00
135	Nidhi Jain	500.00	183	ArrhiDehingia	500.00
136	Nityashree Baruah	500.00	184	Thibili Yobin	500.00
137	Atish Lama	500.00	185	Ashok Ram	500.00
138	Charanjit Kaur	500.00	186	Ritamoni Chetia	500.00
139	Dimpi Buragohain	500.00	187	Garima Jain	500.00
140	ManakhiLahon	500.00	188	Kritika Jogani	500.00
141	Riyashree Das	500.00	189	Litingla	500.00
142	Kusum Kumari Sharma	500.00	190	Pionka Lanti	500.00
143	Pubali Moran	500.00	191	Kunhi Gogoi	500.00
144	Rimpee Gogoi	500.00	192	Puja Verma	500.00
145	PolihWangsu	500.00	193	Anju Sah	500.00

194	Tulika Bora	500.00	242	Rani Khound	500.00
195	Sanjana Singh	500.00	243	Manjinder Singh	500.00
196	Pulak Jyoti Sensua	500.00	244	Ravinder Jeet Singh	500.00
197	Nazia Sultana	500.00	245	Khushi Robi Das	500.00
198	Tisha Baruah	500.00	246	SimpiLahon	500.00
199	Musfika Sayeed	500.00	247	Uday Bawari	500.00
200	DiptyGanju	500.00	248	Kandan	500.00
201	Nazrana Ahmed	500.00	249	Hari Shankar Sah	500.00
202	Nidhi Singh	500.00	250	Sanjana Prajapati	500.00
203	Swapna Das	500.00	251	Namita Mech	500.00
204	Newton Taye	500.00	252	Nisha Sharma Lohar	500.00
205	Juli Dutta	500.00	253	Esha Begum	500.00
206	Sourav Dutta	500.00	254	Naina Sahu	500.00
207	Masuma Khatoon	500.00	255	Alakananda Goswami	500.00
208	Nirupam Sonowal	500.00	256	Joy Pratim Bhajani	500.00
209	Bedanta Das	500.00	257	Nitish Kr Sharma	500.00
210	Medhurima Boruah	500.00	258	Gunja Mali	500.00
211	Tuhina Devi	500.00	259	Riya Robi Das	500.00
212	Kunal Haritwal	500.00	260	Kangkana Kashyapi Cheti	500.00
213	Priya Verma	500.00	261	Shiv Kr Tamang	500.00
214	Anima Orang	500.00	262	Uday Bharadwaj	500.00
215	Tejashree Khanikar	500.00	263	Nargish Khan	500.00
216	Priyakhi Borah	500.00	264	Anurag Bhattachorjee	500.00
217	Hinna Yesmin	500.00	265	Mondeep Gogoi	500.00
218	Kabita Phukan	500.00	266	Purvi Malani	500.00
219	Dimpee Dutta	500.00	267	Arun Bhumij	500.00
220	Julie Bordoloi	500.00	268	Prasenjit Nath	500.00
221	Trishna Saikia	500.00	269	Smriti Gogoi	500.00
222	Sunaina Khan	500.00	270	Akash Kr Rajak	500.00
223	Juri Topno	500.00	271	Didriksha Bhagawati	500.00
224	Gautam Sharma	500.00	272	Amisha Dey	500.00
225	Yesmin Saikia	500.00	273	Jasmin Ahmed	500.00
226	Abamgo Melo	500.00	274	Bijoya Rakshit	500.00
227	Lipika Singh	500.00	275	Pronita Gogoi	500.00
228	Lakhyajit Phukan	500.00	276	Bondana Hazarika	500.00
229	Abhilash Konwar	500.00	277	Suramoni Gogoi	500.00
230	Mala Kumari	500.00	278	Mahua Chaudhury	500.00
231	Sukanya Pathari	500.00	279	Rexima Yasmin	500.00
232	Mayuri Dey	500.00	280	Shikha Yadav	500.00
233	Anwasha Bora	500.00	281	Rajashree Khanikar	500.00
234	Bondipa Bhuyan	500.00	282	Pranita Baruah	500.00
235	Tanisha Sonar	500.00	283	Vikrm Sharma	500.00
236	Soni Das	500.00	284	N Algar Raja	500.00
237	Principiya Borah	500.00	285	Bishal Baruh	500.00
238	Pinak Chakraborty	500.00	286	Rupa Devi Chakma	500.00
239	Mondeep Choudhury	500.00	287	RajashirkhRajkhowar	500.00
240	Joakman Panglaham	500.00	288	Akhadeep Borgohain	500.00
241	NyokthienLowang	500.00	289	Dipakshi Das	500.00
290	Akash Sharma	500.00	338	Sima Rajkhowa	500.00

291	Shibani Singh	500.00	339	Mon Mayuri Hazarika	500.00
292	Satyakam Sarma	500.00	340	Lucky Boruah	500.00
293	Trishna Sonowal	500.00	341	Shibane Urang	500.00
294	Sudipta Dutta	500.00	342	Amit Sinha	500.00
295	Anisha Malla	500.00	343	DipiMudo	500.00
296	Kalayani Baruah	500.00	344	BendangKokla	500.00
297	Arman Ansari	500.00	345	Subhomi Sharma	500.00
298	Sneha Paul	500.00	346	Jitumoni Payeng	500.00
299	Sushmita Biswas	500.00	347	Beni Cheti	500.00
300	Karishma Das	500.00	348	Bonita Lakra	500.00
301	Bikash Bhattarai	500.00	349	Ankita Kumari	500.00
302	Binita Verma	500.00	350	Twinkle Kerketta	500.00
303	Vikash Pandey	500.00	351	Rokaiya Khatun	500.00
304	Dolly Prabha Kalita	500.00	352	Mahak Agarwala	500.00
305	Jit Paul	500.00	353	Sunali Saikia	500.00
306	Arunima Dutta	500.00	354	Juri Moran	500.00
307	Ruchika Kayal Agarwal	500.00	355	Muskan Sah	500.00
308	Swagata Kundil	500.00	356	Jubi Gohain Phukan	500.00
309	Payal Jain	500.00	357	Suprita Singh	500.00
310	Swapna Saikia Kakoty	500.00	358	Kaushik Das	500.00
311	Sri Chandanchutia	500.00	359	Adhukhyaaja Das	500.00
312	Manisha Pathak	500.00	360	Papi Kalita	500.00
313	Sanjib Phukan	500.00	361	Shaiba Parveen	500.00
314	Partha Prtim Dutta	500.00	362	Krish Beria	500.00
315	P P Mishra	500.00	363	Naman Pareek	500.00
316	Dipak Jain	500.00	364	Abhishek Gogoi	500.00
317	Krishna Gogoi	500.00	365	Riyan Deori	500.00
318	Nomita Neog	500.00	366	Mahak Harlalka	500.00
319	Ankita Choudhury	500.00	367	Tanuja Sonowal	500.00
320	Utpal Bhttacharjee	500.00	368	Jyoti Sagar Darik	500.00
321	Suravi Devi Bordoloi	500.00	369	Nausheen Khan	500.00
322	Renu Phukan	500.00	370	Gaurav Gogoi	500.00
323	Nilima Bordoloi	500.00	371	Krishna Kamal Das	500.00
324	Bijaya Devi	500.00	372	Priti Chaurasia	500.00
325	Ranjita Barma	500.00	373	Om Prakash Gowala	500.00
326	Manas Borpujari	500.00	374	Ratan Chutia	500.00
327	Ranjit Baruah	500.00	375	Pahi Bhuyan	500.00
328	Ripunath Sarma	500.00	376	Rahul Deori	500.00
329	Ranjan Bhattacharjee	500.00	377	J Rashi	500.00
330	Md. Muzzamil Ahmed	500.00	378	Baby Khatun	500.00
331	Rashmi Pradhan	500.00	379	Niha Singh	500.00
332	Prerona Borah	500.00	380	Muskan Khatun	500.00
333	Limar	500.00	381	Dipty Majhi	500.00
334	Shreya Dutta	500.00	382	Kainat Rahman	500.00
335	Surjyauday Paul	500.00	383	GupayAbhah	500.00
336	Palak Kumari Sah	500.00	384	Subham Ghosh	500.00
337	Anjali Sharma	500.00	385	Irfan Ahmed	500.00
386	Anjali Kumari Pandit	500.00	429	Lakhyjyoti Baruah	500.00
387	LangfuHakhum	500.00	430	Jyotshna Phukan Dutta	500.00

388	Papori Gogoi	500.00	431	Pather Prasad	500.00
389	Akriti Mishrai	500.00	432	Pabon Garodia	300.00
390	Manashrunu Dutta	500.00	433	Lalit Sarma	300.00
391	Paridhi Sureka	500.00	434	M K S Biswas	200.00
392	Rubi Baishya	500.00	435	J. Bordoloi	200.00
393	Ranaditya Baruah	500.00	436	B.K. Sharma	200.00
394	Sandhya Kumari Pandit	500.00	437	Purali Gogoi	200.00
395	Nang Tuchengkham Moha	500.00	438	Shabanamara Begum	200.00
396	Obhiram Mize	500.00	439	D Dasgupta	200.00
397	Dhriti Phukan	500.00	440	Apsora Singh	200.00
398	PubaliDulakakhoria	500.00	441	Mira Sarma	200.00
399	Nancy Debnath	500.00	442	Jayanta Bordoloi	200.00
400	Dipshikha Bezbora	500.00	443	Sudhangshu Kumar Dutta	200.00
401	Bandita Deori	500.00	444	Amit Kr Sahu	101.00
402	Toni Mnyu	500.00	445	A.H.Choudhry	100.00
403	Manikha Kalita	500.00	446	Bipin Ch. Dutta	100.00
404	Sujita Jaishy	500.00	447	P.N.Hiloidhari	100.00
405	Mridula Dehingia	500.00	448	Manashi Barah	100.00
406	Nafisa Ahmed	500.00	449	Arshad Mezid	100.00
407	Puja Hatiboruah	500.00	450	Subreen Almin	100.00
408	Pagya Parinita Gogoi	500.00	451	Raju Kejriwal	100.00
409	Rinki Baruah	500.00	452	Murari Kejriwal	100.00
410	Sahil Aansara	500.00	453	Akash Tripathi	100.00
411	Himanshu Mili	500.00	454	Sri Brajil Hazarika	100.00
412	Jutimoni Borgohain	500.00	455	Sri Amit Bharmika	100.00
413	Bishal Phukan	500.00	456	Sri Pronab Jyoti Neog	100.00
414	Deny Moran	500.00	457	Ridip Konwar	100.00
415	Ngunnon Wangjun	500.00	458	Mukesh Yadav	100.00
416	Duke Baruah	500.00	459	Jesmin Ahmed	100.00
417	RinghmeBorpragohain	500.00	460	Jahnobi Saikia	100.00
418	Papu Sharma	500.00	461	Anju Sorav	100.00
419	Suraj Dutta	500.00	462	Latashree Bordoloi	100.00
420	Gaurav	500.00	463	Rijumoni Baruah	100.00
421	Ruhi Maji	500.00	464	Pallabi Sonowal	100.00
422	Aman Das	500.00	465	Archna Changmai	100.00
423	Lanong Sankey	500.00	466	Anjana Bordoloi	100.00
424	Thungjam Jalan	500.00	467	Krishna Ch Ghash	100.00
425	HiranmoyeeRajhowa	500.00	468	Sunanda	100.00
426	Priyanka Chakraborty	500.00	469	Menicha Bordoloi	100.00
427	PrimeeRasiwsia	500.00	470	Rajib Lahan	100.00
428	Gaurav Baruah	500.00	471	Indrajit Deb	100.00

**Contribution from members of Dibrugarh Red Cross Society – 7,000 /-.*

**We sincerely apologize for any unintentional omission of information in this list.*

We also wholeheartedly appreciate each and every one who contributed to the smooth organization of the year-long celebration by providing facilities of different types.

Golden Jubilee Organizing Committee

Chief Advisors:-

1. Sri Sarbananda Sonowal
2. Sri Prasanta Phukan
3. Sri Rituparna Barua
4. Dr. Saikhat Patra
5. Dr. Nogen Saikia
6. Prof. (Dr.) Jiten Hazarika
7. Prof. (Dr.) Kandarpa Kr. Deka
8. Sri. Devi Prasad Bagrodia
9. Dr. Karabi Deka Hazarika
10. Dr. Paramananda Sonowal
11. Dr. Prasanta Kakoti
12. Dr. Sanjeeb Kakoti
13. Dr. Prakash Barooah

Advisors:-

1. Dr. (Prof.) L.R. Saikia
2. Dr. (Prof.) D.K. Chakraborty
3. Dr. Uttara Dowerah
4. Sri Siddhartha Chaliha
5. Dr. Sashi Kanta Saikia
6. Dr. Ranjan Changmai
7. Dr. Anup Jyoti Bharali
8. Sri Sailen Gogoi
9. Dr. Prasenjit Borkakoti
10. Dr. Rupam Saikia
11. Sri Atmaram Agarwal
12. Sri Holiram Phukan
13. Sri Nishant Bajaj
14. Dr. Bharati Dutta
15. Dr. Raghu Borbora
16. Dr. Sewali Barbora
17. Sri J.P Kanoi
18. Dr. Mahesh Kr. Jain
19. Ad. Ashim Dutta
20. Mr. Jethmol Bang
21. Mr. Sanjeeb Bordoloi
22. Mr. Balin Bordoloi
23. Mr. Pankaj Srutikar

President:- Dr. Rajee Konwarh

Working President:- Mrs. Rina Rani Bora

Vice-President:- Sr. Adv. Satya Barta Sarma
Adv. Sudeb Ch. Goswami
Adv. Syamal Seal

General Secretary:- Dr. Gautomi Dutta

Joint Secretary:- Ms. Manalisa Medhi
Dr. Manomita Paul
Mr. Manoj Kr. Chakma

Dr. Shilpi Gupta

Dr. Bijeta Chetry

Treasurer:-

Sri R.K. Agarwalla

Joint Treasurer:-

Dr. Deepankar Bhattacharjee

Executive Member:-

Ms. Ritimoni Sharma

Ms. Dipti Koch

Ms. Samgita Saikia

Ms. Amrit Kaur

Ms. Preetisha Chowdhury

Sri Srimanta Bordoloi

Sri Debojit Boruah

Sri Gamur Padu

Ms. Neha Agarwalla

Sri Siddhant Jaiswal

Sri Swaroop Das

Sri Sanowarul Islam

Sri Joy Protim Bhajani

Sri Nitish Kr. Sharma

Sri Uday Bhardwaj

Various Sub-committees:-

A. Reception Committee

Advisor:-

Dr. Rajee Konwarh

Sri S.B. Sarma

Sri S.C. Goswami

Convenor:- Dr. Gautomi Dutta

Member:-

- All the faculty members of teaching and non-teaching staff of the college.
- Members of Students' Union Body.

B. Fund Raising Committee:-

Advisor:-

Dr. Prakash Barooah

Dr. Rajee Konwarh

Dr. L.R. Saikia

Dr. D.K. Chakraborty

Mr. Rituparna Baruah

Convenor:- Sri R.K. Agarwalla

Members:-

Sri Manoj Kr. Chakma

Mr. Rina Rani Bora

Dr. Mahesh Kr. Jain

Mr. Syamal Seal

Mr. Siddhant Jaiswal

- C. Procession & Cultural Committee:-**
Advisor: - Dr. Prakash Barooah
Convenor: - Ms. Manalisa Medhi
Member:-
 Dr. Uttara Dowerah
 Dr. Manomita Paul
 Dr. Shilpi Gupta
 Ms. Ritimoni Sharma
 Ms. Aleen Konika Gohoi
 Mondeep Gogoi
 Dimpee Buragohain
 Swaroop Das
 Siddhant Jaiswal
 Sanowarul Islam
 Sangita Saikia
 Amrit Kaur
 Indrajit Debnath
 Debojit Boruah
- D. Publication Committee:-**
Joint Convenor:-
 Ms Manalisa Medhi
 Ms. Ritimoni Sharma
Member:-
 Dr. Bharati Dutta
 Ms. Rina Rani Borah
 Mr. R.K. Agarwalla
 Sri Srimanta Bordoloi
 Ms. Sangita Saikia
- E. Games & Sports Committee**
Convenor:- Dr. Bijeta Chetry
Member:-
 Mr. Sudeb Ch.Goswami
 Dr. Shilpi Gupta
 Mr. Siddhant Jaiswal
 Mr. Swaroop Das
 Mr. Sanowarul Islam
 Mr. Kunal Haritwal
 Ms. Khushi Robi Das
- F. Food Committee:-**
Convenor:- Mr. R.K. Agarwalla
Member:-
 Dr. Manomita Paul
 Ms. Manalisa Medhi
 Dr. Shilpi Gupta
 Dr. Deepankar Bhattacharjee
 Dr. Bijeta Chetry
 Ms. Dipti Koch
 Ms. Jyotshna Phukan Dutta
 Mr. Siddhant Jaiswal
 Mr. Swaroop Das
 Mr. Sanowarul Islam

- Ms. Atlanta Pradhan
 Ms. Adil Imam
 Ms. Ritishna Chetry
- G. Media & Publicity Committee**
Convenor: - Ms. Ritimoni Sharma
Members:-
 Sri Srimanta Bordoloi
 Mr. R.K. Agarwalla
 Ms. Sangita Saikia
 Ms. Barkha Agarwal
 Mr. Siddhant Jaiswal
- H. Stage & Sound Committee**
Joint Convenor:-
 Dr. Deepankar Bhattacharjee
 Dr. Shilpi Gupta
Member:-
 Mr. R.K. Agarwalla
 Ms. Dipti Koch
 Dr. Manomita Paul
 Mr. Shubham Dutta
 Sri Mandeep Gogoi
 Sri Joy Protim Bhajani
- I. Transportation and Accomodation**
Convenor:- Dr. Gautomi Dutta
Member:-
 Mr. R.K.R Agarwalla
 Mr. Sanjeeban Agamacharya
 Mr. Siddhant Jaiswal
 Mr. Sanowarul Islam
 Mr. Swaroop Das
 Mr. Manoj Kr. Chakma
- J. Correspondance / Public Relation Committee**
Convenor:- Dr. Manomita Paul
Member:-
 Mr. Manoj Kr. Chakma
 Mr. R.K. Agarwalla
 Ms. Preetisha Choudhury
 Mr. Siddhant Jaiswal
 Mr. Swaroop Das
 Mr. Sanowarul Islam
- K. Health & Hygiene Committee**
Joint Convenor:-
 Ms. Amrit Kaur
 Dr. Bijeta Chetry
Member:-
 Dr. Ritiparna Barua
 Ms. Dipti Koch
 Ms. Sneha Das
 Members of Students' Union

সোণালী জয়ন্তী বর্ষ

২০২৫-২৬

ড° বোহিণী কান্ত বৰুৱা
আইন মহাবিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড়

প্রতি,

শ্রীযুত/শ্রীযুতা

।। নিমন্ত্রণী শৰাই ।।

“সুউচ্চ শিখনলৈ যাত্ৰা আশাৰ
সম্মুখত আছে বহু বাট
সোণালী জয়ন্তীৰ সোণসৰা পোহৰ
আশাৰ পাপৰি সিঁচেতাত।”

শ্ৰদ্ধাভাজনেষু,

শিক্ষা হৈছে মানৱ জীৱনৰ এক অমূল্য সম্পদ আৰু সফলতাৰ মাপকাঠি। শিক্ষাই অজ্ঞানতাৰ অন্ধকাৰ নাশি সমাজক আলোকিত কৰি তোলে। সমাজখন সুপৰিকল্পিত আৰু সুশৃংখলাবদ্ধভাৱে পৰিচালনা কৰাত আইন শিক্ষাৰ ভূমিকা অপৰিহাৰ্য আৰু অপৰিসীম। ১৯৭৬ চনত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰি অসমৰ আইন শিক্ষাৰ অন্যতম প্ৰাণকেন্দ্ৰৰূপে গঢ়ি উঠা ড° ৰোহিণীকান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়খন ৪৯ সংখ্যক বৰ্ষ অতিক্ৰম কৰি ৫০ সংখ্যক গৌৰৱময় বৰ্ষত উপনীত হৈছেহি। মহাবিদ্যালয়খনে প্ৰতিষ্ঠাকালৰে পৰা মানৱ সম্পদ গঢ় দি, সমাজৰ বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ লোকক স্বনিয়োজিত হোৱাত সহায় কৰি আহিছে। তদুপৰি মহাবিদ্যালয়খন বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ লোকক আইন সাহায্য প্ৰদানৰ দৰে মহৎ কৰ্মত জড়িত হৈ আছে। আপোনাৰক জনাবলৈ পাই নথৈ সুখী হৈছো যে মহাবিদ্যালয় পৰিয়ালে ১৯ মাৰ্চ, ২০২৫ চনৰ পৰা ১৯ মাৰ্চ, ২০২৬ চনলৈকে সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ বছৰযোৰা বৰ্ণাঢ্য কাৰ্যসূচীৰে উদ্‌যাপন কৰাৰ প্ৰচেষ্টা হাতত লৈছে। গতিকে ইয়াৰ লগত সংগতি ৰাখি চলিত বৰ্ষৰ মাৰ্চ মাহৰ ১৯ তাৰিখৰ পৰা তিনিদিনীয়া কাৰ্যসূচীৰে বছৰযোৰা কাৰ্যসূচীৰ শুভাৰম্ভণি কৰিবলৈ আয়োজন কৰা হৈছে। উক্ত অনুষ্ঠানলৈ এই পত্ৰৰ দ্বাৰাই আপোনাক/ আপোনালোকক নিমন্ত্ৰণ জনাইছো। আপোনাৰ/ আপোনালোকৰ সহায়-

সহযোগিতা, দিহা-পৰামৰ্শৰে অনুষ্ঠানটি সাফল্যমণ্ডিত কৰি তুলিব বুলি
আশা কৰিলোঁ।

আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাসহ

ড° ৰাজী কোঁৱৰ সভাপতি	ড° গৌতমী দত্ত বৰা সাধাৰণ সম্পাদিকা	শ্ৰীযুত মনোজ কুমাৰ চাক্ৰমা শ্ৰীমতী মনালিচা মেধি
শ্ৰীমতী বীণা ৰাণী বৰা কাৰ্যকৰী সভাপতি		ড° মনোমীতা পাল শ্ৰীমতী শিল্পী গুপ্তা ড° বিজেতা ছেত্ৰী যুটীয়া সম্পাদক

ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা আইন মহাবিদ্যালয়
সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদযাপন সমিতি।

সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদযাপন সমাৰোহ ।। কাৰ্যসূচী ।।

১ উদ্বোধনী অনুষ্ঠান

১৯-০৩-২০২৫, বুধবাৰ

পুৱা ৯.০০ বজাত : সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্বোধন।

উদ্বোধক : শ্ৰীযুত প্ৰশান্ত ফুকন, শক্তি, নিয়োগ, দক্ষতা আৰু চিকিৎসা
শিক্ষা বিভাগৰ কেবিনেট মন্ত্ৰী, অসম চৰকাৰ।

পুৱা ৯-৩০ বজাত : গছপুলি ৰোপণ কাৰ্যসূচী।

পুৱা ৯.৪৫ : পতাকা উত্তোলন।

উত্তোলক : ড° ৰাজী কোঁৱৰ, সভানেত্ৰী, উদযাপন সমিতি।

পুৱা ৯.৫০ বজাত : শ্বহীদ তৰ্পণ।

তৰ্পক : ড° প্ৰকাশ বৰুৱা, সভাপতি, মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা
সমিতি।

পুৱা ১০.০০ বজাত : শোভাযাত্ৰাৰ শুভাৰম্ভ।

দুপৰীয়া ১.০০ বজাত : লঘু আহাৰ বিতৰণ।

আবেলি ৩.০০ বজাত : সাংবাদিক চক্ৰপাণি পৰাশৰৰ সৈতে ন-পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী
আৰু মহাবিদ্যালয় পৰিয়ালবৰ্গৰ বাৰ্তালাপ।

২০-০৩-২০২৫, বৃহস্পতিবাৰ

পুৱা ১০.০০ বজাত : ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা সোঁৱৰণী সদৌ অসম ভিত্তিত
আন্তঃমহাবিদ্যালয় তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা।

দুপৰীয়া ২.০০ বজাত : বঁটা বিতৰণী অনুষ্ঠান।

২১-০৩-২০২৫, শুক্ৰবাৰ

পুৱা ১০.০০ বজাত : আলোচনা চক্ৰ।

বিষয় : একক নাগৰিক সংহিতাৰ প্ৰাসংগিকতা আৰু
প্ৰয়োজনীয়তা।

সন্ধিয়া ৬.০০ বজাত : সাংস্কৃতিক সন্ধিয়া।

বৰ্ষজোৰা কাৰ্যসূচীৰ আলোকপাত

- ☉ ০৭-০৪-২০২৫ : স্বাস্থ্য পৰীক্ষা শিৱিৰ।
- ☉ ১৯-০৪-২০২৫ : ড° ৰোহিণী কান্ত বৰুৱা সোঁৱৰণী মুট-কট প্ৰতিযোগিতা।
- ☉ ২২-০৪-২০২৫ : আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ধৰিত্ৰী দিৱস উদ্‌যাপন।
- ☉ ৩১-০৫-২০২৫ : বিশ্ব ধঁপাত বিৰোধী দিৱস উপলক্ষে সজাগতা অনুষ্ঠান পালন।
- ☉ ০৫-০৬-২০২৫ : বিশ্ব পৰিবেশ দিৱস উদ্‌যাপন।
- ☉ ২৬-০৯-২০২৫ৰ পৰা
২৭-০৯-২৯২৫ লৈ : আন্তঃআইন মহাবিদ্যালয় ক্ৰিকেট প্ৰতিযোগিতা।
- ☉ ০৯-১১-২০২৫ : আইন সজাগতা শিৱিৰ।
- ☉ ২৬-১১-২০২৫ : সংবিধান দিৱস উদ্‌যাপন।
- ☉ ১০-১২-২০২৫ : মানৱ অধিকাৰ দিৱস উদ্‌যাপন।
- ☉ ২১-০২-২০২৬ : প্ৰয়াত নিৰুদ্ধ গৌহাই সোঁৱৰণী প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা প্ৰতিযোগিতা।
- ☉ ০৮-০৩-২০২৬ : আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাৰী দিৱস উদ্‌যাপন।
- ☉ ১৫-০৩-২০২৬ : গ্ৰাহকৰ অধিকাৰৰ ওপৰত সজাগতা সভা।
- ☉ ১৭-০৩-২০২৬ৰ পৰা
১৯-০৩-২৬ : সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ সামৰণী অনুষ্ঠান।

মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তীৰ সমবেত সংগীত

ৰচনা -ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকা

সুৰ:- ড° চুমী ফুকন

সুউচ্চ শিখৰলৈ যাত্ৰা আমাৰ
সমুখত আছে বহু বাট
সোণালী জয়ন্তীৰ সোণসনা পোহৰে
আশাৰ পাপৰি সিঁচে তাত ।

জীৱনৰ গতিপথ তমসাৰে ভৰা
জ্ঞান আৰু শিক্ষাৰ জিলিকাম তৰা
পথৰ ঠিকনা হৈ মূৰ তুলি ৰয়
আমাৰ আইন মহাবিদ্যালয়,
জ্ঞানৰ আলয় ই যে ন্যায়ৰ ভৱন
আন্ধাৰত সাহসৰ মাত ।।

আমি হতাশাক নাশ কৰোঁ
আশাৰ কিৰণ ঢালোঁ
সমাজৰ হকে জ্বালো মংগল দীপ
চমে চামে আগবাঢ়ো হেজাৰ পথিক
হাতে হাতে ধৰি লৈ হাত ।।

মহাবিদ্যালয়ৰ সমবেত সংগীত

- ৰচনা আৰু সুৰ
অজিত বৰগোহাঁই

কিয়ে ধুনীয়া, বাৰে বৰণীয়া
এইখন আমাৰে দেশ
তাৰেই মাজত জিলিকে এটি ধ্ৰুৱ তৰাই
আৰ, কে, বি, ল কলেজ ২।

তুমি মাতৃ জ্ঞানদায়িনী
গুণৰো সাগৰ
দহি মথি বিচাৰি পাও
মুকুতা-আকৰ
বিজয়ৰে মালা গাঁঠো আজিয়েই অভিষেক ৩।

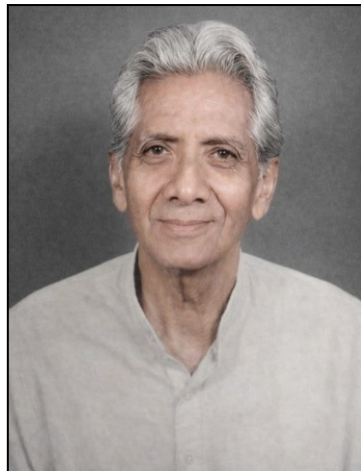
সুন্দৰৰ পূজাৰী আমি
কামনা অপাৰ
সাগৰকে বাট বুলিছে
নদীকৰা পাৰ
তোমাৰ বিনে নাই গতি
নাপাও আলেশ-লেশ ৪।

Principals of Dr. Rohini Kanta Barua Law College

Sri Hemnath Gohain

From 20-06-1976 to 11-09-1978

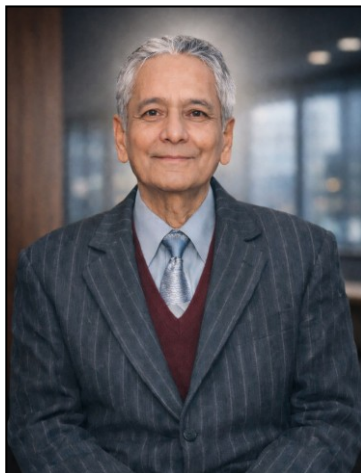
Sri Promode Kumar Das

From 15-09-1978 to 15-06-1982

Shri Moniram Agarwalla

16-06-1982 to 31-12-1986

Shri Niruddha Chandra Gohain

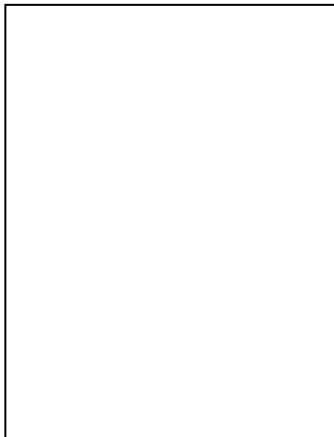
01-04-1987 to 15-07-2011

Dr. Gautomi Dutta Borah

From 16-07-2011 to present date

First Governing Body of Dr. Rohini Kanta Barua Law College (1976)

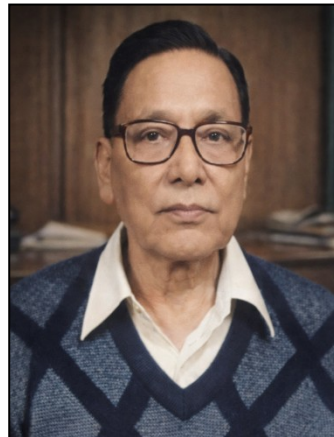

Mr. Karuna Barua

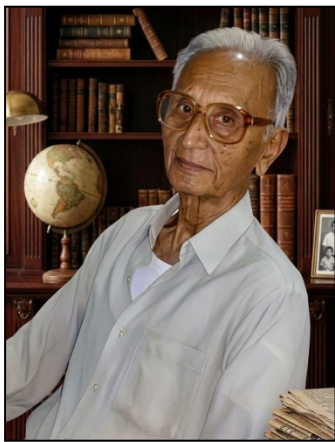
IAS, President (Then DC of Dibrugarh District)

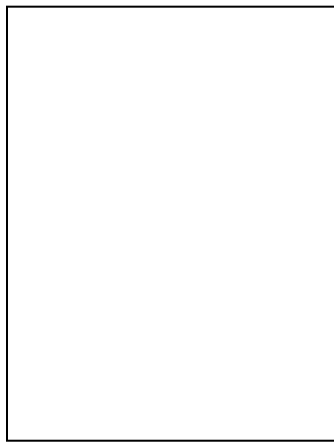
Adv. Hemnath Gohain
Principal & Secretary

Shri Prakash Gogoi
Asst. Secretary

Adv. Niresh Ch. Bagchi
Member

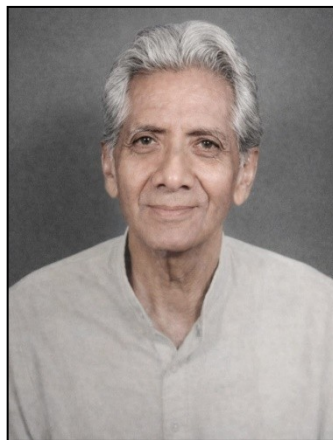
Adv. Nagen Das
Member

Sabinus Ignatius Ekka
Member

Adv. Mahendra Nath Gogoi
Member

Adv. Promud Kr. Das
Member

Present Governing Body of Dr. Rohini Kanta Barua Law College

Dr. Prakash Barooah
President
Retd. Joint Director
Department of Health
Government of Meghalaya

Prof. Lakhi Ram Saikia
Member
(University Nominee)
Dibrugarh University
Assam

Dr. K.M. Bhagawati
Member
(University Nominee)
Retd. Principal
DHSK Commerce College,
Dibrugarh

Dr. Shilpi Gupta
Member
(Teacher's Representative)
Dr. R. K. B. Law College
Assam

Mr. Raj Kumar Agarwalla
Member
(Ex-Officio Member)
Dr. R. K. B. Law College
Assam

Dr. Rajee Konwarh
Member
Retd. Principal
DHSK College
Dibrugarh

Mr. Rituparna Baruah
Member
Chairman
Tourism Development
Corporation
Government of Assam

Dr. Uttara Dowerah
Member
(Donor's Nominee)
Dibrugarh
Assam

CA Kuljit Rai Jaichand
Member
(Guardian's Representative)
Dibrugarh
Assam

Er. Rajkamal Dutta
Member
Rtd. Chief Engineer, PWD
Dibrugarh
Assam

Ms. Sangita Saikia
Member
Librarian
Dr. R. K. B. Law College
Assam

Dr. Gautomi Dutta Borah
Secretary
(Principal)
Dr. R. K. B. Law College
Assam

Existing Teaching Staff

Left to Right

Sitting :

Sri Srimanta Bordoloi, Mr. Rajkumar Agarwalla, Adv. Satya Barta Sarma, Dr. Gautomi Dutta Borah, Adv. Sudeb. Ch. Goswami, Dr. Deepankar Bhattacharjee.

Standing:

Ms. Manalisa Medhi, Ms. Sneha Das, Dr. Bijeta Chetry, Ms. Preetisha Choudhury, Adv. Sanjeeban Agamacharyya, Ms. Dipti Koch, Dr. Manomita Paul, Dr. Shilpi Gupta, Ms. Sangita Saikia, Ms. Ritimoni Sharma, Ms. Barkha Agarwal, Mr. Shubham Dutta.

Existing Non-Teaching Staff

Sitting L to R:- Mr. Ranjit Chakborty, Mr. Ram Deo Rai

Standing L to R:- Mr. Pradip Basak, Sri Debojit Boruah, Ms. Jyotshna Phukan Dutta, Mr. Monikanta Hatimuria, Sri Akash Basfor

Student Unions During Year-long Golden Jubilee Celebration

Students' Union Body (2024-25)

Left to Right

Sitting:- Ms. Aleen K. Gogoi, Ms. Ayushi Dey, Ms. Soni Das, Ms. Nargish Khan, Ms. Khushi Robidas
Standing 1st Row:- Mr. Siddhant Jaiswal, Mr. Sanowarul Islam, Mr. Joy Pratim Bhajani, Mr. Adil Imam, Mr. Nitish Kr. Sharma, Mr. Swaroop Das
Standing 2nd Row:- Ms. Ritishna Chetry, Ms. Atlanta Pradhan, Ms. Dimpi Buragohain, Ms. Charanjit Kaur

Students' Union Body (2025-26)

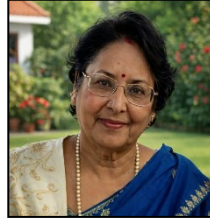
Left to Right

Sitting:- Ms. Charanjit Kaur, Ms. Meghali Kol, Ms. Atlanta Pradhan, Ms. Dimpi Buragohain, Ms. Farhana Hassan, Ms. Danisha Begum.
Standing 1st Row:- Mr. Kaushik Das, Mr. Shubham Ghosh, Mr. Abhishek Bhattacharjee, Ms. Nausheen Khan, Ms. Dipshikha Bezboruah, Ms. Niha Singh, Ms. Preety Chaurasia, Mr. Joy Pratim Bhajani, Mr. Nitish Kr. Sharma
Standing 2nd Row:- Ms. Pahi Konwar, Ms. Aleen K. Gogoi, Ms. Rifa Ibant, Ms. Sanjana Kumari Singh, Ms. Mayuri Dey

Editorial Board

Dr. Gautomi Dutta Borah
Advisor

Dr. Bharati Dutta
Advisor

Mrs. Rina Rani Borah
Advisor

Ms. Manalisa Medhi
Editor

Ms. Ritimoni Sharma
Editor

Mr. Rajkumar Agarwalla
Member

Dr. Manomita Paul
Member

Dr. Deepankar Bhattacharjee
Member

Dr. Shilpi Gupta
Member

Ms. Sangita Saikia
Member

Mr. Debojit Boruah
Member

Mr. Joy Pratim Bhajani
Member

Mr. Purab Jyoti Gogoi
Member

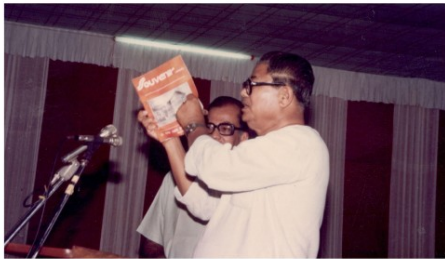

Mr. Gaurav Baruah
Member

Mr. Shubham Ghosh
Member

সোণালী সময় সূঁৰি

Executive council members of the All Assam Law College, Teaching and Non-Teaching staff members of Dr. R.K.B. Law College at the first President of the Association.

Faculty members of the College celebrating Independence Day on 15th August, 2018 in the College.

Members of the National Legal Services Authority & the Secretary, State Legal Services Authority, Assam State Legal Services Authority on the occasion of inauguration of the Legal Aid Cell Dr. R.K.B. Law College.

Faculty in-charge, Legal Aid Cell of the College attending the Legal Services Authority in Dibrugarh University along with the Para Legal Volunteers.

Jitjan Gogoi, Chairman, National Legal Services Authority & Justice Hrishikesh Borah, Principal & Prasanna Borkakoti, Asst. Prof. of the College on the occasion of inauguration of the Legal Aid Cell.

Dr. Hrishikesh Borah, Principal & Prasanna Borkakoti, Asst. Prof. of the College on the occasion of inauguration of the Legal Aid Cell.

*" Where is the wisdom we have
lost in knowledge
Where is the knowledge we have
lost in information
The cycles of Heaven and in
twenty centuries
Bring us farther from God and
nearer to dust. "*

- T.S. Eliot

